

E2 465259 II

2395.

No 157

MATTHEW 24
HISTORICAL

THE HISTORY OF THE
TOWNSHIP OF HISTORICAL

THE HISTORY

THE HISTORY

THE HISTORY

THE HISTORY OF THE
TOWNSHIP OF HISTORICAL

THE HISTORY

THE HISTORY OF THE
TOWNSHIP OF HISTORICAL

THE HISTORY

THE HISTORY OF THE
TOWNSHIP OF HISTORICAL

THE HISTORY

B-15487

MATERIAŁY
HISTORYCZNE

WYDAWNICTWO
TOWARZYSTWA HISTORYCZNEGO
WE LWOWIE.

Tom II.

Tomasza Pirawskiego

RELATIO STATUS ALMAE ARCHIDIOECESIS
LEOPOLIENSIS.

Wydął

KORNELI JULIUSZ HECK.

WE LWOWIE.
NAKŁADEM TOWARZYSTWA HISTORYCZNEGO.
Z Drukarni Wł. Łozińskiego.
1893.

THOMAE PIRAWSKI

primi episcopi suffraganei Leopoliensis

RELATIO STATUS

ALMAE

ARCHIDIOECESIS LEOPOLIENSIS

ACCEDUNT TESTAMENTA EIUSDEM TH. PIRAWSKI
et IOANNIS ZAMOISCH, ARCHIEPISCOPI LEOPOLIENSIS.

Edidit

Cornelius Iulius Heck.

Kolo Króla Sobieskiego
Tow. Szkoły Ludowej
WIEDEN.

Lin. & Koch

LEOPOLI.

SUMPTIBUS SOCIETATIS HISTORICAE.

TYPIS WL. ŁOZIŃSKI.

1893.

Bz 58692
640386 <u>11</u>

B 15487

407

SPIS RZECZY.

	Str.
Wstęp	1
Ad Ioannem Andream Pruchnicki brevis praefatio	29
Proëmium	31
Patrimonium mensae archiepiscopalis	33
Ecclesiae suffraganeae metropolitanae Leopoliensi subiectae	36
Catalogus archiepiscoporum et vitae eorundem brevium	40
Venerabile capitulum Leopoliense	51
Decanus	52
Praepositus	52
Archidiaconus (custos, rector)	53
Concionator	54
Patrimonium et proventus capituli	55
Officia praelatorum et canonicorum	59
Anniversarii capituli	60
Catalogus praelatorum et canonicorum, quorum memoria in monumentis capitularibus exstat	62
Moderni praelati et canonici	66
Vicarii perpetui Leopolienses	67
Officia vicariorum	69
Anniversarii vicariorum	69
Nomina vicariorum modernorum	70
Mansionarii	71
Officia mansionariorum	72
Anniversarii mansionariorum	72
Nomina mansionariorum modernorum	73
Sacella et altaria ecclesiae metropolitanae	73
Gratualistae	84
Proventus ecclesiae metropolitanae Leopoliensis quoad quoti- dianos usus et necessitates currentes	84
Compactata inter venerabile capitulum et spectabiles consules Leopolienses	86
Sacristianus	87
Stipendium sacristae	87
Officia sacristae	87

Campanatores	88
Stipendium campanatorum	88
Thesaurus ecclesiae	89
Aedituus	89
Paenitentiarii	89
Rector scholae	89
Stipendium rectoris scholae	90
Cantor	90
Adolescentes scholae	91
Organarius	91
Confraternitates	92
Lampas	94
Candelabra	94
Archivum	95
Bibliotheca ecclesiae et capituli	95
Iura sepulchrorum	95
Loca et sedilia mulierum	96
Indulgentiae	96
Dedicatio ecclesiae	96
Testamenta	96
Legata	97
Cista ecclesiae	97
Mons pietatis	97
Balneum	98
Villa Strynicza	98
Sklensis administratio	98
Sequuntur ecclesiae reliquae urbanae Leopolienses	100
Ecclesia s. Spiritus cum suo hospitali	100
Hospitale s. Spiritus	100
Peculium hospitalis	101
Ecclesia s. Catharinae et s. Mariae Magdalenae in arce inferiori	105
Officia praedictorum mansionariorum	106
Conventus fratrum Dominicanorum	106
De episcopis Russiae cum archiepiscopo	106
Origo provinciae Dominicanorum in Russia et successus	107
Conventus fratrum conventualium s. Francisci	112
Collegium patrum societatis Iesu	113
Ecclesiae suburbanae Leopolienses, et in primis suburbii Cracoviensis	114
Ecclesia s. Mariae	114
Ecclesia s. Ioannis	115
Ecclesia s. Stanislai	115
Hospitale ad eandem ecclesiam s. Stanislai	116
Proventus hospitalis	116
Ecclesia s. Annae	117
Ecclesia s. Crucis	117

	Str.
Ecclesia s. Adalberti	118
Monasterium virginum Benedictinarum in ecclesia in honorem Omnium Sanctorum consecrata	118
Monasterium s. Brigittae	120
Conventus ad s. Mariam Magdalenam ordinis Praedi- catorum	120
Conventus Carmelitarum discalceatorum	121
Ecclesiae suburbii Haliciensis	121
Ecclesia s. Crucis	121
Ecclesia s. Laurentii	122
Ecclesia s. Sophiae	122
Ecclesia et monasterium Bernardinorum	122
Monasterium virginum s. Clarae	123
Appendix	124
Parochialium ecclesiarum relatio	124
Latitudo et fines archidioecesis	124
Modus relationis ecclesiarum parochialium	125
Partitio archidioecesis	125
Decanatus Leopoliensis ecclesiae	126
Decanatus Grodecensis	132
Decanatus Zydzowiensis	134
Decanatus Ustensis	136
Decanatus Rohatinensis	140
Decanatus Złoczowiensis	142
Decanatus Trebovliensis	146
Ecclesiae parochiales desolatae, quae tamen habent fundationes	149
Conclusio operis	152
Ordinatio foundationis illustrissimi ac reverendissimi domini Ioannis Zamoycki, Dei et apostolicae sedis gratia ar- chiepiscopi Leopoliensis, in anno Domini 1613 facta	154
Testamentum Thomae Pirawski	160
Index nominum	170
Omyłki druku	204

WSTĘP.

Posuwanie się żywiołu polskiego z zachodu na wschód do otwartych przed nim krajów ruskich i litewskich, jego energia w tej na szeroką skalę prowadzonej pracy kolonizacyjnej, a następnie chwilowy zastój i nowy wzrost, jego droga i kierunek w różnych okresach czasu różnie przez stosunki i okoliczności wytknięty, to wszystko znane nam ogólnie z rezultatów tylko, ale w szczegółach dotychczas dokładniej nie zbadane. Niejedno znakomite pióro dotknęło już wprawdzie tego ruchu równie potężnego, jak i w skutkach doniosłego, atoli szczegóły czekają jeszcze na pisarza, któryby je ujął w dokładniejszy obraz i zajął się tym bodaj czy nie najdonioślejszym wypadkiem w naszych nowszych dziejach. Praca skutkiem ogromu materiału będzie niewątpliwie trudną, ale i rezultat z niej uzyskany tak doniosłego znaczenia, że wynagrodzi ją sowicie. Nie wyprzedzając go naprzód ośmielam się już obecnie zauważyć na podstawie przydłuższych poszukiwań w tym kierunku podjętych, że ostateczne ułożenie bilansu zmodyfikuje nieco przekonanie, jakoby otwarcie szerokich przestrzeni było w zasadzie już zgubne, ograniczając je do błędów widocznych w całej naszej pracy kolonizacyjnej. A było tych błędów sporo na każdym kroku. Cała kolonizacya¹⁾ przedsta-

¹⁾ Używam tego wyrazu oczywiście nie w dzisiejszem pojęciu systematycznie prowadzonej kolonizacyi pruskiej, ale w braku innego terminu. Zresztą oba pojęcia są nader sobie pokrewne, bo choć na kilka wieków przedtem nie miano jeszcze należytego wyobrażenia o systematycznej kolonizacyi, to przecież pojmowano jej doniosłe skutki, tak w czasach starożytnych, jak i w nowszych u ludów zwłaszcza germańskich.

wieć się nam musi jako dorywcza i bez umiejętnego kierownictwa ze strony rządu, zależna tylko od chwilowych stosunków i chwilowych widoków przemożnych magnatów. Nie przetrwawszy należycie raz uzyskanej przestrzeni i nie postarawszy się najpierw o to, by żywioł polski z innych okolic przesadzony nie zmarniał i nie rozplynał się w obcych mu pierwiastkach, posuwaliśmy się dalej i dalej bez końca, choć były już były zajęte, choć za nami jeszcze było dużo ziemi do wzbogacenia się drogą racjonalniejszej gospodarki, a za mało tylko dla tych, co mieli wyłącznie na oku łatwiejszą i chwilowo większy zysk przynoszącą pracę. Dziwną lekkomyślnością odznaczał się w tym względzie ów chwalony tak poprzednio wiek XVI. w przeciwieństwie do stulecia XV., a nawet i do panowania Zygmunta III., co zapewne należy wytłómaczyć raczej większą gorliwością o rozszerzenie wiary katolickiej, niż jaśniejszem zrozumieniem celu.

Jakkolwiek się zresztą sprawa ma, musimy, aby dojść do pożądanego celu, powiększyć dotychczasowy materiał wydając odpowiednie źródła, do których obok wielu innych należą przede wszystkim lustracye starostw i relacye o stanie pojedynczych dyecezyi. One to najpierw przedstawiają nam stan poszczególnych prowincyi, a następnie złożą się na ogólny statystyczny obraz całości. Pierwsze z nich bowiem rzucają światło na kierunek i rozmiar kolonizacyi, drugie zaś wykazują, o ile żywioł polski bierze w niej udział, bo kościół katolicki w XVI., XVII. i XVIII. wieku prawie nierozłącznie związany z imieniem osadnika polskiego.

Lustracye starostw przechowały się do naszych czasów w dość znacznej liczbie, a i relacye o stanie dyecezyj muszą się znaleźć, bo potrzebował ich Rzym, potrzebowali biskupi i kapituły. Do nich to zalicza się i poniżej wydana *Relatio status almae archidioecesis Leopoliensis*, napisana przez Tomasa Pirawskiego w r. 1615 a dotycząca prowincyi, może dla nas najwięcej interesu przedstawiającej, bo w niej kolonizacya polska zapuściła stosunkowo najgłębsze i najtrwalsze korzenie.

Ruś Czerwona to kraj, na który Polska z dawien dawna znaczniejszy wpływ wywierała. Polacy mieszkają tu sporym już w wieku XIII., choć silniejszy napór rozpoczyna się dopiero ze zdobyciem jej przez Kazimierza Wielkiego i trwa przez drugą połowę wieku XIV. i cały wiek XV. W stuleciu XVI.

napór ten słabnie, bo przenosi się głównie na inne odleglejsze prowincye. Powstają wprawdzie jeszcze ciągle nowe osady, choć nie tak już w znacznej liczbie, jak dawniej, ale osadnicy składają się tylko w części z mieszczan i rolników polskich. Pozostała wielka reszta należy do ludności ruskiej lub już w krótkim czasie zruszczonej z powodu braku kościołów. Następują potem, jak wiadomo, wojny kozackie, które kolonizacyą polską na jakiś czas powstrzymują. Większy ruch rozpoczyna się na nowo dopiero w wieku XVIII.

Tak więc pierwsze dziesiątki XVII. stulecia, w których powstaje dzieło Pirawskiego, są dla nas dogodną chwilą do obserwacji, bo zamykając niejako pierwszy okres, każą się nam policzyć i równocześnie zbadać, o ile i jakie nasza kolonizacya wydała rezultaty. Z tego też względu rozważając, jest relacya Pirawskiego nieocenionem dla nas źródłem, bo choć nie zawiera liczby dusz rzymsko katolickiego wyznania, to jednak podaje takie mnóstwo szczegółów, że one same składają się na obraz dosyć dokładny i to tego czasu, który, jak nadmienilem, oddziela od siebie dwie różne epoki.

Dzieła Pirawskiego nie posiadamy już dzisiaj w oryginale. Dochowały się natomiast do naszych czasów dwie równorzędne kopie, jedna przechowywana obecnie uiędzy rękopisami zakładu narod. im. Ossolińskich (l. 126), a druga we lwowskiej bibliotece kapitulnej obrz. rz. kat.¹⁾. Na nich to oparłem niniejsze wydanie.

Kopia zakładu narodowego Ossolińskich (O.) opisana dokładnie w katalogu rękopisów dra W. Kętrzyvskiego (T. I. str. 184—185). Natomiast pełny tytuł kapitulnej (K.), złożonej z 48 kart papierowych, brzmi jak następuje: *Liber beneficiorum archidioecesis Leopoliensis per reverendissimum olim Thomam Pirawski, decanum, post suffraganeum Leopoliensem anno Domini millesimo sexcentesimo decimo quinto conscriptus, cui annotata alia beneficia post praedictum annum 1615 fundata et erecta, in actis Leopoliensibus reperta*. Odpis więc kapitulny posiada do-

¹⁾ O jeszcze jednej nowszej kopii, znajdującej się między rękopisami kapituły obrz. gr. katol., wspominam poniżej.

datki późniejsze, po największej części wyraźnie jako *additiones* zaznaczone. Ponieważ zaś najpóźniejszy dodatek odnosi się do r. 1722 i 1723 (str. 130), przeto kopia musiała powstać w niedługi czas potem, na co zdaje się wskazywać i charakter pisma. Natomiast rękopis Ossolińskich pochodzi z r. 1622—1641, jak to wynika niezbiecie z daty śmierci jej właściciela, Pawła Dominika Hepnera¹⁾ i z późniejszego wtrętu, do tekstu wtłoczonego, a znajdującego się na str. 79. Na podstawie tego wtrętu możnaby nawet ścieśnić granice i zamknąć je między r. 1621 a 1623, bo wtedy właśnie panował wspomniany w tym dodatku papież Grzegorz XV.

Obie kopie należy odnieść do jednego wspólnego źródła, jak tego dowodzą luki na str. 34 (nie wymieniono szóstej wsi do kompleksu dóbr Dunajowskich należącej) 36, 53, 56, 57, 76, 100, 113, 126, 133 i 140 znajdujące się²⁾, mylne daty r. 1417 zam. 1427 (str. 136), r. 1460 zam. 1469 (str. 135), r. 1513 zam. 1613 (str. 76) i kilkanaście wspólnych mylnych lekcji jak naprzykład *nuncupati* zam. *nuncupato* (str. 43), *Leopoliensi* zam. *Gnesnensi* (str. 44), *Iulio* zam. *Iunio* i odwrotnie *Iunio* zam. *Iulio* (str. 61) etc. etc. etc. Tekst w ogólności nieco poprawniej i lepiej zachowany w kodeksie Ossolińskich, choć kapitulny żadną miarą od niego nie może pochodzić i jest raczej równorzędną i samoistną kopią. O słuszności tego twierdzenia łatwo się przekonać z całego szeregu lekcji lepiej dochowanych³⁾, ze znajdowania się słów w kopii Ossolińskich przez omyłkę opuszczonych⁴⁾, z braku dwu ustępów (str. 96 i 102), tudzież z późniejszych dodatków i w kopii Ossolińskich tu i ow-

¹⁾ Por. Series defunctorum consulum na karcie pierwszej tego rękopisu.

²⁾ Mówię o nich obszerniej na str. 16.

³⁾ Jest ich za wiele, bym czytelnika miał nużyć wyliczaniem wszystkich; dla przykładu zwrócę uwagę na kilka tylko ważniejszych: Str. 37 K. defuncti, O. defunctis; str. 38 iuribus, O. viribus; str. 47 difficiles, O. dicit hic esse; str. 48 accivit, O. accidit; str. 49 affabre, O. a fabre; str. 51 enim, O. in; str. 52 K. portentum, O. ostentum; str. 59 K. assistentiam eisdem, O. assistentiae eiusdem; str. 59 K. incidentia, O. madentia; str. 67 K. etiam divina, O. et indivina; str. 68 K. redimeudo, O. retimendo; str. 72 K. a se, O. esse; str. 72 K. praeter, O. propter; str. 76 K. et vespere, O. vespere; str. 80 K. immo recentem, O. iuxta mentem etc. etc. etc.

⁴⁾ W O. opuszczono str. 32 asserit; str. 76 singulis feriis tertiis; str. 91 primam; str. 99 in; str. 100 reliquae; tamże eidem; str. 103 cum dimidio; str. 110 est; str. 118 apud; str. 123 consecravit; str. 124 Wisnensi; str. 128 9 słów od: cum confirmatione do; et; str. 134 possessor; tamże datę roku i miesiąca, tudzież imię Mathias; str. 137 fundata; str. 138 nazwisko proboszcza etc. etc. etc.

dzie wtraconych (str. 79 i 96), ze znacznej nieraz zmiany w imionach i nazwiskach (por. np. *Leszcowa* zam. *Lipczycowa*) i wreszcie z istnienia jednej pozycji dochodów kapituły (str. 57.), jednego więcej kanonika (str. 65 *Paulus Godziatkowski*), tudzież z wymienienia jednego więcej kościoła (str. 124) przy oznaczeniu granic archidiecezyi.

Obok powyższych dwóch kopij znajduje się jeszcze w bibliotece lwowskiej grecko-katolickiej kapituły odpis sporządzony z początkiem XIX. stulecia staraniem Marcina Barwińskiego, proboszcza i kanonika tejże kapituły. Kopia to bez żadnej dla nas wartości, bo porównanie tekstu dowodzi bezpośredniego jej pochodzenia z powyżej wymienionej kopii kapituły rzymsko katolickiej¹⁾. Barwiński kazał ją zapewne sporządzić dla swego własnego użytku i ażeby skrócić pracę kopiście, polecił poopuszczać całe ustępy dla niego mniejszą wartość przedstawiające. I tak opuszczono tam rozdziały: *Catalogus archiepiscoporum Leopoliensium et vitae eorundem breviarium*; *Anniversarii capituli*; *Catalogus praelatorum et canonicorum*; *Officia*; *Anniversarii* i *Nomina vicariorum*; *Anniversarii* i *Nomina mansionariorum*; *Sacella et altaria ecclesiae metropolitanae* i wszystkie dal-sze rozdziały aż do spisu kościołów miejskich, z wyjątkiem ustępu *Confraternitates*, który umieścił sam Barwiński w zwięzłym skróceniu a nie w całości. Jest tam także i kilka drobnych notatek z ręki Barwińskiego pochodzących, dla naszego wydania oczywiście bez wartości. Wobec takiego stanu rzeczy nie mogłem przy ustalaniu tekstu zwracać na ten odpis żadnej uwagi i przytaczać nowych błędnych lekcij powstałych widocznie przy odpisywaniu.

Kopia zakł. nar. im. Ossolińskich sporządzona za staraniem P. D. Hepnera, światłego rajcy lwowskiego, który przez dłuższy

¹⁾ Przytaczam kilka przykładów: W ustępie *Venerabile capitulum Leopoliense* ma ten odpis (G) wspólnie z K. et enim, fundatione i Wierbiesz; w ustępach: *Decanus*, *Praepositus* i *Archidiaconus* wszystkie lekcye identyczne z K. a różniące się od O. nadto na str. 52 w. 20 z góry znajduje się widoczny nowy błąd kopisty: in locus zam. in loeum.

czas był jej właścicielem ¹⁾. W r. 1647 jest ona już własnością Bartłomieja Zimorowicza, jak to poznać z własnoręcznego jego podpisu, zamieszczonego na pierwszej karcie pod nagłówkiem. Nowy właściciel używał niejednokrotnie otrzymanego kodeksu przy pisaniu własnych utworów i poczynił w nim na marginesie uwagi, opierające się na aktach archiwum miejskiego. W wieku XVII. znał jeszcze dzieło Pirawskiego i ks. Tomasz Józefowicz ²⁾, ale z pewnością nie z dzisiejszego odpisu w bibliotece kapitulnej, bo ten pochodzi z czasu późniejszego.

W pierwszych dziesiątkach naszego wieku na ważność relacji Pirawskiego zwrócili uwagę najpierw ci, co mieli sposobność bliższego zapoznania się z rękopisami świeżo otwartego zakładu narodowego im. Ossolińskich. Zajmowali się też nim po kolei Aleksander Batowski, ks. Józef Zacharyasiewicz, późniejszy biskup przemyski, Józef Dzierzkowski, adwokat i stryj znanego powieściopisarza, ks. Franciszek Siarczyński i Żegota Pauli i uwagi swoje spisali na osobnych kartach, które dołączone do rękopisu przechowują się dotychczas ³⁾. Chodziło przedewszystkiem o odszukanie autora, gdyż Ossoliński zwiedziony podpisem Zimorowicza, przypisywał mu mylnie autorstwo całego dzieła. Odszukanie nazwiska autora nie było zresztą rzeczą tak łatwą, bo w odpisie zakładu Ossolińskich brakło przedmowy dedykacyjnej, w której Pirawski wyraźnie siebie jako autora wymienia. Mimo to rezultat badania był zupełnie trafny. Dzierzkowski na podstawie przeróżnych wskazówek, podanych przez siebie na powyżej wymienionych kartach, przypisał całą relacją Pirawskiemu a Batowski podał to w r. 1840 do publicznej wiado-

¹⁾ Por. dra W. Kętrzyńskiego Katalog rękopisów biblioteki zakładu nar. im. Ossolińskich T. I. str. 185, tudzież notatkę na str. 189 i 190 rękopisu: *Hæc sunt transcripta ex libro manuscripto reverendissimi P. Thomae Pirawski, suffraganei Leopoliensis et officialis opera et labore excellentissimi domini Pauli Dominici Hepneri, medicinae doctoris et consulis Leopoliensis.*

²⁾ Józefowicz wspomina trzykrotnie Pirawskiego na str. 74, 124 i 126 (rękopisu zakładu nar. Ossolińskich l. 147) i z niego przytacza dwa zdania (str. 106 i 108): *Istique sunt fratres, qui huc Armenos catholicos . . . adduxerant i Habuit hoc idem monasterium . . . exstiterant* (Pirawski str. 108 i 109).

³⁾ Wklejone na końcu rękopisu.

mości na dorocznem posiedzeniu zakładu ¹⁾. Wszelką wreszcie w tym względzie wątpliwość usunął Zacharyasiewicz, zwróciwszy uwagę na rękopis biblioteki kapitulnej ²⁾, z którego następnie (już po ogłoszeniu poniżej przytoczonej rozprawy Batowskiego) August Bielowski przepisał przedmowę dedykacyjną podczas swoich poszukiwań we lwowskich kościelnych księgozbiorach ³⁾. Teraz dopiero na podstawie własnych i poprzedników badań ogłosił o Pirawskim Aleksander Batowski obszerną rozprawę, drukowaną w jego dziele: *Niektóre rękopisma księgozbioru zakładu narod. im. Ossolińskich, Lwów 1844 str. 319—401* ⁴⁾, gdzie też przytoczył kilka wyjątków i podał treść dzieła Pirawskiego. Oceniając ze stanowiska dzisiejszej nauki, rozprawa Batowskiego nie przedstawia wielkiej wartości. Nie można jej jednak pominąć, bo podaje wiele szczegółów do żywota Pirawskiego, zaczerpniętych z sesyonnarza kapituły lwowskiej i dwóch niżej wspomnianych panegiryków.

Od tego czasu wielu historyków korzystało z relacji Pirawskiego, ale nikt nie podjął się bliższego jej zbadania. Najgruntowniej jeszcze zajmował się nią dr. Izidor Szaraniewicz, jak tego dowodzi jego rozprawa p. t. *Rozbiór rękopiśmiennej księgi Karmelitanek Bosych we Lwowie* ⁵⁾.

Taką jest historia rękopisu Pirawskiego i taką dotycząca literatura. W braku przygotowawczych prac i ja nie mam zamiaru podjąć się krytycznego rozbioru, ale chcę tylko wydanie tak cennego źródła poprzedzić wiązką wiadomości, mogących posłużyć za materiał dla tego, który zechce utwór Pirawskiego poddać ściśle naukowemu rozbirowi.

¹⁾ Por. Biblioteka naukowego zakładu nar. im. Ossolińskich t. II. Lwów 1842. Na str. 3—18 znajduje się tam Aleksandra Batowskiego: O rękopisach biblioteki im. Ossolińskich. Wstęp czytany na publicznem posiedzeniu dnia 12. października 1840. Odnośna wiadomość o utworze Pirawskiego zawarta tamże na str. 16.

²⁾ Por. uwagi na końcu rękopisu bibl. Ossolińskich l. 126.

³⁾ Por. O bibliotekach lwowskich w Dzienniku Literackim z r. 1852 nr. 20 str. 153.

⁴⁾ Część jej czyli właściwe „wspomnienie“ o Tomaszu Pirawskim czytane było na publicznem posiedzeniu zakładu nar. im. Ossolińskich d. 13 paźdz. 1844.

⁵⁾ Ob. Przewodnik Naukowy z r. 1885 str. 403.

Tomasz Pirawski ur. r. 1564 lub 1565¹⁾ ze szlacheckiej rodziny, pieczętującej się herbem Nałęcz Zawiniony, pobierał wykształcenie w akademii krakowskiej, skąd następnie udał się do Rzymu, gdzie w wyższej szkole, przy kościele św. Eustachego istniejącej, otrzymał 11. września 1597 r. stopień doktora obojga prawa po odbyciu publicznej dysputy, przy której obecnymi byli goszczący podówczas w Rzymie Polacy: Jędrzej Opaliński proboszcz, później koadjutor i biskup poznański, Fabian Konopacki, dziekan poznański i kanonik gnieźnieński, Eustachy Wołowicz, kanonik i kustosz, później biskup wileński, Jerzy Mniszek, starosta łucki a późnziej wojewoda sandomierski i Jan Kuczborski, kanonik nominat płocki. Gdy następnie z najlepszą sławą powrócił do Polski, zapragnęli go mieć przy sobie Jan Tarnowski, najpierw kanclerz koronny, a później arcybiskup i prymas, tudzież Wawrzyniec Goślicki, biskup poznański. Pirawski z niewiadomych jednak powodów przystał do Jana Solikowskiego, arcybiskupa lwowskiego (1583—1603) i odtąd nie opuszczał już archidiecezyi lwowskiej aż do śmierci. Z Solikowskim łączył go stosunek nader przyjacielski, jak to poznać z dziełka ks. Andrzeja Wargockiego przypisanego Pirawskiemu a wydanego w Krakowie w r. 1610²⁾. Promowany w r. 1598 na kanonika, był Pirawski prawą ręką Solikowskiego, który powierzył mu zarząd swej kancelaryi i używał go nieraz w ważnych i zawikłanych sprawach, zwłaszcza sądowych. Poważał go i cenił i następca Solikowskiego Jan Zamojski (r. 1605—1614), który uznając w nim niepospolite zdolności, wyjednał mu w r. 1606 sekretarstwo królewskie i mianowanego już pierwjej archidyaconem i dziekanem kapituły³⁾ podniósł 3 kwietnia 1607 r. do

¹⁾ Życiorys opiera się na wzmiankach w samemże dziele Pirawskiego, tudzież w jego testamencie również poniżej wydanym i szczegółach zebranych przez Batowskiego l. c. Data urodzenia wynika z porównania nagrobka Pirawskiego i daty śmierci ustalonej przezemnie poniżej.

²⁾ O Rzymie pogańskim i chrześcijańskim ksiąg dwoje ks. Andrzej Wargocki napisał i do druku podał. Przydane jest opisanie domku Loretańskiego Najśw. P. Maryi matki Bożej i mosta Weneckiego przez tegoż autora, w Krakowie w drukarni Jana Scharffenbergera r. p. 1610 in 40: Drugie wydanie tamże r. 1648.

³⁾ Dziekan kapituły wymieniony u Pirawskiego (str. 66) na pierwszym miejscu między kanonikami, choć naczelnąg odność w kapitule piastuje nie decanus lecz praepositus (proboszcz) capituli, którym za Pirawskiego był Józef Przeczkowski, równocześnie proboszcz rohatyński.

godności wikaryusza generalnego i swego zastępcy (*officialis generalis* lub *vicarius in spiritualibus*)¹⁾. Obok tego był proboszczem kulikowskim i szczyrzeckim²⁾, a po śmierci Zamojskiego, którego sam grzebał 3. kwietnia 1614 r. obrany przez kapitułę administratorem rządził dyecezyą aż do wstąpienia na stolicę arcybiskupią Andrzeja Jana Próchnickiego (1615—1633). I za tego trzeciego już z kolei arcypasterza zażywał wielkiego szacunku i niezamąconego niczem zaufania, wskutek czego wnet, bo już w r. 1617, zostaje biskupem nikopskim (na Wołoszczyźnie) i rozpoczyna w ten sposób szereg lwowskich biskupów sufraganów, których aż do naszych czasów było szesnastu³⁾. Uroczystość wyświęcenia odbyła się we Lwowie 27. maja 1618 przy asystencyi Stanisława Siecińskiego, biskupa przemyskiego i Stanisława Udrzyckiego, sufragana łuckiego. Jako biskup sufragan żył Pirawski jeszcze lat siedm i umarł w 61 roku życia 30 kwietnia 1625 r. chwalony przez Zimorowicza jako mąż *ob scientiam iuris, eruditionem adultam, vitam inculpatam sablimiore mitra dignus*⁴⁾.

Dochody Pirawskiego były dość znaczne. Do kapituły lwowskiej należało podówczas pięć majątków: Wierbiąż z Kuchajowem, Czerkasami i Chomiatyczami, Hodowica z Basiówką, Pikułowice, Żydaticze i Młynowce. Ostatnią wieś zamienił Pirawski za intratniejszą Zimnowódkę⁵⁾ dołożywszy ze swej własnej szkatuły 800 złp. Otóż stosownie do zwyczaju, we lwow-

¹⁾ Pełny tytuł Pirawskiego wynika z miejsc na str. 53, 66, 112, 129 i 133.

²⁾ Por. str. 129 i 133.

³⁾ Przeważnie biskupów nikopskich; bezpośrednim następcą Pirawskiego w godności sufragana był Łukasz Kaliński. Por. *Catalogus universi venerabilis cleri archidioecesis Leopoliensis rit. lat. za r. 1892*.

⁴⁾ Por. Zimorowicz: *Leo triplex* pod r. 1625, nagrobek przytoczony przez Starowolskidgo (*Monumenta Sarmatarum* p. 278) tudzież *acta capitularia* w archiwum kapituły rz. kat. ks. 80, gdzie na str. 414 znajduje się następująca uwaga: *Anno Domini 1625 die ultima Aprilis reverendissimus Thomas Pirawski suffraganus primus Leopoliensis idemque decanus et officialis ultimum vitae clausit diem. Donet ei Dominus aeternam Requiem. In eius locum ad decanatum electus per venerabile capitulum admodum reverendus Domiuus Lucas Kaliński custos et in custodem admodum reverendus dominus Melchior Oskowski. Wobec tego tracą zupełnie na wartości wywody Batowskiego (l. c. str. 352), który sam nie miał w ręku ksiąg kapitulnych, lecz odnośne uwagi spisał na podstawie informacji udzielonych mu przez ks. Łukasza Baranieckiego, późniejszego arcybiskupa. Por. uwagę podaną przez samegoż Batowskiego l. c. str. 343.*

⁵⁾ Por. str. 53 i 56.

skiej archidiecezyi istniejącego, pięciu starszych kanoników (*vocatione ad capitulum seniores*) miało w dożywotniej dzierżawie pięć powyższych majątków i płaciło z nich co roku pewną sumę pieniężną do wspólnego podziału między wszystkich dziesięciu kanoników na dorocznem generalnem posiedzeniu kapituły, odbywającem się w drugą niedzielę wielkopostną¹⁾. Ponieważ zaś ogólna suma tenuty dzierżawnej wynosiła rocznie 1516 złp., 12 gr., a stawy co cztery lata wydzierżawiano za 2.074 złp. przeto doliczywszy do tego jeszcze około 300 złp. rocznego czynszu z innych pomniejszych fundacyj, miała kapituła co roku do rozporządzenia przeciętnie 2.350 złp., z których na każdego kanonika przypadało mniej więcej 235 złp. Obok tego udziału w ogólnej sumie dochodów trzymał Pirawski w dożywotniej dzierżawie wspomnianą wyżej Zimnowódkę, w której obok folwarku, młyna i stawu było 17 chłopów i 9 zagrodników czyli przeszło 140 dusz²⁾. Tenuty dzierżawnej płacił z niej 120 złp. a za stawek co 4 lata 40 zł., ponieważ, jak sam powiada, płacił tylko tyle pierwszej za gorszą o wiele wieś Młynowce³⁾. Probostwo w Kulikowie musiało mu przynosić również niemałe dochody, skoro mógł tam utrzymywać aż dwu komendaryuszów⁴⁾. Natomiast parafia w Szczercu, do której należał i drugi kościół w Siemianówce, musiała być mniej intratną, skoro prosi o jakie inne *beneficium*⁵⁾. Był także i zarządcą fundacyi przez Zofią Działyńską uczynionej celem utrzymywania 20-tu ubogich w kąpielach w miasteczku Szkle urządzo-nych, lecz zarząd jej przynosił mu widocznie tylko wiele zają-ęcia i wydatków, bo gotówby był płacić 15 złp. rocznie, byleby tylko kto inny więcej wolny od zatrudnień podjął się zarządzania fundacją⁶⁾.

Tak więc wliczywszy do tych dochodów i kwoty przy-
padające za odprowadzanie mszy żałobnych, których cały szereg

¹⁾ Ob. str. 55.

²⁾ Licząc wedle powszechnie przyjętej zasady po 11 dusz na 2 rodziny.
Por. str. 53.

³⁾ Por. str. 56.

⁴⁾ Ob. str. 129.

⁵⁾ Por. str. 133. Parochus rever. dnus Thomas Pirawski.... sed ad breve tempus, si certa gratia illmi. ac rndmi. dni. archiepiscopi accesserit.

⁶⁾ Str. 99. Cuperet tamen, ut aliquis certus et a negotiis liberior eam ad-
ministrationem subiret, cui et censum fl. 15 annuatim pro labore et impensis
itineris providere paratus est.

wylicza Pirawski, dołączyszy dalej i udział w czynszach kwartalnie wypłacanych od kapitałów na innych dobrach lokowanych, możemy śmiało twierdzić, iż stosownie do ówczesnej wartości pieniędzy utrzymanie członka kapituły lwowskiej było przynajmniej tak dobrze zabezpieczone jak dzisiaj. Wobec tego nieuzasadnioną wydaje mi się skarga Pirawskiego na to, że w r. 1614 dziewięć kontrybucyj przez państwo na kapitułę nałożonych, tak wyczerpało dochody z czynszów kwartalnie wypłacanych, iż nawet całych trzech złp. każdy z kanoników co kwartału nie otrzymywał¹⁾, gdyż pozostawały zawsze jeszcze dochody z innych o wiele intratniejszych źródeł. Naiwnie brzmi też dla nas, gdy mówiąc o 200 złp., wypłacanych corocznie kanonikom stosownie do zapisu arcybiskupa Zamojskiego na urządzenie obchodu żałobnego za spokój jego duszy, dodaje Pirawski następujące słowa²⁾: Żadna msza żałobna nie intratniejsza od tej. Niechże więc Bóg da mu za to wieczne odpoczywanie. (*Nullus anniversarius hoc pinguior. Det ei Dominus requiem sempiternam*). Nie zgadza się również z naszymi pojęciami o własnej godności, kiedy wspominając o innym zapisie Zamojskiego, mocą którego corocznie kanonicy otrzymywali 400 złp. do podziału między siebie i kiedy jakby zachęcając innych do naśladowania zmarłego dopiero po poprzednika, wyraża się temi słowy: *Quamvis enim modica sit ea distributio in decem capita, quia tamen nova et quia in posterum aliis successoribus exemplaris, gratissima*³⁾.

Powyższe jednak dwa ustępy, do materyalnego położenia kanoników się odnoszące, są jedynymi z pośród tych, któreby nam mniej podobać się mogły. Zresztą w całym dziele umie Pirawski zachować swą godność i nie popada nigdy w ton schlebiający lub uniżony. Owszem, choć pisze dla arcybiskupa, dopiero co na katedrę wstępującego, przecież rzecz dziwna w owym wieku rozpoczynającego się panegiryzmu, czyni nieraz ciężkie zarzuty swoim przełożonym i wypowiada śmiało swe zdanie ze stanowiska członka kapituły. To też tylko ci arcybiskupi otrzymują od niego liczne pochwały, którzy żyją w zgodzie z kapitułą, którzy starają się o nią i chętnie obcują z kanonikami⁴⁾. Podnosi to i zaznacza wyraźnie u ka-

¹⁾ Por. str. 59.

²⁾ Por. str. 60.

³⁾ Por. str. 57.

⁴⁾ Uzasadnienie tych słów znajduje się poniżej, gdzie mowa o ustępie. *Catalogus archiepiscoporum et vitae eorundem breviarium.*

żdego, jakby chciał dać wskazówkę nowo wstępującemu arcybiskupowi, że i on tą drogą iść powinien.

Jako kapłan jest Pirawski pełnym poczucia swoich obowiązków. Broniąc przedewszystkiem karności i porządku, ma za złe arcybiskupowi Solikowskiemu¹⁾, że powodując się zbyt złą łagodnością pozwalał szlachcie na utrzymywanie kaplic po dworach, gdyż ta korzystając z tego pomijała swego proboszcza, o niego się nie troszczyła, a natomiast prosiła zakonników i księży bez parafii, by w jej prywatnym domu msze odprawiali i spowiedzi słuchali. Wyrzuca to i samym zakonnikom i wałęsającym się księżom²⁾, że dogadzając życzeniu szlachty rywalizują w ten sposób z proboszczami, z ujmą i szkodą dla sprawy kościoła katolickiego. Choć sprzyja Dominikanom, to przecież nie może im tego darować, że na podstawie według niego urojonych praw zawładnęli dwoma kościołami w Krotoszynie i Kościejowie i posyłają tam swoich braci, by sprawowali obowiązki proboszczów³⁾. Od nowego arcybiskupa domaga się zwołania synodu i wizytacji kościołów poważnej i głęboko w stosunki ich wnioskującej⁴⁾ i cieszy się z tego, że rajcy lwowscy musieli usłuchać wezwania Zamajskiego i przedłożyć mu rachunki z zarządu szpitala św. Ducha, bo przy tem uporządkowano dochody tej fundacji⁵⁾.

Przywiązany do lwowskiej dyecezyi dba przedewszystkiem o dobre wyposażenie całego kleru i szczególniejszemi pochwałami obsypuje tych arcybiskupów, którzy starali się powiększyć dochody swoje i kapituły. W jednym wypadku nawet sam był czynnym, gdy mianowicie chodziło o rewindykowanie dla kapituły zapisu sporządzonego przez dziekana Walentego Wargockiego⁶⁾, a przy śmierci cały prawie swój majątek składa w ofierze kościołowi i duchownym osobom. Granic dyecezyi broni z całą stanowczością i oburza się na biskupów przemyskiego i łuckiego, którzy kościoły w Rudkach, Podkamieniu,

¹⁾ Por. str. 47 i 151.

²⁾ Por. str. 151 i 152.

³⁾ Por. str. 126 i 128 i uwagi odsyłające do dokumentu w Aktach grodzkich i ziemskich, z którego wynika, że Dominikanie w pełnieniu obowiązków duchownych mogli się opierać na wyraźnem upoważnieniu Jakóba arcybiskupa halickiego.

⁴⁾ Por. str. 105 i 152.

⁵⁾ Por. str. 125.

⁶⁾ Str. 62.

Białym Kamieniu i Toporowie¹⁾ usiłowali przyłączyć do swojej jurysdykcji. Biskupom łuckim nie może nadto przebaczyć, że starają się wyłamać z pod zwierzchnictwa arcybiskupa lwowskiego i odzywa się o nich z przekąsem *uti forte lautiores et amplioris fortunae ac redditus*²⁾.

Głębokiej wiary i wielkiego przywiązania do kościoła katolickiego, narzeka Pirawski na upadek religijności u szlachty i rzadkość zapisów, dawniej o wiele częstszych i hojniejszych³⁾. Dla innowierców mniej tolerancki wspomina kilkakrotnie o *rabies schismatica*, a opowiadając o cudzie w kościele żurawieńskim dokonanym, gdzie dwukrotnie eucharystya miała się przemienić w chłopczyka, dodaje z naiwnem zdziwieniem, że chłopczyk ów dozwolił się oglądać i Rusinom schizmatykom, którzy na odgłos dzwonów zbiegli się do kościoła⁴⁾.

Jako człowiek zacny i uczciwy umie być wdzięcznym dla drugich i żąda od kanoników mianowanych przez Solikowskiego, do których zapewne i sam należał, by utworzyli fundacyą celem corocznego urządzenia mszy żałobnej za spokój duszy tegoż arcybiskupa⁵⁾. Dla potrzebujących dobroczynny, popiera zakon Brygitek przy osiedleniu się ich we Lwowie, bo reguła tegoż zakonu dozwalała na siostry przyjmować i wdowy, które dotychczas w braku lepszego miejsca chroniły się do szpitalu ubogich. Ród znakomity imponuje mu zawsze, jak to wynika z opisu arcybiskupów. Przy Janie Zamojskim notuje nawet z widocznem zadowoleniem, iż magnaci zjeżdżali się do niego często po radę, szanując w nim nie tylko duchownego przełożonego, ale także i członka arystokratycznego rodu⁶⁾.

Sam pełen szacunku dla nauki, ceni ją i u drugich. W prywatnem swem pomieszkaniu przechowuje część biblioteki kapitulnej⁷⁾ a arcybiskupom otaczającym się ludźmi uczonymi oddaje zasłużone pochwały. Dokłada również wszelkich starań, by OO. Dominikanie mogli poza miastem wznieść seminaryum⁸⁾, w któremby młodzież kształciła się na światłych

¹⁾ Str. 133 i 145 - 146

²⁾ Str. 37.

³⁾ Str. 97 i 151.

⁴⁾ Str. 141.

⁵⁾ Str. 61.

⁶⁾ Por. str. 48.

⁷⁾ Str. 95.

⁸⁾ Str. 112.

braci, wyznawców tejże reguły, największemi zaś pochwałami obsypuje Jezuitów¹⁾, którzy osiedliwszy się niedawno we Lwowie, udzielali swoim wychowankom wyższego wykształcenia niż to, jakiego można było nabrać w szkole przy katedrze istniejącej. Nawzajem Jezuici starali się nie utracić łaski Pirawskiego, i gdy został sufraganem lwowskim, ułożyli na cześć jego panegiryk p. t. *Panegyris virtutis et honoris perillustri et reverendo in Christo patri et domino Thomae Pirawski Dei gratia episcopo Nicopoliensi, suffraganeo decano et vicario in spiritualibus Leopoliensi pro prima solenni inauguratione a studiosa iuventute collegii Soc. Iesu. Cracoviae in officina Francisci Cesarii a. Dni 1618, knl. 22 in 4²⁾.*

Styl Pirawskiego zawsze prosty i naturalny odbija korzystnie od innych. Różnicę poznać najlepiej przez porównanie opisu kościoła św. Krzyża z Zimorowicza opisami kościołów lwowskich, przechowanymi również w owym wyżej wspomnianym rękopisie bibl. Ossolińskich. Łatwowiernym jest tylko na jednym miejscu, kiedy opowiada o rzekomem na kilka godzin odwróceniu się łożyska potoku w Dunajowie. Zamiast bowiem ku południowi jak zazwyczaj, począł potok płynąć ku wschodowi, co według Pirawskiego, miało oznaczać, że na lwowskiej stolicy arcybiskupiej zasiędzie człowiek ze wschodu, t. j. Andrzej Próchnicki, dotychczasowy biskup w Kamieńcu³⁾.

Arcybiskupi cenili widocznie jego naukę i wykształcenie skoro jego właśnie mianowali cenzorem książek drukowanych w archidiecezyi lwowskiej⁴⁾.

Takim był autor poniżej wydanego dzieła, którego genezę opowiada i wytłómacza nam sam w przedmowie dedykacyjnej. Oto Andrzej Próchnicki przed objęciem stolicy arcybiskupiej przybył do Żółkwi i tam powołał Pirawskiego, jako najznacznieszego członka kapituły, zapewne aby pomówić z nim o niejednej sprawie wchodzącej w zakres jego nowego stanowiska. Wśród rozmowy wyraził życzenie, że chciałby jak najprędzej zapoznać się ze stanem świeżo mu powierzonej ar-

¹⁾ Por. str. 113 nast.

²⁾ Ob. Bibliografią Estreichera z 16—18. stulecia pod r. 1618 i Batowski 1. c. str. 347.

³⁾ Str. 34.

⁴⁾ Donosi o tem Żegota Pauli w uwagach dołączonych do rękopisu bibl. Ossolińskich.

chidyceczyi. Pirawski poszedł mu na rękę i 18 maja, w dniu jego uroczystego ingresu, doręczył poniżej wydane dzieło jako wskazówkę i poradnik w tych wszystkich rzeczach, które nowego arcypasterza żywo zajmować mogły.

Tak więc *Relatio status almae archidioecesis Leopoliensis* jest dziełem ułożonem w nader krótkim czasie, w ciągu najdłużej dwóch do trzech miesięcy¹⁾ przed 18 maja r. 1615. Dowodzi tego tak przedmowa dedykacyjna jak i data pod nią umieszczona, dowodzą obok innych i trzy następujące wzmianki: Przy kościele w Tadaniu napisał Pirawski: *nullam habet foundationem*, podczuą gdy w rękopisie biblioteki kapitulnej zanotowano z początkiem XVIII. wieku, że w dniu 3. lipca 1615 r. przysądzono temuż kościołowi dziesięcinę ze wsi Hospin. Uposażono więc kościół w kilka tygodni po powstaniu relacyi Pirawskiego, który oczywiście o tem jeszcze wówczas nic nie wiedział. Na str. 104 znajduje się wyrażenie: *hoc anno*, które wtedy tylko może być zrozumiałem, jeżeli je odniesiemy do roku, który autor sam umieścił na czele dzieła. Tak też je pojął i Zimorowicz, dopisawszy na boku liczbę 1615 przyczem dopisek jego nabierze tem większej wagi, jeżeli zważymy, że całe miejsce odnosi się do dochodów szpitala św. Ducha, które sam później jako zarządca spisał i zestawiał²⁾. Z tego samego powodu i wyrażenie: *anno superiori* na str. 59 nie może oznaczać innego roku jak 1614 i dowodzi tylko, że i początek dzieła powstać musiał również w r. 1615.

Z powyższych słów nie wynika jednakże, jakoby Pirawski nie miał już przed r. 1615 przygotowanych materyałów do dzieła. Ogromna masa szczegółów i dat czyni prawdopodobnem przypuszczenie, że autor już przedtem z miłości do przedmiotu zajmował się gromadzeniem odnośnych wiadomości, które następnie w potrzebie uzupełnił i ugrupował w jedną całość bez wielkich trudności, jako obeznany ze wszystkim dokładnie skutkiem długoletniego piastowania godności kanonika kapituły lwowskiej. Na wszelki jednak wypadek przelewanie w formę zebranych materyałów musiało odbywać

¹⁾ W czasie pisania relacyi (*dum haec scriberentur*) umiera wdowa po Chodorowskim. Ob. str. 140.

²⁾ Por. *Fundatio et patrimonium hospitalis s. Spiritus Leopoliensis* i *Inwentarz generalny prowentów szpitala św. Ducha w trzecim zeszytcie wydanych przezemnie Pomniejszych źródeł do dziejów literatury i cywilizacyi polskiej w XVI i XVII stuleciu*. (Stryj 1891) str. 42—72.

się w szybkim tempie. Termin był bliskim, a praca nie cierpiała zwłoki. Stąd pospiech widoczny w wielu ustępach ze szkoda treści całego dzieła. I tak na str. 34 zapomniano wymienić szóstą wieś do klucza Dunajowskiego należąca, a na str. 36 nie ma wyrażonego roku, w którym starosta halicki zawarł układ z arcybiskupem Solikowskim, choć wymieniono datę dnia i napisano nawet słowo *anno*. Podobnie na str. 53 nie położono liczby po słowach *anno Domini*, a na str. 56 i 57 dwukrotnie nie oznaczono sumy dochodu z dwóch pozycji i po słowie *florenum* zostawiono niewypełnioną lukę. Na str. znowu 76 nie dokończono nawet zdania, lecz przerwano je na słowach *sed civitas*, przez co cały okres stał się niezrozumiałym, a na str. 126 przy opisie kościoła w Dawidowie nie wymieniono drugiego wsi właściciela i zostawiono lukę tymczasowo niewypełnioną. Wreszcie przy kościele w Tuligłowach (str. 133) zapomniano podać imię i nazwisko proboszcza, a przy kościele w Wyspie (str. 140) podano tylko samo imię, choć przy innych wymienienia obydwu nigdy nie zaniechano. Przystępując do opisu kościołów prowincjonalnych ogranicza się autor, jak może, do najniezbędniejszych rzeczy, bo powiada sam, że: *Immensi esset laboris et liber huius nostrae relationis plus aequo cresceret, si singularum ecclesiarum fundatarum singillatim contenta tam proventuum, quam etiam obligationum curionum referre institueremus*. Lecz nawet tego, co zamierzył podać, nie podał dokładnie. I tak nie oznaczył daty fundacji lub erekcji kościołów w Żelechowie, Tadaniu, Biłce, Jaworowie, Uściu, Podhajcach, Janowie i Strzeliskach, choć dotyczące akta miał pod ręką, bo przechowywały się one w archiwum konsystorskim, jak to poznać z dodatków poczynionych o wiek później w kopii biblioteki kapitulnej. Najdrastyczniej przebija się to przy kościele w Tadaniu, gdzie Pirawski zapisał: *eclesia non ita pridem erecta*, a w rękopisie kapitulnym w XVIII. już wieku zanotowano wyrażnie, że założony w r. 1610 t. j. na 5 lat tylko przed powstaniem relacji Pirawskiego. Tu pospiechu nie można już chyba nie widzieć ¹⁾.

Źródła, na których się opiera utwór Pirawskiego, są przeróżnej jakości. Sam autor powiada, że pisze przedewszy-

¹⁾ Por. zresztą ustęp końcowy (*conclusio operis*) i utprawiedliwianie się Pirawskiego.

stkiem na podstawie długoletniego doświadczenia i dokładnego obeznania się ze stosunkami ¹⁾, a następnie aktów i dyplomów w archiwum kapitulnym ²⁾ przechowywanych a wymienionych wyraźnie na str. 30, 32, 40, 44, 62, 129 i 137. W temto archiwum znajdowały się dwa brewia papieskie z 13 czerwca 1462 i 4 lipca 1468 (str. 37) i jedna apelacya w sprawie prywatnej od wyroku biskupa łuckiego (str. 38) ale *primitiva et originalia documenta fundationis archidioecesis* już i wówczas nie istniały (str. 32). Obok tego do historyi swego zakonu dostarczyli Dominikanie Pirawskiemu wiadomości zaczerpniętych z własnego archiwum, w którym przechowywali najważniejsze przywileje (str. 107, 108 i 109), o ile te ocalały przed pożarem lub zniszczeniem przez nieprzyjaciół (str. 108). Z pomiędzy nich przytacza Pirawski dwie bulle Grzegorza IX. i XI. z r. 1234 i 1374 i dokument fundowania kościoła w Podkamieniu z r. 1474 (str. 145). Inne zakony we Lwowie istniejące nie dostarczyły mu prawdopodobnie żadnych szczegółów prócz OO. Franciszkanów, którzy donieśli, że w ich klasztorze przechowuje się jakaś zapiska, śmierci ich gwardyana Stanisława z Przemyśla dotycząca (str. 113.). Z archiwum miejskiego bezpośrednio Pirawski nie korzystał, gdyż tylko raz przy opisie kaplicy rajców lwowskich wspomina mimochodem, że odnośnej wiadomości udzielił mu *ex praetorii monumentis* ks. zakrystyan Adam Wiślicki, kapelan tejże kaplicy (str. 75). Nadto opuścił dwu arcybiskupów Macieja i Bernarda, o których według słów nieznanego autora (B. Zimorowicza ?) wspominają wyraźnie akty urzędu radzieckiego (str. 41).

Obok tych tak poważnych źródeł powołuje się Pirawski dwukrotnie na świadectwo starszych osób (str. 39 i 52), po raz pierwszy, kiedy opowiada o obesłaniu synodu lwowskiego przez biskupów przemyskiego, chełmskiego, kamienieckiego i kijowskiego, po raz drugi, gdy mówi o Janie Krupskim, ostatnim dziekanie świeckim, który podczas procesyi chodził z mieczem u boku, w ostrogach i czapce wielkiej futrem podbitej. Z dzieł dru-

¹⁾ Str. 30.

²⁾ W obu rękopisach zwykle mowa o acta, monumenta archivi nostri lub consistorii Leopoliensis. Zapewne jednak przez nie rozumieć należy archiwum kapitulne a nie konsystorskie.

kowanych wymienia Franciszka Gonzagi, generała zakonu Bernardynów: *Liber de origine Franciscanae religionis* (str. 122), a w sprawach z odleglejszej przyszłości radzi się raz Konrada de Apoldia (str. 107), raz Wapowskiego (str. 92), raz Bonfiniusa (str. 107) i nader często Kromera, którego ogółem cytuje 15 razy (str. 33, 36, 39, 40, 41, 42, 43 i 92).

Wobec tak różnorodnych źródeł i wartość poszczególnych ustępów nie jest również jednakową. Wyjaśni się to nam lepiej, gdy przypatrzymy się bliżej treści całego dzieła, przy czem jeszcze raz zaznaczam, że nie mam przez to na myśli ściśle krytycznego rozbioru, którego na razie przynajmniej podjąć się nie mogłem.

Po przedmowie dedykacyjnej znajduje się wstęp, w którym autor podaje granice Rusi i zastanawiając się nad pytaniem poruszonem przez Kromera, w jaki to sposób można było w Haliczu założyć arcybiskupstwo, skoro nie było podległych mu biskupstw, dochodzi do wyniku, że nastąpiło to dla tego, ponieważ w Łucku istniał już biskup, który odtąd miał podlegać arcypasterzowi halickiemu. Cały ustęp ma według Pirawskiego (str. 32) opierać się na rocznikach i monumentach archiwum kapitulnego, ale z tymi ostatnimi nie wiele ma wspólnego i raczej ograniczyć go należy do korzystania z Kromera i dowodów na podstawie własnej autora kombinacji.

Następująca z kolei *immunitas ecclesiae Leopoliensis* czyli rozdział o uwolnieniu arcybiskupstwa od publicznych ciężarów opiera się na dokumencie przedrukowanym w *Aktach grodzkich* T. II. (pod nr. 51 str. 84—86) i na potwierdzeniu tegoż z r. 1548. W rozdziale traktującym o dochodach stołu arcybiskupiego autor z rozmysłu nie przytacza aktów poszczególnych fundacyj, żeby kościołowi nie przysporzyć przykrości a za przyczynę podaje to, że najpierw stan dóbr arcybiskupich znacznie się zmienił, a powtóre ponieważ arcybiskupi a zwłaszcza Grzegorz z Sanoka po największej części je z własnych funduszów nabyli. Tak więc mamy tu do czynienia ze stanem nie historycznym, ale faktycznym, w r. 1615 istniejącym, z którego wynika, że stolica arcybiskupia była już wówczas dobrze wyposażoną. Do dóbr nieruchomych należy Dunajów Nowy i Stary z miasteczkiem Szłomowska Wolica, wsiami: Biele, Podhuszów, Potoczany, Raxin, Połuhów i częściami wsi Ciemierzyniec, Plen-

nikowa i Wiśniowczyka, dalej miasteczka Kąkolniki, Siemikowce i Dytatyn z ośmiu wsiami i Kozłów z trzema; w końcu wieś Stawczany, Bartułtowa, Rzęsna Polska i Ruska i Czar-nuszowice. Następnie mieli arcybiskupi roczną pensję z salin drohobyckich, dalej po 6 groszy z każdego łanu tak szlacheckiego jak i nieszlacheckiego i wreszcie kamienicę w rynku lwowskim darowaną im przez Władysława Jagiełłę¹⁾

W następującym rozdziale opowiada Pirawski, że do metropolii lwowskiej należeli biskupi przemyski, chełmski, kamieniecki, kijowski, łucki i zazwyczaj nieistniejący mołdawski. Czterej pierwsi uznawali w rzeczywistości zwierzchnictwo arcybiskupa lwowskiego, łucki zaś chciał podlegać gnieźnieńskiemu, czemu sprzeciwia się Pirawski na podstawie wyżej już wymienionych dwu pism papieskich z r. 1462 i 1468 i jednej apelacyi od wyroku biskupa łuckiego z r. 1466.

Następują życiorysy arcybiskupów od założenia metropolii na Rusi Czerwonej. Z dawniejszych w Haliczu jeszcze rezydujących wymienia Pirawski obok Jakóba tylko Krystyna i Antoniego, podczas gdy nieznajoma ręka współczesna zanotowała na marginesie, że w aktach archiwum miejskiego natypykamy jeszcze Macieja i Bernarda, a prócz tego podawaniem bywa, że istniał jeszcze i Piotr²⁾. Zresztą dokładniejsze u Pirawskiego szczegóły rozpoczynają się dopiero z żywotem Jana Rzeszowskiego i rosną na objętość w miarę zbliżania się do wieku XVII. Zjawisko zupełnie naturalne, bo gdy przy dawniejszych arcybiskupach wobec szczupłości aktów kapitulnych opiera się Pirawski głównie na Kromerze, to natomiast przy kilku ostatnich korzysta nie tylko z nierównie obfitszych wiadomości z archiwum kapitulnego zaczerpniętych, ale także posługuje się i własną i obcych ludzi pamięcią.

O stanowisku zajętem przez Pirawskiego w żywotach arcybiskupów lwowskich wspomniałem już powyżej³⁾. Późniejszy sufragan nie zapomina nigdy, że jest członkiem kapituły lwowskiej i z tego punktu widzenia ocenia swych przełożo-

¹⁾ Por. Akta grodzkie i ziemskie T. II. nr. 52. Inne dokumenty w temże wydawnictwie wydane znajdują się zacytowane przy odpowiednich ustępach samego dzieła.

²⁾ Krytyczne ustalenie pierwszych arcybiskupów halickich zob. u Reifenkugla, Die Gründung der römisch-katholischen Bisthümer in den Territorien Halicz und Wladimir str. 57 i n.

³⁾ Por. str. 12.

nych, nie szczędząc pochwał dla dobrodziejów kapituły, a ganiąc tych, co z kanonikami w niezgodzie żyli. I tak ani cienia nagany przy Grzegorz z Sanoka, który pamiętał o powiększeniu dochodów swoich i kapituły. Andrzej Róża chwalony przez niego jako *cleri acerrimus defensor*, bo przez 10 lat własnym prawie kosztem utrzymywał kanoników z powodu spustoszenia archidiecezyi przez Wołochów i Tatarów. Bernard Wilczek choć *tenui genere ortus*, ale hojny dla kanoników pomocy potrzebujących; odrestaurował również dom do kapituły należący, a kanoników uczynił egzekutorami testamentu. Nie mniejsze pochwały otrzymuje i Piotr Starzechowski, także łaskawy dla kanoników, których często odwiedzał lub do siebie zapraszał. U Piotra Szłomowskiego przy podniesieniu jego zalet, zaznaczono wyraźnie, że żył w ścisłej łączności z kanonikami, jadając z nimi nieraz przy wspólnym stole i radząc się ich we wszystkim. Wreszcie i w najdłuższym i z największym pietyzmem napisanym żywocie Zamojskiego nie zapomniano dodać, że był łaskawym dla kleru i kanoników, i że poczynił im hojne zapisy. Natomiast nic dobrego nie wspomniano o Janie Odrowążu, który przez dłuższy czas wiodł sprzeczkę z kanonikami o dobra kapitulne i wreszcie w ekskomunie życie zakończył. Nie ma też wzmianki o jakichkolwiek zaletach Jana Strzeleckiego, obłożonego również ekskomuniką z powodu procesu z kapitułą. Felix Ligęza sprawił kanonikom wiele przykrości przez to, że nie zostawił przy śmierci żadnego testamentu; był też, według słów Pirawskiego, człowiekiem rozwiązłym, namiętnościami swoim zbyt pociągającym, a w pełnieniu obowiązków niedbałym. Nie wiemy również, jakim człowiekiem był Paweł Tarło, ale za to wiemy dokładnie, że wbrew zezwoleniu kapituły objął w posiadanie dobra arcybiskupie jeszcze przed konsekracją, za co prawdopodobnie, dodaje Pirawski, nie przysłano mu z Rzymu płaszcza arcybiskupiego. Z życia Sienieńskiego, który nic dobrego kapitule nie wyświadczył, dowiadujemy się tylko, że oddawał się żołnierce i wojny prowadził, że żonę miał z rodu Tenczyńskich, a z nią kilka córek i synów. Nawet w żywocie Jana Solikowskiego podniesiono kilka stron ujemnych, ale też z opisu wywnioskować można, że przystępniejszym był raczej dla szlachty, niż dla swoich podwładnych.

Wobec tak ciężkich zarzutów arcybiskupom lwowskim poczynionych i wobec takiego stanowiska, jakie zajął Piraw-

ski, nie mogę zgodzić się na przypuszczenie Żegoty Pau-
lego ¹⁾, jakoby tę relację przesłano do Rzymu. Raczej muszę
ważyć się na domysł wprost przeciwny, bo przecież żaden
arcybiskup nie mógłby pozwolić na takie przedstawienie jego
poprzedników przed papieżem i kuryą rzymską.

Obok tego nieco za stronniczego stanowiska autora,
zwrócić uwagę należy i na błędną chronologię przy Janie
Strzeleckim i Andrzeju Róży ²⁾, a więc w czasach już nowszych,
bo na koniec wieku XV. przypadających. Bijący tam przykład
błędneho oznaczenia czasu musi posłużyć za dowód, że Pi-
rawski pod względem historycznych wiadomości nie zawsze
zasługuje na wiarę, co oczywiście przypisać należy tak po-
spiechowi, jak i niedostateczności źródeł, z których korzystał.

Po żywotach arcybiskupów przychodzi kolej na kapi-
tułę. Na podstawie aktów kapitulnych opowiada Pirawski
o majątku i dochodach kapituły, o fundowaniu i obowią-
zkach jej dziekana, proboszcza, kaznodziei i reszty kano-
ników, wymienia fundacye mszy żałobnych i podaje wreszcie
imiona i nazwiska wszystkich prałatów i kanoników od czasów
najdawniejszych aż do dni jego, *quorum memoria in actis ca-
pitularibus exstat*. Ustęp to jeden z najważniejszych w całym
dziele. Spis obejmuje 107 imion, o ile jednak jest dokładnym,
nie chcę rozstrzygać.

Wikarych przy kapitule było za czasów Pirawskiego
ośmiu, mansyonarzy sześciu. Autor opowiedziawszy o ich
obowiązках i dochodach na podstawie zapisek w aktach ka-
pitulnych i faktycznego stanu rzeczy, przystępuje do opisu
ołtarzy w samej katedrze i w kaplicach Wolfowiczów, Szolca
i Jerzego Boima, nadmieniając przytem wyraźnie, kiedy który
fundowany, kto się nim opiekuje i jakie obowiązki ma altarysta.

Charakterystycznym jest następujący ustęp p. t. *Gratialis-
tae*, w którym Pirawski żałuje, że tak mało gracyalistów
przy katedrze lwowskiej przebywa. Widocznie wiele było
zajęcia pomimo dość znacznej liczby członków kapituły.

Dalsze rozdziały oparte również na zapiskach kapitul-
nych i na faktycznym stanie rzeczy usuwają się przeważnie
z pod kontroli, bo dotyczą po większej części szczegółów dro-
bnych, ale nie mniej ważnych i ciekawych. Malują one dosko-

¹⁾ Wyrażone w uwagach dołączonych do rękopisu bibl. Ossol. Nr. 126.

²⁾ Ob. uwagi na str. 44.

nale stan ówczesnego kościoła katedralnego, opowiadając nam o dochodach na bieżące wydatki, o owej tylokrotnie w kronikach lwowskich wspominanej ugodzie z rajcami, dalej o ks. zakrystyanie, kościelnych i organiście, skarbcu kościoła i jego zarządcy, kierownikowi szkoły i jego pomocnikowi, kantorze i uczniach trzyklasowej szkoły katedralnej, w której uczono nie wiele, bo *adolescentes*, jak ich nazywa Pirawski, zbyt byli zajęci słuchaniem mszy świętych i śpiewem kościelnym. Bardzo zajmującym jest również ustęp o bractwaach, tym tak mało dotychczas rozjaśnionym objawie życia religijnego naszych przodków, a nie mniej ciekawem i to, co autor mówi o archiwum i bibliotece kapitulnej, o grobach i miejscach do siedzenia w kościele, наконец o testamentach, legatach i kilku jeszcze dobroczynnych fundacjach. Wszystko to są szczegóły nader charakterystyczne i ważne do poznania usposobienia i życia ówczesnych Lwowian, Ignących i kupiących się około tej katedry swojej, z dachem jeszcze gontami krytym i dzwonnicą od piorunu nadwreżoną i upadkiem grożąca, na której jednak naprawę zebrano już niemało grosza (str. 85 i 86).

Następujące rozdziały dotyczą kościołów i klasztorów podówczas we Lwowie istniejących, przyczem nie omieszkano wymienić i zakonów znajdujących się w obrębie archidiecezyi, a częściowo nawet poza jej właściwymi granicami. Obok wiadomości historycznych, które, o ile mogłem skonstatować, nie zawsze opierają się na źródłach wiarygodnych, napotykamy szczegóły malujące dosadnie ówczesny stan kościoła katolickiego na Rusi Czerwonej; dostarczyli ich autorowi częściowo sami zakonnicy, a częściowo długoletnie doświadczenie i akta kapitulne. To też przyjmując z zastrzeżeniem zwłaszcza to, co nam autor opowiada o dawniejszych dziejach religii katolickiej na Rusi, musimy natomiast zupełnie zaufać szczegółom współczesnego stanu kościoła i klasztoru dotyczącym. Probieńczym kamieniem dla wiarogodności Pirawskiego był mi w tym względzie ustęp odnoszący się do szpitala św. Ducha, który mogłem porównać z inwentarzem Zimorowicza, wydanym przeze mnie zeszłego roku ¹⁾. Zimorowicz jako długoletni zarządca szpitala dał nam obraz dokładniejszy i wszechstronniejszy, ale niemniej w głównych punktach zgodny z przedstawieniem Pirawskiego, jeżeli weźmiemy pod uwagę, że oba inwentarze dzieli przeciąg czasu czterdziestoletni.

¹⁾ L. c. str. 42—72.

Między zakonami ze względu na rozpowszechnienie i czynności odległych czasów sięgające, pierwsze miejsce należy się OO. Dominikanom, którzy razem z dwoma lwowskimi i kilku opuszczonymi i przez Tatarów zniszczonymi konwentami liczyli na Rusi Czerwonej, Wołyniu Podolu i Ukrainie 28 klasztorów¹⁾, połączonych w jedną oddzielną prowincją ruską. Liczba przemawia tu sama za siebie i daje nam miarę żywotności i ruchliwości tegoż zakonu. Wszystkie prawie konwenty założone w wieku XIV., XV. i XVII. częściowo ze składek, a częściowo przez Władysława Jagiełłę, książąt litewskich i ruskich i magnatów i duchownych polskich. W obrębie dzisiejszej archidiecezyi lwowskiej obok dwu lwowskich i dwu opuszczonych i zniszczonych znajdowały się wówczas klasztory OO. Dominikanów w Kołomyi, Jazłowcu, Podkamieniu, Jezupolu, Potoku, Rohatynie, Czortkowie i Busku, do których następnie przyłączyły się jeszcze trzy w Żółkwi, Czertanicy pod Tysmienicą i Przemyślanach, fundowane w r. 1661, 1662 i 1665. Razem 15 konwentów, podczas gdy dzisiaj na tej samej przestrzeni jest ich tylko 8. W samym głównym klasztorze lwowskim było 80 braci, między którymi *aliquot doctores, lectores, aliquot doctissimi et in disputationibus acuti*, a w drugim pod wezwaniem Maryi Magdaleny za Pirawskiego czasów dopiero założonym 12 braci przeznaczonych na nauczycieli dla kształcących się tamże kleryków.

Dobrze wyposażony i 30 ojców liczący klasztor Jezuitów buduje się dopiero i rozszerza, podczas gdy jeden z najdawniejszych na Rusi zakon Franciszkanów ma oprócz lwowskiego jeszcze dwa konwenty w Gródku i Haliczu, do których w r. 1706 przyłączy się nadto i fundowany w Horyńcu koło Cieszanowa, w okolicy podówczas do archidiecezyi lwowskiej nie należącej. OO. Bernardyni, dzisiaj obok Dominikanów w naszej archidiecezyi najwięcej rozpowszechnieni, mają podówczas tylko jeden konwent we Lwowie, ale liczny, bo z 72 braci złożony²⁾ Utrzymują się z kwesty po całym Podolu i Pokuciu zbieranej, a hojnej zapewne, skoro i siebie utrzymać i na

¹⁾ Nie wliczony Ceretensis (serecki) in Moldavia, Rubri Castri in Pokucia i Toporoviensis (koło Brodów), a natomiast doliczony czortkowski, o którym Pirawski wspomina dopiero przy kościele w Czortkowie na str. 148 i niedawno fundowany buski por. str. 130.

²⁾ Sokalski założony w r. 1594 należał wówczas do dyecezyi łuckiej.

budującą się właśnie wspaniałą świątynię zdobyć się mogą. W r. 1614 przybywa jeszcze i 12 Karmelitów, tak hojnie i gościnnie przyjętych przez zarząd miasta i jego mieszkańców, że jak powiada Pirawski, przenosili Lwów nad Kraków i Lublin.

Za panowania Zygmunta III. mnożą się też we Lwowie i zakony żeńskie. W r. 1595 przybywają Benedyktynki, w r. 1607 poświęca się kamień węgielny pod klasztor Brygitek, a w 1614 osiedlają się Klaryski. Wszystkie te trzy konwenty wzmagają się nader szybko, skoro w kilka lat później u Benedyktynek przebywa siostr i nowicyuszek 58, u Klarysek 52, u Brygitek 12.

Do powyżej wymienionych dodać należy 11 przeróżnych większych i mniejszych kościołów w mieście i na przedmieściach, a otrzymamy jasne wyobrażenie o sile żywiołu katolickiego we Lwowie i o znacznej potrzebie religijnego pokarmu dla ówczesnych mieszkańców stolicy czerwonoruskiej. To też przysłemu sufraganowi jedna tylko ale ciężka skarga z ust się wyrывa. Oto koło katedry, tuż przy domu do kapituły należącym, rozłożyli swe jatki rzeźnicy lwowscy, napełniając niezdrowymi wyziewami całe sąsiedztwo. Napróżno domagali się arcybiskupi ustapienia ich stamtąd, napróżno grożono im karami duchownymi. Rzeźnicy długo jeszcze ustąpić nie chcieli, bo punkt był dla nich dogodny, a miasto cierpiało, bo mieli na to wyraźne z dawnych czasów przywileje.

Pozostaje mi teraz do omówienia jeszcze najważniejszy rozdział, stanu kościołów na prowincyi dotyczący. I tu, o ile stwierdzić mogłem na podstawie innych wydawnictw, pod względem historycznym nie jedno zarzucićby można. Pospiech widoczny na każdym kroku; na karb to jego, jak już wyżej nadmienilem, policzyć należy niejedną pomyłkę, choć źródła były pewne, bo złożyły się na nie akta kapitulne i długoletni pobyt autora w archidiecezyi w charakterze jednego z najwybitniejszych jej kapłanów. Mimo jednak usterek ¹⁾, jakiegokolwiek kryć się tam mogą, jest to jedyny w swoim rodzaju

¹⁾ Usterki nie odnoszą się jednak do lat uposażenia kościołów, o ile te są podane. Dokumenty bowiem w Aktach grodzkich i ziemskich wydrukowane zgadzają się co do czasu ich wystawienia z datami przez Pirawskiego przytoczonymi, a drobne różnice, jak r. 1460 zam. 1469 (kościół w Dolinie), 1417 zam. 1427 (w Dalejowie) policzyć należy raczej na karb kopistów.

obraz siły żywiołu katolickiego, naszkicowany przez powołanego malarza. Przyjrzyjmy mu się bliżej.

Granica archidyecezyi lwowskiej w wieku XVII. i XVIII. szła najpierw szczytami Karpat i krańcem Bukowiny mniej więcej jak dzisiaj, aż do miejsca, w którym Dniestr poczyną dzielić dzisiejszą Galicyą od kraju dawnych wojewodów mołdawskich. Tu cofała się na zachód z biegiem Dniestru aż po ujście Strypy, której biegu trzymając się dochodziła powyżej Jazłowca, gdzie skręcała się na wschód w ten sposób, że terytorya kościołów¹⁾ w Jazłowcu, Jagielnicy, Sidorowie i Husiatynie należały już do dyecezyi kamienieckiej, podczas gdy parafie w Buczaczu, Czortkowie, Kociubińcach i Liczkowcach liczyły się jeszcze do arcybiskupstwa lwowskiego. Na wschodzie powyżej Husiatyna tworzył granicę Zbrucz, mniej więcej aż do Satanowa, skąd aż do Podkamienia szła granica, różniąc się znacznie od dzisiejszej, między Tarnorudą, Tokami, Zbarażem a Założcami z jednej, a Toustem, Grzymałowem, Baworowem, Tarnopolem i Jezierną z drugiej strony. Koło Podkamienia wrzynąła się klinem dyecezya łucka tak, że kościoły w Podkamieniu, Podhorcach, Białym Kamieniu i Toporowie podległe były jeszcze arcybiskupowi lwowskiemu, podczas gdy Bredy, Olesko, Stanisławczyk, Szczurowice i Leszniów przyłączone już były do dyecezyi łuckiej. Powyżej Radziechowa terytorya kościołów w Stojanowie, Witkowie, Dobrotworze, Mostach Wielkich, Magierowie i Horyńcu, należące do dyecezyi chełmskiej i przemyskiej, oddzielała granica od kościołów w Radziechowie, Kamionce, Żółkwi, i Niemirowie, które podlegały jeszcze władzy arcybiskupa lwowskiego. Od Niemirowa, aby otrzymać granicę od zachodu, należy poprowadzić prostą linię poza Jaworów, Sadową Wisznię i Rudki i rzeczką Ruszem i potokiem i bagnami Błóżewa aż do ujścia Strwiążu, skąd rozgraniczenie już łatwe, bo granicę tworzyły rzeki Dniestr, Stryj i Opór²⁾ tak, że parafie w Stryju i Skolem należały jeszcze do dyecezyi przemyskiej.

¹⁾ Celem dokładniejszego oznaczenia granic wymieniam i później fundowane kościoły.

²⁾ Por. rozgraniczenie biskupstwa przem. i arcyb. lwowskiego dokonane 24. września 1398 r. przez Piotra biskupa krakowskiego (Akta grodzkie i ziemskie t. 7. nr. 21), które widocznie później uległo zmianie ze wzrostem ludności, skoro Skole należało jeszcze do dyecezyi przemyskiej.

Na tej przestrzeni istniało w r. 1615 dziekanatów siedem: lwowski, grodecki, żydaczowski, uściecki, rohatyński, złoczowski i trembowelski, a kościołów 116, z których 13 zniszczonych lub nieczynnych, a jeden w Siemianówce dołączony jako filia do szczyrzeckiego. Między r. 1615 a 1730, w którym mniej więcej powstaje kopia biblioteki kapitulnej, zbudowano jeszcze kościołów trzynaście. Później z upadkiem Rzeczypospolitej zmieniły się granice archidiecezyi, która straciła na rzecz biskupstwa przemyskiego 6 kościołów w Jaworowie, Sądowej Wiszni, Rudkach, Rumnie, Tuligłowach i Komarnie, a zyskała natomiast znaczne obszary tak od dyecezyi przemyskiej, jak i chełmskiej, łuckiej i kamienieckiej. W obrębie tych nowych granic mamy obecnie wprawdzie kościołów 252¹⁾, ale gdy odliczymy parafie w mieście Lwowie i na pozyskanych obszarach się znajdujące, to pozostanie tylko 159 wobec 110 istniejących w r. 1615, po odłączeniu oczywiście od ogólnej liczby sześciu kościołów biskupom przemyskim odstąpionych. Dorobek przeto nasz od r. 1615 wynosi kościołów 49 a od r. 1730 tylko 36. Zbudowano ich wprawdzie w tym czasie o kilka więcej, ale że równocześnie kilka też zatracono, przeto stosunek ogólny nie zmienia się wcale.

Przypatrzywszy się następnie datom odnoszącym się do fundacyi kościołów, tudzież geograficznemu ich położeniu, musimy przyjść do następujących wniosków:

1). Największa część fundacyj pochodzi z wieku XIV. i XV. Między rokiem 1527, w którym powstaje kościół w Malechowie a ostatnimi latami panowania Stefana Batorego nie zakładano wcale kościołów na Rusi Czerwonej. Większy ruch objawia się dopiero znowu za Zygmunta III. i Władysława IV., aby jednak wnet ustać wskutek wojen kozackich i tureckich. Stosunki zmieniają się na naszą korzyść po raz drugi w wieku XVII. i XIX. ale ogółem wzięwszy nowy ruch nie dorównuje dawniejszemu z wieku XIV. i XV. Stąd wniosek: rozpieranie się żywiołu katolickiego najsilniejsze w stuleciu XIV. i XV. słabnie następnie w wieku XVI. i choć potem znowu dwukrotnie się wzmacnia, to przecież już nie z taką siłą, co poprzednio.

2). Wiek XVI. bardzo mało bierze udziału w zakładaniu nowych kościołów, co wskazuje i na zubożenie pod wzglę-

¹⁾ Por. *Catalogus venerabilis cleri archidioecesis Leopolitanae ritus latini* za r. 1892.

dem religijnym i na słabszy ruch kolonizacyjny. Że oba te czynniki musimy wziąć pod uwagę, tego dowodzą tak wiadomości o zakładaniu nowych osad i w XVI wieku, jako też i ta okoliczność, że z upadkiem reformacji mnożą się znowu kościoły i fundacye.

3). Przypatrzwszy się dokładnie położeniu geograficznemu miejscowości poznajemy, że kościoły nie były równomiernie rozsypane po całej ziemi czerwonoruskiej. Najwięcej ich w okręgu lwowskim, rozłożonych na około głównego miasta, jako punktu centralnego. W pozostałej wielkiej części kraju istnieją głównie przy szlakach handlowych, rozchodząc się jakby promieniami od jednego ogniska, t. j. spolonizowanego Lwowa. Do takich szlaków należą przedewszystkiem drogi prowadzące do Krakowa i na Halicz do Suczawy i Kamieńca Podolskiego. Obok tych dwóch a raczej trzech głównych szlaków są jeszcze i pomniejsze, jako to: przez Żółkiew do Warszawy, przez Glińiany na Olesko do Łucka i na Tarnopol do Kijowa, i wreszcie przez Żydaczów na Stryj do Drohobycza i Bolechowa. Nadto istnieją jeszcze połączenia wewnętrzne z Tarnopola przez Trembowłę do Czortkowa, ze Zborowa przez Brzeżany do Rohatyna i z Sądowej Wiszni przez Rudki i Rozdół do Żydaczowa. Że te drogi wyznaczają nam równocześnie i kierunek pochodu kolonizacyi polskiej i niemieckiej, zdaje mi się nie ulegać najmniejszej wątpliwości.

4). Gdzie kościołów było najwięcej, tam dotychczas żywił polski utrzymał się stosunkowo w największej liczbie, jak np. w powiecie lwowskim, gródeckim, rudeńskim i kilku podolskich. Przeciwnie, gdzie kościołów nie było lub ich po zniszczeniu nie odrestaurowano, tam z polskiej ludności pozostały tylko resztki. Na udowodnienie tego podaję kilka drastycznych przykładów. W Tyśmieniczach odległych o 14 km. od Nadwórny kościoła nie odbudowano, dziś więc tam tylko 45 dusz rz. kat. wyznania a 1546 gr. kat. Przewłoka należy dziś do Petlikowiec o 4 km. drogi, dla tego obecnie tam tylko 60 dusz rz. kat. a 1830 gr. kat. To samo stało się w Niemczynie (5: 560), Knihyniczach (50: 965), Wyspie (29: 560), Wasiuczynie (25: 1164), Janczynie (75: 1037), Litwinowie (42: 808) i Strzeliskach (52: 918)¹⁾. Natomiast w Wołczkowie tuż do

¹⁾ Por. Schematismus universi cleri archidioeceseos metropolitanae graeco-catholicae Leopoliensis za r. 1892.

Maryampola przyległym jest i dzisiaj 885 rz. kat. na 766 gr. katolików, a w Kułaczkowcach odległych tylko o 2 km. od Gwoźdzca, dokąd parafią przeniesiono, i dzisiaj jeszcze na 1281 dusz gr. kat. przypada 906 rz. kat. wyznania, nie mówiąc już nic o miejscowościach, w których kościół dotychczas istnieje.

Tak to pomścił się na nas błąd, żeśmy nie starali się o zabezpieczenie tego, cośmy przez kolonizacyą osiągnęli, a główna w tem wina wieku XVI., który zaniechał mądrej polityki stulecia poprzedniego. Później nie można już było naprawić tego, co się raz straciło i tłumy ludności polskiej opuszczone i sobie samym pozostawione zmarniały dla nas i rozplynęły się w żywiole, wśród którego osiadły.

Wydanie niniejsze opieram głównie na rękopisie biblioteki Ossolińskich. Gdzie jednak w kapitulnym poprawniejsza lekcya, tam ją bez wahania przyjmuję, a gdzie odstępuję dla widocznego błędu od obudwu rękopisów, tam zaznaczam to wyraźnie w uwadze. Odmianki, zwłaszcza imion własnych dotyczących, podaję wszystkie. Cytaty wszędzie rozwiązane, a wszystkie późniejsze dodatki, choć nieraz bardzo ciekawe, do uwag przesunięte. Pisownię słów łacińskich zmodernizowałem, w interpunkcyi zastosowałem się do zasad przyjętych przez redakcyą *Kwartalnika*, a pomyłki druku, które wkradły się do tekstu mimo starannej korekty, wymieniam na końcu, o ile oczywiście je odszukać zdołałem.

Dołączyłem także i testament arcybiskupa Zamojskiego znajdujący się w O. (od str. 176—182), jako też i ostatnią wolę Pirawskiego, przechowaną w miejskiem archiwum lwowskiem oddział III. ks. 266 Nr. 1—8 (A)¹⁾. Nie są to oczywiście oryginały, ale tylko kopie z XVII. stulecia, z tekstem jednak — odliczywszy nieliczne wyjątki, — pełnym i poprawnym. Natomiast nie przedrukowuję indeksu do dzieła Pirawskiego, zawierającego się w O. od str. 154—175, bo pochodzi nie od autora, ale od kopisty. Zastąpiłem go innym, bardziej stosującym się do wymagań dzisiejszej nauki.

¹⁾ O testamencie Pirawskiego wzmianka w aktach archiwum kapitulnego ks. 80 str. 412 pod datą anno Domini 1625 sabbato ante dominicam Reminiscere quadragesimalem. Według Batowskiego l. c. str. 352 oryginał testamentu ma się znajdować w tychże aktach kapitulnych, atoli odszukać go nie zdołałem, wobec braku dokładniejszych skorowidzów i nieuporządkowania całego archiwum.

**Ad illustrissimum et reverendissimum dominum,
dominum Ioannem Andream Pruchnicki de Pru-
chnik, Dei gratia archiepiscopum Leopoliensem,
abbatiae Sieciechowiensis perpetuum administra-
torem, in almae archidioecesis Leopoliensis rela-
tionem**

BREVIS PRAEFATIO.

Ad tuas illustrissime ac reverendissime archipraesul amplis-
simas easque perquam multiplices laudes, virtutum tuarum illustria
sive testimonia, sive praemia, quibus nunc in fausto festivoque primo
ingressu tuo Leopolim ecclesia nostra metropolitana undique per-
sonat, quibusque te hodie certatim clerus, proceres Russiae, magi-
stratus civilis cum plebe urbana excipit, celebrat, colit, ego insuper
unam nec aliis imparem adicio, ne dicam antefero, utpote officii ac
muneris tui pastoralis, quod semper graviter gessisti, medullam,
immo animam neque ¹⁾ hanc aliunde petitam, sed in te ipso natam
et ex te ipso acceptam. Cum enim archiepiscopus noster caelesti
ita disponente gratia renuntiatus esses et me ad illud primum collo-
quium Zołkiewiense Leopoli evocasses, post meam benevolam gra-
tulationem hanc illico ex tuo sacro ore vocem audiveram: Nihil
mi decane tam anxie in hac mea vocatione desidero, quam ut
quam primum statum archidioecesis meae et ecclesiarum eius co-
gnoscam. Quae quidem pientissima vox tua, vox inquam bonae
turturis, audita in terra nostra, intima mea tum penetraverat
incredibilique animum meum repleverat tripudio. Ex illa enim
tanquam ex cantu avem animi et cordis tui secreta et vota nota-
bam tacitusque mecum loquebar: Hem, qualis quantusque hic, ut
bonum sidus, oritur sacrorum antistes, qui ante omnia de statu
ecclesiarum quaerit, qui iam de haereditate Domini sollicitus est,
iam cultum gregis cognoscere satagit. Certe communis utilitas, non
privatorum commodum cordi eius est. Videreque mihi ardebar

¹⁾ W rękop. błędnie: meque.

ecclesiam nostram laetabundam, sicut laetantur in messe, sicut laetantur victores capta praeda. Ponet, inquiebam, dominus desertum eius quasi delicias, solitudinem eius quasi hortum irriguum, gaudium et leatitia invenientur in ea.

Atque desiderium illud tuum utcumque tum levarem, sponderam in hunc augustum ingressum tuum, qui nos hodie tantopere exhilarat, statum archidioecesis nostrae, quem tanto studio optabas, conscribere. Quod iam debitum meum nunc expungo offeroque tibi illud ex animo, quo res tanta offerri debet, hoc est pio¹⁾ et dio. Nihil enim aliud haec mea relatio continet, quam rem ecclesiasticam partim²⁾ longo usu mihi perspectam, partim ex monumentis archivi nostri depromptam. Quam cum perlegeris, perleges autem sat scio festine, spero, quod compos voti tui factus, pauculis diebus ea cognoscēs, quae certe nonnisi spatio aliquot annorum sollicitudo tua tibi patefaceret. Restat igitur, ut hunc meum qualemcunque laborem eo animo accipias, quo eius auctor mihi fuisti, hoc est grato et sereno, quali omnia soles, quae in gloriam Dei et emolumentum cedunt. Deus te animarum nostrarum pastorem et avitae salutis aeternae pontificem in hac sacratissima metropolitana sede, in quam hodie auspicato ascendisti et in qua te vocatio superna collocavit, diutissime servet, secundet, benedicat plenumque dierum bonorum, plenum meritorum praemiis postmodum afficiat sempiternis.

Leopoli die decima octava Maii anno Domini 1615.

Illustrissimae ac reverendissimae celsitudini vestrae deditissimus::

Thomas Pirawski.

Decanus Leopoliensis.

¹⁾ K. O. prio ²⁾ K. partem

In nomine Domini Amen. Iesus, Maria.

INCIPI

relatio status almae archidioecesis Leopoliensis.

Proëmium.

Etsi nostri sit instituti ea tantum hoc scripto comprehendere, quae ad archidioecesis Leopoliensis statum cognoscendum ¹⁾ pertinent, tamen quia eius eminentia in alias quoque adiacentes et per Russiam dispersas dioeceses diffunditur eisque iure metropolitico praesidet, ideo totius Russiae quanta sit amplitudo, libet ante omnia praemittere. Annalium enim nostrorum scriptores tam eam late ²⁾ extantam diffusamque esse volunt, ut quidquid terrarum inter sinum Venedicum, ³⁾ Livoniam, Sueciam, Oceanum Glaciale, Rha ⁴⁾ sive Volgam, Maeotim, ⁵⁾ mare Ponticum, Sarmaticos montes, Poloniam, Lithuaniam ⁶⁾ et Samogitiam interiectum est, Russiae attribuant duplicique nomine nunc Russiam, nunc Roxonom seu Roxolaniam ⁷⁾ vocitent, quamvis et provinciis amplissimis distinguatur, nam ultra palatinatus duos Russicum et Belzenzem ⁸⁾, Volhynia ⁹⁾, Podolia, Pocutia ¹⁰⁾, Podlasia ¹¹⁾, Alba Russia, Moschovia Russiae ¹²⁾ regiones sunt. Tam igitur late patentis provinciae excepta ea nec modica ditione, quae Moschorum imperio regitur, Leopoliensis archipraesul metropolitanus est, erectus quidem et fundatus ¹³⁾ post debellatos Russos a Casimiro Magno, Wladislai Loketkonis ¹⁴⁾ filio, anno Christi 1361 idque ex auctoritate Urbani Quinti pontificis, qui tum successor Innocentii Avinioni sedebat, ut Cromerus auctor est libro 12 Annalium*). Regebat autem tum archie-

¹⁾ K. i O. cognoscendi ²⁾ K. labe ³⁾ K. Veneticum ⁴⁾ K. Rla ⁵⁾ K. Meotim ⁶⁾ K. Litvaniam ⁷⁾ K. Roscolaniam ⁸⁾ K. Belzensem ⁹⁾ K. Volhynia ¹⁰⁾ K. Pokucia ¹¹⁾ K. Podlahia ¹²⁾ K. Moschovia, Russia regiones sunt ¹³⁾ K. fundatus est ¹⁴⁾ K. Wladislai Lokietkonis.

*) Wydanie z r. 1589 (Coloniae Agrippinae) p. 217.

piscopatum Gnesnensem Iaroslauus Skotnicus, ad quem diploma erectionis eius pontifex direxerat ordinationemque novi archiepiscopatus demandaverat. Ac metropolitanae quidem cathedrae Halicia non ignobilis illo tempore civitas delecta, utpote quae tunc Ruthenorum metropolis esset. Quae ¹⁾ per regem, nam eius rei gratia Haliciam advenerat, Kiowiam translata; in locum eius catholicam et Romanam substituit. Notabilis est apud Cromerum lib. 14*) disquisitio, quonam modo metropolitana ecclesia tum in Russia excitari potuerit ²⁾, cum nullae, quae illi subessent, episcopales eo tempore in eadem exstiterint. Et cum Dlugosii opinionem, qua ³⁾ Haliciae episcopalem primitus fuisse constitutam asserit ⁴⁾, reiecisset, suam subtexuit contrariam his verbis: Ego initio Leopoli episcopalem cathedram regnante Casimiro institutam fuisse dixerim. Neque ⁵⁾ enim archiepiscopus usquam ⁶⁾ instituitur, qui nullum in ditione seu provincia sua episcopum habeat, sicut tunc in Russia nullus fuit; sed cum Ludovici opera plures episcopi fierent, metropolim Haliciae constitutam esse, quae postea Leopolim translata sit, episcopatu Cameneciam translato. Vult igitur bonus Cromerus ab eodem Casimiro, Lokietkonis filio, eodem tempore vel certe paulo ante Leopoliensem episcopatum, deinde paulo post Haliciensem metropolim locatam esse, quod nusquam alibi legitur. Proinde securius, ni fallimur, eam dubitationem sustulisset, si forte recordaretur, se a Boleslao Pudico, devictis Iazigibus anno supra ⁷⁾ 1264 episcopatum Lucensem seu Luceoriensem concessione Urbani IV. constitutum prodidisse. Hic enim episcopatus ad Leopoliensem metropolim, ut inferius ostendemus, spectare videtur, cuius intuitu utpote tanto ante ⁸⁾ erecti metropolitana sedes Haliciae excitari potuit. His primordiis nostrae metropolis partim ex archivi Leopoliensis monumentis, partim ex fide annalium tanquam e rudibus (ipsa enim foundationis primitiva et originalia documenta aut ⁹⁾ tempus edax vere ¹⁰⁾ consumpsit aut incuria maiorum perdidit, aut denique casus et calamitates frequentes Russiae ac devastationes exstinxerunt) erutis, ad ea, quae exstant servataque sunt et ad eius metropolis iura pertinent, referenda progrediemur. Demum suffraganeas eius sedis episcopales cathedras recensebimus ¹¹⁾.

Immunitas ecclesiae Leopoliensis.

Anno itaque 1430 feria 6 ante dominicam Reminiscere (10 Martii) Wladislaus Jagello Sandomiriae ¹²⁾ ecclesiae metropolitanae,

¹⁾ O. Qua; K. nie ma całego zdania od: Quae... do: substituit
²⁾ K. potuit ³⁾ K. quae ⁴⁾ O. nie ma: asserit ⁵⁾ K. Illeque ⁶⁾ K. nunquam ⁷⁾ K. superiori ⁸⁾ K. nie ma: ante. ⁹⁾ K. et ¹⁰⁾ O. verum ¹¹⁾ K. ma nadto: Anno quo supra 1615to. Idem qui supra Thomas Pirawski, decanus Leopoliensis. ¹²⁾ O. Sandomiriae.

*) Kromer libro 13 nie 14 p. 228.

capitulo et clero speciali privilegio immunitatem donat et ab omnibus ¹⁾ angariis et contributionibus, exactionibus eximit et ad instar ecclesiae Gnesnensis libertatem confert*). Consonant huic privilegio Annales Cromeri, nam eo anno refert lib. 19**) Wladislaum regem, ut ²⁾ Polonorum voluntates beneficiis suis sibi liberisque suis obstringeret regnique successionem alteri de filiis suis stabiliret, veteres priorum regum ac principum donationes et immunitates confirmavit (*sic.*), permulta equestri ordini, nonnulla etiam ecclesiastico ³⁾, pauca oppidanæ rusticanaeque plebi indulgit ac de pensionibus et oneribus remisit***). Et ulterius ecclesiae et monasteria cum suis praesidibus pensionum, quas stationes seu procuraciones vocant, immunitatem prorsus habeant. Hac opportunitate et occasione, qui ⁴⁾ tunc ecclesiae Leopoliensi praefuit, Ioannes Rzeszowski prudenter usus, suae quoque metropoli consuluit. Confirmavit vero hoc privilegium Sigismundus anno Domini 1509 in conventionione generali Piotrkoviensi ⁵⁾ feria 6. ante festum Tiburtii et Valeriani (13. Aprilis) ad instantiam Bernardini Wilczek, archiepiscopi. Anno vero 1548 feria quinta post festum Conceptionis virginis Mariae (13. Decembris) Petricoviae item in conventionione generali ad instantiam Petri Starzechowski ⁶⁾ archiepiscopi, Sigismundus Augustus generaliter omnia privilegia, iura, literas, ⁷⁾ libertates et immunitates archiepiscopis, capitulo et universo clero archidioecesis Leopoliensis quandocunque concessas et in hoc privilegio pro insertis habitas confirmavit atque ⁸⁾ perpetuum ⁹⁾ iis robur adiecit.

Patrimonium mensae archiepiscopalis.

Locus hic esset et ordo desideraret foundationes bonorum mensae archiepiscopalis referre, verum ¹⁰⁾ consulto id ¹¹⁾ praetereundum esse videtur ob duas praecipue causas. Quarum prima est, quia ista vulgare non satis tutum ecclesiae existimamus, praesertim cum per varias mutationes, accessiones et incrementa ex modicis initiis exiguoque peculio successu temporis ¹²⁾ aucta, tum vero incursionibus hostilibus vastata, immo saepe in cineres usque et favillam redacta ac demum restituta fuisse noscuntur. Altera, quia pauca a regi-

¹⁾ K. oneribus ²⁾ K. et. ³⁾ K. politico ⁴⁾ O. qua ⁵⁾ K. Piotrkoviensi ⁶⁾ K. Starzechowski ⁷⁾ K. nie ma: literas ⁸⁾ K. ac ⁹⁾ K. perpetui ¹⁰⁾ K. verum hic ¹¹⁾ K. nie ma: id ¹²⁾ K. temporum

*) Por. Akta grodzkie i ziemskie t. 4. nr. 79.

**) Kromer, p. 297.

***) Autor, a właściwie Kromer, ma tu oczywiście na myśli przywilej jedlnieński Władysława Jagiełły z 4 marca 1430, wydany obecnie najlepiej w Lewickiego Codex epistolaris II. nr. 177.

bus donata, reliqua omnia per ipsosmet archiepiscopos aere proprio comparata fuerunt et maxime per Gregorium de Sanok, qui tam sedulus ¹⁾ tamque liberalis in coëmendis mensae archiepiscopalis bonis et villis ²⁾ exstitit *), ut paucissimae numerentur, quas aut reges contulerint, aut alii adiecerint, valdeque mirum sit ³⁾, quod nulla prorsus gratitudine archiepiscopi memoriam eius colant aut manibus eius parentent. Capitulum quidem ob eius in se merita anniversarium sacrum ei exhibet.

Placet tamen succincte hic mensae archiepiscopalis villas, praedia, piscinas enumerare, nam reliqua minutiora ex inventariis sunt petenda.

Primo igitur ponendum est oppidum Dunaioviense et illud duplex, vetus et novum. et ⁴⁾ his tertium adiungitur Schłomowska ⁵⁾ Wolicza nuncupatum. Praedium tamen unicum est, villae sex: Biele, Podhuszow ⁶⁾, **) Potoczany ***) , Raxin ****), Poluchow ⁷⁾ †), piscinae maiores et minores sex, tabernae quattuor, arx.

Prope Dunaioviam sunt certae sortes archiepiscopales in villis Ciemierzynce, Plennikow et Wiśniowczyk.

Deinde tractus Kąkolnicensis continet oppida tria: Kąkolnicense, Siemikovicense, Ditatinense ††). villas 8: Kąkolniki, Bybel, Siemikowce, Zagorze, Chochoniow ⁸⁾, Iabłonow, Meducha †††), Markow. Praedium tamen unicum est, piscinae 7 eaeque omnes ex unico fonte aquis in fundo Bibel ⁹⁾ erumpentibus implentur. Scaturit enim in illo fundo fons et emittit aquam copiosam valde et perennem. Quae tamen nunc vacante sede non sine maxima incolarum admiratione sex horas fluxit retrorsum versus orientem, cum alias in meridiem laberetur, tandem post in pristinum alveum rediit. Quod prima lunii anni praesentis accidisse fertur. Fortasse autem fons portendere videbatur futurum archiepiscopum ab orientis oris, in quibus Camenecia consistit, assumptum iri ¹⁰⁾. Molendina eadem aqua agitat sex, tabernae numerantur tres.

Tandem versus Trębovlam ¹¹⁾ Kozłow situm est oppidum cum latissime patentibus campis ††††). qui non exiguum proventum ex

¹⁾ K. sedulis ²⁾ K. bonus et utilis ³⁾ K. est ⁴⁾ K. ex ⁵⁾ K. Sochłomowska; ⁶⁾ K. Podkuszow ⁷⁾ K. Pokusow; szóstej wsi nie wymieniają oba rękopisy. ⁸⁾ K. Chochoniow ⁹⁾ K. Bybel ¹⁰⁾ K. assumptum In molendina ¹¹⁾ K. Trembowliam

*) Prawdziwość tego zdania poświadczają liczne dokumenty w Aktach grodzkich i ziemskich wydrukowane, zwłaszcza w tomie drugim.

**) Por. Akta grodzkie i ziemskie t. 2 nr. 120.

***) Por. tamże t. 2 nr. 54.

****) Por. tamże t. 2. nr. 43.

†) Por. tamże t. 2. nr. 123.

††) Por. tamże t. 2. nr. 44 i 109.

†††) Por. tamże t. 2. nr. 101.

††††) Por. tamże t. 2. nr. 132.

pastione boum singulis annis praestant. Huic oppido duae sunt villae adiunctae: laworow ¹⁾ et Grodziszcz ²⁾. Tertia nunc Plawucza ³⁾ in iis campis a nobili ⁴⁾ Matthaeo Włotkowski prope fluvium Stripa excitatur, quos bonae memoriae Ioannes Zamoiscius ⁵⁾ archiepiscopus, iure finium regundorum ⁶⁾ vindicavit et ex possessione Siemieniorum ⁷⁾ in possessionem ecclesiae transtulit. Certe iam non paenitenda incrementa nova haec villa Plawucza ⁸⁾ brevi tempore, nempe biennio accepit, cum iam forte quadraginta coloni in ea sint locati. Piscina cum molendino. Kozłowienses autem piscinae sunt quinque, sexta rupta et molendinum unum.

Sequuntur Stawczany villa et praedium cum piscina ⁹⁾ maiuscula et duabus tabernis et molendino ^{*}), cui alia villa Obroszin ¹⁰⁾ adiuncta ¹¹⁾ est cum piscinula parva et taberna et molendino ^{**)}).

His prope adiacet Bartułtowa ¹²⁾ villa ^{***)} et praedium cum duabus mediocribus piscinis, molendino et taberna. Haec villa solebat conferri procuratori, qui actiones tam archiepiscopales quam capitulares promoveret; hodie nullum habemus et villam tenet exoletus procurator, Ioannes Mankowski, pensionem centum florenorum pro alio procuratore annuatim persolvens.

Prope Leopolum Rzesne duae, altera Lechica dicta propior civitati, altera Ruthenica remotior, cum praedio, duabus tabernis et piscinula et molendino. Has in advitalitia harenda tenet nobilis Andreas Napolski, optime de possessione hac meritis, quandoquidem eius industria et impensis in eam perfectionem et statum multo meliorem pervenerunt.

Ultimo loco ponuntur Czarnuszowice ^{****)}, una villa cum praedio, piscinula et taberna, molendino quoque, sed eo non perpetuo currente ^{†)}).

Alienatae villae per Dei gratiam et discretionem archipraesulum nullae reperiuntur, et si quae reperiebantur, a bonae memoriae Ioanne Zamoiscio ¹³⁾ vindicatae sunt, nam Siemikowce ¹⁴⁾ de manibus generosi Alberti Solikowski recuperaverat. Nobilis tantum Ioannes Karszo, olim reverendissimi domini Solicovii magister culinariae, modicam possessiunculam in bonis Ciemierzynce et Wiśniowczyk ad vitae suae tempora tenet.

¹⁾ O. Taworow ²⁾ O. Grodziszcz ³⁾ K. Pawłucza ⁴⁾ K. illustri ⁵⁾ K. Zamoiscius ⁶⁾ K. regendorum ⁷⁾ K. Siemieniorum ⁸⁾ K. Pawłucza ⁹⁾ K. piscinula ¹⁰⁾ K. Obroczyń ¹¹⁾ K. adiecta ¹²⁾ K. Bartułtowa ¹³⁾ K. Zamoiscio ¹⁴⁾ K. Siemikowice

^{*}) Por. Akta grodzkie i ziemskie t. 2. nr. 57.

^{**)} Por. tamże t. 2. nr. 102, 104, 105 i 108.

^{***)} Por. tamże t. 2. nr. 57.

^{****)} Por. tamże t. 2. nr. 121.

^{†)} Spis posiadłości zdaje się być o tyle niedokładnym, że nie obejmuje wszystkich części albo udziałów (sortes), należących do arcybiskupów po rozmaitych wsiach, jeszcze w większej części innych właścicieli mających. Por. poniżej podany opis kościoła w Małczycach w dekanacie lwowskim.

Ad archiepiscopales ¹⁾ etiam proventus pertinet ²⁾ pensio annua ducentarum marcarum in salinis seu zuppis Drohobicensibus ³⁾ et telonio Leopoliensi ⁴⁾ a Vladislao rege contsituta anno Domini 1424. Quam pensionem confirmavit Sigismundus anno Domini 1531 et Sigismundus Augustus anno Domini 1571. Mandat eandem pensionem praestare Casimirus anno Domini 1456; directum mandatum ad Andream Odrowąż, palatinum Russiae et capitaneum Leopoliensem, quod idem mandatum confirmavit Sigismundus anno Domini 1532.

Pertinent etiam episcopalia de singulis laneis tam nobilium, quam colonorum civitatumque et oppidorum seni lati grossi, hoc est Pragenses. Quae tamen in paucissimis locis solvuntur, ut vix centum floreni ex eis proveniant. Ex naulo quoque Boristhenis ⁵⁾ fluvii ad ripam archiepiscopalem in Tustan ⁶⁾ capitaneus Hali-ciensis tenetur solvere florenos 30 singulis annis pro festo s. Martini (11. Nov.) ex transactione cum Ioanne Solicovio archiepiscopo contracta anno ⁷⁾....

Domum vero lapideam archiepiscopalem in circulo civitatis Leopoliensis, quae erat ducis Swidrigalii, donavit Wladislaus anno Domini 1431 ⁸⁾, sed forte non erat tam ampla, uti nunc est, sed ei fortasse area adiuncta, quam antea Iacobus archiepiscopus comparaverat a cive Leopoliensi Hanko Gebaur et a relicta vidua Rodstok ⁹⁾ anno Domini 1408 ¹⁰⁾. Nostra autem memoria duae areae archiepiscopales penes Franciscanos patribus Societatis a Ioanne Solicovio archiepiscopo cum consensu capituli datae sunt.

Collatio quoque wladicatus ¹⁰⁾ Leopoliensis pertinet ad archiepiscopum, quod ius a rege Wladislao Jagellone habetur, decretis aliorum regum et possessione firmatum.

Uteunque igitur metropolitana ecclesia provisa et a regibus immunitatibus communita, has infra positas suffraganeas cathedralles ecclesias complectitur eisque iure metropolitano ¹¹⁾ praeminet ¹²⁾.

Ecclesiae suffraganeae metropolitanae Leopoliensi subiectae.

Luceoriensis a Boleslao Pudico deletis ¹³⁾ Iazygibus anno Domini 1264 erecta. De eius erectione Cromerus lib. 9. haec narrat:**) Regione Iazygorum potitus Boleslaus exiguas gentis reliquias ¹⁴⁾ Christianam religionem suscipere capitali poena in contumaces

¹⁾ O. archiepiscopalis ²⁾ K. pertinet etiam ³⁾ K. Drohobyensibus ⁴⁾ K. theloniis Leopoliensibus ⁵⁾ O. Boristinis ⁶⁾ O. in Tustanensi ⁷⁾ K. nie ma: anno, w O. widoczna luka. ⁸⁾ K. Rodstauk ⁹⁾ K. 1403 ¹⁰⁾ K. vladicatus ¹¹⁾ O. metropolitico ¹²⁾ K. praeminet. ¹³⁾ K. deletis ¹⁴⁾ O. reliquias

*) Por. Akta grodzkie i ziemskie t. 2 nr. 52.

**) Kromer, p. 162.

sancita coëgit. Ab Urbano autem Quarto, pontifice maximo, imperavit mandatum ad archiepiscopatum Gnesnensem, ut novum genti praeferret episcopum. Cuius exemplum exstat apud Dlugossium: atque is est, ni fallor Lucensis ¹⁾ sive Luceoriensis episcopus, cuius est etiam nunc ²⁾ dioecesis, tunc vel aliquanto post a pontifice creatus. Haec ille. Supra autem ostendimus ecclesiae Luceoriensis intuitu metropolitanam Haliciae ³⁾ institutam fuisse, utpote quae tanto temporum intervallo eam erectione sua praecesserit.

Ceterum quoniam a multis dubitari solet et in disquisitionem vocari, an Luceoriensis cathedralis ecclesia suffraganea sit metropolitanae Leopoliensis, immo saepe compertum sit, quod reverendissimi Luceorienses episcopi, uti forte lautiores ⁴⁾ et amplioris fortunae ac redditus dedignantur subesse et superioritatem Leopoliensem agnoscere et ad Gnesnensem sedem, uti ⁵⁾ nitidiori fulgore radiantem, suam dioecesim applicare satagunt, id quod inter pie in Domino defunctos Ioannem Macieiovium, tunc episcopum Luceoriensem et Ioannem Solicovium, archiepiscopum Leopoliensem, in nervum olim erupisse memoria nostra tenet. ideo operae pretium esse ducimus pauca quaedam hic inserere, quae subiectionem Luceoriensis ecclesiae metropolitanae evidentiter arguunt. Et in primis situs ipse magnopere persuadet. Quis enim, quam prope Luceoria Leopoli adiaceat, non videt? aut quis Volhyniam ⁶⁾ in ⁷⁾ complexu Russiae consistere non novit? Quam autem a Gnesna remota sit, cui obvium non est?

Sed lucidius hoc probant, immo ita hanc dubitationem dissolvunt ac penitus tollunt perpetuumque silentium contradicentibus imponere videntur duo brevia apostolica, quae in archivo ⁸⁾ metropolitano Leopoliensi habentur, quaeque hic bona fide inseruimus:

Primum Pii papae, cuius est talis tenor:

Pius episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri, archiepiscopo Leopoliensi salutem et apostolicam benedictionem. Ad cumulum tuae cedit salutis et famae, si personas ecclesiasticas, praesertim pontificali dignitate praeditas, divinae propitiationis ⁹⁾ intuitu opportuni praesidii et favoris gratia prosequaris. Hodie siquidem ecclesiae Luceoriensi ¹⁰⁾, tunc per obitum bonae memoriae Venceslai, episcopi Luceoriensis, extra Romanam curiam defuncti ¹¹⁾, pastoris regimine destitutae, de persona dilecti filii Ioannis, electi Luceoriensis, auctoritate ¹²⁾ apostolica duximus providendum, praeficiendo eum illi in episcopum et pastorem, prout in nostris ¹³⁾ inde confectis litteris plenius continetur. Cum igitur, ut idem electus in ¹⁴⁾ commissa sibi praedictae ecclesiae cura facilius profi-

¹⁾ K. dominus Lucensis ²⁾ K. etiam et nunc ³⁾ K. metropolitim Haliciensem ⁴⁾ K. lautioris ⁵⁾ K. nie ma: uti. ⁶⁾ K. Volchyniam ⁷⁾ K. nie ma: in. ⁸⁾ O. archivio ⁹⁾ propitiationis. ¹⁰⁾ K. ecclesia Luceoriensis ¹¹⁾ O. defunctis ¹²⁾ K. auctae ¹³⁾ K. in numeris ¹⁴⁾ K. vi

cere valeat, tuus favor ei fore noscatur plurimum opportunus, fraternitatem tuam rogamus et hortamur, attente per apostolica tibi scripta mandantes, quatenus eundem electum et commissam tibi ¹⁾ ecclesiam praedictam, tuam suffraganeam habens ²⁾ pro nostra et apostolicae sedis reverentia propensius commendatos in ampliandis et conservandis iuribus suis sic ³⁾ eos tui favoris praesidio prosequaris, quod ipse electus tuo fultus auxilio in commisso sibi dictae ecclesiae regimine se possit utilius exercere, tuque divinam misericordiam valeas uberius promereri. Datum Romae apud s. Petrum anno incarnationis dominicae millesimoquadringentesimo sexagesimo secundo pridie Idibus (12) Ianuarii, pontificatus nostri anno quinto.

Secundum Pauli papae cuius est tenor:

Paulus episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri, archiepiscopo Leopoliensi, salutem et apostolicam benedictionem. Ad cumulum tuae cedit salutis et famae, si personas ecclesiasticas, praesertim pontificali dignitate praeditas, divinae propitiationis intuitu opportuni praesidii et favoris gratia prosequaris. Hodie ecclesiae Luceoriensi ⁴⁾ tunc ex eo, quod nos nuper venerabilem fratrem Ioannem, tunc Luceoriensem episcopum a vinculo, quo eidem ecclesiae Luceoriensi, cui tunc praeerat, tenebatur, de fratrurn nostrorum consilio et apostolicae potestatis plenitudine absolventes, ipsum ad ecclesiam Wilnensem tunc vacantem auctoritate apostolica duximus ⁵⁾ transferendum, pastoris solatio destitutae, de persona dilecti filii Martini, electi Luceoriensis, duximus eadem auctoritate providendum praeficiendo ipsum eidem ecclesiae Luceoriensi in episcopum et pastorem curamque regimen et administrationem dictae ecclesiae Luceoriensis sibi in spiritualibus et temporalibus plenarie committendo, prout in nostris inde confectis literis plenius continetur. Cum igitur ut idem electus in commissa sibi praedictae Luceoriensis ecclesiae cura facilius proficere valeat, tuus favor sibi noscatur esse plurimum opportunus, fraternitatem tuam rogamus, monemus et hortamur attente per apostolica tibi scripta mandantes, quatenus eundem Martinum et ecclesiam Luceoriensem sibi commissam suffraganeam tuam habens pro nostra et apostolicae sedis reverentia propensius commendatos, in ampliandis et conservandis eiusdem ecclesiae Luceoriensis iuribus ⁶⁾, sic eum tu favoris auxilio prosequaris, quod ipse per tuae ⁷⁾ auxilium gratiae se possit in commisso sibi eiusdem Luceoriensis ecclesiae regimine utilius exercere, tuque exinde divinam misericordiam ac nostram et eiusdem sedis benevolentiam valeas uberius promereri. Datum Romae apud s. Marcum anno incarnationis dominicae millesimoquadringentesimo sexagesimo octavo, quarto nonas (4) Iulii pontificatus nostri anno quarto.

Haec quidem brevia apostolica luce meridiana clarius ostendunt Luceoriensem cathedram Leopoliensis suffraganeam esse. Insuper fortiter idem revincunt acta metropolitana Leopoliensis,

¹⁾ O. sibi ²⁾ K. habeas ³⁾ K. suis. Sic ⁴⁾ K. Luceorionsis.
⁵⁾ O. diximus ⁶⁾ O. viribus, ⁷⁾ K. tuum

in quibus appellationes a Luceoriensi subsellio ad Leopoliensem interpositae reperiuntur, uti anno Domini 1466 die 12. Junii inter Nicolaum, plebanum in Vangrow, et generosum Petrum capitaneum Drohiciensem ¹⁾, ut nullus iam dubitandi modus supersit ²⁾, quin ea sedes ad metropolitanam Leopoliensem pertineat.

Praemisliensis. Hanc Ludovicus, Poloniae et Ungariae rex, teste Cromero lib. 14^{*)}, instituit; sic enim ³⁾ ea de re narrationem contexit: Cum autem ipsi uber et fertile solum Russiae placuisset et frequentari eam a catholicae fidei cultoribus animadverteret, missa Avinionem ad Gregorium eius nominis undecimum, pontificem maximum, legatione effecit, ut duae ibi cathedrae episcopales nimirum Praemisliae et Wladimiriae ⁴⁾ instituerentur. Haec ille. Et quidem ea institutio episcopatus Praemisliensis circa annum 1377 confecta fuit eodem Cromero auctore.

Chelmensis a Wladislao Jagellone excitata est auctore Cromero lib. 20^{**)}, sed quo anno id fecerit, non refert, nec nobis aliunde constat ⁵⁾.

Camenecensis, si Cromero credimus lib. 14^{***)}, eo tempore, Leopoli Cameneciam, quo Halicia sedes metropolitana Leopolum translata est.

Chiovienensis. Vladislai Jagellonis erectio est Cromero lib. 20^{****)}, annus tamen ab eodem erectionis subticetur.

Ceretensis ⁶⁾ quoque huic sedi subiectus fuit olim in Moldavia a Petro, palatino Moldaviae, fundatus et ⁷⁾ opimo teloneo, cuius hodie proventus ad centies mille taleros ascendit, ad instantiam Mariae matris suae provisus et cum tempore exsinctus est, pauloque ante.

Baccoviensis in locum eius substitutus, hodie tyranni truculentia exactus, hincinde per Poloniam oberrare ⁸⁾ atque vagari miser cogitur.

Atque hae ⁹⁾ quidem posteriores ecclesiae quattuor: Praemisliensis, Chelmensis, Camenecensis, Chiovienensis Leopoliensi metropolitanae absque ulla renitentia saltim in eo subsunt, quod illa causas per eas indicatas ac per viam appellationis ad se devolutas iterum iudicat. Ad provinciales etiam synodos procul dubio pertinent, si modo metropolitano eas celebrare placeret. Vivunt siquidem etiamnum sacerdotes, qui meminerunt in susceptione concilii Tridentini synodum provincialem Leopoli celebratam esse et alios quidem episcopos per suos internuntios, Dziaduscium autem ¹⁰⁾ Praemisliensem praesentem huic synodo adfuisse et Commendonem cardinalem eidem praefuisse. Esto enim archiepiscopus Leopoliensis

1) O. Prohiciensem 2) K. subsit 3) K. non 4) K. Wladimiriae 5) K. ma nadto: Videatur de istis episcopatus foundatione enarratio ad calcem synodi dioecessanae Chelmensis sub Christophoro Szembek-episcopo Chelmensi a. D. 1717 celebratae apposita. 6) K. Cezetensis 7) K. e 8) K. aberrari 9) K. haec 10) K. aut

*) Kromer, lib. 13 nie 14, p. 228.

**) Kromer, p. 313.

***) Kromer, lib. 13 nie 14, p. 228.

****) Kromer, p. 313.

sis archiepiscopo Gnesnensi tanquam primati subest, ipse tamen solus, non autem eius episcopi secundum determinationem et doctrinam glossae 99 distinct. c. provinciae in verbo: comitibus^{*)}).

Catalogus archiepiscoporum et vitae eorundem breviarium.

Sed antequam recensem archiepiscopos ac breviter vitas eorundem colligimus, praemonendum lectorem arbitramur, nos eos tantum hic archiepiscopos referre velle et ab iis initium sumere, qui vere post metropolim ab iis Poloniae regibus Haliciae fundatam archiepiscopi, ut ita dicam loco a sede apostolica approbato fixi et in cathedra confirmata sedentes, munus metropoliticum sustinuere¹⁾; alioqui antequam ea sedes auctoritate summi pontificis et regis Poloniae providentia stabilita esset, multi regulares Italici sanguinis archiepiscopalibus et alibi episcopalibus titulis insigniti in has regiones ex Italia commigrabant officiaque archiepiscopalia et episcopalia exercebant, uti ex certis privilegiis regularium constat et infra fratres Dominicani nonnullos in relatione suorum conventuum eius generis archiepiscopos posuerunt. Sed et his²⁾ temporibus eiusmodi episcopos non paucos in Valachiam, Transilvaniam, Ungariam ex occidente adventantes³⁾ vidimus. His igitur praetermissis fundatos tantum iam enumerare aggredimur.

Primus igitur in ordine archiepiscoporum Haliciensium tam in Annalibus Cromeri⁴⁾**), quam in monumentis, quae in archivo Leopoliensi asservantur, recensetur Christinus⁵⁾), homo ut idem inquit Cromerus equestris ordinis, quamquam non memoratur cuius generis fuerit. Is ab Iaroslao Scotnicio⁶⁾), archipraesule Gnesnensi, sedis apostolicae ad id, uti supra dictum est, delegato, praesente rege et senatu anno Domini 1361 consecratus est octavo Idus Aprilis. (6 Aprilis) Cathedralis eius ecclesia Haliciae s. Mariae Magdalenae dicata fuisse scribitur, ut sub eius divinae auspiciis archiepiscopatus coeptus et inchoatus⁷⁾ ex parvis initiis in eum, in quo nunc conspicitur, statum eius divinae suffragiis perductus esse videatur. Rexit tunc cathedram suam absque canonicis, tribus tantum in specie praelatis ad inanes titulos nominatis, quos de mensa sua alebat, praeposito tituli s. Stanislai in sacello forte eiusdem ecclesiae s. Mariae Magdalenae, custode ac decano (eo enim⁸⁾ ordine referuntur) et nescio cui illorum alius titulus s. Gaudentii adscribitur. Datur ei testimonium, quod fuerit pastor verus, clarus doctrina et

¹⁾ O. sustinere. ²⁾ O. iis ³⁾ O. adventante ⁴⁾ Na marginesie w tem miejscu zanotował B. Zimorowicz: Cromerus lib. 12 historia: Cazimiri regni. ⁵⁾ Ex stemmate Gozdava dopisała na boku nieznaną ręką. ⁶⁾ K. Skotnicio ⁷⁾ K. intratus ⁸⁾ K. non

*) C. 1. D. 99.

**) Kromer, lib. 12 p. 217.

exemplo, simplex tamen et probae vitae, frugalis, item et parvo contentus, suis tamen pro posse providens. Sedit annos quattuordecim, mortuus Haliciae et ibidem sepultus sub annum millesimum trecentessimum septuagesimum quintum Ludovico rege Poloniae¹⁾ et Ungariae regnante.

2. Antonius, cuius natales²⁾ etiam ignorantur³⁾. Is rege Ludovico in Ungaria agente et matre eius Elisabetha⁴⁾ muliebriter regnum Poloniae gubernante, Vladislao quoque duce Opoliensi, cui tunc Russiae administratio demandata erat, in alias regni Poloniae partes commigrante⁵⁾, propriis etiam non parcendo sumptibus fines Russiae fortiter tutatus esse memoratur. Vir aetate aemoris gravis, pauperibus et orphanis beneficus, sedit annis sex, Haliciae vita functus et tumulatus anno Domini 1381⁶⁾.

3. Iacobus⁷⁾, nec huius genus refertur, quamvis Cromerus lib. 17*) expressam eius mortis mentionem faciat Iacobumque tantum nominet. Dicitur tamen vir fuisse gravis virtutibus et pietate clarus, vitae simplicis et exemplaris, ad haec senator probus et consultus, finium, nam in diuturnum illud interregnum post Ludovicum regem defunctum et ambitu Sigismundi, Ungariae regis, et Zemoviti, Masoviae ducis, turbulentissimum archiepiscopatus eius inciderat, acerrimus defensor. Cum igitur ab anno 1381 ad annum 1411 hoc est triginta annis sedisset, sub Vladislao Haliciae mortuus est ibidemque sepultus.

4. Nicolaus Trąba⁸⁾. De hoc sufficit referre, quod Cromerus lib. 17**) adnotavit: Sub id tempus Iacobo, Haliciensi archiepiscopo, Nicolaus Trąba procancellarius rege petente a Ioanne XXIII. uno de tribus de pontificatu maximo contententibus, successor datus est, quamquam eodem ipso⁹⁾ anno ad Gnesnensem archiepiscopatum praeter collegii Gnesnensis voluntatem¹⁰⁾, quod Albertum Iastrębetium¹¹⁾, episcopum Posnaniensem, postularat, translatus est secundum mortem Nicolai Curovii, archiepiscopi Gnesnensis. Haec Cromerus. Culpatur autem in eo, quod canonicam electionem episcoporum labefactasse ascensu hoc ut pote invito capitulo Gnesnensi videtur.

5. Ioannes Rzeszowski, nobili genere ortus, stemmate Pulkoze, doctrina, ingenio omnibusque fere virtutibus ornatus. Hic

1) O. Polonio 2) K. natalis 3) K. ignoratur 4) K. Elisabetha, 5) K. commigranti, 6) Na marginesie zanotowała powyżej wspomniana ręka: Mathiae electi in archiepiscopum Lemburgensem est mentio in archivio consulum Leopoliensium in privilegio super quinque mansos in Mały Winnik a. 1374. 7) Na boku notatka tej samej ręki: Ante Iacobum fuit Bernhardus archiepiscopus Haliciensis. Hicquam diu fuerit ignoratur. Fuit tamen a. 1390, ut constat ex privilegiis ciuilibus. Hic ob discordias cum civibus Leopoliensibus et inobedientiam sanctissimo patri, pontifici Romano, excommunicatus et a rege Poloniae proscriptus evanuit. Por. Akta grodzkie i ziemskie t. 3. nr. 52. 8) K. Tramba. 9) K. nie ma: ipso. 10) K. non voluntatem, 11) K. Iastumbecium..

*) Kromer, p. 279.

**) Kromer, p. 279.

sedem metropolitanam Halicia Leopolim annuente rege Vladislao, seu potius ob tutatos fortiter a Russiae incolis, dum illo bello Prussico intenderet, fines¹⁾ eosdem renuntiantem, anno 1414 transtulit idque cum assensu Ioannis XXIII. pontificis maximi, extincto titulo parochiali, qui templo divae Virginis in suburbio Cracoviensi affixus erat, tum et Ioanne Rutheni parcho ultimo mortuo. Idem foundationi cathedralis ecclesiae apud Medicos seu Samogitas et duodecim parochialium una cum Petro, Vilnensi episcopo praefuit, uti Cromerus testatur lib. 18*). Capitulum quoque Leopoliense denario numero canonicorum constans illo sedente originem sumpsit, de quo infra suo loco plura dicentur. Reginam quoque Elisabetham Pileciam²⁾ in consortium coniugale tertium Vladislai regis anno 1417 iunxit atque eandem coronavit. Quae res Nicolao Trąbae³⁾, archiepiscopo Gnesnensi, in concilio tum Basiliensi (*sic*) moram gerenti occasionem dedit primatialis dignitatis in concilio obtinendae, cum vereretur, ne sibi posterisque suis, uti inquit Cromerus lib. 18**), archiepiscopis Gnesnensibus ea praerogativa coronandi reges et reginas aut surriperetur aut si sibi par archiepiscopus Leopoliensis maneret, communis cum eodem esset. Concilii itaque Basiliensis auctoritate Ioanne Rzesovio aut in seio aut non repugnante archiepiscopus Gnesnensis Poloniae primas est renunciatus a. 1417. Idem villam Dunaowiecz in oppidum Dunaïow concessione Vladislai regis anno Domini 1424 commutavit***). Denique in bona senectute cum in archiepiscopatu annos 25 exegisset, Rzeszoviae inter proprios lares anno 1435 defunctus, sub rege Vladislao, Vladislai Iagiellonis filio, in monte Calvo ad s. Crucem in choro sepultus est.

6. Ioannes Odrowązys⁴⁾ precibus Heliae, principis Valachiae, amoto Sylvestro Sciechovio per canonicos iam electo a Vladislao Iagellonis filio in archiepiscopatum collocatus. Is in ultionem electionis Sylvestri adiutus potentia Petri Odrowązi⁵⁾, palatini Russiae, fratris germani, canonicos bonis per Ioannem Rzeszovium attributis exiit****). Cuius rei gratia cum ei apud Vincentium archiepiscopum Gnesnensem diem dixissent eundemque parum causae suae aequum iudicem experirentur, tandem ad concilium Basiliense, quod sub anno 1448 celebrabatur, provocaverunt⁶⁾. Et quidem feliciter haec eis appellatio cesserat, nam concilium non modo bona illa canonicis adiudicavit†), verum etiam speciali pri-

¹⁾ O. finis ²⁾ O. Helisabetham Pileciam ³⁾ K. Trambae ⁴⁾ K. Odrowązys ⁵⁾ K. Odrowązi ⁶⁾ K. celebratur, provocarunt.

*) Kromer, p. 282.

**) Kromer, 284.

***) Por. Akta grodzkie i ziemskie t. 3. nr. 97.

****) Do tej sprzeczki arcybiskupa z kapitułą odnoszą się dokumenty drukowane w Aktach grodzkich i ziemskich w t. 5. nr. 122 i 127.

†) Prawdziwości tego zdania dowodzi dokum. w Aktach grodz. i ziemsk. w t. 2. nr. 68 przytoczony, choć chronologia Pirawskiego znów nas na mylną drogę naprowadziłyby mogła, gdyż dokument pochodzi z r. 1443, a nie 1448.

vilegio fundationem eorum confirmavit. Nec tamen ille concilio paruit sed in excommunicatione diu insordescens etiam in ea vitam finivit. Audita enim fratris palatini contra Bogdanum Vallachum ad villam Crasne proeliantis nece, dolore vehementissimo capitis correptus eodemque exstinctus, in sacrario ¹⁾ sen sacristae ²⁾ vestibulo, a suis honorifice Leopoli sepultus, ibidem ³⁾ quiescit. Sedit annos 17, mortuus sub anno 1453 regnante Casimiro, fratre Vladislai Poloniae et Ungariae regis, ad Varnam profligati.

7. Gregorius Sanok, artium magister, doctrina clarus, Ioanni Strzelecki ⁴⁾ de armis Oxa, Watropka nuncupato ⁵⁾, canonico Cracoviensi et s. Michaelis praeposito, forte ideo a Casimiro praelatus, quia tum vastata per Tartaros Russia homo vitae modestioris et paucioribus contentus, magis commodus archiepiscopatu desolato regendo videbatur. Diligens in cura animarum proditur fuisse, et qui archiepiscopatum ⁶⁾ fere in nihilum redactum non modo restauravit, verum etiam aere proprio villas, uti supra relatum est, paucis exceptis pro mensa archiepiscopali comparavit. Pro mensa quoque canonicorum episcopalia ex laneis Leopoliensibus donavit. Facit eius mentionem Cromerus lib. 28 in haec verba ⁷⁾: Dunaioviam oppidum suum Gregorius, archiepiscopus Leopoliensis, (ab incursione videlicet Tartarorum strenne tutatus est. De morte vero eiusdem haec habentur: Sub huius anni (videlicet 1477) Gregorius, archiepiscopus Leopoliensis, vir in studiis humanitatis et bonarum literarum non mediocriter versatus, verum libidinosus, cum sanus apud Rohatinum degeret, in cubiculo pronus distensis manibus mortuus repertus est. Cuius vitam Philippus Calimachus Florentinus descripsisse dicitur. Post quem plus quam duobus annis urbs illa caruit archiepiscopo. Haec ille. Exstat quoddam privilegium, in quo fratris eius talis mentio fit: Nobili Nicolao Długosz de Sanok, fratri nostro germano, bona concedimus ⁷⁾ etc. etc. Obiit autem anno 1477, cum ecclesiae praefuisset annis 24.

8. Ioannes Długossus, ante annum 1480 archiepiscopus creatus, canonicus Cracoviensis, chronicorum scriptor, de quo sic Cromerus lib. 29**): Długossus, vir nobilis de gente Vieniavia, virtute et constantia summa, eruditione et facundia, ut illis temporibus non vulgari, et industria ac dexteritate in rebus gerendis singulari ⁸⁾ praeditus. Quas ob res, quamvis Casimirus regem Zbignei ac deinde rursus Iacobi Seneuniorum ornamentis impensius studendo graviter offendisset, ita ut sacerdotiorum fructibus spoliaretur, Cracovia a praefecti apparitoribus contumeliose eiceretur proscriptusque de vita periclitaretur, postea tamen idem rex plurimum eius opera in obeundis legationibus maximi momenti atque dignitatis et in erudiendis liberis suis usus est. Unde ditatus insignia reli-

¹⁾ K. sacristio ²⁾ K. sacristiae ³⁾ K. ibidemque ⁴⁾ K. Strzelecki ⁵⁾ O. i K. błędnie: nuncupati ⁶⁾ O. archiepiscopum ⁷⁾ K. concernimus ⁸⁾ O. nie ma: singulari.

*) Kromer, p. 416 i 425.

**) Kromer, p. 431.

quit beneficentiae suae pietatisque monumenta. Sed cum exstat vita eius sive a Philippo Calimacho, sive a quoque alio diserte ac diligenter conscripta, satis sit de eo haec paucula perstrinxisse. Haec Cromerus. Ceterum in monumentis ¹⁾ archivi ²⁾ Leopoliensis notatur, eundem vix a Sixto pontifice obtinuisse sacram, intempestive, fundando Sandomiriae mansionariam, diem suum eodem anno 1480 obiisse ac Casimiriae ad s. Stanislaum in Rupella esse sepultum.

9. Ioannes Strzelecki, dictus Wątopka, canonicus Cracoviensis, antea Gregorii aemulus, de domo Toporow, favore Stanislai Strzelecki, palatini Belzensis, archiepiscopatum consecutus, Cracoviae in praesentia regis et senatus et fratris consecratus, demum ab eodem et aliis amicis Leopolim deductus est sub finem anni 1481. Is cum capitulo magnas lites habuit, in quibus cum succubisset et censuris fuisset innodatus, a vivis sublatus est sub annum Domini 1493, cum annis 13 archiepiscopatum gubernasset*). Opera fratris ab excommunicatione absolutus Cracoviae in aede ss. Trinitatis in dextera parte chori tumultatus est.

10. Andreas Roża de Boroszyce post triennalem sedis vacationem ex episcopatu Praemisliensi Leopolim translatus, quamvis et episcopatum propter tennes tum archiepiscopatus, utpote ab amicis Wątropeianis, Tartaris et Valachis devastati, proventus retinuit. Vir eruditus, in subditos benevolus, cleri acerrimus defensor et qui ferme per 20 **) annos de suo clerum aluit, publicis negotiis et legationibus clarus, collapsi archiepiscopatus restaurator, ut minime mirum sit, quod in locum Friderici cardinalis, fratris Alexandri regis, archiepiscopi Gnesnensis et Cracoviensis episcopi, Gnesnam translatus sit sub anno 1503. Cum annos 22 archiepiscopatu Gnesnensi ³⁾ praefuisset, magno sui desiderio relicto moritur.

11. Bernardinus Wilczek de Boczolovice et domo Rozarum ⁴⁾, prope Cracoviam tenni genere ortus, familiaris curiae Andree Rozae ⁵⁾, cuius promotione et archiepiscopatum assecutus fuit, ab eoque normam vivendi accepit, literatis et maxime iurisperitis amicissimus, quorum consilio munus suum laudabiliter exercuit, uti tot privilegia et ordinationes eius testantur. Canonicorum vero adeo amans, ut non alio quam fratris nomine quemque eorum salutare aut vocare solitus fuerit eorumque bona melioraverit ⁶⁾. Dunaioviam et Kąkolniki penitus devastata denuo restauravit. In pauperes ⁷⁾ largus et maxime in canonicos indigos. Deflagratam una cum civitate anno Domini 1527 ecclesiam et domum capitularem refecit, campanam maiorem comparavit et alias liquefactas restituit. Vicarii quoque perpetui ipso adiuvante et favente sub

¹⁾ O. monumentis ²⁾ O. archivii ³⁾ K. i O. Leopoliensi ⁴⁾ K. Rozarum ⁵⁾ O. Rozae ⁶⁾ O. melioravit ⁷⁾ K. participes

*) Data mylna, bo Andrzej Roża zamianowany następcą Jana Strzeleckiego w r. 1488 23 maja. Por. Akta grodzkie i ziemskie t. 6. nr. 142.

**) Może lepiej: per 10 annos, choć, jak z uwagi poprzedniej wynika, daty chronologiczne Pirawskiego obu tych arcybiskupów, Jana i Andrzeja dotyczące, widocznie są tylko na mylnej kombinacyi oparte.

ipsius regimine instituti sunt. Post Gregorium certe memorabilis est. Moriens legata ecclesiae canonicis executoribus relictis plurima reliquit. Denique plenus dierum, plus quam enim nonagenarius, anno Domini 1540, cum annos 43*) ecclesiam rexisset, in Domino obdormivit. Sepultus ante ciborium ¹⁾).

12. Petrus Starzechowski de Starzechowice ex districtu Opocensi et Lelivorum familia, antea canonicus Praemisliensis, praepositus Iaroslaviensis, opera Stanislai Odrowąż ²⁾, Russiae palatini et Leopoliensis capitanei, nec non in Iaroslaw haeredis, archiepiscopatum consecutus. Homo simplex, modestus, devotioni ac pietati deditus ideoque quotidie celebrans sine omni pompa, unde et ad ecclesiam paucis comitatus veniebat. Praedicabat quoque solenioribus diebus saepe cum lacrimarum profusione. Bona archiepiscopalia pro parte adauxit, canonicis episcopalia civitatis iterum contulit, nam et canonicos benigne habuit, saepe eos ad se invitans vel ad eos veniens, quamvis frugalis esset. Septuagenarius apoplexi et syncopi ³⁾ et vita discessit. Sepultus in choro ad partem dexteram altaris. Annis 14 ecclesiae praefuit.

13. Felix Ligeża a Bobrek, de armis Pulkoze, canonicus Cracoviensis, praepositus Przeclaviensis, in vita adhuc Starzechovii coadiutor, tandem post obitum eius plus quam sexagenarius successor, in comitiis Petricoviensibus anno Domini 1555 in praesentia regis ac senatus a Nicolao Dzierzowski ⁴⁾, Gnesnensi archiepiscopo, et Andrea Zebrzydowski, episcopo Cracoviensi, consecratus ac demum ad diem dedicationis templi Leopolim a Ioanne Mielecki ⁵⁾, marschalco regni ac palatino Podoliensi, et Mathia Macieiewski, curiae marschalco, castellano Sandomiriensi, tum et a fratribus ac amicis deductus est. Homo et ante praesulatum et in praesulatu voluptarius et genio indulgens ideoque in munere suo obeundo remissus. Dunaiovii perpetuo degens, ubi etiam ectica ⁶⁾ infestatus, postea syncopi extinctus, nullo facto testamento multas capitulo difficultates reliquerat. Sepultus in dextra parte chori, Leonardo, episcopo Camenecensi, exsequias eius et concionem funebrem obeunte. Decessit anno Domini 1560 in die Conversionis Pauli (*25 Ianuarii*).

14. Paulus Tarło de Szczekarzowice ⁷⁾, canonicus Cracoviensis, decanus Praemisliensis, a Sigismundo Augusto in Litwania ⁸⁾ agente in archiepiscopum nominatus, annos circiter quinquaginta ⁹⁾ agens. Huic sacra vix in biennio a Pio IV allata fuit ideo, quia nuntius eius in itinere pecuniis spoliatus esse dicebatur. Tandem ante feriam Margaritae anni 1561 sed sine pallio allata erat: unde ultima die Augusti dominica 12 post Trinitatis in aede Bernardinorum extra urbem a Valentino Herbort Praemisliensi et Leonardo Słoniewski Camenecensi episcopis consecrationem accepit e vestigioque ab eisdem in civitatem inductus est. Verum crux ei non

¹⁾ O. cimborium ²⁾ K. Odrowąż ³⁾ K. i O. sincopi ⁴⁾ K. Dzierzowski ⁵⁾ K. Mieleczki ⁶⁾ O. ectica ⁷⁾ K. Tarło de Szczekarzowice ⁸⁾ K. Litwania ⁹⁾ K. 40.

*) Wypada lat tylko 37, a nie 43.

praeferebatur, quia nondum pallium receperat. Sed et ante consecrationem possessionem bonorum mensae archiepiscopalis mandato regio, aegre consentientibus canonicis obtinuerat, unde fortasse pallium ei denegatum fuit. Nihil memorabile gessit, nam vel Dunajovii vel in Kąkolniki manens Leopolum ad festa tamen ¹⁾ solemnia veniebat. Pniatin et Wiczyn ²⁾ villae sub eodem iure a Sieniennio victae sunt. Spasmo interiit die 22 Ianuarii, sepultus in magna frequentia procerum per Valentinum Herbot, episcopum Praemisliensem, 12 ³⁾ Aprilis in introitu chori in parte sinistra ante ciborium ⁴⁾.

15. Stanislaus Schlomowski de Schlomowice, de stemmate Abdan, suffraganeus et cantor Cracoviensis, episcopus Laodicensis, in comitiis Petricoviensibus anno Domini 1565 archiepiscopus renuntiatus. Vir gravis aetate et ingenio ac eruditione tum et vitae integritate conspicuus, maxime vero in utroque iure versatissimus. Sexta die Decembris Leopolum ingressus est. Erat haec dies vigilia Conceptionis Mariae, unde peracto prandio vesperas ipse absolvit et in crastino celebravit. Demum lustrato archiepiscopatu fines ac terminos bonorum per vicinos motos, fundos iniuste possessos fortiter vindicavit. Aedificia quoque partim vetustate, partim iniuria antecessorum collapsa restauravit. Cleri erat defensor acerrimus. Cum canonicis coniunctissime ⁵⁾ vixit, familiariter sua cum eis consilia communicans et una cibum saepissime capiens. Altare maius in metropolitana ecclesia posuit, lacum Malciensem ab annis 130 amissum magno labore et sumptu recuperavit. Unde memores eius in se amoris, cum curis et aetate confectus anno Domini 1575 die 22 Decembris diem suum ⁶⁾ obiisset, suo sumptu satis amplum ei funus faciendum curaverunt. Sepultus ad sinistrum cornu altaris magni, sedit annis decem, longiori dignior aevo.

16. Ioannes Sieniński, de stemmate Dembno, ex clarissima ac pervetusta ⁷⁾ familia Sienieniorum, ex qua prodire Iacobus Sieniński de Olesnice ⁸⁾, archiepiscopus Gnesnensis, anno Domini 1472 apud illam cathedram memorabilis, et alius Zbigneus cardinalis et episcopus Cracoviensis, qui Severiensi ducatu illam cathedram auxit, ad Gensnensem postea translatus (*sic*) anno Domini 1488. Hic Leopoliensis, adolescens, bonis artibus parum incubuit, militarem vitam amplexus in ea aetatem contrivit; cum Scythis et Turcis bella gessit, uxorem de domo Teciniorum habuit, ex qua filias suscepit. Castellanatu quaque Haliciensi ornatus fuit, in sermonibus lepidus, in sententiis dicendis facetus exstitit. Mortuus anno Domini 1581 ⁹⁾.

17. Ioannes Solikowski a Solki, ex districtu Ravensi, scholasticus Lenciciensis, custos Sendomiriensis et regiae cancellariae regens, a Stephano rege in archiepiscopatum erectus. Is in Germania bonis literis adolescens operam dedit, Philippo Melan-

¹⁾ Może lepiej: tantum ²⁾ K. Wiczyn ³⁾ K. 12 die ⁴⁾ O. ciborium ⁵⁾ K. coniunctissimus ⁶⁾ K. nie ma: diem suum ⁷⁾ O. pervetustata ⁸⁾ K. Olesznice ⁹⁾ K. 1582 dopisane późniejszą ręką.

chtone¹⁾ praeceptore usus. Et quidem in tantum profecerat, ut et in prosa oratione et in carminibus scribendis excellens haberetur. Pluribus deinde annis in aula regali serviens ad legationes obeundas valde aptus indicabatur. Quas et archiepiscopus factus continuavit, nam ad Sixtum V pontificem a Stephano cum oboedientia legatus ivit et in commissione generali Livonica, dum in provinciam redigebatur²⁾, primas partes tenuit. In summa 24 legationes in vita sua suscepit et cum laude expedit. Quin et a Maximiliano imperatore in civitate Lincensi³⁾ legatus diutissime detentus exstitit. In munere quoque episcopali sedulum et vigilantem sese praebuit et vitae integritatem perpetuo coluit. Devotioni indefessae intentus, quotidie sacra celebrans, ecclesias visitans, in claustris saepiuscule manens. In concedendis tamen gratiis spiritualibus et dispensationibus et in conferendis sacris ordinibus nimium facilis et largus. Eleemosinarius quoque et rei domesticae ac familiaris minime intentus, unde et quandoque indigus. Dunaioviensem ecclesiam ligneam in lapideam commutavit et bonam arcis partem lapideam quoque fecit. Patres Societatis Leopolim induxit, virgines quoque Benedictinas recepit. Sortes certas in Ciemierzynce, Plenikow et Wisniowczyk, sex millibus emptas, addita de suo certa summa, mensae archiepiscopali adiecit. Duabus abbatibus a regibus auctus fuit, Wąchocensi et Sieciechoviensi. Vixit in archiepiscopatu annis 21, mortuus anno Domini 1603 infra octavas⁴⁾ s. Ioannis, penes maius altare in parte sinistra tumulatus.

18. Ioannes Zamoyski ex districtu Lomzensi, episcopus Philipensis, suffraganeus et abbas Płocensis, moderni serenissimi regis Sigismundi III. gratia anno Domini 1603 archiepiscopus declaratus, maturus iam aetate utpote plus quam quinquagenarius, doctrina sufficienti in academia Cracoviensi instructus, quam et ideo impense coluit et moriens pingue ei legatum quinque millium Hungaricorum⁵⁾ florenorum reliquit, maxime tamen Senecae lectioni addictus ex eius dogmatibus ad omnia ferme negotia sententias afferre solebat, quibus mirifice tam sermones suos, quam literas condire⁶⁾ solebat. Ad haec summa in eo rerum experientia illuxit⁷⁾ festiveque eventus consiliorum praevidere⁸⁾ noverat. Unde et arduas legationes non minus cordate, quam prudenter obivit, maximeque duas difficiles⁹⁾, alteram ad Gregorium Tredecimum pontificem in causa coronationis Stephani regis, cui non modo pontifex, verum et universos cardinalium caetus totaque Romanae curiae turba reclamabat, utpote Maximiliani imperatoris electioni impense dedita et favens, alteram ad Turcarum imperatorem, sultanum Amuratem, adeo tum Polonis infensum infestumque, ut non aliis conditionibus pacem regno concederet, quam aut superstitionem Machometanam amplecteretur, aut tributum annuum penderet¹⁰⁾.

¹⁾ K. Malanchtone ²⁾ O. rediebatur ³⁾ K. Lyeneensi ⁴⁾ O. octavam
⁵⁾ W O. błędnie: rhetoricorum K. nie ma: Hungaricorum. ⁶⁾ K. condere ⁷⁾ K. eluxit ⁸⁾ K. providere ⁹⁾ O. dicit hic esse zam.: difficiles ¹⁰⁾ K. penderet Polonia.

Fregerat tamen ille animi sui constantia tyranni truculentiam pacemque optatam gratuito obtinuerat. Illud profecto in eo erat admirabile, quod in tanta animi magnitudine, qua a natura praeditus fuerat et qua in reipublicae negotiis utebatur, in suis privatis summam servabat modestiam ac moderationem. Unde Leopolim ingressurus nullos prorsus magnates, qui se deducerent, accivit ¹⁾, ne consanguineos quidem, quamvis duos fratres viros insignes vivos haberet, alterum Thomam, iudicem Zembroviensem, virum gravem et heroicum, alterum Stanislaum, succamerarium Lomzensem ²⁾, sed paucis suis servitoribus comitatus ad Rzesnense praedium ex itinere nec opinato divertit indeque tertia die Leopolim accedens ab ipso met clero illoque numerosissimo, in civitatem more antiquorum praesulum augusto quidem illo et spirituali introductus est. Quin nec eo die cuiquam ³⁾ convivium exhibuit, sed sequentibus aliquot diebus canonicos, clerum, regulares, cives honeste tractavit. Hac moderatione usus est in multis rebus aliis. Cum enim ⁴⁾ recordaretur se ex abbate in archiepiscopum promotum esse, quantum fieri potuit ⁵⁾ a regulae Benedictinae observatione non recedebat. Hinc nec rochetum, ut vocant, apud pontificem mendicavit, nec alio vestitu, quam nigro induebatur. Cathedram in ecclesia, parietes domi, lectulum denique nigris velari voluit operimentis. Apud magnates tamen, quorum Russia plena est, quique Leopolim saepissime confluere solent, magnae erat authoritatis, eximiumque ei deferebant honorem. Quos ille quoque hilari excipiebat animo et unumquemque pro sua vel dignitate vel necessitate tractabat liberaliter mirificeque eorum delectabatur consortio et conversatione. Iam vero tanto flagrabat reipublicae zelo atque amore patriae, ut copiosis lacrimis quasvis eius calamitates perfundere ⁶⁾ soleret. Unde et senatoria munia obibat dexterrime et veritatem, cuius erat cultor studiosissimus, loquebatur et scribebat intrepide maluitque in offensiones quandoque gravissimas incurrere, quam deserere aut prodere veritatem. Nihil enim tam detestabatur, quam fucum et colorem atque quamlibet imposturam peius cane et angue oderat. Hinc quoties in publico dicendum ei esset, quia homo sincerus et candidus ex intimis cordis sui visceribus verba promebat, nunquam a lacrimis temperare poterat, hinc et adulationibus et adulatoribus nunquam aures praebebat, rectos vero corde et simplices impense amabat, eruditos maxime, quos et beneficiis ornare contendebat saepiusque dicere consueverat, se optare, ut in capitulum nonnisi doctissimi cooptarentur. In hoc etiam valde laudandus, quod cuilibet adire se volenti aditum facilem praebebat et quamvis ad iracundiam pronior videbatur de facili exanduerat, in momento tamen defervescere solebat, neminique fervor eius unquam noxuerat, non enim animi sed complexionis vitio tam facile accendebatur. Clerum tamen habebat benigne et

¹⁾ O. accidit ²⁾ K. Lomzensem ³⁾ K. cuique ⁴⁾ K. non ⁵⁾ O. potest
⁶⁾ K. profundere.

eum ab iniuriis nobilium fortiter tuebatur, quem et a contributione publica et clero in solutionem confoederatorum imposita propria pecunia redemit. Ecclesiis vero tam sponsae suae, quam aliis Leopoliensibus, quantopere fuerit commodus, testamentum eius et ordinatio, quam incertudinis vitae humanae memor paulo ante mortem confecerat, testimonium perhibent. Nulla enim Leopoli est ecclesia, nullus locus pius, nulla religio, cui bonam accessionem non legasset. Maxime autem metropolitana multa beneficia praestitit. Chorum ¹⁾ eius partim sua, partim ecclesiae, partim vero collectanea pecunia mira equidem sollicitudine cupro contextit, pro reliquo vero corpore contegendo in testamento duo millia florenorum reliquit. Pastorale deauratum et valde affabre ²⁾ elaboratum eidem ecclesiae donavit. Pro calice aureo trecentos aureos numerari exsecutoribus iussit. Monstrantiae tertiae minoris ex argento ecclesiae factae laborem persolvit. Sex candelabra magna argentea et crucem maiusculam argenteam altari maiori applicuit. Viginti tapetia grandia Constantinopoli cum suis armis et insigniis natalium suorum elaborata ad ornamentum ecclesiae contulit, item pannum rubeum et acu pictum ante maius altare sternendum. Canonicos distributionibus quotidianis sublevavit, quadringentis florenis annuis in eas relictis, eisdemque ducentos florenos pro anniversario suo attribuit. Capellam quoque satis ecclesiam eodecorantem construxit et sex sacerdotes tam huius capellae usui, quam ipsius ecclesiae in cantu iuvando fundavit, lapideamque pro iisdem sacerdotibus non tantum proprio aere comparavit, verum etiam non modico sumptu accomodare in testamento mandavit. Sacros suos, quibus vivus utebatur, apparatus, duo item candelabra argentea et crucem argenteam et omne aliud argenteum ecclesiastico usui serviens eidem capellae adscripsit. Capitulo quadringentos florenos annuatim in distributiones quotidianas, ducentos singulis annis pro anniversario assignavit, vicariis vero canonicorum quinquaginta florenos annuatim, mansionariis quadraginta, scholae rectori triginta, cantori decem annuos florenos contulit. Virginum Benedictinarum necessitatibus, quibus impense uti abbas Benedictinus addictus erat, vivens mille sexcentis florenis subvenit, muroque monasterium ³⁾ tribus millibus quingentis florenis expensis circumdedit; moriens quoque ⁴⁾ quinque millia florenorum eisdem legavit, item ⁵⁾ 28 tapetia. Sed et ⁶⁾ extraneis ecclesiis non paenitenda legata reliquit. Plocensi quidem abbatiali mille florenos, crucem quoque argenteam, quae ei tamquam archiepiscopo praeferebatur, ut memoria suae inde promotionis in illo monasterio exstaret, tum et libros et calicem maiusculum eidem ecclesiae applicavit. Trosinensi vero, suae familiae parochiali, tres Dalmaticas teletinas et turribulum ⁷⁾ argenteum, sex studiosis Cracoviam alimenta providit. Post finestam autem Potocii in Vallachia eladem mille aureos in redemptionem captivorum de-

1) O. Horum 2) O. a fabre 3) K. monasterium Leopoliense 4) K. vero 5) O. idem 6) K. et 7) K. turribulum.

derat. Patribus vero Societatis mille florenos in fabricam ecclesiae, dum lapidem angularem poneret, contulit, quingentos vero permutationi domus praepositurae addidit. Carmelitis discalceatis noviter Leopoli sedes locantibus hortum septingentis florenis comparatum cessit et trecentos florenos eisdem adiecit. Quin et expeditionem Moscoviticam¹⁾ plus quam tredecim millibus florenorum adiuvit. Quoties autem et quam grossis summis aere alieno pressos sublevavit, nonnullis²⁾ etiam, quod mutuaverat, remisit, longum esset et multis³⁾ verecundum referre. Nec minorem liberalitatem religiosi Leopoli exhibuit. Dominicanis enim, Franciscanis et Bernardinis annuatim singulis quinquaginta florenos consignavit, pro studio Dominicanorum ad s. Mariam Magdalenam 20 florenos annuos addidit, monialibus s. Clarae 100 quoque annuos. Quin et ecclesias minutiores s. Annae, s. Laurentii, s. Adalberti indonatas non reliquit, singulis siquidem triginta annuos florenos ascripsit. Nec pauperes Christi ieiunos dimisit; nam hospitali s. Spiritus 50, s. Stanislai 40 florenos annuatim dandos ordinavit, praeposito quoque eiusdem hospitalis decem florenos. Memorabile dictum eius non est tacendum. Saepe enim in familiaribus colloquiis dicere solebat, se grossos sex, ubi non opus sit, aegerrime expendere, ut, ubi opus sit, millia possit dare. His rebus patris clausit diem suum extremum tertio die, ex quo aegrotare coeperat, vehementi catharo⁴⁾ oppressus, cum summo tam saecularis quam ecclesiastici ordinis maerore. Omnes enim tamquam benefactorem plangebant, omnes tanquam utilissimum antistitem et ecclesiarum patronum longiori vita dignissimum fatebantur. Non enim sibi, sed ecclesiis serebat et metebat. Reliquit quidem ille et sanguini suam portionem; neque enim odio suos habere potuit, sed tamen primam et praecipuam ecclesiae et ecclesiasticorum rationem habuit. Utinam eiusmodi pontifices semper ecclesiis contingant. Mortuus est 3 die Aprilis anno Domini 1614, sepultus in capella sua, uti in testamento ordinaverat, ab exsecutoribus suis decano rever. domino Thoma Pirawski⁵⁾ et rever. domino praeposito Iosepho Przeckowski⁶⁾ non exspectatis consanguineis, in magna quidem procerum, nobilitatis, civium frequentia, sed modico, honesto tamen apparatu. Det ei Dominus requiem aeternam.

Claudit nunc hoc archipraesulum Leopoliensium agmen et eis auspicio succedit illustrissimus et reverendissimus dominus Ioannes Andreas Pruchnicki de Pruchnik, non minus natalium quam virtutum splendore ornatissimus, ex Camenecensi suffraganeae sede in hanc metropolitanam, quasi de gradu inferiori in superiorem decenti ordine translatus. Quod quidem sacris canonibus acceptissimum est duas ob causas, tum ut fideles in paucis supra multa

1) K. Moschovitorum 2) K. num ullis 3) O. ma: et multis et reverendum 4) K. i O. catharo 5) K. ma w uwadze do tego imienia: Iuris utriusque doctor, decanus et officialis, praepositus Kulikoviensis, S. R. Mtis secretarius, postea a prima fundatione primus suffraganeus Leopoliensis. 6) K. w uwadze: Leopoliensis, Rochatyniensis praepositus.

constituantur, tum vero ut, qui in virtutibus insigniter profecerunt, in dignitatibus etiam et honoribus crescant et macte augeantur. Illustrissimus igitur et reverendissimus dominus, quoniam in illo inferiori loco, tot et tantis periculis exposito et in ipsis finibus regni sito, pondus et aestum diei toleravit, quamvisque Turcarum et Scytharum atque Dacorum incursionibus sua dioecesis frequenter premeretur, non tamen de officio pastorali quidque remisit, sed ecclesiam et ecclesiasticos ornavit, auxit, promovit, ideo nunc in eminentiore collocatus est solio. Virtutum vero tanta radiat pulchritudine, ut in eius animo domicilium fixisse videantur, indeque mirabiles proferant in genus humanum fructus. Nostrum quidem omnium votum est solemne et concors supplicatio, ut Deus omnipotens longaevam ei vitam concedere et annos eius producere dignetur. Certum enim habemus, quod illo regente ecclesiam pietas et integritas obviabunt sibi, iustitia et pax osculabuntur, florescet vinea Domini, fides catholica exaltabitur, exsurget religio, accedetur (*sic*) devotio. Promittit enim ¹⁾ hoc nobis perspecta eius pietas, promittunt pientissimi animi conceptus et sanctissima proposita, quae det ei Dominus perficere ad laudem et gloriam nominis sui et ad utilitatem ecclesiae suae. Fiat, fiat

Venerabile capitulum Leopoliense

Kolo Krola Sobieskiego
Pol. Szkoły Ludowej
WIEDEN.

De capitulo Leopoliensi hoc primum dicendum est, quod antequam Halicia sedes archiepiscopalis translata esset Leopolim et post eius ad tempora Vladislai Jagellonis translationem, extemporanei quidam tam praelati, quam canonici ad libitum archiepiscoporum nominati exstitisse leguntur, et inter eos antiquitus archidiaconi, scholastici et custodes nominantur, qui ideo postea evanuerunt, quia sine ulla provisione nudos tantum gerebant titulos. Alterum quod decem canonici statim post translata Halicia Leopolim sedem a Jagellone Vladislao fundati sunt, uti supra etiam ²⁾ relatum est, regente cathedram Ioanne Rzeszowio ³⁾ anno Domini 1433. Fundationi ⁴⁾ dos in bonis Wierbierz ⁵⁾ a rege constituta erat. Simples autem ⁶⁾ canonici instituti fuerunt sine ullis dignitatibus, nam decanus et praepositus extra capitulum suis gaudebant proventibus stallumque tantum in choro metropolitano et locum in processionibus habebant poterantque in maiori altari celebrare, donec extinctis duorum canonicatum titulis ac iure patronatus ⁷⁾ a regibus condonato decanus et praepositus capitulo sunt inserti et cum proventibus incorporati.

¹⁾ O. in ²⁾ K. et enim ³⁾ K. Rzeszowio ⁴⁾ K. fundatione ⁵⁾ K. Wierbierz ⁶⁾ O. aut ⁷⁾ O. i K. błędnie: patronatu

Decanus.

Decanus quidem primo a Sigismundo rege anno Domini 1547 incorporatus est una cum ecclesia s. Ioannis in suburbio Cracoviensi bonisque ad eam spectantibus, videlicet villa Hodowica et area lata circa idem templum s. Ioannis, in qua multae domus locatae sunt et ¹⁾ peculiari iurisdictione per advocatum et scabinos reguntur. Advocatum tamen et scabinos communitas cum canonicis ex gremio capituli ad id designatis eligit et electos ipsummet capitulum confirmat. A quo iudicio ²⁾, quod quidem vitae necisque arbitrium habet, ad capitulum tamen gravatis appellare licet. quamquam eam iurisdictionem a rege Vladislao anno Domini 1416 concessam dicta s. Ioannis platea obtineat. Eam incorporationem decani Petrus de Starzechowice ³⁾ archiepiscopus, tanquam loci ordinarius, ratam et gratam habuit eodemque anno, quo incorporatio facta fuit, uti diploma eius testatur, confirmavit. Confirmavit eandem Franciscus Commendonus, episcopus Zacynthiensis et Cephaloniensis, Pii quarti pontificis cum potestate legati de latere nuntius, postea cardinalis, anno Domini 1564. Demum Sigismundus Augustus Lublini in conventionem generali anno Domini 1566 ius praesentandi unum canonicum capitulo cessit et in locum eius liberam decani electionem de medio sui capitulo permisit. Electum archiepiscopus confirmat.

Ultimus extra capitulum exstitit decanus Ioannes Krupski, homo secularis et nescitur an minoribus saltim ordinibus initiatus. Manet in ⁴⁾ memoria hominum adhuc viventium, qui eum ⁵⁾ in processionibus calceis ferratis ac framea armatum pileoque grandi pellibus subducto coopertum, in supercilio ⁶⁾ tamen incessisse recordantur, portentum ⁷⁾ magis, quam sacerdos aut decanus. Exstant autem multa privilegia, quibus immunitas dictae s. Ioannis areae confertur a Casimiro confirmata anno Domini 1491 et a Sigismundo Augusto anno 1559.

Decani officium est inspicere ⁸⁾, ut divina officia rite ac ⁹⁾ decenter in ecclesia peragantur, eiusque maxime regimini vicarii subsunt perpetui. Ratione autem suae dignitatis denas marcas ultra sortem canonicorum percipit.

Praepositus.

Praepositus autem accessit et incorporatus est capitulo cum villa Mlynowce a rege Stephano anno Domini 1576 eo adiecto, ut unus canonicorum curam animarum pauperum hospitalis s. Spiritus

¹⁾ K. e ²⁾ O. iudico ³⁾ O. Starzechowice ⁴⁾ K. enim ⁵⁾ O. quia cum ⁶⁾ O. in super pelicio ⁷⁾ O. ostentum ⁸⁾ O. nie ma: inspicere ⁹⁾ K. et

et alia praepositi officia sustineret. Quam incorporationem ratam et gratam habuit et confirmavit loci ordinarius Ioannes Sieniński anno Domini 1578. Sed eam consules Leopolienses aegre ferentes, utpote quia ¹⁾ ius praesentandi praepositum a Sigismundo I. concessum sibi arrogabant, iure ac strepitu forensi eandem rescindere moliebantur, donec inter illos et capitulum interventu Ioannis Solicovii archiepiscopi conventum esset, uti ipsi consules praepositum quidem praesentarent, sed tamen de medio canonicorum ad suum beneplacitum electum, capitulum vero in eius rei recompensam, ad ipsorum praesentationem, modo ius ad id a regia maiestate obtinerent, recepturos se unum canonicum, qui saltim sit artium magister, spondidit: officia vero hospitali debita idem ipse praepositus a consulibus, de gremio capitularium praesentatus et a loci ordinario institutus, sive per se, sive per alium sacerdotem obiret. Gesta haec sunt anno Domini 1592. Quam concordiam eodem anno confirmavit serenissimus Rex modernus ²⁾ eodemque anno consules ab eadem regia Maiestate obtinuerunt ius praesentandi unum canonicum.

Ceterum dictam villam Młynowce reverendus dominus Thomas Pirawski, decanus et officialis, additis de suo 800 florenis pro villa Zimnawodka ³⁾ commutavit in multo meliorem capituli conditionem, quandoquidem pro tribus colonis et sedecim hortulanis, 17 colonos et 9 hortulanos recepit.

Officium igitur praepositi est ultra alia officia capitularia curam hospitalis s. Spiritus sustinere, eisdem sacramenta per suum vicarium, cui capitulum salarium pendit, ministrare et certis solennitatibus ⁴⁾ sacra ac processiones in eadem ecclesia facere.

Capit autem praepositus denas marcas ultra sortem aliorum ⁵⁾ capitularium.

Archidiaconus.

Archidiaconum antiquitus in hac ecclesia exstitisse vetera munimenta probant, verum is ⁶⁾ intermissus per multa tempora demum a Ioanne Demetrio Solicovio ⁷⁾ archiepiscopo excitatus fuit, titulo tamen tenuis. Tandem Ioannes Zamoyseius apud modernum serenissimum Regem Buscensem praeposituram pro archidiaconis obtinuit et in perpetuum salvo moderno possessore, reverendo domino Luca Caliński, incorporavit anno Domini ⁸⁾

Officia archidiaconi praecipua duo sunt: Primum archidioecesim, quoties expedierit, visitare et sacerdotum [actiones] ⁹⁾ nosse; secundum ordinandos examinare, quamvis et aliis functionibus ¹⁰⁾, quae de iure communi et provinciali archidiaconis competunt, obnoxius est.

¹⁾ K. qui ²⁾ K. ma mylnie: serenissimus Stephanus Batoreus, rex modernus ³⁾ K. Zimnowodka ⁴⁾ K. solemnitatibus ⁵⁾ O. aliorum ⁶⁾ O. iis ⁷⁾ K. Sulikowio, O. Silicovio ⁸⁾ W obu rękop. nie ma roku wyrażonego. ⁹⁾ Uzupełniamy ten wyraz, opuszczony w rękopisach. ¹⁰⁾ O. functionibus.

Custodem quoque olim ecclesia haec habuit et quidem Ioannes Solicovius iam eum denuo exuscitaverat, verum iterum evanuit. Et quidem salvo iure compactorum¹⁾, quod capitulo cum consulibus intercedit, suum munus obire non possit.

Rector etiam scholae praesentatur ad canonicatum, quoties alius in canonicatu decesserit, quod ius a rege Casimiro Gregorio archiepiscopo donatum est anno Domini 1455, postea in compactatis ad consules collatio cessa est.

Concionator.

Canonicatus insuper unus pro concionatore ordinario concessus est per Alexandrum regem anno Domini²⁾ 1506 electioque reverendissimis archiepiscopis et venerabili capitulo delegata³⁾). Quam concessionem acceptavit et gratam habuit Bernardinus Wilezek, uti diploma eius testatur, in quo etiam⁴⁾ ordinationes quaedam continentur cum consensu capituli factae, quae officia concionatoris complectuntur⁵⁾):

1) Ut ante susceptionem duobus mensibus examinetur et sufficientia eius probetur;

2) ut more aliorum canonicorum officia capitularia et onera reverendissimis dominis archiepiscopis in ecclesia et extra, ubi opus fuerit, exhibeat;

3) ut diebus dominicis et celebribus festis verbum Dei praedicet, item singulis diebus ferialibus in Quadragesima semel, diebus vero dominicis et celebribus festis Quadragesimae bis per se vel idoneam personam sub poena unius fertonis;

4) ut in casu longae aegritudinis suis impensis substitutum ad concionandum conducat;

5) ut non possit ulla ratione hunc canonicatum permutare, sed si concionari noluerit per se vel alium, vel non potuerit, tunc simpliciter resignet;

6) ut semper praesens resideat, nec propter negotia sua, nisi per spatium duorum mensium absit, et hoc cum scitu et licentia reverendissimi domini archiepiscopi et capituli sub privatione beneficii;

7) ut per regulares non praedicet, nisi in maxima necessitate.

Tertiam tamen conditionem de quotidianis in Quadragesima concionibus relaxavit et ad duas in septimana⁴⁾ reduxit reverendissimus Paulus Tarlo⁵⁾ anno Domini 1562. Hodie multo levius factum est onus concionatorum, quandoquidem alternis septimanis

¹⁾ O. compactor bez znaku skrócenia, który widocznie przypadkowo opuszczono. ²⁾ O. nie ma: Domini ³⁾ O. et ⁴⁾ O. septima ⁵⁾ K. Tarło

*) Por. Akta grodzkie i ziemskie t. 9 nr. 165.

**) Por. tamże t. 9 nr. 168.

cum patribus Societatis praedicant, a pomeridianis¹⁾ vero tam dominicarum, quam festorum dierum concionibus sunt liberi.

Habent quoque concionatores obligationem duarum missarum in capella s. Nicolai supra (*sic*) ecclesiae oppositam domui capitulari, pro anima olim Petri Stryczek, civis Leopoliensis, qui trecentos florenos olim anno videlicet 1507 concionatoribus cum eo onere legaverat. Eam capellam consecravit Andreas Roza, archiepiscopus Leopoliensis episcopusque Praemisiensis anno Domini 1503*). Alias duas missas apud altare²⁾ facere tenetur pro anima clarissimi viri nuper in Domino defuncti Gasparis Slegier³⁾, medicinae doctoris excellentissimi, qui in censum quingentos florenos pro concionatoribus cum eo onere legavit. Item unam missam pro Ioanne Arundinensi concionatore Leopoliensi, qui non mediocriter proventus concionatorum auxit.

Capit autem concionator ultra communem aliorum canonicorum sortem triginta marcas et census bonos tollit ex domibus locatis in area Balusińska⁴⁾.

Patrimonium et proventus capituli.

Multiplex est ratio proventuum venerabilis capituli ex eo, quod quidam sunt annui, quidam quadrigennales, quidam ut ita dicam quartuales, quidam vero a morte videlicet reverendissimi domini Ioannis Zamoyski quotidiani.

Ad annuos in primis proventus pertinent villarum capitularium redditus. Villarum vero ea est ratio, ut quemadmodum in quinque tenutas sunt distributae, ita⁵⁾ quinque vocatione ad capitulum seniores easdem per modum advitalis arendae possident servata optione, ex eisque⁶⁾ in communem tam suam, quam aliorum confratrum non possidentium divisionem, quae in capitulo generali pro dominica Reminiscere fit, certas et constitutas⁷⁾ summas conferunt.

Inter has villas seu tenutas primum locum tenet Wierbiarz⁸⁾ una cum institutione canonicorum a rege Vladislao Jagellone anno Domini 1433 capitulo donata**), cui accessit alia villa Kahuiow. Item Czyrkasy⁹⁾ ab Alexandro rege ad instantiam Ioannis Krowicki¹⁰⁾, decani Leopoliensis, anno Domini 1505 addita***), confirmata per Sigismundum anno Domini 1510. Item Choniatyce¹¹⁾ regis Sigismundi donatione anno Domini 1537. Alluit eos fundos Ister optimorum piscium ferax. Praedium antiquum unum, novum aliud vix durable. Piscinae grandes duae, tertia minor; tabernae duae,

¹⁾ O. pomeridianis ²⁾ O. altere ³⁾ K. Casparis Slegier ⁴⁾ K. Baluszyńska ⁵⁾ O. item ⁶⁾ O. nie ma: ex ⁷⁾ O. constituta ⁸⁾ K. Wierbiasz ⁹⁾ O. Czyrkassy ¹⁰⁾ O. Krowicki ¹¹⁾ K. Stoniatyce

*) Por. Akta grodzkie i ziemskie t. 9 nr. 150.

**) Tamże t. 2 nr. 58 i t. 5 nr. 89.

***) Tamże t. 9 nr. 161.

molendina duo. Nomine arendae ex his villis solvit in communem. ut dictum est, divisionem reverendus dominus Kalinski tenutarius annuatim florenos sexcentos octo ¹⁾. Piscinae quarto anno venduntur florenis 1600.

Secunda tenuta est Hodowicensis, quam villam cum decanatu incorporatam supra retulimus. Altera eidem adiuncta est Basiowka, sic adeo vocata, quia ex Dąbrowa sive deserto in villam excitata erat a Stanisławo Bass ²⁾ de Unieiów, canonico Leopoliensi, anno Domini 1463. In his duabus villis unum est praedium, piscinae mediocres quinque, molendina duo, tabernae duae. Solvit ex iis rever. praepositus tenutarius capitulo florenos 232 gr. 24. Piscinae venduntur et faciunt flor. 344.

Tertia Piekusłowice ³⁾ villa a quodam Barnaba Italo de Nergono, mercatore Ianuensi, annuente Casimiro pro capitulo empta est ⁴⁾ anno Domini 1459 *) et a filio eius Gregorio capellano capitulo in possessionem tradita anno Domini 1469. Praedium habet unum et ⁵⁾ piscinam parvam unam, molendinum, tabernam. Solvit ex ea tenutarius rever. dominus Stanisław Wiercinski ⁶⁾ florenos 382 gr. 24. Piscina venditur florenis 60.

Quarta Zydatycze ⁷⁾ villa, a quodam Ianuszek capitulo donata, cum uno praedio, piscinula ⁸⁾ parva et taberna. Solvit ex ea tenutarius reverendus dominus Melchior Oszkowski ⁹⁾ florenos 172 gr. 24. Piscinula venditur florenis 30.

Quinta Zimnowódka pro villa Młynowice ¹⁰⁾, uti supra dictum est, permutata, cum uno praedio, piscina et molendino. Solvit ex ea reverendus dominus Thomas Pirawski advitalis tenutarius flor. 120, quia tantundem solvebatur ante permutationem ex Młynowce. Piscina affert capitulo flor. 40.

Item ad annuos proventus ¹¹⁾ pertinent census plateae s. Ioannis tam ex fundis locatis, quam et artificibus ¹²⁾ maximeque ex macellis lanionum. Quae omnia faciunt annuos flor. 120.

Item census ex domibus hinc inde circa civitatem in suburbis sparsis. Proveniunt ex iis flor. 24 gr. 20.

Item hoc anno Iudaei in nostris fundis locati ultra census de coctione ¹³⁾ et propinatione cremati a domino capitaneo defensi novam dationem capitulo concesserunt florenorum.... ¹⁴⁾

Item census de laneo b. Mariae, qui post extinctam ecclesiam parochialem capitulo accesserat et qui valde mutilatus nunc vindicatur; facit flor. 8.

1) O. sexcentorum octo 2) K. Basch 3) K. Piekusłowice 4) K. nie ma: est 5) K. nie ma: et 6) K. Wierczyński 7) K. Zydatycze 8) K. piscina 9) K. Okowski 10) O. Młynowice 11) K. nie ma: proventus 12) O. artificis 13) O. decotione 14) Nie ma liczby wyrażonej w obu rękopisach

*) Por. Akta grodzkie i ziemskie t. 2 nr. 99.

Item ¹⁾ census de laneo Sokolnicensi, in villa Sokolniki regia sito, facit flor. 8.

Item census ex taberna Malechoviensi unius sexagenae.

Item de colonis in Prussy flor. 20.

Item de colonis in Podboreze flor. 20.

Annua est etiam praestatio viginti duorum vasorum salis ex fundatione Vladislai Jagellonis anno Domini ²⁾ 1432 et confirmatione Alexandri anno Domini 1506 *).

Denique ad annuos spectat proventus decimatio pecuniaria apum villarum Wierbiąż³⁾. Summa divisionis annuae florenorum....⁴⁾

Ad quartuales autem proventus pertinent molendina duo emptionibus per capitulum acquisita: unum Stacherowski dictum, ex quo flor. 34 gr. 3 solvuntur singulis quartualibus; alterum Olchovii, ex quo flor. 26 gr. 3, penduntur singulis item quartualibus. Haec in suburbio Cracoviensi in fluvio Pułtow ⁵⁾ consistunt. In tertio portae Haliciensis vicino braseali tertia quoque mensura capitularis est a Sigismundo rege post multas ⁶⁾ iurium vicissitudines anno Domini 1537 donata. Sed eius mensurae valor variat ideoque etiam certus et fixus quartualis proventus ex ea demonstrari non potest.

Item 20 flor. ex salinis Drohobicensibus et alii 22 ex telonio Leopoliensi fundationis Vladislai Jagellonis anno Domini 1429.

Item flor. 2 nomine praepositi incorporati.

Quadrigenales ⁷⁾ sunt proventus ex piscinis, varie proventus ⁸⁾ incidentibus, qui tamen se distinctim conficiunt summam florenorum 2074.

Quotidiani sunt ex fundatione pientissime nuper in Domino defuncti Ioannis Zamoisii ⁹⁾, qui quadringentos florenos pro quotidianis distributionibus capitulo annuatim fundavit. Dominus Deus hanc ei liberalitatem aeternis bonis retribuat. Quamvis enim modica sit ea distributio in decem capita, quia tamen nova et quia in posterum aliis successoribus exemplaris, gratissima.

Ad proventus etiam capitulares pertinent episcopalia ex laneis civilibus Leopoliensibus capitulo a Gregorio de Sanok archiepiscopo donata et ab aliquot successoribus eius probata ¹⁰⁾. Sed quoniam et olim nonnulli archiepiscopi propter dictorum episcopaliū donationem negotium capitulo facescebant et nunc quoties novi archiepiscopi succedunt, statim audita hac donatione quamvis ¹¹⁾ modicae rei, dicere solent non potuisse Gregorium de mensa archiepiscopali talem facere alienationem, ideo opportune eius donationis integrum hic ¹²⁾ privilegium inserimus, ut illustrissimo domino archiepiscopo moderno innotescat, non supplicem ¹³⁾, nec gratuitam

¹⁾ O. nie ma całej tej pozycyi, którą kopista przypadkowo opuścił, bo wzmianka o niej w indeksie na str. rękopisu 161. ²⁾ O. nie ma: Domini ³⁾ K. Wierbiarz ⁴⁾ Nie mają liczby wyrażonej tak O. jak i K. ⁵⁾ K. Pułtow ⁶⁾ O. multos ⁷⁾ K. Quadriennales ⁸⁾ K. nie ma: proventus ⁹⁾ K. Zamoyscii ¹⁰⁾ K. confirmata ¹¹⁾ K. quamvis ¹²⁾ O. his ¹³⁾ K. simplicem.

*) Por. Akta grodzkie i ziemskie t. nr. 56.

fuisse eam donationem, sed respectivam, licuissetque bonae memoriae Gregorio praedictis episcopalibus capitulo gratificari, qui tot villas, uti supra abunde ¹⁾ relatum est, mensae contulit archiepiscopali. Eius privilegii tenor est: Gregorius, Dei gratia s. ecclesiae Leopoliensis archiepiscopus, significamus tenore praesentium quibus interest ²⁾ universis, quia cum divina nobis ad id suffragante largitate bona archiepiscopalia praefatae ecclesiae nostrae non mediocriter ademinus et adauximus, proinde volentes etiam conditionem fratrum nostrorum eiusdem ecclesiae canonicorum facere meliorem, ut ex hoc iugis ³⁾ apud ipsos nostra maneat memoria, Deum quoque pro nostra salute attentius valeant exorare, praedictis fratribus canonicis decimas pecuniarias archiepiscopales de laneis circa civitatem Leopoliensem et ad ius civile spectantibus perpetuis temporibus tenendas, habendas ⁴⁾ et in usum proprium convertendas ⁵⁾ dedimus et donavimus praesentibusque damus, donamus et adscribimus et in ius et in proprietatem ipsorum dominorum canonicorum transferimus. In cuius rei testimonium nostrum sigillum est appensum. Actum et datum Leopoli in domo habitationis nostrae anno Domini millesimo quadringentesimo septuagesimo primo die Lunae, decima mensis Iunii, indictione tertia, pontificatu sanctissimi ⁶⁾ in Christo patris et domini Pauli, divina providentia papae Secundi, anno ipsius sexto. Praesentibus generosis Georgio Iurscha (*sic*) alias dicto de Chodorowstaw ⁷⁾, capitaneo Zydacoviensi, Andrea Tarlo de Szekarzowice, famosisque Nicolao Habrek, consule, Gregorio Calvo, cive Leopoliensi, testibus ad praemissa *).

Similis est donatio seu anniversarii fundatio Petri Starzechowski archiepiscopi anno Domini 1548 capitulo facta. Et hic namque recuperatis bonis Kozłow de manibus Andreae a Tenczyn ⁸⁾ comitis, castellani Cracoviensis, in iisdem episcopalibus Leopoliensibus anniversarium Alexandro et Sigismundo regibus, sibi, Gregorio et Andreae Roża, aliisque archiepiscopis antecessoribus et successoribus fundavit.

Similis et Stanislai Schlomovii archiepiscopi, qui itidem ingentibus sumptibus lacu Malciezensi ⁹⁾, vi et potentia capitaneorum Leopoliensium per 100 annos possesso, adiutus etiam opera et consilio salubri canonicorum ecclesiae restituto, alia episcopalia pagorum Kleparow ¹⁰⁾, Kulparkow, Zamarstinow ¹¹⁾ et Hołowsko ¹²⁾, capitulo imposito ei anniversario contulit anno Domini 1574.

¹⁾ K. nie ma: abunde ²⁾ K. expedit ³⁾ K. magis ⁴⁾ K. habendum ⁵⁾ K. convertendum ⁶⁾ O. sanctissimo ⁷⁾ K. nie ma słów od: Georgio do: Chodorowstaw ⁸⁾ K. Tyczyn ⁹⁾ K. Malcieński ¹⁰⁾ K. Klepazow ¹¹⁾ K. nie ma: Zamarstinow ¹²⁾ K. Hołowsko.

*) Cały dokument wydrukowany w Aktach grodzkich i ziemskich t. 6 nr. 101. Różnice co do tekstu małe: quod zam. quia, tenendum, habendum i convertendum zam. poprawniejszego tenendas, habendas, convertendas, Zudaczoviensi zam. Zydacoviensi, Szekarzowice zam. Szekarzowice, Leopoliensibus zam. Leopoliensi.

His de proventibus capituli fideliter relatis hoc addendum est, quod ex eo cumulo quale quale capitulo illud obvenit, multa decedunt, multaque inferitur ei diminutio, dum rectori scholae, cantori, scholaribus, campanatoribus, frumentorum ad molendinum baiulis et quibus non, suae praestantur pensiones. Quod si contributiones publicae laudatae fuerint, tanto magis decrescunt obventiones capituli, quanto plures indictae fuerint. Proinde anno superiori ita exhauserant novem contributiones proventus capituli, ut integros tres florenos unus canonicus ex quartuali pecunia non sortiretur.

Officia praelatorum et canonicorum.

Supra decani, praepositi, archidiaconi, concionatoris peculiaaria officia sunt recensita, reliqua cum aliis canonicis sunt eis communia. Quae autem illa sint, nulla speciali lege praescripta sunt praeter pauca, quae capitularibus comprehenduntur constitutionibus; magis tamen usitatae haec sunt:

1°) Illustrissimis dominis archiepiscopis pontificaliter celebrantibus ministrare ordine, ritu et modo recepto tenentur, hoc est, ut praelati pluvialibus induti, in pastoralibus et mitra inserviant, canonici vero circa sacrificii ritus planetis ¹⁾ amicti occupentur. Quod itidem ²⁾, dum illustrissimi domini archiepiscopi ordines conferunt, servatur. Dum vero privatas missas celebrant, praelati et canonici, qui tum in ecclesia adsunt, assistentiam ³⁾ eisdem ⁴⁾ praebent.

2°) Ex ordine diebus festivis tam solennibus ⁵⁾, quam ad populum celebribus, nec non dominicis maiores missas cantant, processionibus, si quae incidunt in septimanam celebrantis, praesunt, vigilias item et anniversaria incidentia ⁶⁾ expediunt, votivas quoque missas, si quae pro aliquo publico bono instituuntur, cantant. Quin cum illustrissimus archiepiscopus adest in ecclesia, dominicis et sabbativis vesperis praelatus vel canonicus, cuius est septimana, regit.

3°) Actionibus ⁷⁾ forensibus et inscriptionibus, quoties usus postulat, praesentiam exhibent, iuramenta decreta praestant. Illustrissimos archiepiscopos euntes in comitia vel alia publica negotia, si id voluerit, bini comitantur.

Hoc antiquitus et modo in summa observatione est, quod canonicus, quamvis sit institutus et in ecclesiam introductus in choroque stallum et vocem in capitulo habeat, non prius tamen obventionum ⁸⁾ quarumvis capax est, quam ad maius altare missam decantaverit, neque id in quolibet festo aut dominica, sed in illa, quae ei ab institutionis tempore ex ordine obvenit.

Residentiae vero bipartita est ratio. Nam fructibus annuis illi tum potiuntur, qui viginti quinque septimanis sive continuis

1⁾ K. planetis 2⁾ K. i O. błędnie: idem 3⁾ O. assistentiae 4⁾ O. eiusdem 5⁾ K. solemnibus 6⁾ O. madentia 7⁾ O. accionibus 8⁾ K. obventionem.

sive interruptis circa ecclesiam manserint. Quartuales vero proventus illi tamen capiunt, qui sex septimanas continuas sive interruptas circa ecclesiam exegerint.

Anniversarii capituli.

Ante omnia singulis quattuor temporibus vigiliis et sacrum praelati, canonici pro serenissimo Vladislao Jagellone rege, primo fundatore aliisque benefactoribus decantant. Absentes vero privatim recitare astringuntur. Item singuli praelati et canonici hebdomanatim ¹⁾ vicem suam, uti supra dictum est, obeuntes duas missas pro defunctis tam confratribus quam benefactoribus, alteram pro sacerdote, alteram pro famulo, sive per se, sive per alium sacerdotem absolvere tenentur.

In mense Ianuario anniversarii.

Postridie Circumcisionis reverendi Venceslai Wygnanowski decani. Solvitur ex censu domus decanalis prope ecclesiam s. Iohannis, nempe 24 flor. dividuntur inter canonicos interessentes, datis 6 gr. vicariis.

Die 10. rev. Petri Borsowski ²⁾ Moszek. Solvebantur floreni 5 ex domo regulari ³⁾, ubi nunc patres Societatis ecclesiam construunt, inde vero, ubi hic census translatus sit, necdum constat.

In mense Martio.

Feria 6. ante dominicam Laetare Barnabae de Nergono Itali, mercatoris Ianuensis, qui villam Piekulowice ⁴⁾ capitulo donavit. Capitulum solvit unum florenum, ex quo vicariis dantur grossi 6.

Feria 4 ante festum Annuntiationis b. Mariae virginis reverendissimi Bernardini Wilczek, uti de capitulo bene meriti. Solvitur ex capitulo florenus unus, de quo vicariis dantur grossi 6.

In mense Aprili.

Die 1. Aprilis reverendissimi Starzechowski, nec non Alexandri et Sigismundi regum, tum Gregorii et Andreae Rozae archiepiscoporum; de quo istorum anniversario supra dictum est, cur in episcopalibus sit fundatus. Solvuntur tredecim flor., ex quibus ⁵⁾ dantur vicariis 7 flor., sacristae ⁶⁾ unus, cantori unus, pulsantibus unus, exactori episcopalium gr. 12 ⁷⁾, reliquum canonicis.

Die 3tia Aprilis reverendissimi Ioannis Zamoyscii ⁸⁾ nuper in domino defuncti, flor. 200, qui solvuntur ex censu in bonis Odnow et Kulikow assecurato. Nullus anniversarius hoc pinguior. Det ei Dominus requiem sempiternam.

¹⁾ K. hebdomadatim ²⁾ K. Borsowski ³⁾ O. singulari ⁴⁾ K. Piekulowice ⁵⁾ K. quo ⁶⁾ K. Sacristiae ⁷⁾ K. 20 ⁸⁾ K. Zamoyscii

Feria 2. post dominicam In Albis rever. Ioannis Trzciana seu Arundinensis, canonici et concionatoris, solvuntur flor. 16 partim ex domo Rzeszowski, partim ex domo dicta Florianski, quae est hodie Melchioris mensatoris. Ex quibus accipiunt sacristianus ¹⁾ flor. 1, rector 1, hospitalia 1, cantor 1, vicarii gr. 6, reliquum canonici ²⁾.

Feria 2. post dominicam Misericordiae, quae est secunda post Pascha, rever. Iacobi Głobuczki ³⁾ canonici, flor. 5 ex lapidea Gasparis Gulinski, consulis Leopoliensis. Dantur ex eo vicariis gr. 6.

In mense Maio.

Die 12 magnifici Nicolai Mielecki, palatini Podoliae. Solvuntur capitulo flor. 20, vicariis flor. 2, sacristiano ⁴⁾ flor. 1, rectori scholae 1, campanatoribus fl. 1.

Die 15 Ianusii ⁵⁾ seu Ianuszek, qui Zydatycze ⁶⁾ villam capitulo dedit. Capitulum solvit flor. 1, ex quo capiunt vicarii gr. 6.

Postridie Ascensionis Domini Baluszynscii. Capitulum solvit flor. 1, ex quo pro offertorio dantur gr. 6.

In mense Iunio ⁷⁾.

Die 23 Ioannis Opatoviensis concionatoris. Solvuntur flor. 6 ex domo Bugłowska ⁸⁾.

In mense Iulio ⁹⁾.

Die 13 rever. Ioannis Broniecz, canonici et decretorum doctoris. Solvuntur fl. 5 ex lapidea Puszkarska

Die 17 rever. Iacobi Ziomaeki ¹⁰⁾. Solvuntur ex lapidea Nicolai Gielazyni ¹¹⁾ fl. 10, ex quibus dantur Bernardinis flor. 1, hospitali flor. 1, vicariis gr. 6.

Die 20 Valentini Olenczki Czuryło canonici. Alexandrinus, magister et consul, pro dicto anniversario pendit flor. 5, ex quibus dantur sacristiano ¹²⁾ flor. 1, hospitali flor. 1, vicariis gr. 6.

Postridie dedicationis ecclesiae, quae fit die 26 Iulii, dominica 7 post Pentecosten ¹³⁾, anniversarius instituitur pro fundatoribus in genere et benefactoribus. Dantur pro eo ex capitulo flor. 4, ex quibus gr. 6 vicariis solvuntur.

In eodem mense diem suum obiit infra octavas s. Ioannis piaae memoriae Ioannes Demetrius Solikowski. Et quidem canonici, quibus ille canonicatus et alia beneficia contulerat, quique adhuc vivi superant, anniversarium eius expediunt. Ceterum facerent rem equidem dignam gratitudine, si in fundationem aliquam summam contribuerent, ut tam pii archiepiscopi iugis memoria maneret. Quod nunc faciunt, mortuis illis anniversario carebit. Fundaverat quidem illum ipsemet, dum viveret, in episcopalibus Kamionacensibus et Buscen-

¹⁾ K. sacristianus ²⁾ K. capitulum ³⁾ K. Klobuczki ⁴⁾ K. sacristiano ⁵⁾ K. Ianussii ⁶⁾ K. Zydatycze ⁷⁾ K. i O. błędnie: Iulio ⁸⁾ K. Bargłowska ⁹⁾ K. i O. błędnie: Iunio ¹⁰⁾ K. Ziemacki ¹¹⁾ K. Gelazini ¹²⁾ K. sacristiano ¹³⁾ O. Pentecostes

sibus cum consensu capituli per canonicos et vicarios absolvendum, rogans successores, ut id gratum et ratum habeant anno Domini 1596. Quod an sint facturi, incertum est. Foundationis formulam vicarii retinent.

In mense Augusto.

Die 12 rever. Valentini Wargocki ¹⁾ decani nuper in Domino defuncti. Capit capitulum ex hoc anniversario flor. 140. Et hic quidem census in bonis Zboiska generosi ²⁾ domini Stanislai Zorawiński, succamerarii Haliciensis ³⁾, assecuratus est et post mortem dicti ⁴⁾ domini decani opera et studio reverendissimi domini Ioannis Zamoyseii et reverendorum Thomae Pirawski, decani ac Iosephi Przeckowski praepositi vindicatus est.

Die 16 rever. Stanislai Basch de Unieiow, a quo villa Basiowka nuncupatur. Solvit capitulum 1 flor.

Die 20 rever. Nicolai Poniatowski canonici, ex lapidea dicta Pulka. Solvuntur flor. 24.

In mense Septembri.

Die 14 rever. Stanislai Albini canonici. Dominus Stanislaus Anserinus consul pendit fl. 5. Quaerendum, ubi sunt assecurati.

Die 22 reverendissimi domini Stanislai Schlomowski. Solvuntur ex episcopalibus (de quo supra abunde dictum est) Holowensi ⁵⁾, Kleparoviensi, Zamarstinoviensi, Culparkoviensi flor. 12, ex quibus dantur vicariis gr. 12, campanatoribus gr. 15, pauperibus, qui missae intersunt, gr. 45 ⁶⁾.

In mense Decembri.

Die 12 serenissimi Stephani regis. Capitulum unam marcam praestat *).

Catalogus praelatorum et canonicorum, quorum memoria in monumentis ⁷⁾ capitularibus exstat.

Primi omnium canonici Iagellonicae ⁸⁾ foundationis fuisse videntur, qui in quodam eorundem privilegio continentur anno 1440 emanato. Constat enim supra anno Domini 1433 primitus institutos

¹⁾ K. Wargoczki ²⁾ K. reverendi ³⁾ O. Haliciensi ⁴⁾ K. nie ma: dicti ⁵⁾ O. Holoviensi ⁶⁾ K. 15 ⁷⁾ O. munumentis ⁸⁾ O. Iagellonica

*) Nie uczynił Pirawski wzmianki o fundacyi Pawła Jurkowskiego z Czartoryi, 150 grzywien wynoszącej, i obowiązku kanoników odprawiania cztery razy do roku wigilii i mszy żałobnej za duszę testatora. Ob. Akta grodzkie i ziemskie t. 6 nr. 138.

fuisse, ideoque post enumerationem eorum subiungitur in hoc eodem privilegio: Canonici novae fundationis sunt autem isti:

Petrus, custos, officialis, dictus Borman,	
Nicolaus Olchowski,	Laurentius plebanus de Grodek,
Daniel de Tuchow,	Nicolaus Corna ¹⁾ ,
Nicolaus Kaska	Ioannes Sokolnicki,
Nicolaus de Wisnia,	Petrus Prochnicki,
Ioannes Scolteti ²⁾ de Leopoli.	

Reliquos ordine alphabetico servato referre placet ³⁾.

Andreas, artium magister anno Domini 1520.

Albertus, decrerotum doctor ⁴⁾, canonicus Praemisliensis anno Domini 1536.

Andreas Lubelczyk, concionator sub Starzechowski anno 1549.

Adamus Mniszkowski, praepositus sub Starzechowski, circa annum 1549.

Alexander Wdziechowski ⁵⁾, sub Starzechowski anno 1571.

Andreas Berger de Leopoli, magister.

Albertus Berlicki ⁶⁾, praepositus et officialis, nuper in Domino defunctus.

Bernardinus Kolaczal de Leopoli, magister artium, officialis generalis anno Domini 1513 sub Bernardino Wilczek.

Benedictus, canonicus anno 1513.

Bartholomaeus Wargocki ⁷⁾, postea Iesuita.

Conradus, baccalaureus iuris canonici, officialis anno 1441.

Christinus Trzeska, magister anno Domini 1528.

Clemens Poniatowski sub Tarlo anno Domini 1565. Is lapideam Pulka dictam capitulo reliquit.

Christophorus Leopoliensis anno 1566 sub Schlomowski.

" Stmanowski ⁸⁾ anno 1571 sub Starzechowski.

Caspar Starczewski ⁹⁾ anno 1592 sub Solikowio ¹⁰⁾.

Franciscus de Orzech, decanus, praepositus s. Floriani sub Ioanne Rzeszowio anno Domini 1440.

Gregorius, licentiatu decretorum sub Ioanne Rzeszowio anno Domini 1440.

¹⁾ K. de Corna ²⁾ O. Skolteti ³⁾ Atoli przyrzeczonego porządku alfabetycznego nie zachował Pirawski należycie, widocznie skutkiem pośpiechu. ⁴⁾ K. Pastor ⁵⁾ K. Wdziekowski ⁶⁾ K. Perlicki ⁷⁾ K. Wargocki ⁸⁾ K. Stanowski ⁹⁾ K. Starzechowski ¹⁰⁾ O. Sulikowio

- Gregorius de Mislovica ¹⁾ decretorum doctor ²⁾. archidiaconus Leopoliensis anno 1441.
 „ archidiaconus anno Domini 1462.
 „ Barnabae ³⁾, cuius pater Piekulowice capitulo donavit anno Domini 1471.
 „ de Sanok anno Domini 1471.
 „ Altus anno 1496.
- Iacobus, officialis Haliciensis et s. Spiritus Leopoli, praepositus anno 1405.
- Ioannes Kraska, notarius regalis, praepositus Leopoliensis anno 1442.
- Iacobus de Gemelno, praepositus, officialis anno Domini 1442.
- Ioannes Spiczul ⁴⁾, artium magister anno 1461.
 „ Roschan, officialis anno 1461.
 „ de Samotuli ⁵⁾ anno 1471.
 „ Pikrzycki anno 1472.
 „ Barzniowski ⁶⁾ anno 1493.
 „ Myszkowski, praepositus anno eodem.
 „ Krowicki anno 1504, decanus Leopoliensis, de capitulo nostro meritissimus; nam cum apud duos ⁷⁾ reges iam decanus ageret notarium, Casimirum et Alexandrum, ad ipsius instantias multa reges isti beneficia capitulo praestiterunt. Balnei quoque pro sacerdotibus et pauperibus lavandis fundator et altaris ss. Trinitatis, uti infra planius dicetur.
- Iacobus Kłobucki ⁸⁾
- Ioannes Philipiades, magister.
 „ Drochisch de Grodek, magister.
 „ Lewicki, cantor Płocensis ⁹⁾ anno 1528.
- Iacobus Ziemiacki, canonicus.
- Ioannes Herbestus, concionator, nuper defunctus sub Solikowio ¹⁰⁾.
 „ Thomas Boratinski ¹¹⁾ de Boratyn nuper in Domino defunctus.
 „ seu Ianussius de Nieprovice sub Ioanne ¹²⁾ Rzeszowio anno Domini 1440.
 „ de Biecz sub Rzeszowio anno Domini 1440.
 „ Bukardi ¹³⁾ officialis anno Domini 1460.
 „ de Leopoli, artium magister et officialis anno 1558.
 „ Tuchola sub Ligeza anno eodem.
 „ Arundinensis, theologiae baccalaureus, maior collega, concionator, haeresum (*sic*) Stanislai Pinczovitae propugnator, concionatorum etiam proventus auxit, sub eodem Ligeza.

¹⁾ K. Misłowice ²⁾ O. decretor (*sic*!) ³⁾ O. Barnaba ⁴⁾ O. Zpiczul
⁵⁾ K. de Samotuły ⁶⁾ K. Pazniowski ⁷⁾ O. duo ⁸⁾ K. Kłobuczki ⁹⁾ K. Płocensis
¹⁰⁾ K. Solikowio ¹¹⁾ K. Boratyński ¹²⁾ K. Ioannes ¹³⁾ K. Bucardi

Iacobus Wierzbński, praepositus Leopoliensis et Rohatinensis ¹⁾
anno 1592 sub Solikovio ²⁾.

Ioannes Opatoviensis, concionator sub Solikovio ³⁾.

Michael de Wielon, magister, decanus anno Domini 1463.

" de Grochowieze, decanus anno 1475.

Martinus de Czuruw ⁴⁾, decretorum doctor anno 1538, Praemisliensis
custos, Sadocensis ⁵⁾ archidiaconus, fundator altaris con-
sulum.

Nicolaus de Tarnawa, artium baccalaureus anno 1463.

" de Nowe anno Domini 1463.

" Kamieniec ⁶⁾ anno Domini 1479.

" de Cracovia anno 1480.

" de Wroblowicze, decretorum baccalaureus, officialis anno
1482.

" Lukanowski sub Andrea Roza.

" Gologurski ⁷⁾ anno 1513 sub Bernardino Wilczek.

" Rokosz, canonicus etiam Vladislaviensis et Praemisliensis ⁸⁾. Is duas testitudines in domo capitulari proprio
sumptu confecit 1513 sub Bernardino Wilczek.

" Błażeiowski, custos Praemisliensis anno Domini 1564.

Petrus de Praemislia ⁹⁾ sub Rzeszovio anno Domini 1440.

" Sandiwoius, scholasticus et officialis anno 1426.

" filius advocati Praemisliensis ¹⁰⁾ anno Domini 1439.

" Wanczonis ¹¹⁾ de Praemislia ¹²⁾, custos Praemisliensis ¹³⁾,
anno 1451.

" Leszowski ¹⁴⁾ anno Domini 1477.

Paulus de Tłuszczne ¹⁵⁾, praedicator.

Petrus Paszek ¹⁶⁾ anno Domini 1564.

" Skarga ¹⁷⁾, postea Iesuita.

" Moszek Borszowski, concionator sub Solikovio.

Paulus ¹⁸⁾ Godziątkowski sub Solicovio.

Stanislaus Basz de Unieiów sub Gregorio anno 1460, villae Basiowka
locator.

" Kakowski de Cacovo, artium magister, primus concionator.

" Czasnicki ¹⁹⁾ sub Andrea Roza anno 1503.

" Wilczek, praepositus sub Bernardino Wilczek 1513.

Sebastianus de Leopoli anno Domini 1538.

¹⁾ K. Rohatyniensis ²⁾ K. Solicovio ³⁾ K. Solicovio ⁴⁾ K. Curow ⁵⁾ K.
Sandecensis ⁶⁾ K. Kamieniecz ⁷⁾ O. Goligorski ⁸⁾ K. Premisliensis
⁹⁾ K. Premislia ¹⁰⁾ K. Premisliensis ¹¹⁾ K. Vanconis ¹²⁾ K. Premislia
¹³⁾ K. Premisliensis ¹⁴⁾ K. Lesziowski ¹⁵⁾ K. Tłuszcz ¹⁶⁾ O. Paszek
¹⁷⁾ O. Scarga ¹⁸⁾ O. nie ma tego wiersza. ¹⁹⁾ K. Czaszniezki

- Stanislaus Menda ¹⁾, s. theologiae doctor anno Domini 1528.
 „ Krol sub Tarlo ²⁾ 1565.
 „ Albinus, baccalaureus anno 1510 sub Schlomowski.
 „ Zuchowski, decanus sub Solicovio.
 „ Dembinski sub Solicovio.
 „ Iarandi ³⁾ de Trzebochow anno Domini 1463.
 Severinus Herbut Coszcieusza, praepositus Praemisliensis ⁴⁾ anno 1564.
 Stanislaus Harpiza ⁵⁾, decanus Leopoliensis, archidiaconus Leopoliensis ⁶⁾, Lublinensis.
 „ canonicus anno 1462.
 „ praepositus anno 1473.
 Sigismundus Grotowski sub Starzechowski circa annum 1549 ⁷⁾.
 Stanislaus Giebel ⁸⁾ anno Domini 1475.
 „ Starzechowski sub Starzechowski anno 1549.
 „ de Wolborze ⁹⁾ anno 1513.
 „ Kaszowski ¹⁰⁾ anno 1570 sub Schlomowski.
 „ Vitellius ¹¹⁾, plebanus Dolinensis anno 1519 sub Bernardino Wilczek.
 Thomas de Drohobycz ¹²⁾, praepositus Proemisliensis anno 1502,
 idem anno 1505 administrator et officialis.
 „ Domaniowski sub Solicovio.
 Valentinus magister anno Domini 1549.
 „ Olecki ¹³⁾ Czuryło anno 1572.
 Vitus Zator ¹⁴⁾, officialis generalis.
 Venceslaus Wygnanowski, decanus et officialis sub Solicovio.
 Valentinus Wargocki ¹⁵⁾, decanus nuper in domino defunctus.

Moderni praelati et canonici.

- Reverendus dominus Thomas Pirawski, iuris utriusque doctor, decanus et officialis generalis, praepositus Kulikoviensis, S. R. Mtis secretarius.
 Iosephus Przeczowski ¹⁶⁾, Leopoliensis, Rohatinensis praepositus.
 Ioannes Baranowski, iuris utriusque doctor, archidiaconus, parochus Grodecensis.

¹⁾ K. Mionda ²⁾ K. Tarło ³⁾ K. Tarandi ⁴⁾ K. Premisliensis
⁵⁾ K. Herpiza ⁶⁾ K. nie ma: Leopoliensis ⁷⁾ K. ma jeszcze uwagę późniejszą na boku: Sigismundus 1505 priv. p. 6 ⁸⁾ K. Gebel ⁹⁾ K. Wolborze ¹⁰⁾ K. Karszowski ¹¹⁾ O. Vitellus ¹²⁾ K. Drohobycz ¹³⁾ K. Olecki ¹⁴⁾ K. Vittus Zathor ¹⁵⁾ K. Wargocki ¹⁶⁾ O. Przeczowski.

Stanislaus Wiercinski ¹⁾, canonicus, praepositus Dunaioviensis.

Lucas Kalinski, canonicus, praepositus Buscensis.

Melchior Oskowski, canonicus, parochus Arelatensis seu Glinianensis ²⁾.

Ioannes Solikowski, canonicus, parochus Trębowliensis.

Petrus Brodowski, canonicus, parochus Iavoroviensis ³⁾.

Adamus Laurentius Loiczki, iuris utriusque doctor, canonicus, cantor Praemisliensis.

Iacobus Skrobiszowski, iuris utriusque doctor, concionator, altaris Zorawinskiarum altaris.

Vicarii perpetui Leopolienses.

Post fundatos ⁴⁾ canonicos, uti supra relatum est, anno Domini 1433 regente ecclesiam Ioanne Rzeszowio archiepiscopo usque ad annum 1513 canonici non modo munia capitularia obibant, verum etiam divina ⁵⁾ officia per se ipsos peragebant et curam animarum sustinebant. Quod cum nimis grave videretur nec utrique functioni sufficere poterant (*sic*), adiuti reverendissimi Bernardini Wilczek opera et adiutorio, decem vicarios perpetuos secundum denarium ⁶⁾ numerum canonicorum instituerunt, quibus quidem canonici de suis obventionibus haec infra posita cesserunt:

1°: Praestationem Tewtonicam vulgo missalia appellatam ex omnibus laneis, quotquot civitas Leopoliensis ex primaeva sua fundatione possidet. Quorum laneorum duplex est distinctio, nam alii sunt numero 100 a Casimiro civibus attributi, alii numero 70 in extremitatibus priorum emensurati et civitati adiecti. Ex his singulis secundum communem consuetudinem unus truncus siliginis et unus ⁷⁾ avenae provenire deberet, verum quoniam paulo ante sedem metropolitanam Halicia Leopolim translatam ultimus Leopoliensis parochus, Ioannes Rutheni, anno videlicet 1407 cum civibus in manibus Nicolai Vigandi, decretorum doctoris, decani Praemisliensis et canonici s. Aegidii Cracoviae, primo reverendissimi Petri episcopi Cracoviensis, sedis apostolicae delegati, iudicis subdelegati, deinde una cum Nicolao Peysar, s. theologiae professore, archidiacono Sandomiriensi ⁸⁾, arbitri, de medio tantum trunco siliginis et medio avenae tollendo transfictionem fecit, huic etiam nunc statuit. Nihilominus cum paucis ante annis inter eosdem vicarios et cives controversia orta esset, an medii isti trunci ex cultis tantum agris ⁹⁾ pendendi deberent, an vero etiam ¹⁰⁾ ex incultis, Sacra ¹¹⁾ Regia Maestas decrevit tam ex cultis, quam incultis pendendos esse, et qui-

¹⁾ K. Wierczynski ²⁾ K. Glinianiensis ³⁾ O. nie ma tego wiersza
⁴⁾ O. fundatus ⁵⁾ O. et indivina ⁶⁾ O. denarum ⁷⁾ K. unius ⁸⁾ K. Sandomiriensi ⁹⁾ K. truncis ¹⁰⁾ O. enim ¹¹⁾ O. Serenissima

dem iustissima ratione, quandoquidem qui in uno gravetur in alio relevari ¹⁾ debeat.

2° Cesserunt vicariis decimas manipulares in villis Łysienice ²⁾, Grzybowice, Zboiska, Piekulowice et Żydaticze, sed ex Łysienice nunc non capiunt.

3° Item singulis quattuor temporibus tres marcas eisdem praestant.

4° Item partem prati sub castro superiori, ex quo nunc florenos 5 percipiunt.

5° Donaverunt ³⁾ eisdem agros alias *obszary* cum piscinulis circa ecclesiam s. Crucis, ex quibus nescitur quare modicum census capiunt, duos nempe florenos gr. 6. Eorum possessor ⁴⁾ est spectabilis Gaspar Przewdziecki, artium magister et consul.

6° Item contulerunt eis et cesserunt offertoria et oblationes quascunque tam ⁵⁾ in ecclesia metropolitana, quam in aliis quattuor suburbanis, nempe s. Crucis, s. Stanislai, s. Annae, s. Laurentii.

7° Item funeralia et spolia, praeter serica aurata et argentata, quae in usum ecclesiae cedunt ⁶⁾. Quarta certe funeralium a sepulturis, quae apud religiosos fiunt, iisdem deberetur ⁷⁾, sed longo non usu eam amiserunt et religiosorum moderna cupiditas eandem ecclesiae metropolitanae restituere refugit.

8° Columbationem tam extra, quam intra civitatem.

9° Item mensalia non modo intra et extra civitatem, verum etiam in pagis et hortulaniis circum circa vicinis: ostiatim unus gr. exigitur.

10° Annuatim quattuor truncos salis.

11° Ad instantiam reverendissimi Bernardini Wilczek et venerabilis capituli Sigismundus rex vicariis ⁸⁾ incorporavit parochiam Zidaczoviensem ⁹⁾ tituli b. Virginis cum villa Rogozna et aliis emolumentis anno Domini 1511.

12° Ex horto quoque vicino cemeterio ¹⁰⁾ b. Mariae virginis ante portam Cracoviensem percipiunt singulis annis marcas 4.

13° Iudaei ratione mensalium eadem redimendo ¹¹⁾ 100 flor. vicariis contulerunt, qui sex florenorum census conficiunt.

14° Ex lapidea Smockowska ¹²⁾ dicta et sita in platea Zarwanska ¹³⁾ capiunt census florenorum 15, emptum 300 florenis, qui ex certa compositione cum dominis Czulhanseis vicariis proveniant ¹⁴⁾.

15° Ex taberna Bartultowa annuos tollunt 8 florenos.

15° Pro cantilena: *Patris sapientia* ¹⁵⁾ in Quadragesima solvit capitulum unam sexagenam.

¹⁾ K. relucari zam. in alio relevari ²⁾ K. Łysienicze ³⁾ O. donavit ⁴⁾ O. possessorum ⁵⁾ O. nie ma: tam ⁶⁾ K. cadunt ⁷⁾ O. debentur ⁸⁾ K. nie ma: vicariis ⁹⁾ K. Żydaczowiensem ¹⁰⁾ K. cementerio ¹¹⁾ O. retinendo ¹²⁾ K. Szmockowska ¹³⁾ K. Zerwanska ¹⁴⁾ K. praeventiunt ¹⁵⁾ O. sapientiae.

17° Denique quotidianus quaestus eisdem vicariis servit ¹⁾ et ex eo mensam communem adornant.

Officia vicariorum.

1°) Partes vicariorum sunt horas canonicas cantare, nec pauciores quam sex, ferialibus quidem diebus integras praeter sextam et vespervas, quas schola cantat. Diebus vero dominicis et festivis matutinum, primam et vespervas schola absolvit, reliqua vicarii, sed tamen scholae canenti duo in solennitatibus, unus alias vicarius praecentor est, qui plebanus dicitur.

2°) Sacramenta administrare tam in civitate, quam extra et ²⁾ in nonnullis vicinioribus pagis.

3°) Missas, uti vocant, maturas de b. Virgine ferialibus diebus quotidie cantare, nam dominicis et festivis schola easdem loco confraternitatis literatorum, cuius hoc olim munus erat et infra latius hoc dicitur, cantitat.

4°) Ad testamenta vocati ire tenentur. Nam in compactatis inter capitulum et consules continetur, quod ad testamenta civium canonicus vel vicarius vel notarius consistorii ³⁾ vocari debet, idque propter pia legata, quod infra suo loco fusius narrabitur.

5°) Citationes fori spiritualis et quosvis iuridicos processus exsequi eorum officio incumbit.

Anniversarii vicariorum.

1°) Pro fundatrice domus vicariorum post dominicam Misericordiae.

2°) Pro eiusdem domus reparatrice post conflagrationem eius et civitatis.

3°) 20. Augusti pro Dorothea Hanusowa, quae in eiusdem domus fabricam et meliorationem 800 flor. nostra memoria exposuerat.

4°) Postridie s. Ioannis pro anima vicarii Stanislai Przedborsz ⁴⁾ presbyteri solvuntur ex praetorio Leopoliensi flor. 10, pro festo s. Agnetis flor. 5, pro s. Ioannis Baptistae 5. Fundatio facta anno Domini 1520.

5°) Feria secunda ante festum Margarithae reverendi Stanislai Stryski decani Leopoliensis. Solvuntur flor. 6 ex lapidea Pediani, consulis et civis Leopoliensis, artium magistri. Fundatio facta anno Domini 1595.

¹⁾ K. solvit ²⁾ K. nie ma: et ³⁾ O. consisteri ⁴⁾ O. Przedbors.

6°) Reverendi Valentini Oleczki Czuryło 20 Iulii. Solvuntur flor. 15, pro quibus etiam ultra anniversarium sacrum tenentur post horas canonicas cantare: *Ne reminiscaris Domine*. Fundatio est anno Domini 1579 peracta ¹⁾).

7°) Venerabilis Alberti Plichtae ²⁾, vicarii Leopoliensis, feria 2. post Conductum Paschae. Penditur census flor. 7 ex lapidea Adami Haberman, organarii in platea Haliciensi, fundatus anno 1612.

8°) Die 13. Augusti reverendi Valentini Wargocki ³⁾, decani Leopoliensis. Provenit census flor. 6 ex lapidea ⁴⁾ Sokołowska dicta in platea Pistorum, fundatus anno 1610.

9°) Postridie s. Michaelis Sophiae Włoszka ⁵⁾, constat flor. 7, fundati anno 1612.

10°) Post Michaelis item Laurentii Morawinski. Exiguntur flor. 7 ex praediolo et horto in suburbio Łyczakow, fundati anno 1513.

11°) Ex anniversario reverendissimi Schlomovii, ex capitulo capiunt vicarii flor. 7.

12°) Item a quolibet anniversario canonicorum gr. 6.

13°) Item pro quattuor missis quartualibus et anniversario uno ex fundatione reverendissimi Ioannis Zamoiseii nuper in Domino defuncti percipiunt annuatim flor. 50. Sit animae eius Dominus propitius.

14°) Olim etiam ⁶⁾ anniversarium die penultima mensis Novembris obibant nobilis Nicolai Waglenicki, verum quoniam in molendino regali 100 marcas locaverat, incensum ideo periit ⁷⁾).

15°) Reverendissimus Ioannes Demetrius Solikowski donaverat eis pro suo anniversario episcopalia Buscensia et Camionecensia ⁸⁾. sed successor eius eadem revocavit.

Nomina vicariorum modernorum.

Abrahamus a Osiek ⁹⁾ senior.

Florianus Philstinensis.

Iacobus Dobek.

Ioannes Montanus.

Ioannes.

Martinus Szydłowiec ¹⁰⁾.

Martinus.

Sebastianus.

Desiderantur duo, nam 10 praelatis et canonicis numero respondere debent. Verum eum sacerdotem, qui per arendam parochiam Zydaczowiensem eis unitam tenet, in decennarium numerum computare solent, qui commendarium ibi agit ¹¹⁾, cum ex praescripto

¹⁾ O. perata ²⁾ O. Plichtae ³⁾ K. Wargoczki ⁴⁾ O. lapide ⁵⁾ K. Włoszka ⁶⁾ K. O. et in ⁷⁾ K. ideoque deperiit ⁸⁾ O. Camionocensia ⁹⁾ K. Osiek ¹⁰⁾ K. Szydłowiec ¹¹⁾ K. O. egit

canonum perpetuus debeat esse vicarius, cui et ¹⁾ ex concilio Tridentino tertia pars fructuum assignari deberet.

Mansionarii.

Anno Domini 1554 magnificus dominus Nicolaus Odnowski Herburt ²⁾, castellanus Praemisiensis, capitaneus Leopoliensis, erexit et fundavit mansionarios presbyteros quinque, quorum unus est praepositus. Foundationis sunt ista contenta:

1°) Aream comparavit et domum in ea muratam pro mansionariis construxit, post macella ³⁾ lanionum.

2°) Ex teloneo ⁴⁾ aggeris villae Hebrowicze ⁵⁾ censum annuum marcarum 32 constituit.

3°) Ex molendino eiusdem piscinae marcas 10.

4°) Duas in anno vecturas lignorum per quemlibet eiusdem villae Hebrowicze colonum.

5°) Duas tunnas ⁶⁾ pisae eisdem ⁷⁾ annuatim concessit.

6°) Duos porcos ex pastu glandinum.

7°) Cerae et vini quantum satis sit pro sacrificiis mansionariis impositis.

8°) Idem fundator a Sigismundo Augusto anno Domini 1550 obtinuit praedium in suburbio Cracoviensi mansionariis, de quo cum iis litigatum est in comitiis annos complurimos, donec reverendissimus dominus Ioannes Zamoyski archiepiscopus datis parti adversae de suo flor. 50 et generosus dominus Ioannes Swoszowski ⁸⁾, succamerarius Leopoliensis, flor. 20 eam litem sustulerunt. Percipiunt ex eo praedio census flor. 30.

Hanc fundationem subsequutae sunt auctiones piorum:

1°) Domina Agnes Krowczynna quingentis florenis censum emit mansionariis in lapidea civis Miseriae nuncupati frenumductoris fl. 30 anno Domini 1596.

2°) Albertus Wysocki civis 100 fl. emit censum florenorum 6 anno Domini 1597 in lapidea spectabilis Caspari Przedziecki ⁹⁾, consulis et artium magistri.

3°) Gener. domina Sophia Laszczowa ¹⁰⁾ Barzionka in auctionem mansionariorum in rebus suis mobilibus quingentos fl. legavit in censum 25 fl. Cuius generosae dominae successor est illustris et magnificus dominus Nicolaus Daniłowicz ¹¹⁾, castellanus Leopoliensis etc., qui censum quidem singulis annis pendit, sed eius census hactenus nullam in bonis assecurationem fecit. Rogant pauperes mansionarii, ut pro iis haec in parte intercessio ad magnificum dominum fiat. Legatum hoc anno Domini 1600 est factum.

¹⁾ K. etiam ²⁾ K. Herbort ³⁾ K. macellam ⁴⁾ K. telonio ⁵⁾ O. Hebrowicze ⁶⁾ K. tunnos ⁷⁾ K. O. eiusdem ⁸⁾ O. Svosowski ⁹⁾ O. Przedziecki ¹⁰⁾ K. Laszczowa ¹¹⁾ K. Daniłowicz.

4°) Reverendissimus dominus Ioannes Demetrius Solikowski, qui iam sepultos mansionarios et officium b. Mariae excitavit, iisdem attribuerat cum consensu capituli episcopalia Scirecensia et Grodecensia ¹⁾ respective obauctionem a se ²⁾ factam mensae archiepiscopali, de qua supra ³⁾ dictum est, rogatque in hac sua donatione reverendissimos ⁴⁾ successores, ut eam ratam et gratam habeant, sed immediatus successor non habuit.

Post eam foundationem et auctionem famatus Mathias Iaslikowski, civis et pharmacopola Leopoliensis, sextum fundavit mansionarium constituto ei censu ⁵⁾ florenorum 20 in sua lapidea, qui a mansionariis hac est receptus conditione, ut suo ⁶⁾ hoc censu contentus ex anteriori foundatione et auctione nihil caperet, sed ex subsequentibus tamen participaret. Facta autem est ea fundatio anno Domini 1604.

Officia mansionariorum.

1°) Quotidie tempore competenti, nempe post laudes matutinas, superpellicciati ⁷⁾, horas b. Virginis et missam tenentur cantare, quandoque eidem missae schola in cantu suffragatur. Regente autem ecclesiam reverendissimo Solikovio ⁸⁾ loco missae de b. Virgine die lunae canebant missam de ss. Trinitate, feria 5 de Corpore Christi, quae fuit missa confraternitatis Corporis Christi, sed haec erant praeter ⁹⁾ intentionem fundatoris.

2°) Septimanatim duas missas legere, alteram pro vivis fundatoris ¹⁰⁾ successoribus, alteram pro defuncto fundatore et eius maioribus.

3°) Singulis quattuor temporibus vigilias et missam pro defunctis expedire.

4°) Publicis processionibus, turrificationibus et sacris reliquiis proferendis interesse tenentur.

Anniversarii mansionariorum.

1°) Quamvis generosus Gabriel Rozen in auctionem mansionariorum anno Domini 1593 censum florenorum 24 florenis quadringentis emit in lapidea Hieronymi Wendelski aromatarii, tamen anniversarium eis imposuit, quod expediunt die 15. Septembris.

2°) Die 13. Augusti reverendi domini Valentini Wargocki ¹¹⁾, decani Leopoliensis, capiunt censum florenorum 7 in domo Barglowska constitutum anno 1610.

¹⁾ O. Scirecensis et Grodecensis ²⁾ O. esse ³⁾ K. nie ma: de qua supra ⁴⁾ O. reverendissimus ⁵⁾ O. censum ⁶⁾ K. sub ⁷⁾ K. superpellicciati ⁸⁾ K. Solikovio ⁹⁾ O. propter ¹⁰⁾ O. fundatori ¹¹⁾ K. Wargocki.

3°) Postridie d. Lucae dominae Margarithae ¹⁾ Gadowska, civis Leopoliensis, florenos percipiunt 7 ex censu flor. 100 in sua lapidea assecuratorum.

4°) ²⁾ Reverendissimus dominus Ioannes Zamoyski archiepiscopus cum obligatione anniversarii et in quattuor temporibus vigiliarum et missae annuatim eis florenos 40 praestare capitulo commisit ³⁾.

Nomina mansionariorum modernorum.

Christophorus Sikorski praepositus.

Franciscus Szucki ⁴⁾.

Adamus Kobylecki ⁵⁾.

Stanislaus Goreczki.

Michael Wasicki ⁶⁾.

Ioannes Dembiński ⁷⁾.

Sacella et altaria ecclesiae metropolitanae.

Sacella et altaria eo ordine referemus, quo pridie solennitatum festivarum ⁸⁾ turificari solent. Turificationem autem omnes sacerdotes praecedunt; peracta vero illa ante maius altare et ipsi sacerdotes ordinatim turificantur. Numerantur autem in ecclesia altaria 26, extra quattuor.

1. Altare maius.

In maiori altari soli reverendissimi domini archiepiscopi et canonici celebrant. Quandoquidem tamen in eo novarum missarum encaenia permittit reverendissimus vel capitulum sacerdotibus peragere. Quin et in aliis altaribus, in quibus reverendissimus dominus archiepiscopus celebraverit, eo die nemini sacerdoti celebrare fas est, nisi accepta ab eodem licentia. Eius altaris cura sacristae et oeconomo incumbit.

2. Altare a latere dextro ante sedem archiepiscopalem Transfigurationis Domini.

Hoc altare illustris et magnificus dominus Stanislaus Zołkiewski, palattinus Chiioviensis et campiductor, tumulto in choro caris-

¹⁾ O. Margarethae ²⁾ K. i O. 5°, może więc jedna pozycya wypadła ³⁾ K. promisit ⁴⁾ K. Szczuczki ⁵⁾ K. Kobyleczki ⁶⁾ K. Michael Dembinski ⁷⁾ K. Ioannes Waszyczki ⁸⁾ O. festivarum

simo parente suo, pallatino Russiae, erexit et construxit, sed hactenus non dotavit, quamvis hoc in animo propediem dotare intendat. Nec vacat ab officio divino, siquidem duae missae in septimana in eo leguntur, altera pro vivis b. Mariae virginis, altera Requiem pro defunctis, et solvuntur altaristae floreni 20 annuatim. Non est consecratum.

3. A latere sinistro aute stallum canonicorum.

Hoc altare est foundationis magnifici olim Nicolai Odnowski Herbert¹⁾, castellani Praemisliensis, capitanei Leopoliensis, quem mansionarios fundasse supra recensuimus, ideoque mansionarii huic altari serviunt et eius curam habent. Estque divae Virgini consecratum. Ceterum alabastrinam eius structuram et imaginem deiparae Virginis bonae memoriae reverendissimus dominus Ioannes Demetrius Solikowski suis impensis posuit. Apud hoc altare tres missae quotidie cantantur, unam mansionarii²⁾ de b. Virgine, duas vicarii. Maturam item de b. Virgine et summam de tempore, letas quoque duas septimanatim mansionarii pro vivis et defunctis absolvunt.

4. In porticu ecclesiae versus scholam.

Altare e marmore et alabastro elaboratum et crate ferrea septum, b. Virgini et divis Thomae apostolo, Thomae Aquinati confessori, Thomae archiepiscopo Cantuariensi³⁾, martyri, dicatum et a reverendissimo Ioanne Zamoiscio consecratum ac duobus sacerdotibus psalteristis assignatum et dotatum. Obligationes nondum sunt a fundatore praescriptae.

5. Altare huic contiguum in sacello reverendissimi Ioannis Zamoyseii.

In novo sacello noviter erectum, ideo⁴⁾ necdum consecratum et sine titulo, sed tamen sex sacerdotibus provisum, quorum officia sunt duo sacra septimanatim in circuitum absolvere, unum pro vivis e fundatoris familia, alterum pro defunctis, tum vero scholam in cantu modo in ordinatione praescripto iuvare.

Notandum est, quod in eo loco, in quo hoc sacellum est constructum, erat aliud vetus minusculum d. Annae dicatum et habuit censum duorum florenorum in annum, emptum a quodam Kamocki florenis 15⁵⁾ in lapidea Pauli Ielonek consulis, in circulo civitatis, qui census forte a quindecim annis non solvitur.

¹⁾ K. Herbert ²⁾ O. mansionariam ³⁾ K. O. Cantuariensi ⁴⁾ K. ideoque ⁵⁾ K. 50.

6. Sub ciborio ¹⁾.

Ad hoc altare non ita pridem societas Corporis Christi pertinuit cantabaturque missa feriis quintis per mansionarios et scholares de Corpore Christi, verum quia haec societas nullo firmo fundamento nitebatur, ideo desiit. Ceterum curam altaris contubernium doleatorum sustinet solvitque altaristae annuos flor. 8. Obligatio: duas missas in hebdomada legere, unam pro vivis, alteram pro defunctis.

Idem contubernium eidem altaristae solvit censum 6 florenorum annuatim emptum florenis 100 per vener. Ioannem Wołoszyn nuncupatum de Paieczno, vicarium perpetuum, legiturque semel in septimana missa apud hoc idem altare pro anima eius. Estque consecratum ²⁾

7. Penes ciborium.

Hoc altare consecratum est a reverendissimo Solikovio ³⁾ anno Domini 1601 in memoriam et titulum Transfigurationis Christi et in honorem b. Ioannis Baptistae et conversionis s. Pauli apostoli. Curam eius habet sodalitium sartorum; solvit altaristae ad duas missas, — obligatio: pro vivis unam, alteram pro defunctis, — annuos flor. 8. Habet hoc altare alium censum 10 florenorum nobilis olim Ioannis Nieprzycki in lapidea eius assecratum cum obligatione unius missae.

8. In capella dominorum consulum.

Titulus eius capellae et altaris variavit temporum vicissitudine, nam in primis eam dedicaverat Gregorius archiepiscopus anno Domini 1454 die dominico proximo ante festum Nativitatis s. Ioannis Baptistae (23 Iunii) in honorem Visitationis b. Mariae, s. Ioannis Baptistae et Bernardini confessoris. Altare vero consecravit in honorem 10.000 martyrum et 11.000, Barbarae, Catharinae, Agnetis, Dorotheae, Margaritae sanctarum virginum, nec non Urbani et Clementis martyrum pontificum praesentibus episcopis Ioanne Moldaviensi et Hieronymo Pavisario Caffensi. Haec ex ⁴⁾ praetorii monumentis modernus eius capellae sacellanus vener. Adamus Wisliciensis, ecclesiae sacrista excerpit. Demum anno Domini 1515 oblitterata in memoria hominum primaeva illa dedicatione et consecratione perditaeque antiqua eius capellae fundatione, ad novam consulum provisionem Bernardinus Wilczek archiepiscopus capellae quidem

¹⁾ O. ciborio ²⁾ K. ma jeszcze następujący dodatek: Additio. Ad idem altare exstat fundatio altaristae, per generosum Nicolaum Ostrog facta et auctoritate ordinaria anno Domini 1646 octava Ianuarii approbata. ³⁾ K. Solikovio ⁴⁾ O. est

titulum Visitationis b. Mariae non immutavit. sed altare in honorem tantum decem millium martyrum, Agneti, Catharinae¹⁾ Dorotheae virginibus dedicaverat.

Provisio capellani.

1°) Ex domibus tribus catholicis urbanis in fundatione descriptis capit flor. 6.

2°) Ex septem areis seu insulis Ruthenicis ex adverso synagogae Ruthenicae fertones 7, hoc est fl. 3 gr. 15.

3°) Ex censibus lanei Visitationis b. Mariae nuncupati tollit sexagenas 6, hoc est ex antiquis in eo laneo locationibus, ex novis vero ab anno Domini 1562 circiter fl. 7. Sunt et piscinae in hoc eodem laneo et nescitur, cur non capellanus, qui in eo census habet, eis utitur, fruitur, quod quidem consentaneum videretur, sed civitas....²⁾

4°) Ante portam Haliciensem ex certis fundis tres fertones Ruthenicos percipit. Habet quoque sacellanus in caemeterio (*sic*) suum domicilium. Nuper autem successores nobilis nuper defuncti Andree Dąbrowski Sambor, consulis Leopoliensis, et Catharinae Karłowna³⁾ eius coniugis, videlicet Andreas, Ioannes et Stanislaus Dąbrowscy adimplentes voluntatem parentum suorum emerunt⁴⁾ censum pro dicta capella, in qua corpora parentum dictorum requiescunt, florenorum 14 florenis 200 in lapidea spectabilis Martini⁵⁾ Campiani, doctoris medicinae et consulis, anno Domini 1613⁶⁾ obligaveruntque⁷⁾ sacellannum, ut singulis feriis tertiis⁸⁾ missam legat pro defunctis non impeditis festo, alioquin memoriam defunctorum faciat.

Item pro lampade iidem apud eundem dominum Campianum emerunt censum unius floreni et grossorum 12 pro lampade dictae capellae, quatenus intra celebrationem missae ardeat et vespere⁹⁾ dierum festorum. Sed dominus Campianus eum fundum, in quo sunt dicti census empti, cessit communitati Leopoliensi et illa eodem pendit.

Celebris olim erat haec capella confraternitatis b. Mariae devotione, de qua infra suo loco plura dicentur.

Inquiret etiam suo tempore visitator de sacrilegio in hac capella anno Domini 1568 per quandam mulierem Annam perpetrato et a Iudaeis 300 fl. redempto investigabitque, quo ea summa¹⁰⁾ abierit. Ceterum ad tres missas sacellannus est obligatus septimanam.

9. In porticu ecclesiae ex adverso domus¹¹⁾ capitularis.

Antea quidem hoc altare nunquam ullam habuit fundationem proptereaque ab annis aliquot sodalitati serificum¹²⁾ conces-

1) O. Catherinae 2) Luka w K. i O. 3) K. Karłowna 4) O. emit 5) K. nie ma: Martini 6) K. O. mają mylnie: 1513 7) O. obligavitque, K. obligaveratque 8) O. nie ma: singulis feriis tertiis 9) O. zam.: et vespere ma: vespere 10) O. summam 11) O. domo 12) K. sacrificium

sum est eiusque nunc curam habet. Ceteroquin consecratum est in honorem b. Mariae Virginis Matris Praesentationis et d. Bartholomaei apostoli. Solvit altariatae singulis quattuor temporibus florenos tres cum obligatione duarum missarum in septimana, una pro remissione peccatorum de tempore, altera Requiem.

10. Supra cum porticum.

Hoc altare fundavit capitulum et concionatori cum certa provisione adscripsit. Est dicatum et consecratum d. Nicolao. Obligationes eius et tempus consecrationis supra in concionatoris relatione relatum est.

11. In sacello pauperum mendicantium.

Huius sacelli et in eo altaris (quod quidem non est consecratum) nuper confraternitas Misericordiae curam habuit; hac vero nunc mutante immo verius vix non intermissa vener. Franciscus mansionarius utemque illud procurat. Habet autem has fundationes et obligationes:

1°) Anno Domini 1513 venerabilis olim Ioannes a Scarzunierz mansionarius Leopoliensis fundaverat censum florenorum 4 emptum florenis 100, qui modo sunt in lapidea Iacobi Ogorzałek pellificis assecurati anno Domini 1595. Qui quidem fundator obligavit sacellatum ad unum Requiem septimanale ¹⁾ duobus florenis ei attributis ex illis 4, quae quidem fundatio exilis et insufficiens est. Reliquos vero duos florenos cantori scholae dari ²⁾ voluit, ut pueros mendicos doceat cantare Requiem.

2°) Anno Domini 1604 Mathias Iaslikowski pharmacopola nomine socrus suae emit trecentis florenis censum florenorum 18 in domo lapidea Hieronymi Waydolt ³⁾ pellionis, ex quibus 8 dantur sacellano, alii 8 scholaribus, 2 vero pro rebus necessariis capellae cedunt. Obligationes sunt impositae sacellano istae:

1°) Qualibet feria 6. sacrum de s. Cruce cum scholaribus cantare.

2°) Quarta de minica cuiuslibet mensis item cantare sacrum de ss. Trinitate.

3°) Quolibet quartuali cantare Requiem.

4°) Duo quoque sacra solennicantu instituere, unum in festivitatem s. Stanislai in Maio, alterum in s. Martini solenniis.

3°) Hoc anno in Domino defunctus Albertus Kapiszkowicz, civis et institor Leopoliensis, moriens reliquit eidem sacello, ubi et corpus eius humatum est, florenos 300, quibus emptus est census 21 flor. in domo lapidea Lucae Moscicki, civis et sartoris Leopoliensis. Obligatur sacellanus ad duas missas septimanales, unam pro vivis, alteram pro defunctis.

1°) O. septimanalem 2°) K. dare. 3°) Waidolt

12. Altare dominorum scabinorum ante eorundem sedilia.

Hoc altare fundatum est anno Domini 1518 per generosum olim Stanislaum Maldrzyk ¹⁾ de Hodywanicze, tribunum Leopoliensem, capitaneum Drohobyensem, in salinis seu supis Drohobyensibus in honorem et cultum quinque vulnerum Virginis Matris sub cruce Christi filii stantis, nec non beatorum Urbani papae, Adriani, Ladislai martyrum et Helenae reginae.

In provisionem altaristae 12 marcae, in usus necessarios marcae 3. Hodie totum capit altarista. Obligatur autem ad 3 missas, unam de quinque vulneribus Christi, secundam de Annuntiatione Virginis, tertiam pro defunctis. Collatores eius altaris sunt domini consules, habetque altarista suum domicilium in caemeterio ²⁾.

13. Sacellum pellionum sub turri inchoata.

Duo altaria hoc sacellum continet, utrumque consecratum per Gregorium olim archiepiscopum anno videlicet 1478. Unum, in quo est sculpta Nativitas Dominica in honorem 11.000 virginum et martyrum et omnium sanctorum, alterum penes caemeterium in honorem b. Mariae Virginis. Sacellano contubernium pellionum solvit annuos florenos 8 cum obligatione duarum missarum in hebdomada pro beneplacito eius dicendarum.

14. Sub campanili ecclesiae Zurawinski ³⁾ nuncupatum.

Hoc altare fundatum est anno Domini 1441 per Ioannem haeredem in Kniehnicze, castellanum Haliciensem, in honorem omnipotentis Dei ac b. Mariae Virginis nec non sanctorum Bartholomaei apostoli, Ioannis Baptistae, Stephani protomartyris, Valentini martyris, Apolloniae virginis et martyris. Habetque hoc altare dotem opimam:

1°) Pagum dictum Pomaniata in tribus laneis locatum cum taberna, teloneo, duabus piscinis et libera in silvis incisione, in molendino villae Pszary, molitione, pastione, piscatione.

2°) Decima de praedio opimo Pszary.

3°) Decimus grossus de eiusdem villae piscina grandi.

4°) Medietas domus in caemeterio.

Obligationes altaristae:

1°) Tres missas in septimana tenetur dicere, unam feria 2. pro defunctis, secundam feria 5 de Corpore Christi, tertiam de b. Virgine.

2°) Vigiliis defunctorum in septimana semel dicere sive per se, sive per alium,

3°) In die anniversario obitus, qui est dominica proxima post festum s. Dionysii, vigiliis et missam pro defunctis cantare.

¹⁾ K. O. Maldezyk ²⁾ O. coemeterio ³⁾ K. Zurawinski.

Quia vero anno Domini 1483 Clemens altaris eiusdem altaris desolatum supra dictum pagum Pomaniata suae integritati restituit et domus medietatem muratam reddidit, auctoritate loci ordinarii una missa pro defunctis altariae huius altaris est denuo imposita. Altaristam agit reverendus concionator.

15. Sub eodem campanili.

Hoc altare fundatum est anno Domini 1519 sub reverendissimo Bernardino Wilezek. Fundatum est autem in teloneis Iaroslaviensibus eo modo: Leonardus quidam, civis Leopoliensis, dedit olim Spitkoni ¹⁾ de Tarnow, haeredi in Iarosław, centum quadraginta sexagenas grossorum Pragensium in censum reemptionalem, quas idem dominus Spitko ²⁾ assecuravit in teloneis Iaroslaviensibus adiciendo de suo, quod deerat ad valorem census nempe decem marcarum. Verum is census a multis annis neglectus non exigitur. Consecratum est autem in honorem sanctorum Nicolai, Stanislai, Christophori et Georgii ³⁾ confessorum et martyrum. Obligatio altariae est duas missas in hebdomada celebrare, unam feria 2 pro defunctis, alteram feria 4 pro peccatis et vigiliis semel in septimana recitare. Altarista reverendus dominus Stanislaus Wiercinski ⁴⁾ canonicus.

16. Dominorum consulum.

Solvuntur duodeni floreni in annum altariae ex praetorio. Obligatus autem est duas missas hebdomadatim ⁵⁾ conficere, unam pro vivis consulibus, alteram pro defunctis. Consecratum, sed hoc altare nominis Iesu fundatum est a reverendo olim Martino a Kurow ⁶⁾, decretorum doctore, canonico Leopoliensi, de qua fundatione plura infra dicentur ⁷⁾.

17. In sacello Novicampiani doctoris ⁸⁾.

Altare in hoc sacello duas continet fundationes: Unam antiquam generosae Elisabethae de Podosie Strumiłowa, Georgii Stru-

¹⁾ O. K. Spitkowi ²⁾ K. Spytko ³⁾ K. Gregorii ⁴⁾ K. Wierczyński ⁵⁾ K. hebdomadatim ⁶⁾ K. Curow ⁷⁾ W O. jeszcze następuje dodatek: Hoc altare privilegium habet pro liberandis animabus ex purgatorio, quod excellentissimus dominus Paulus Dominicus Hepner, consul Leopoliensis, medicinae doctor, a summo pontifice Paulo V. ad triennium ab anno Domini 1621 ultima Novembris ad annum 1623 et diei mensis Novembris diem ultimam, iterum a Gregorio papa XV. amore dictus et zelo salutis animarum confirmationem ad annos.... K. nie ma tego ustępu, widocznie późniejszego dodatku z niewypełnioną luką na końcu, oczywiście dowodzącą, że kopia O. powstała za rządów Grzegorza XV. ⁸⁾ W O. in sacello poprawione na: sacellum

milo¹⁾, castellani Leopoliensis relictæ viduæ, quæ 700 aureis (exstat in actis consistorii foundationis formula) empto balneo Armenico cum hortis et domibus apud Ioannem Cosnar, civem Leopoliensem, anno Domini 1497 sub Ioanne Alberto rege huic contulit altari in suburbio Cracoviensi. Ex eoque balneo singulis septimanis solvuntur gr. 21, quod olim dividebantur in tres sacerdotes, eius altaris ministros ideoque et hodie usque altare hoc vocatur trium mysteriorum²⁾ per catachresin pro trium ministeriorum³⁾. Quilibet autem eorum tenebatur in septimana tres missas absolvere, quod quidem hodierno tempore nimis esset onerosum ideoque et de facto unus tantum sacerdos tres in septimana ad hoc altare missas absolvit, unam de b. Virgine, duas pro defunctis⁴⁾. Ceterum si vellent domini consules, balneum hoc ad multo maiores proventus reducere possent, quod et in capitulo generali præterito promiserunt. Alteram posteriorem habet foundationem, immo recentem⁵⁾, excellentissimi in arte medica doctoris Pauli Novicampiani, qui 1000 florenos huic altari adscripsit hæredibusque honorum suorum censum quinquaginta florenorum imposuit. Ac triginta quidem altaristæ applicavit⁶⁾, viginti necessariis rebus sacelli et altaris. Obligatur altarista singulis diebus dominicis et festivis 7) missam peragere. Consecratum est in honorem b. Mariæ Virginis.

18. Penes hoc sacellum altare lanionum.

Consecratum est in venerationem b. Virginis Mariæ et sanctarum Elisabethæ viduæ ac Catharinae virginis martyris. Curat illud collegium lanionum; solvit 8 annuos florenos cum obligatione duarum missarum. Franciscus vero lanio pro una missa quartuali in macella sua censum duorum florenorum annuatim assignavit.

19. In egressu ecclesiae versus⁸⁾ septemtrionem.

Consecratum est divo Nicolao. Curam eius habet excellentissimus dominus Stanislaus Dybovicius⁹⁾, medicinae doctor et consul. Solvit altaristæ annuatim florenos 16, ceterum sine ulla eorundem inscriptione. Altarista ad duas obligatus missas, unam pro vivis, alteram pro defunctis.

Est etiam¹⁰⁾ antiqua hominum relatio, quod ad hoc idem¹¹⁾ altare quaedam domina Laska 350 florenos legaverit. Ubi sint, inquirendum.

¹⁾ K. Gregorii Stromało ²⁾ K. ministeriorum ³⁾ B. Zimorowicz dodał własnoręcznie na boku w O: Anno 1625 die 11 Iunii in festo s. Barnabæ pater Florianus vicarius reddidit calicem argenteum et unum par ampullarum domino doctori Campiano pro usu altaris trium ministeriorum, prout latius in actis dominorum consulum. ⁴⁾ K. defectis ⁵⁾ O. iuxta mentem ⁶⁾ K. applicuit ⁷⁾ O. nie ma: et festivis ⁸⁾ O. versa ⁹⁾ K. Dibowicius ¹⁰⁾ W. O. miejsce zepsute, brzmi: tertia etiam anti a (ze znakiem skrócenia) antiqua hominum relatio.

20. In porticu ecclesiae ibidem versus septentrionem.

Hoc altare vocatum Zapalinski, quia olim eius curam Zapala civis habuit et eius successores. Hodie fere vacat.

21. Altare superne versus septentrionem in sacello collocatum.

S. Cruci sacellum hoc dicatum est et altare consecratum habet. Exornavit vero illud et dotavit Ioannes Scholtz Wolfowicz ¹⁾ consul anno Domini 1595 et 16 florenos annuos in lapidea Michałowska in platea Haliciensi assecuravit cum obligatione duarum missarum, unius diebus dominicis de b. Maria, alterius feria 6 de s. Cruce vel passione Domini vel pro defunctis alternis septimanis. Item cantatum Requiem singulis quattuor temporibus eidem altaristae imposuit. Fundavit etiam duos lapides cerae annuos in eadem lapidea ad usum capellae.

22. Aurificum.

Sodalitium eius artis altaristae solvit annuos flor. 8 cum obligatione unius missae in septimana.

23. Sacellum Buczaci²⁾orum ³⁾.

Hoc sacellum amplificatum est et exornatum a reverendissimo Ioanne Demetrio Solikowski et usui patrum societatis Iesu ab eodem ad beneplacitum concessum. Ceterum antiqua eius fundatio refertur ⁴⁾ ad annum 1495 sub Andrea Roza archiepiscopo. Quo tempore magnifica Anna de Buczac ⁵⁾ magnifici Derslai de Huwnow, castellani Belzensis coniunx, in bonis suis Litwinow, Rudniki, Brzozowica ⁶⁾ et Ostrow ex dimissionibus piscinarum 20 marcas annuas huic sacello et altari adscripsit reservato Buczaciis ⁶⁾ iurepatronatu cum obligatione trium missarum, duarum in septimana pro defunctis et unius de b. Virgine. Est autem dicatum ⁷⁾ Deo omnipotenti, b. Mariae Virgini et divo Stanislao, habetque altare consecratum. Verum haec fundatio in usu non est, nec sacellanus exstat.

24. Sub organis.

Hoc altare fundavit pia Margaretha ⁸⁾ Gadowska civis inscripto censu 30 flor. ad rationem quingentorum florenorum in lapi-

¹⁾ O. Schulchez Wulfowicz ²⁾ O. Buczacyorum ³⁾ O. reperitur ⁴⁾ K. Buczac ⁵⁾ K. Brzozowicza ⁶⁾ O. Buczaciis ⁷⁾ O. dedicatum ⁸⁾ O. Margaritha

dea sua anno Domini 1611, quam nunc possidet et solvit censum famatus Bartholomaeus Tacik, ac de his florenis 30 altarista percipit florenos 20, decem vero res necessariae altari procurantur. Obligatur ad tria sacra septimanalia, duo pro vivis, tertium pro defunctis. Altare non est consecratum.

25. Ex opposito ciborii ss. Trinitatis.

Opus quidem eius altaris alabastrinum est opus Ioannis Scholz Wolfowicz ¹⁾ consulis, verum fundatio antiqua Ioannis Krowicki ²⁾, decani Leopoliensis, illius quem supra duorum regum notarium Casimiri et Alexandri fuisse diximus ³⁾, istique reges ad eius instantiam multa beneficia ecclesiae nostrae praestiterunt, — illius inquam huius altaris est ⁴⁾ fundatio anno Domini 1507 facta et ⁵⁾ censu 5 marcarum provisa; census vero apud dominos consules in villa Zubrza collocatus, emptus trecentis marcis cum alio item 5 marcarum in balneum versarum, de quo plura infra ⁶⁾ dicentur suo loco. Ceterum obligatio altaristae non est exposita ⁷⁾, itaque unam missam dumtaxat absolvit.

Alia nunc huic altari successit fundatio generosae Annae Pstrokońska, quae mille florenos pro censu huic altari in summa sex ⁸⁾ millium florenorum in bonis Nowosielce inceptorum assignavit, qui nondum sunt vindicati et vindicari ⁹⁾ debent a magnifico domino Ioanne Łahodowski ¹⁰⁾, castellano Wołyniae ¹¹⁾. Obligationes sunt istae:

1°) Missa de ss. Trinitate feria secunda ¹²⁾;

2°) Requiem:

3°) Sabbato de b. Virgine Maria ¹³⁾.

Altarista ¹⁴⁾ Fabianus Dinoviensis.

Item eodem altari utitur sodalitas institutorum ¹⁵⁾; solvit florenos 8 annuos, pro quibus unam missam legit in septimana sacerdos.

26. In vestibulo sacristiae.

Hoc altare uti nullam dotem habet, ita et officium nullum, quandoque tamen in eo canonici celebrare solent *).

¹⁾ O. Szule Wolphowicz ²⁾ K. Krowiczki ³⁾ O. duximus ⁴⁾ O. nie ma: est ⁵⁾ O. ex ⁶⁾ O. supra et infra zam. plura infra ⁷⁾ K. expressa ⁸⁾ O. sede ⁹⁾ O. vendicati et vendicari ¹⁰⁾ K. Lahodowski ¹¹⁾ K. Volhyniae ¹²⁾ O. nie ma: feria secunda ¹³⁾ K. nie ma: Maria ¹⁴⁾ O. Altaris ¹⁵⁾ O. institutorum

*) Nie wspomiano, że Barnabasz de Negrone fundował ołtarz św. Maryi i prawo patronatu po śmierci swojej przekazał rajcom lwowskim (Por. Akta grodzkie i ziemskie t. 6 dokument nr. 75 z 11 czerwca 1467 r.).

27. Extra in capella Wolfowiciorum ¹⁾.

Ad altare huius capellae nuper Wolphangus senior consul in sua lapidea florenos 8 annuos inscripsit, sed tamen nunc vacat.

28. Extra ecclesiam in capella Georgii Boim consulis.

Solvuntur altaristae ²⁾ annuatim floreni 14, sed non sunt inscripti. Obligatur altarista ad duas missas septimanales.

29. Extra item in capella Iacobi Scholez ³⁾ consulis.

Huius altaris census fl. 15 in lapidea aciali Friderici Galli emptus anno Domini 1591 florenis 240. Duo sacra altarista absolute in septimana est ⁴⁾ astrictus, unum pro vivis, alterum pro defunctis.

30. In capella maiuscula et affabre elaborata in acie caemeterii Georgii Boim consulis.

Necdum dedicata, nec consecrata, nec dotata. Reverendus tamen Valentinus Wargocki ⁵⁾, decanus Leopoliensis, nuper vita perfunctus ad eam capellam legavit florenos 300, quos praedicto domino Georgio modernus dominus decanus tradidit.

Sic ecclesia metropolitana habet in qualibet septimana provisas missas 73. praeter cantatas, quae ad viginti et unam computatis summis, maturis et mansionariorum missis de b. Virgine ascendunt et praeter quartuales et anniversarias ac etiam praeter votiva sacra et alias missas, quas aut devotio fidelium aut casus et tribulationes instituunt.

Ceterum his altaribus serviunt aut vicarii aut mansionarii metropolitani et arcenses ⁶⁾ exceptis paucis, quo peculiares altaristas super connotavimus.

Duae vero cautiones circa praedictas missas sunt in viridi observantia et usu, prima: ne quisquam ex sacerdotibus (nam praelatis et canonicis alioquin ⁷⁾ licet) diebus dominicis et festivis sub missam maiorem celebret, idque ne populus a sacro magno avocetur, nisi a seniore ex capitulo tum in ecclesia praesenti ex iusta causa licentiam obtineat; secunda: ut in diebus feriarum non turmatim sed unus post alium ad celebrandum procedat, idque quod populus diversis horis in ecclesiam veniens de facili in metropolitana sacrum inveniat. Quod non ita pridem salubriter institutum ⁸⁾ est.

¹⁾ K. Wolfowiciorum ²⁾ K. altarista ³⁾ K. Scholtz ⁴⁾ O. et ⁵⁾ K. Wargoczki ⁶⁾ O. arcenses ⁷⁾ O. alioqui ⁸⁾ O. restitutum

Gratialistae.

Gratialistae pauci ad modum commorari hic solent et si quando plures advolaverint, brevi deinceps inde ¹⁾ avolant ²⁾. Nunc de facto sunt isti:

Iacobus Rozbicki, qui et munus paenitentiarum obit, dignus aliqua provisione. Hic et rubricellam pro anno praesenti ordinavit. Albertus Cracowicz ³⁾,
Valentinus Prevorseensis,
Laurentius Dąbrowski ⁴⁾.

Proventus ecclesiae metropolitanae Leopoliensis quoad quotidianos usus et necessitates currentes.

Ecclesia Leopoliensis pro necessitatibus quotidianis, puta cera, vino, munditie, templi reparatione et similium nullos habet iustos et sufficientes proventus, praeter paucos et tenues, quos hic subiungere libet.

1°) Sacculus aeditui singulis diebus dominicis et festivis celebrrioribus duos vel tres florenos colligere solet.

2°) Pulsus campanarum, qui mortuis fit, tertium grossum ecclesiae ⁵⁾ tribuit. Solvunt autem nobiles pro primo pulsu sexagenam unam, pro aliis sequentibus florenum unum, in die quoque depositionis sexagenam iterum solvunt. Cives vero quemvis pulsum gr. 12 redimunt.

3°) Locus in ecclesia sepulturae sexagena civibus constat, nobilibus quantum cum eis aedituus conveniret.

4°) Item spolia sericea in usum ecclesiae cedunt.

5°) In die ss. Trinitatis, quando maximus concursus fidelium Leopolim gratia obtinendae indulgentiae antiquitus huic ecclesiae a Bonifacio IX. anno Domini 1400 concessae, pia oblationes et cera ⁶⁾ Erat enim hic dies olim huic ecclesiae adeo proficiuus, ut archiepiscopus quattuor consules deputare necesse illis temporibus habuerit, qui collectam pecuniam in fabricam ecclesiae expendere. Verum quia in hac ⁷⁾ bulla Bonifaciana manus adiutricis postea per eius successores revocatae continentur, omnino a summo pontifice reformationem ⁸⁾ desiderat. Idque ne pia animae in suis votis et confessionibus decipiantur.

6°) Sunt nuper census pro iisdem necessitatibus deputati: Primus ex legatis quingentis florenis ⁹⁾ per reverendum Albertum Per-

¹⁾ K. nie ma: inde ²⁾ O. evolant ³⁾ K. Cracowicz ⁴⁾ Dombrowniczki ⁵⁾ O. et ecclesiae ⁶⁾ K. mylnie: pro obligatione et cera ⁷⁾ K. nie ma: hac ⁸⁾ O. informationem ⁹⁾ K. ex legatione 500 florenorum

liczki praepositum et officialem florenorum 30, quem pendit Hieronymus Waydolt ¹⁾ pellifex in suis bonis assecuratum. Secundus ex quingentis item florenis per reverendum Valentinum Wargocki decanum legatis florenorum 35 in lapidea Moseiciaana assecuratus. Tertius florenorum 6 apud Tobiam chirurgum in lapidea Antoniowska dicta inscriptus anno Domini 1614.

Unde autem apparatus sacri comparentur, nulla est ²⁾ provisio, itaque summum quoque in iis ecclesia sentit defectum, dum vetera conficiuntur et conteruntur, nova non succedunt, nec sufficiuntur.

Reverendus Melchior Stephanides, canonicus Chelmensis ³⁾ et duo ipsius cohaeredes singuli ecclesiae dant ⁴⁾ fl. 45 gr. 25 ex legato Dorotheae Zamesniczowna in peregrinatione Romana defunctae. Sed non est, qui hoc ⁵⁾ repetat.

Ceterum praetermissis aliis minutioribus ecclesiae defectibus, duos magis notabiles, et qui festivam opem et celerius adiutorium exposcunt, commemorare valde est necessarium. Primus consistit in tecto ecclesiae valde impluvio et perstillanti, ut exinde fornici periculum immineat. Secundus in pinnaculo campanariae turris, quod aliquot abhinc annis de caelo tactum et ad tempus trabibus suffultum modo ruinam minatur.

Ac pro tegumento quidem aereo haec iam pecunia exstat:

1 ^o) Ex legato reverendissimi Ioannis Zamoyscii	fl. 2000.
2 ^o) Ex peculio reverendi Valentini Wargoczki ab intestato	fl. 1000,
3 ^o) Ex peculio venerabilis Andreae Olpneri paenitentiarum ab intestato relicto	fl. 1557 ⁶⁾ .
4 ^o) Item ex eiusdem peculio	fl. 140.
5 ^o) Ex legato Olesnicziae ⁷⁾ , palatinissae Belzensis	fl. 200.
6 ^o) Ex secturis aereis ⁸⁾ divenditis	fl. 400.
7 ^o) Refusi per reverendissimum Ioannem Zamoisium ⁹⁾ Czarnusovienses	fl. 200.
8 ^o) Collectaneae pecuniae a venerabili sacristiano acceptae	fl. 300.
Hae summae superiores sunt apud reverendum dominum praepositum.	
9 ^o) Apud reverendum dominum decanum partim ex censibus ecclesiae, partim ex funeralibus	fl. 131.
10 ^o) Apud venerabilem Adamum sacristianum iterum collectae ex piorum oblationibus	fl. 260.
11 ^o) Ex legato Gadowska apud eius haeredes	fl. 200.
12 ^o) Ex legato Mieszkowska apud successores	fl. 50.

¹⁾ K. Waidolt ²⁾ O. es ³⁾ K. Chelmensis ⁴⁾ O. domini ⁵⁾ O. haec ⁶⁾ K. fl. 1557 gr. 14 ⁷⁾ K. Oleszniciae ⁸⁾ K. areis ⁹⁾ K. Zamoyscium.

- 13°) Ex legato nobilis dominae Leszczyczowa¹⁾
apud Nicolai Paiacek²⁾ sartoris uxorem fl. 100.
- 14°) Ex legato generosae dominae Pstrokowska³⁾
repetendi a reverendo patre⁴⁾ Ioanne Da-
masceno⁵⁾, priore s. Mariae Magdalenae fl. 90.
- 15°) Census retenti pro annis tribus apud Hiero-
nymum Waydolt⁶⁾ pellificem fl. 90.
- 16°) Apud generosam dominam Sophiam Dro-
zynska⁷⁾ antiqui debiti ecclesiae tempore
bonae memoriae Ioannis Demetrii Soli-
kovii⁸⁾ archiepiscopi contracti, dum ma-
ritus eiusdem praedicto reverendissimo
capitulo et ecclesiae cavisset fl. 1400.
- 17°) Relictae pecuniae ab intestato post venera-
bilem Martinum Zодłowski, parochum
Prusensem fl. 93 gr. 10⁹⁾.
- 18°) Item ex testamento eius, nam partim testa-
tus, partim intestatus decessit, apud spe-
ctabilem Stanislaum Gesinoska¹⁰⁾ . . . fl. 46.

Compactata inter venerabile capitulum et specta- biles consules Leopolienses.

Quoniam in sequentibus, videlicet sacristiani, oeconomi seu aeditui ecclesiae, rectoris scholae et quorundam aliorum descriptione, frequens mentio fiet compactatorum et¹¹⁾ supra iam fuit in custodis relatione, ideo eo loco, quae ea sint compactata, breviter dicendum est.

Administrante ecclesiam metropolitanam reverendissimo Bernardino Wilczek subortae fuerunt controversiae quaedam inter capitulum et consules, praecipue de concionatore Allemanico (nam tum cives Leopolienses ut maxime Germani erant et acta civilia Germanice conficiebant), de sacrista, de magistro scholae, quas controversias consules ut sopirent, a rege Sigismundo anno Domini 1513 commisionem impetravere¹²⁾, qua reverendissimo ordinario demandabatur, uti has inter partes controversias cognosceret ac diiudicaret. Reverendissimus igitur Bernardinus acceptato regis mandato ad hoc ipsum iudicium assessores sibi asciverat reverendissimum Iacobum Camenecensem¹³⁾ episcopum, Otham de Cho-

¹⁾ O. domina Lipieczyczowa ²⁾ K. Paiacek ³⁾ K. Petronska ⁴⁾ K. domino ⁵⁾ O. Damascino ⁶⁾ O. Waldolt ⁷⁾ K. Drozeeczka ⁸⁾ K. Solicovii ⁹⁾ K. nie ma: gr. 10 ¹⁰⁾ O. Gesinoska ¹¹⁾ K. ut ¹²⁾ O. imretrant ¹³⁾ O. Camenecensem

decz ¹⁾, Podoliae palatinum, Stanislaum de Chodecz, regni Marschal-cum et capitaneum Leopoliensem De quorum consilio et partium consensu certis pactis omnes illas controversias, actiones composu-erat, quae in certam formulam redacta et conscripta compactata sunt ²⁾ nuncupata anno sequenti 1514 confecta.

Sacristianus.

Ex his igitur compactatorum ³⁾ contentis sacristianum consu-les eligunt, electum canonicis praesentant ea quidem lege, ut iis in omnibus licitis et honestis oboediat et si negligens fuerit, ab iisdem deiciatur.

Stipendium sacristae.

1°) Tertium grossum, uti supra quoque dictum est, ex pulsu campanarum ⁴⁾ tollit.

2°) Certam quotam ex aspersione aquae benedictae, quae fit per campanatores ostiatim diebus dominicis.

3°) Ex aliquot anniversariis canonicorum singulos florenos.

4°) Tres marcas ex censu, quem pendit spectabilis Simon Alexandrinus consul pro lampade, nempe ex flor. 24 et ratione harum trium marcarum tenetur sacristianus unam missam le-etam ⁵⁾ de s. Anna septimanatim absolvere. Census iste est em-ptus anno Domini 1598, translatus ex OlESCO ⁶⁾ et Załosce ⁷⁾ Ka-mienieciurum ⁸⁾.

5°) Columbatio in sabbato Circumcisionis eidem servit.

Officia sacristae.

1°) In ipsius cura et custodia sunt res et sacri apparatus ecclesiae et ideo tertium inventarium penes eum voluerunt ⁹⁾ esse compactata, uti paulo inferius latius referemus.

2°) Caerimonias ¹⁰⁾ et ritus ecclesiasticos ipsius est munus dirigere.

3°) Campanatores regere et eis praesse.

Cavetur etiam in compactatis, ne extra ecclesiam rem ullam ecclesiae sine consensu et permissu canonicorum et consulum mu-

¹⁾ O. Hodecz ²⁾ O. semper ³⁾ K. compactorum ⁴⁾ O. campano-rum ⁵⁾ K. legere ⁶⁾ K. Oleszko ⁷⁾ K. Załoszcze ⁸⁾ O. Camienieciurum ⁹⁾ O. voluerint ¹⁰⁾ K. caeremonias

tuet sub poena periurii. Secundo, ne sine eorundem consensu et permissu depositum ad thesaurum ecclesiae recipiat, neve receptum cum ipsorum scitu absque eo de thesauro extradat.

Campanatores.

Duplex est ratio campanatorum, nam duo sunt, qui alternatim unusquisque sua septimana vicem suam obit: de sacristia non discedit, sacerdotibus ministrat, altaria vestit, horas pulsandi attendit, noctu vigilias in thesauri vestibulo sustinet. Alii vero pulsum campanarum edunt et isti sunt scholares et sacristiano tam illi duo primi, quam isti oboediunt et ab illo, ubi res poscat, distringuntur. Si tamen eos gravet, ad capitulum recurrenti ius habent.

Stipendium campanatorum.

1°) Tertium grossum de pulsu campanarum¹⁾ tollunt.

2°) Ex capitulo hebdomadatim²⁾ septenos grossos accipiunt. Item singulis trimestribus alios septenos cum medio.

3°) Ex pulsu pro³⁾ anniversario reverendissimi Schlomovii floren. 1.

4°) Ex Meletiano⁴⁾ anniversario flor. 1.

5°) Ex eiusdem Meletii⁵⁾ fundatione pro pulsu meridiano⁶⁾ contra Turcas flor. 15.

Thesaurus ecclesiae.

Custos quidem thesauri sacristianus est, sed non solus, nam ex compactatorum⁷⁾ formula singulis annis pro dominiea Remiscere in capitulo generali eliguntur duo canonici, consules quoque duos de medio sui collegas deputant, quibus cura thesauri demandatur. Qui captato aliquo convenienti tempore simul convenientes secundum inventaria rerum revisionem instituunt, accessiones vel decessionem connotant et quidquid vel reparationem, vel emendationem requirit, decernunt, defectus supplent et cuilibet deteriorationi occurrunt. Tria autem inventaria confecta habentur, unum canonicorum, alterum consulum, tertium sacristiani.

¹⁾ O. campanorum ²⁾ O. hebdomadatim ³⁾ O. nie ma: pro ⁴⁾ K. Melitiano ⁵⁾ K. Melecii ⁶⁾ K. e pulsu pomeridiano ⁷⁾ K. compactorum

Aedituus.

Aedituus sive oeconomus ecclesiae ex eadem formula compactatorum ¹⁾ his legibus circumscribitur:

1°) Quod debeat esse de gremio consulum, sed forte hodie puderet eos hoc genus officii subire.

2°) Quod rationes teneatur singulis quattuor temporibus duobus ex capitulo et duobus ex consulatu reddere. Hodie vix hoc fit semel in anno idque in sacristia, vel supra sacristiam. Et si reverendissimus dominus archiepiscopus interesse rationibus voluerit, tum vel in suo palatio, vel ubi pro sua dignitate locum deputaverit ²⁾, peragentur

3°) Quod in casu negligentiae oeconomorum primum consilibus, deinde reverendissimo archiepiscopo canonici deferre teneantur.

Ceterum aedituus nulla ³⁾ mercede terrena munus suum obit, supernam ⁴⁾ exspectat, quamvis aequum videretur, ut in aliquibus civilibus praestationibus eius ratio haberetur, maxime cum pro consilibus, quibus id oneris ex compactatis incumbere diximus, laboraret. Tantum enim in sedecim grossis, quos pro custodum civitatis mercede cives annuatim contribuant, relevatur.

Paenitentiarii.

Paenitentiarios nullos certos ecclesia habet. Functionem illorum nuper sustinuerunt venerabiles Andreas Olpnerus ⁵⁾ et Adamus Visliciensis sacristianus, verum ille diem iam suum obiit et hic consenuit. Et quidem dum patres Societatis audiendis confessionibus in metropolitana ecclesia vacabant, non valde necessarii videbantur, nunc vero, quoniam iam iis desistunt, denuo ecclesia ⁶⁾ indigere eis coepit ⁷⁾.

Rector scholae.

De rectore scholae haec in compactatis statuuntur:

1°) Quod eum consules communibus civitatis impensis invenire et adducere tenentur. Adducitur autem ex academia Cracoviensi.

2°) Inventum et adductum capitulo praesentare et recepto una cum capitulo consules munus docendi pueros tam nobiles, quam civiles demandare et officii eum sui admonere.

¹⁾ K. compactorum ²⁾ O. deputaverint ³⁾ O. nullam ⁴⁾ K. supremam ⁵⁾ O. Olpnerud ⁶⁾ K. O. ecclesiae ⁷⁾ K. incipit

3°) Eidem oboedientia capitulo in rebus ecclesiasticis et regimine scholae imponitur.

4°) In casu inoboedientiae et negligentiae canonicorum est eundem consulatui deferre, et si tertio monitus non se corrigat et consules eundem amovere non curent, tunc capitulum censuris eum ad resignationem compellendi ¹⁾ ius habet et alium consules infra tres menses providere tenentur.

5°) Magister artium sit, necesse est. In casu vero, quo magister haberi nequeat, idoneus baccalaureus recipi possit.

6°) Tenetur quoque idoneum baccalaureum artium suo sumptu providere.

7°) Cavetur etiam, quod ipsi consules, sive schola reparatione indigeat, sive nova erectione, sive tecto, communibus civilibus impensis totum id facere teneantur.

Stipendium rectoris scholae.

1°) Reverendissimi domini archiepiscopi ex compactatorum ordinatione solvebant annuatim de telonei Leopoliensis pensione a regibus, uti supra relatam est, fundata florenos duos, sed postea solvere desierunt.

2°) Venerabile capitulum solvit annuatim flor. 4.

3°) Consules civitatis annuatim quoque pendunt flor. 4.

4°) Ex fundatione generosi Gabrielis Rožen obveniunt rectori flor. 24.

5°) Iudaei urbani propria ipsorum submissione et consuetudine redimendo scholarum vexas et impetitiones solvunt annuatim fl. 20, suburbani fl. 9 et ²⁾ gr. 10.

6°) Accessit nova auctio rectori ex novo pacto dominorum consulum cum capitulo, qui rebus labentibus scholae volentes opem ferre, ex communibus civitatis proventibus et publico aerario annuatim rectori flor. concesserunt 100.

7°) Item ex reverendissimi Ioannis Zamoyscii nuper vita defuncti liberalitate floreni annui 30 rectori accesserunt.

Cantor.

Cantor ³⁾ ex compactatorum praescripto subiectus est rectori, si tamen ab eo in aliquo gravetur, ad capitulum provocationem habet. Ex iisdem compactatis rector scholarium cantori providere tenetur.

¹⁾ K. nie ma: compellendi ²⁾ K. nie ma: et ³⁾ K. O. Cantator

Habet etiam suas ut vocant porrectiones et accidentia:

1°) A venerabili capitulo capit annuatim flor. 2.

2°) A dominis consilibus ex aerario publico flor. 4.

3°) Ex censu venerabilis Ioannis a Scazimierz¹⁾ in lapidea Ogorzałek pelliis locati, ut paperes scholares doceat cantare, flor. 2 annuos.

4°) Ipsius sunt sollemniore recordationes et columbatio s. Martini et s. Catharinae.

5°) Processiones²⁾ funebres, de quibus tamen adolescentes scholae medietatem participant.

6°) Reverendissimus Ioannes Zamoyseius 10 annuos flor. cantori solvendo ordinavit.

Adolescentes scholae.

Isti distiguuntur in primanos, secundanos et tertianos, habentque singuli sua officia. In universum autem diebus dominicis et festis cum suo cantore, uti supra etiam relatam est, tenentur matutinum, laudes, primam³⁾, missam matutam et maiorem, vespas cum completorio cantare, diebus vero profestis missam maiorem, sextam et vespas. Item singulis anni quadrantibus vigiliis mortuorum uno praeunte vicario cantant.

1°) A venerabili capitulo praebendae novem tollunt singulis septimanis gr. 16.

2°) Ex censu villae Stryanicza⁴⁾ fundationis magnifici Mielecii singulis item septimanis a venerabili capitulo percipiunt fl. 2.

3°) A Iudaeis qualibet septimana grossos 10.

4°) Ex fundatione Laurentii Morawinski de trecentis florenis, quorum centum floreni non sunt in usu, in septimana accipiunt grossos 10.

5°) Pro cantu missae de s. Cruce feria 6. annuos capiunt flor. 8.

6°) A venerabili capitulo pro cantu festivitatum in ecclesia s. Spiritus annuatim flor. 3.

7°) His adduntur recordationes.

Organarius.

Organicum ut vocant instrumentum unicam habuit ecclesia, nunc sumptibus famati Mathiae Iaslikowski alio aucta est.

1) K. Scazimierz 2) O. processione 3) O. nie ma: primam 4) K. Stryanicza

Salarium organarii modicum est et tenue.

1°) Ex sacculo aeditui seu oeconomi ecclesiae annuatim percipit fl. 18 et pro calcante fl. 2.

2°) Ex praetorio item annuos fl. 10.

3°) Dati sunt illi 200 fl. in vim reemptionis levati ex Stolpin dominorum Tencinniorum, a quibus census non solvlt, nec solvet quoad organarium aget.

4°) Accessit modo eidem auctio 20 fl. annuorum nuper per Albertum institorem et civem fundatorum¹⁾ cum nova obligatione, ut ter in septimana novum organum, videlicet in missis b. Mariae, tangat.

5°) Immunitatibus etiam quoad civilia onera, quibus ipsimet consules gaudent, donatus est.

6°) Ea quoque gaudent praerogativa, quod nuptiales quoslibet musicas regit et ante alios conducitur.

Confraternitates.

Prima et omnium antiquissima est confraternitas beatissimae Virginis, quae et Literatorum vocatur, utpote anno Domini 1387 constituta per Ioannem, episcopum Lubucensem²⁾. Tunc enim nondum Haliciae³⁾ erecto archiepiscopatu huic episcopo Leopoli seu, ut tum appellabatur, Lemburga subiecta erat, prout eius confraternitatis privilegium, quo ab hoc ipso episcopo instituebatur, evidenter ostendit. Proinde haec eadem confraternitas in ecclesia divae Mariae suburbana, quae tunc parochialis erat, instituta fuit. Lubuscum hoc seu Lubussum cum suo territorio non procul a Medirecia Cromero⁴⁾ teste⁵⁾ est lib. 9 circa annum 1270. Eius episcopi memoratur fuisse Opatovia magna cum 16 pagis donata ab Henrico Barbato, assentiente Boleslao Pudico, amotis inde Templariis. Cromerus lib. 8^{**}). Postea Opatoviam Christopherus Schydlowieczyus⁶⁾ a Lubucensi⁶⁾ episcopo multis aureorum millibus mercatus erat. Vapovii fragmentum^{***}). Quin⁷⁾ et Casimiria in maiori Polonia eiusdem episcopi fuisse dicitur. Haec ideo hic sunt exactius inserta, quoniam episcoporum Lubucensium in antiquitatibus Leopoliensibus non raro fit mentio.

Denum cives Leopolienses volentes eam confraternitatem ampliare⁸⁾ a Cracoviensi eadem confraternitate ordinationem in scripto obtinuerant, eiusque instar ut suae confraternitati Leopoliensi Iacobus archiepiscopus confirmaret, impetraverant⁹⁾. Verum

1) O. fundatorem 2) K. Lubucensem 3) O. Halicia, zresztą data w sprzeczności z treścią, zapewne więc czytać należy 1287 4) K. O. nie mają: teste 5) K. Schydlowiecius 6) K. Lubucensi 7) O. Vapovii fragmentum quin et.... 8) K. nie ma: ampliare 9) K. impetraverunt

*) Kromer p. 164.

**) Kromer p. 139, gdzie i zdanie: Quin et Casimiria....

***) Wydanie Szujskiego, Kraków 1874: p. 243.

nihil horum haec nostra Leopoliensis confraternitas modo praestat aut retinet, quae illud instar Cracoviensis in se continet. Immo ne missam quidem maturam diebus dominicis, quae erat confraternitatis propria de b. Virgine Maria unquam cantat ¹⁾. Rorate ²⁾ adhuc non utique oscitanter concinit, quamquam in compactatis etiam in hoc beneplacitum sibi reservavit ³⁾. Translato autem archiepiscopatu Halicia Leopolim et extincto in ecclesia b. Mariae Virginis suburbana parochiali titulo, confraternitas quoque ad metropolitanam ecclesiam translata fuit.

Secunda confraternitas Corporis Christi in ecclesia metropolitana excitata fuit a reverendissimo Ioanne Solicovio archiepiscopo anno Domini 1584, cuius excitandae inde occasionem sumpserat, quia Calistus papa anno Domini 1457 concesserat, ut in ecclesia hac metropolitana singulis ⁴⁾ feriis quintis missa de Corpore Christi celebraretur cum expositione sacramenti in monstrantia transparenti et semel in mense processio cum eiusdem sacramenti delatione perageretur. Nunc nihil iam restat ex ista confraternitate, processio tamen singulis dominicis tertiis mensium peragitur ⁵⁾.

Tertia confraternitas Pauperum seu Mendicantium seu Misericordiae, his enim ⁶⁾ nominibus ⁷⁾ appellari solet, antiquissima quoque est in metropolitana ecclesia. Sub Ioanne enim ⁸⁾ Rzesovio ⁹⁾ archiepiscopo originem sumpsit et ab eo ordinata fuit, ac a multis postea archiepiscopis confirmata et novissime anno Domini 1597 a Ioanne Demetrio Solicovio in viridem observantiam deducta novisque ordinationibus accumulata. Verum adhuc illo vivente iterum collabi coepta et modo fere intermissa, quandoquidem nullo regitur ordine, nec ullos habet superiores. Missae eius confraternitatis restant et decantantur. Reliqua omnia iacent sepulta confraternitatis pia opera. Ex quo autem tempore haec confraternitas instituta fuit, sedem suam in capella pauperum habuit.

Et quoniam semel confraternitatum metropolitanae ecclesiae relationem instituimus, ad reliquas, quae Leopoli reperiuntur, referendas uno et eodem contextu progrediemur.

Quarta igitur confraternitas Leopoli exstat apud Dominicanos, nempe Rosarii, illaque celebris et numerosa.

Quinta apud eosdem Dominicanos fratres ¹⁰⁾ ss. nominis Iesu.

Sexta apud Franciscanos Conventuales Cordigerorum seu Portiunculae.

Septima apud Bernardinos Minores s. Annae, celebris et frequens.

Octava apud eosdem Bernardinos, non ita pridem instituta in gratiam militum s. Michaelis archangeli.

¹⁾ O. cantant ²⁾ K. Roratae ³⁾ O. reservaverit ⁴⁾ K. singularis ⁵⁾ O. peragatur ⁶⁾ O. in ⁷⁾ O. omnibus ⁸⁾ O. nostro ⁹⁾ K. Rzeszovio ¹⁰⁾ O. frequens.

Nona in suburbana ecclesia s. Mariae, eiusdem beatissimae genetricis confraternitas non incelebris existit, instituta et ordinata a reverendissimo Petro Starzechowski archiepiscopo anno Domini 1544 et deinceps a multis aliis archiepiscopis confirmata. Haec confraternitas b. Virginis ¹⁾ hoc anno praesenti in hac eadem ecclesia b. ²⁾ Mariae horas eiusdem beatissimae Virginis excitavit, provisione duobus sacerdotibus et duobus scholaribus proposita et facta. Iamque de facto cantantur. Votum est autem huius confraternitatis quattuor sacerdotes pro dictis horis et cursu absolvendo erigere et fundare, quod Deus et mater dilectissimi filii eius secundet et adimpleat.

Decima et ultima in hac eadem ecclesia suburbana Pauperum seu Misericordiae, quae est metropolitanae ramusculus seu portiuncula, dudum quidem usu et pietate suburbanorum exorta ²⁾, a reverendissimo deinceps Ioanne Demetrio Solicovio confirmata anno Domini 1602. Et plenius reverendissimus Ioannes Zamoiscius ³⁾ ordinavit anno Domini 1606, quo tempore dicta confraternitas quoslibet mortuos, qui unde sepeliantur, non habuerint, sepeliendos ⁴⁾ honesto funere recepit.

Lampas.

Lampas ante ciborium pensilis providetur ex censu 24 flor. qui vindicatus nuper ex bonis Załosce ⁵⁾ et Olesko ⁶⁾ apud spectabilem Simonem Alexandrinum consulem, in lapidea Crauserowska dicta collocatus est. Quamquam is census in primaeva fundatione distribuitur in tres quotas, et una quidem lampadi, altera sacristiano, tertia ceroferariis ⁷⁾, qui sacramento ad infirmos deferendo praeunt, attributa est, hodie totus hic census in dispensatione est sacristiani.

Candelabra.

Tria sunt candelabra pensilia in ecclesia, duo non provisae, tertium, quod in medio choro insignius pendet, donatum est nuper ecclesiae per famatum Wolphangum Bernt institutorem. Sodalitium

¹⁾ K. nie ma: b. Virginis ²⁾ K. divae ³⁾ K. nie ma: exorta
⁴⁾ K. Zamoyscius ⁵⁾ K. sepeliendo ⁶⁾ K. Załoszcze ⁷⁾ K. Oleszko ⁷⁾ O. ceropterariis

autem pharmacopolarum submisit se quibusbet solennioribus diebus festis ceram vel oleum pro usu et lumine eius suppeditare.

Archivum ¹⁾).

Archivum ¹⁾ in domo capitulari continetur in testudine satis firma. In eo trifariam privilegia, iura et alia variarum actionum et causarum ecclesiasticarum instrumenta sunt distincta et in suis scriniis singillatim ²⁾ disposita, alia quidem immunitati ecclesiae ³⁾ maioris seu ⁴⁾ metropolitanae ac mensae reverendissimorum dominorum archiepiscoporum servientia, alia venerabili capitulo, reliqua parochialibus et aliis minoribus, seu ecclesiis, seu altaribus. Archivarius unus senior e capitulo destinari solet; nunc reverendus dominus archidiaconus hoc sustinet officium.

Bibliotheca ecclesiae et capituli.

Libraria ecclesiae supra porticum respicientem scholam consistit, sed paucos et inculti preli eosque vetustate consumptos libros habet. Instructor est ac copiosior capitularis, in qua fere omnium patrum volumina, ius canonicum et varii libri exstant, legati per varios praelatos et canonicos eius ecclesiae ex hac vita decedentes ⁵⁾. Eorum unam partem servat reverendus dominus decanus, alteram reverendus dominus concionator.

Iura sepulchrorum.

Sepulchra quidem tam nobilium, quam civium multa sunt in ecclesia distincta, nullis tamen certis iuribus firmata, usu tamen constant, ideoque quamvis aliquis in sepulchro maiorum suorum conditur, unam sexagenam ecclesiae numerare tenentur funeris curatores. Solus Ioannes Wolphowicz ⁶⁾ consul privilegio reverendissimi Ioannis Zamoyscii sepulchrum suum et suorum ⁷⁾ baptisterio vicinum roboravit. Quod ideo illi concessum fuit, quia suo sumptu baptisterium erexit et crate minerali saepivit. Nuper etiam cives pii grande sepulchrum sub campanili pro communiter sepeliendis civibus construxerunt.

¹⁾ O. Archivum ²⁾ K. O. sigillatim ³⁾ K. ecclesiasticae ⁴⁾ K. nie ma: seu ⁵⁾ O. decedentes ⁶⁾ K. Wolfowicz ⁷⁾ O. suorum

Loca et sedilia muliebria ¹⁾.

Locorum seu sedilium vel scamnorum superstitiosa est inter mulieres, civium uxores, vindicatio fereque in iis successio introducta est. Donec enim exstat aliquis de familia, cuius aliquod est sedile, tenacissime et mordicus illud retinet, nec aliis usum eius concedunt, quae res aliquando turbas ciet et est seminarium iurgiorum muliebrum.

Indulgentiae.

Indulgentiis ecclesia multis est provisa praeter illam, quae a Bonifacio pro die ss. Trinitatis est concessa, de qua supra exstat sufficiens relatio, ubi proventus ecclesiae recensentur. Altare quidem minorum consulum ad aliquot annos habet privilegium ²⁾ una missa animam unam ³⁾ vindicandi e purgatorio singulis feriis secundis, quo die frequentes missae in hoc altari celebrantur ⁴⁾.

Dedicatio ecclesiae.

Dedicatio ecclesiae metropolitanae celebratur et peragitur dominica 7 post Pentecosten.

Testamenta.

Factiones testamentorum in compactatis bifariam sunt ordinatae ⁵⁾:

¹⁾ K. nie ma tego całego ustępu: Loca et sedilia muliebria, lecz po: Iura sepulcheorum następują zaraz: Indulgentiae ²⁾ Na boku dopisek własnoręczny B. Zimorowicza: Per dominum Paulum Dominicum Hepnerum a s. pontifice impetratum ³⁾ K. unam etiam animam

⁴⁾ O. ma jeszcze następujący dodatek późniejszy (jak tego dowodzi rok 1621): Qui excellentissimus dominus Paulus Dominicus Hepner, medicinae doctor et consul Leopoliensis, a summo pontifice Paulo V. plenariam indulgentiam ecclesiae cathedrali Leopoliensi pro festo s. Ioannis Baptistae et festo Epiphaniae ab Anno Domini 1621 usque ad septennium impetravit. Idem dominus doctor multorum magnatum precibus excitus plenariae indulgentiae pro festo s. Ioannis Baptistae concessae a Gregorio XIV. papa in festum ss. Trinitatis (quoniam indulgentia a papa Bonifacio concessa extirpaverat) transmutationem obtinuit.... (Luka niewypełniona) K. nie ma całego ustępu, ani też oczywiście i dopisku Zimorowicza. ⁵⁾ O. ordinata.

1°) Quod cives et omnes personae civili iuri annexae ¹⁾, puta artificiorum ²⁾ socii, mercatorum scribae nonnisi coram avvocato et duobus scabinis testamenta condere valeant adhibito tamen uno ex canonicis, aut si is desit, vicario, aut presbytero, aut notario publico, idque propter pia legata.

2°) Qui vero ius civitatis non habent, hospites et advenae nobiles et plebei utriusque sexus, tam coram superioribus, quam coram notario publico consisterii testamenta facere possunt. Cavent etiam compactata, ut circa rationes singulis quartualibus faciendas consules ³⁾ testamenta in iure eorum civili confecta capitulo praesentarent, sed hoc non faciunt.

Legata.

De legatis vero piis ita compactata disponunt, ut per tres consules idoneos ad id designatos et unum de gremio capituli cum capituli et consulari scitu in thesauro conserventur et dispensentur, sed hodie uti rarissima sunt legata, ita et dispensatio neglecta. Cautum etiam erat compactatis, ut tam civili modo, quam ecclesiastico legata exigere possint et casu, quo in hac exactione discordarent consules a capitulo, res ad reverendissimos archiepiscopos determinanda deferatur.

Cista ecclesiae.

Cista etiam olim exstabat ecclesiae et ex compactatorum formula cura eius penes capitulares et consulares fuit et rationes eius singulis quartualibus fiebant. Hodie nihil horum remanet.

Mons pietatis.

Montis pietatis prima hic Leopoli iecit fundamenta Paulus Novicampianus, medicinae doctor et consul, anno Domini 1599 relictis in eius exercitium 1000 florenis. eiusque montis curatores constituit: imprimis proximiores sanguinis, secundo officiales generales Leopolienses. deinde seniores confraternitatis Misericordiae. Ad auctionem eius montis nunc ex legato nobilis Andreae Dąbrowski Sambor, consulis Leopoliensis, acceperunt ⁴⁾ fl. 500, quos dominus Martinus Novicampianus, medicinae doctor, paternis adiunxit et in suis bonis assecuravit.

¹⁾ O. annixe ²⁾ O. artificium ³⁾ K. O. consules capitulo ⁴⁾ O. acceperunt

Balneum.

Pertinet ad relationem ecclesiae eius fundatio balneationis, ut sic dicamus ¹⁾, seu lotionis, facta a ²⁾ reverendo ³⁾ olim Ioanne Krowicki ⁴⁾ decano et a dominis consulibus in villa consulari Zubrza assecurata anno Domini 1408. Pro magistro enim scholae et suis scholaribus, item sex presbyteris, quibus hoc concessum fuit ⁵⁾, debet balneator singulis septimanis feria secunda balneum parare, item omnibus pauperibus intra vel extra civitatem, eleemosynam petendi concessionem habentibus. Presbyteri vero tenentur pro hoc beneficio in quartuali duas missas pro defunctis absolvere. Casu vero, quo aliqua feria secunda festo impedita fuerit, tunc alio die non impedito iisdem balneum exhibere balneator tenetur.

Villa Stryanicza.

Pertinet et villae Stryanice ⁶⁾ relatio. Nam haec villa empta fuit ex sex millibus florenorum, sive illi fuerint ob certas ecclesiae debitas restitutiones, uti quorundam est scientia, sive ex mera liberalitate magnifici domini Nicolai Mielecii, Podoliae palatini, dati et concediti reverendissimo Ioanni Solicovio et iure advitalitio fratri germano Andreae Napolscii ad tenendum tradita, certis tamen conditionibus ad meliorationem pertinentibus adiectis, quibus dudum nequaquam satisfecere ⁷⁾. Census etiam trecentorum florenorum pro festo s. Martini solvendorum impositus, qui etiam ⁸⁾ nunquam ad tempus solvitur. Distribuitur autem is census in 4 partes: Octogenos ⁹⁾ singulos duo hospitalia percipiunt, capitulum viginti pro anniversario capit. reliqua inter sacristianum, rectorem, campanatores dividuntur. Villa ipsa est proxima et adiacens Dunaioviensi tractui ¹⁰⁾. Ex praeterito capitulo generali pro dominica Reminiscere celebrato assignati sunt ad ea bona lustranda ex capitulo revisores.

Sklensis administratio.

Nec est praetereunda Sklensis hospitalis seu lavatorii procuratio pro thermopolis, fundati anno Domini 1607 per magnificam olim dominam Sophiam Działyńska de Zamoysze ¹¹⁾, pocillatricem

¹⁾ K. ut sit datamus ²⁾ O. nie ma: a. ³⁾ O. reverendissimo ⁴⁾ K. Krowiczki ⁵⁾ K. fuerit ⁶⁾ K. Stryanicze ⁷⁾ O. satisfacere ⁸⁾ O. et in ⁹⁾ K. O. widocznie mylnie: octingentos ¹⁰⁾ O. Dunaioviensis tractatus ¹¹⁾ K. Zamoysze.

regni, capitaneam Brodnicensem, quae in censum mille florenos dedit, ut ex eo viginti pauperes singulis annis thermis illis utentes pascantur et necessaria eis ad lavandum parentur. Haec summa est in ¹⁾ bonis Iacobi Scholcz ²⁾ consulis. Census etiam ex aedificiis iuxta illas thermas ad hunc pauperum usum constructis florenorum sexaginta quotannis provenit et a famato Thobia, chirurgus et cive Leopoliensi, floreni annui septem. Quae omnia in pauperum curam erogantur. Ceterum mens fuit eius fundatricis, ut eius suae foundationis essent patroni et curatores venerabile capitulum et domini consules. Verum neutri id onus suscipere haecenus voluerunt. Reverendus nuper defunctus Albertus Perlicki, praepositus et officialis, quoad vixit, eam curam sustinuit et modernus dominus officialis sustinet. Cuferet tamen, ut aliquis certus et a negotiis liberior eam administrationem subiret, cui et censum florenorum 14 annuatim pro labore et impensis itineris providere paratus est.

Sed iam concludendo et ultimam manum imponendo relationi ipsius ecclesiae metropolitanae non sine multa quaerimonia subiungimus, quod tam eminentissima ecclesia gravissimum praeiudicium patitur a macellis lanionum eo, quod immediate caemeterio contigua ³⁾ multa indigna tam ecclesiae quam caemeterio et domui capitulari inferant detrimenta. Imprimis enim graviolentia ⁴⁾ sua et teterrimis foetoribus aestivis diebus ecclesiam inficiunt, caemeterium vero et domum capitularem ita implent, ut quandoque in iis ⁵⁾ consistere nemo valeat. Cum enim in iisdem macellis pecora mactentur, cruores illi, quibus macella inundant, et alia viscerum excrementa, ubi solari ⁶⁾ aestu incaluerint ac putredinem contraxerint, sane intolerabiles exhalant foetores. Deinde ⁷⁾ canes ex macellis exportata ossa in caemeterium et quandoque in ipsam ecclesiam inferunt. Sic o rem indignissimam in processionibus etiam, quando ⁸⁾ cum divinissimo sacramento peraguntur, per medios foetores et per ossium cumulos incedendum est. Proinde incredibile meritum ab eo consequeretur, qui a tam foeda servitute ecclesiam liberaret et cuius ope ⁹⁾ et opera macella ista ex hoc in alium locum transportarentur. Laniones quidem causant maxime iura macellorum et varias eorundem ¹⁰⁾ obligationes et inscriptiones, sed si gloriam Dei amarent, si decorem domus Domini diligerent, facile cum macellis et iura ipsa alio transferre possent. Ad instantiam tamen capituli in praetorio submissionem fecerunt, se saltim murum, qui macella a caemeterio distinguit, altius educere, quo aliquatenus foetores cohibeantur. Verum si non moventur ex hoc loco, duo saltim alia essent addenda: Primum porta media obturanda et pecora alibi non in macellis mactanda, carnes vero

¹⁾ O. nie ma: in ²⁾ O. Schulcz ³⁾ O. contiguo ⁴⁾ K. graveolentia
⁵⁾ O. his ⁶⁾ O. solarii ⁷⁾ O. et deinde ⁸⁾ K. quandoque ⁹⁾ O. opere
¹⁰⁾ K. earundem ¹¹⁾ K. nie ma: non

tantum in illis secandi et vendendi. Sic in ¹⁾ aliquo modo ecclesiae consuleretur et temperaretur tam abominanda servitus.

Sequuntur ecclesiae reliquae ²⁾ urbanae Leopolienses : Ecclesia s. Spiritus cum suo hospitali.

Ideo primum locum post metropolitanam meretur haec ecclesia, quia est veluti eius filia, utpote cum praeposito eidem ³⁾ unita et connexa ⁴⁾. Antiquissima etiam, nam erecta est ante tempora Martini papae, qui sedit anno Domini 1417 et hanc eandem ecclesiam cum hospitali confirmavit. Ceterum fundata, bene [non scimus] ⁵⁾, an per Casimirum regem, an ⁶⁾ Vladislauum ducem Opoliensem anno Domini 1377 ^{*)}. Huc pertinent omnia, quae supra de praeposito sunt relata, cuius vices gerens denas marcas annuatim a capitulo percipit eiusque officia obit. Sunt autem ista :

1°) Cura ⁷⁾ animarum pauperum et iisdem administratio ⁸⁾ sacramentorum.

2°) Singulis septimanis duorum missarum celebratio. Tertia missa nuper accessit ex fundatione reverendi Alberti Perlicki ⁹⁾, eiusdem ecclesiae praepositi et officialis empto censu 14 florenorum in lapidea Alberti Pączek ¹⁰⁾ in platea Cracoviensi.

Celebritates annuae in hac ecclesia solennes sunt istae et magna frequentia coluntur :

1. FERIA quarta maioris et sanctae hebdomadae, quo etiam die universim omnes pauperes sacra communione reficiuntur ab ipsomet reverendo domino ¹¹⁾ praeposito.

2. Toti tres dies Pentecostes magno populi concursu festi sunt in hac ecclesia et celebres.

3. Festum Corporis Christi cum octava et processionibus.

4. Dies anniversarius dedicationis ¹²⁾, qui ¹³⁾ est... ¹⁴⁾.

5. Festa s. Hedvigis et s. Elisabeth, sub cuius titulo primitus fundata erat ecclesia cum hospitali.

6. Solennis est etiam in hac ecclesia processio ante matutinam Resurrectionis Dominicae, quae immediate post metropolitanam instituitur.

Hospitale s. Spiritus.

Coaetaneum est ¹⁵⁾ hospitale suae ecclesiae, ab eodem summo, uti iam dictum est, pontifice approbatum, sed paulo ante una in-

1) K. sit enim 2) O. nie ma: reliquae 3) O. nie ma: eidem 4) O. annixa 5) K. O. nie mają: non scimus 6) K. Curam 7) O. administrationibus 8) K. Perliczki 9) K. Pączek 10) O. nie ma: domino 11) O. est 12) O. die dedicationis 13) K. quae 14) Widoczna luka, choć w K. O. niezaznaczona 15) O. et.

*) Por. B. Zimorowicz: Fundatio hospitalis s. Spir. l. c. str. 44.

stitutum. Et quidem de eius hospitalis administratione anno Domini 1503 orta inter consules et praepositum Ioannem Miszkowski controversia ita determinata existit, ut praepositus curam spiritualium ageret, consules temporalium, idque per oeconomos, quos ad id idoneos et pietate commendabiles de corpore civium eligerent *). Et antea quidem unus oeconomus huic administrationi praeficiebatur, anno vero superiori tres sunt praepositi: Primus excellentissimus dominus Erasmus Sixstus, medicinae doctor et consul; secundus dominus Paulus Boim, doctor etiam medicinae; tertius Simon Voysa ¹⁾ apothecarius.

Peculium hospitalis **).

Trifariam peculium eius hospitalis distinguitur: primum provenit ex villis, praediis et molendinis, secundum ex censibus; porro census duplices, alii ex laneis, fundis, vineis, hortis etc., alii ex pecuniis in vim redemptionis ²⁾ locatis; tertium ex eleemosynis. Eleemosynae quoque aliae sunt ordinariae, ut sunt ³⁾ sacculi, qui diebus festis et dominicis tempore concionis in ecclesia metropolitana circumfertur et sacculum ecclesiae subsequitur ⁴⁾, tum vero cista hospitali praeposita; aliae extraordinariae, quas piorum bonae voluntates faciunt.

Villae sunt duae, una Malechow, altera Skniów Rycerzow ⁵⁾.

Villa Malechow provenerat hospitali per commutationem factam per consules cum nobili Demetrio Chodorowski anno Domini 1492 pro villis tribus Luczany, Nachorzany et Bolszow ⁶⁾ in districtu Zydaczoviensi, quae olim donatae erant hospitali per generosum Ioannem Chodorowski, haeredem in Brzozdowce ⁷⁾, anno Domini 1457 ⁸⁾. Commutationis causa fuit, quia illae villae tres remotiores cum dispendiis administrabantur, haec vero proxima Leopoli, ideo commodior visa. Ad eandem villam pertinent duo cmetones in villa Podborce ⁹⁾ existentes.

Altera villa Skniów ¹⁰⁾ Rycerzow accessit anno Domini 1607 a possessore generoso Stanislao Piruczki, per spectabilem Ioannem Lorencowicz ¹¹⁾ apothecarium et consulem, hospitalis tunc oeconomum, mille octingentis florenis ex censibus collectis redempta et quia regalis erat, constitutione comitali roborata *).

¹⁾ K. Woysza ²⁾ O. redemptionis ³⁾ O. est ⁴⁾ K. subsequetur ⁵⁾ O. Rycerzow ⁶⁾ K. Bolszow ⁷⁾ K. Brzozdowa ⁸⁾ W. O. data 1457 następuje dopiero po commutationis causa fuit ⁹⁾ O. Podborcze ¹⁰⁾ O. Skniów ¹¹⁾ O. Lurensowic.

*) Por. Akta grodzkie i ziemskie t. 9 nr. 152.

**) Z tym wykazem porównaj B. Zimorowicza: Inwentarz generalny prowentów szpitala Ducha św. ogłoszony przez wydawcę l. c. str. 46 — 72.

*) Konstytucya z r. 1607. Por. Vol. leg. II. 1627.

Laneos duos absque quarta parte unius Petrus Eisen-Hutel¹⁾, civis Lemburgensis, una cum Margaretha²⁾ coniuge donavit hospitali anno Domini 1403³⁾. Penduntur hodie ex illis census hospitali et iacent in eo loco, qui vocatur Forum Canum.

Laneos alios duos contulit hospitali Nicolaus presbyter anno Domini 1471. In his platea suburbana Glinska, sacellum divi Laurentii et praedium³⁾ hospitalis cum campo. Et isti sunt in censibus.

Notandum, quod in istis censibus videtur hospitali iniuria irrogari, quia modici hospitali solvuntur, ex locationibus vero novis maiores pro se censitae accipiunt⁴⁾.

Vineam anno Domini 1440 hospitali donavit Ioannes Traut Frivelein, quam consules anno Domini 1443 tantum⁵⁾ sub censu annuo unius floreni vendiderunt.

Census sequuntur. Anno Domini 1562 generosus Hieronymus Krzeczowski ex arenda villae Malechow ad extenuationem dedit hospitali florenos mille ducentos, qui sunt dati in censum his civibus.

1°) Civitas ipsa accepit florenos 400 eodem anno quinque per centum concessis.

2°) Wolphangus Scholez⁶⁾ consul anno Domini 1574 florenos 200, a quibus successores eius⁷⁾ solvunt 7 per centum⁸⁾.

3°) Hieronymus Wędelski apothecarius florenos 100 anno Domini 1600, a quibus solvunt successorēs fl. 7, et quia ex diuturna non solutione census alii floreni 100 in computo retentorum reperti sunt, ideo nunc successores⁹⁾ ab istis quoque alios florenos 7 hospitali pendunt.

4°) Simon Łoiek¹⁰⁾ anno Domini 1574 accepit eadem summa florenos 100, solvit 7¹¹⁾.

5°) Catherina Gibłowna¹²⁾, relicta Stanisłai Wolphowicz¹³⁾ vidua, anno Domini 1574 accepit florenos 100, solvit 7¹⁴⁾.

6°) Wolphangus Scholez Wolphowicz¹⁵⁾ consul anno Domini 1612 accepit florenos 100, a quibus solvit florenos 7. Et quia ex retentis censibus matris Catharinae Gibłowna alii 100 floreni accumulati sunt, ideo ab his quoque alios florenos 7 persolvit.

Notanda hic sunt tria: Primum, quod ad summam Krzeczovianam mille ducentorum florenorum desiderantur ducenti floreni, quos Nicolaus Puhacz¹⁶⁾, provisor hospitalis, exposuit pro repara-

1) O. Cyzen Hutel K. Cizor Hutel 2) O. Margaritha 3) O. prae-dii 4) K. nie ma całego ustępu od: Notandum do: accipiunt 5) O. ta-men 6) O. Sulcz 7) Na marginesie dopisał B. Zimorowicz: Massarowska 8) W K. przez omyłkę opuszczono słowa od: eius do: centum 9) Na marginesie dopisek B. Zimorowicza: Roberti Bandinelli 10) O. Łoiek 11) Na boku dodał B. Zimorowicz: Lucas Pukarzowski chirurgus 12) K. Tibłowna 13) K. Volphowicz 14) Ręką Zimorowicza dopisane: Massarowska 15) K. Wolphowicz 16) K. Puchacz.

*) Por. Akta grodzkie i ziemskie t. 4. nr. 6.

tionem molendini hospitalis dieti Babi anno Domini 1574 et 1583 cum scitu consulum. Alterum, quod alii ducenti floreni in locum expositorum successerunt ex retentis censibus, quae certe auctio ex retentis visitationi debetur, de qua infra latior instituitur relatio. Tertium, quod omnes isti solvebant annuatim octo per centum, sed quia Clemens VIII. ad 7 florenos extendit censum reemptionalem, ideo ex mandato nuper pie defuncti archiepiscopi Ioannis Zamoyscii ad 7 quoque in visitatione hospitalis sunt reducti ¹⁾. Domini vero consules requisiti, cur a quadringentis quinque per centum solvant, dixerunt ²⁾, habendam in eo fuisse reipublicae rationem.

Nobilis Sigismundus Gasiowski anno Domini 1577 florenos 50. Ex praetorio ab illis solvuntur ³⁾ fl. tres cum dimidio.

Nobilis Michael Maleczkowski anno Domini 1577 florenos 50. Ex praetorio solvuntur ab iis tres cum dimidio ⁴⁾.

Venerabilis Christophorus, mendicorum altaria, ab ignota persona obtulit anno Domini 1578 fl. 50. Successores Alberti Ostroz ⁵⁾ solvunt ab iis fl. 3 cum dimidio.

Generosus Ioannes Boczkowski ⁶⁾ ex arenda villae Malechow ad extenuationem dedit hospitali mille florenos anno Domini 1580, qui his infrascriptis civibus in censum sunt dati:

1°) Albertus Ostroz ⁷⁾ accepit anno eodem florenos 200, de quibus solvunt successores 7 per centum. Ab his anno Domini 1609 tanta erant retenta, ut ⁸⁾ summam principalem aequarent. Verum quia paupertate summa premebatur uxor vidua dieti Alberti, remittere eadem reverendissimus dominus ⁹⁾ Ioannes Zamoyscius mandaverat hospitalis in visitatione.

2°) Antonius Czorn, gladifex et consul, acceperat eodem anno fl. 300, a quibus retentorum creverunt ¹⁰⁾ fl. 100 ad annum 1611. Itaque a 100 solvunt successores fl. 7, alii vero 200 translati sunt anno Domini 1587 in domum subsequentem.

3°) Ielonkowski Nicolai Gelazyni ¹¹⁾, a quibus solvuntur 7 floreni ¹²⁾ per 100. Est confirmata inscriptio anno Domini 1597.

4°) Thomas Karcz accepit fl. 200 anno 1606 et in sortibus suis lapideae Iust Glaczowska assecuravit sub censu fl. 14. Et quia ab ista summa, dum esset antea apud Iustum Glacz, non solvebatur census, ex liquidatione retentorum provenerunt fl. 100, quos Stanislaus Kuczkowski in sorte suae praefatae lapideae assecuravit in censu fl. 7.

5°) De hac summa Boczkovii dicunt domini consules fl. 100 expensis pro necessitate pauperum tempore pestis.

Simon Alexandrinus magister artium et consul circa depositionem ¹³⁾ oeconomiae hospitalis anno Domini 1593 ex residuo

1) K. reducta 2) O. dixerint 3) K. zamiast ex praetorio.... ma: a quibus successores Alberti Ostrosz solvunt florenos tres cum dimidio.

4) O. nie ma: cum dimidio 5) K. Ostrosz 6) K. Boczkowski 7) K. Ostrosz 8) O. et 9) K. nie ma: dominus 10) K. exvenerunt 11) K. Gelazyni 12) K. nie ma: floreni 13) K. dispositionem.

suae dispensationis florenos quingentos consulibus tradidit, quos pronecessitate civitatis retinuerunt¹⁾ concesso censu florenum 5 a quolibet centeno.

Ex proventibus villae Stryianicza foundationis magnifici domini Nicolai Mielecki, palatini Podoliae, dantur hospitali singulis annis floreni 80.

Generosus Paulus Skotnicki, vexilifer Haliciensis, anno Domini 1599 donavit hospitali fl. 100. Sunt apud Adamum Forbacz in censu fl. 7 anno 1599 accepti.

Generosus Sebastianus Chwal²⁾ donavit hospitali fl. 100 anno Domini 1603. Sunt apud Christinam Symberkowa³⁾ in censu florenorum 6. Nobilis Zielenski donavit hospitali fl. 200 anno 1611. Ex his 100 sunt apud Stanislaum Lusnia, pistorem, in censu fl. 7, 100 vero dicuntur per dominum Ioannem Lorencowicz⁴⁾ in necessitates pauperum expensi⁵⁾.

Ex fundatione reverendi olim Martini a Kurow, decretorum doctoris, canonici Leopoliensis anno Domini 1542 facta dicuntur domini consules ex publico aerario solvere hospitali fl. 10 annuatim loco tunicarum⁶⁾ pro pauperibus fundatarum⁷⁾.

Ex molendino Babi proveniunt hospitali annuatim fl. 80.

Hoc anno⁸⁾ nobilis Stanislaus Kraszowski pro advitalitate sua et uxoris suae villae Malechow pactus est dare dominis consulibus florenorum quattuor millia et quingentos et omnia post mortem suam mobilia hospitali addixit. Et post decessum unius ex hoc coniugio 100 fl. singulis annis superstes hospitali pendere tenebatur Eam pecuniam ita locaverunt: Feria 4 post festum b. Mariae Virg. (*zapevne 26 Martii*) cavit praetorium in vim reemptionis pro mille anno 1614. Eodem anno sabbato Pentecosten (*17 Maii*) supectabilis Gaspar Gulinski cum sua coninge cavit pro mille quingentis, feria 2 post festum d. Margaritae (*14 Iulii*)⁹⁾ Bartholomaeus Tacik¹⁰⁾ pro quingentis. Residuum dicunt nondum esse traditum.

Haec collectio proventuum hospitalis utcunque superiori anno iussu dominorum consulum confecta est post multas tergiversationes et altercationes cum reverendissimo demortuo habitas ob visitationem hospitalis denegatam. Quae¹¹⁾ quamvis propter metum postea censurarum iam in denegantes decretorum admissa fuit, tamen inchoata tantum exstitit et rationes coeptae non perfectae. Est autem veritas propalanda, multum hospitali visitationem illam profuisse, nam et summae pecuniariae utcunque sunt liquidatae et

1) O. retinuerit 2) K. Stiral 3) B. Zimorowicz napisał słusznie na marginesie: Szembekowa; K. Szembekowna 4) O. Lurensowic 5) K. O. expensas 6) K. 14, w O. poprawione 14 dopiero później na 4 7) B. Zimorowicz dopisał: In actis officii consularis feria 3 ante festum s. Thomae 8) Ręką B. Zimorowicza dopisano: A. 1615. 9) K. s. Margarethae 10) K. Taczyk 11) O. Qua

in viridem notitiam deductae et ¹⁾ retenta a tot annis exacta et omnia aptiora ²⁾ sunt reddita. Neque hoc subticendum plurima adhuc desiderari et ad inquirendum remanere. Si autem in aliqua re, certe in hac, nulla, quamvis exactissima diligentia vituperanda est. Quidquid enim ob negligentiam pauperibus Christi decedit, iram Dei et indignationem eius provocat, cum id non pauperibus, sed ipsi Christo decedat. Veritatis enim ipsius ³⁾, quae est filius Dei, illud est problema: *Quidquid uni ex minimis fecistis, mihi fecistis.*

Ecclesia s. Catherinae et s. Mariae Magdalenae in arce inferiori.

Duplici titulo haec ecclesia a prima sua consecratione gaudet, quamvis incuria ⁴⁾ mansionariorum unus sit neglectus, nempe d. Magdalenae, amodo ⁵⁾ observandus et colendus, nam eius expressa est mentio in privilegio foundationis Vladislai ⁶⁾, ducis Opoliensis et Russiae. Alius est d. Catherinae. Fundata est enim haec ecclesia bis: Primum a praefato Vladislao anno Domini 1377, assignatis mansionariis singulis quartualibus 12 marcis in teloneo Leopoliensi, praeposito vero hospitalis 4. Nam tunc unus presbyter Thomas nomine ⁷⁾ utramque regebat ecclesiam et arcensem s. Catherinae ac ⁸⁾ Magdalenae et hospitalis s. Helisabetae ⁹⁾, hunc enim ¹⁰⁾ titulum tunc ferebat, non s. Spiritus, permissumque ei fuit, ut vel unam vel utramque ad arbitrium suum regeret. Hinc est, quod etiam hodie tertiam partem frumentorum seu braseorum mansionarii arcenses praeposito hospitalis de mensura ¹¹⁾ decima refundunt. Nam idem dux decimam braseorum in duobus molendinis eisdem mansionariis contulerat.

Secundo erat fundata ¹²⁾ a Casimiro rege anno Domini 1485, quae fundatio distinctior est prima, cuius etiam mentionem facit, sed in eo discrepat, quod minorem summam ex eodem Ladislai ducis privilegio reassumit, nam 15 tantum annuos marcas ex teloneo Leopoliensi provenire mansionariis refert, certe errore quodam. Addit autem de novo decimas praediorum regalium Miklaszow, Nowesioło, Wielkiepole, Skniłow, tum vero censum ⁷ ¹³⁾ marcarum ex eodem teloneo Leopoliensi adauget et pro candellis cereis duos lapides cerae de statera Leopoliensi. Praescripsit et modum exigendi per censuras, si in iis exigendis ¹⁴⁾ cessetur. Item domum

¹⁾ K. ut ²⁾ K. apertiora ³⁾ O. ipsum ⁴⁾ O. in curia ⁵⁾ K. O. a modo ⁶⁾ K. Ladislai ⁷⁾ O. noster ⁸⁾ K. et ⁹⁾ K. Elisabethae ¹⁰⁾ O. in ¹¹⁾ K. de mensura sua ¹²⁾ K. nie ma: erat fundata ¹³⁾ K. 17 ¹⁴⁾ K. extradendis.

pro mansionibus attribuit. Quinque autem mansionarii in privilegio ponuntur, sextus praepositus, cui oboedientiam praestari voluit*).

Officia praedictorum mansionariorum.

1°) Tenentur cursum de Domina nostra sonora voce cantare.

2°) Item missam: *Salve sancte parens*, quotidie.

3°) Duas missas anniversarias cum vigiliis cantatis, unam pro ipso rege fundatore, alteram pro sua serenissima coniuge.

4°) Divisim quilibet lectam unam missam anniversariam tenetur absolvere. Reservavit autem Casimirus ius patronatus pro regibus, de quo tamen unum mansionarium praesentandi a Sigismundo I. ius obtinuerunt domini consules in subsidium Allemanni concionatoris nodieque praesentant eo iure, quemcunque voluerint.

Conventus fratrum Dominicanorum.

Expeditis ecclesiis saecularibus nunc ad regulares conventus accedendum est. Inter quos primum locum sibi vindicat fratrum Praedicatorum¹⁾ conventus, tum ex praecedentia, quae illis inter mendicantes²⁾ prior est, tum quia ante alios primo in Russia, deinde Leopoli sedes suas posuere primique glaciem schismaticam dolabro vel securi catholicae fidei secuere. Sane cum posceremus ab illis, ut sui conventus et ecclesiae antiquitatem nobis intimarent, hanc, quae³⁾ sequitur in scripto ediderunt⁴⁾. Continet autem hoc scriptum multa memorabilia, quae ad modernam illorum provinciam illustrandam magnopere pertinent⁵⁾.

De episcopis Russiae cum archiepiscopo.

Primo tempore catholicae religionis in oriente maxime in Russia per fratres religiosos ordinis Praedicatorum a sede apostolica Gregorio Nono directos seminat (*sic*). Unus ex eis archiepiscopus, alii vero episcopi constituebantur certas sedes nullas habentes. Id constat ex privilegio seu bulla Ioannis XXII., quae incipit: *Gratias agimus* data Avinioni Calendis Mai pontificatus anno secundo, Christi vero 1318. Habent eam Leopolienses Dominicani, qua ma-

1⁾ K. Dominicanorum 2⁾ O. medicantes 3⁾ O. qua 4⁾ O. addiderunt 5⁾ O. pertinet

*) Por. Akta grodzkie i ziemskie t. 3 nr. 127 i t. 6 nr. 139.

gnae facultates archiepiscopo et episcopis ipsorum ordinis ac sacerdotibus illorum et ordini attribuuntur.

Certa sedes archiepiscopi Russiae fratris Bernardi de Crema Itali Haliciae nominata apud eosdem Dominicanos Leopolienses reperitur anno Domini 1317. Hunc esse serra per medium a Turcis vel a Tartaris sectum ac postea in ignem coniectum monumentis Dominicanorum astringitur ¹⁾.

Sub archiepiscopo Haliciensis reperiuntur episcopi in certis sedibus; Chelmemensis enim est mentio sine nomine in literis Iacobi, archiepiscopi Haliciensis, anno Domini 1319. Deinde fratrem Stephanum, Armenum Leopoliensem, scripturae Dominicanorum tradunt.

Włodimiriensis ²⁾ ante translata sedem Luceoriam ³⁾ habuit Dominicanum fratrem Gregorium episcopum 1425.

Ceretensis ⁴⁾ in Moldavia frater Ioannes ⁵⁾ episcopus reperitur anno 1402. Item alter Ioannes dictus Sartorius de Cracovia in eadem sede, medius vero illorum frater Stephanus Zaiacek ⁶⁾ 1412 ex monumentis Dominicanorum apparent.

Chiioviensis sedes habuit fratrem Philippum, item fratrem Michaellem 1439 et alios episcopos eiusdem religionis, quorum aliqui, ut Iacobus hic Leopoli, apud Dominicanos sepulti sunt. Est etiam sepultus dominus Gregorius Wyszkot, archiepiscopus ante altare ipsorum maius.

Origine provinciae Dominicanorum in Russia et successus.

Zelus b. Dominici ad lucrandos infideles Cumanos morte interceptus, ne iret ad illos, tamen b. Hyacinthum ⁷⁾ de familia Sprovensi Odrowazorum eo direxit una cum fratre Paulo Ungaro, qui teste Conrado de Apoldia ⁸⁾ misit eodem ⁹⁾ fratres per Russiam, primos quidem martyrio sublato, alteros autem cum lucro fidei Christianae. Hi Cumani Germanis quidem Gootti, Ruthenis vero Połowczy ¹⁰⁾, a Tartaris excussi se in Ungariam transtulerunt, ut habet Bonfinius.

B. Hyacinthus non tantum ¹¹⁾ apud Cumanos, quantum ¹²⁾ apud Ruthenos suos effecit, ut Chiioviae et Haliciae, (quo b. ¹³⁾ Virginis alabastrinam effigiem ad se locutam Chiioviae in sacro detulit, nondum Leopoli civitate fundata anno Domini 1227) monasteria sui ordinis constituerentur. Chiioviae fuit tituli ss. Virginis, cito post discessum b. Hyacinthi a Wolodimiro duce Chiioviensi dele-

1) K. O. abstruitur 2) O. Włodimiriensem 3) O. Luceoria 4) K. Czeretensis 5) O. Ioanne 6) K. Zaiacek 7) K. Hyacinthum 8) K. Apoldia 9) K. eosdem 10) K. Połowczy 11) O. tantus 12) O. quantus K. quantos 13) O. divae

tum. Haliciensem vero post aliquot aetates etiam Tartari combusserunt.

Emissi sunt ergo zelo animarum ferventes ex omnibus provinciis fratres eiusdem ordinis (quos postea Minores secuti erant), dicti primum peregrinantes ac demum societas peregrinantium propter Christum inter infideles, quorum primi Rutheni schismatici sunt habiti. Hos autem fratres primo direxit Gregorius Nonus cum bulla, cuius initium: *Cum messis multa*, data Anagninae Calendis Septembribus anno pontificatus 7. Christi videlicet 1234 *) anno circiter quinquagesimo ante conditam Leopolum et ante captam a Casimiro Magno, Poloniae rege, centesimo sexto.

Nullus erat pontifex, cuius bullis confirmantibus officia et augmentibus facultates illorum hi¹⁾ fratres peregrinantes freti non essent, usque ad Sixtum Quartum pontificem, qui dum confirmat bullam Pii Secundi, recenset conventus societatis istius omnes, quicunque in Russia, Podolia, Lituania et utraque Vallachia Maiori atque Minori, non solum in Graecia et in Armenia reperiuntur. Istique sunt fratres, qui huc Armenos catholicos effectos adduxerunt, quorum sacerdotes Armeni uniti societati in eisdem bullis appellantur²⁾. Habebant isti facultates maximas, etiam in gente conversa rectores ecclesiarum et parochos instituendi, ut possent fidem catholicam manu tenere, et monasteria fundandi. Hic primum ante conditam urbem Leopolum ingressi cum bulla Gregorii Noni obtinuerunt curiam a principe, in qua monasterium collocarunt forte impetrante b. Constantia, sorore b. Cunegundis, sive matre sive noverca Leonis fundatoris, filii Danielis, regis³⁾ Haliciae⁴⁾, quam hic Leopoli primam monialium⁵⁾ tertii habitus ordinis s. Dominici miraculis illustrem mortuam et ignotum in qua parte ecclesiae sepultam traditum conservatur⁶⁾. Exusta sunt enim crebra⁷⁾ conflagratione privilegia priora testante in suo privilegio Vladislao, rege Iagellone**), cetera oppressione sunt direpta, pauca remanserunt.

Gregorius XI. pontifex meminit 1374 in sua bulla confirmante declarationem Heliae, magistri ordinis generalis, horum conventuum ad societatem pertinentium, scilicet Lemburgensis qui Leopoliensis, Lantsutensis. Praemisliensis, Camenecensis, Smotricensis et Ceretensis⁸⁾ in Moldavia. Quibus consequenti tempore accesserunt reliqui conventus, quos enumeramus⁹⁾:

¹⁾ K. his ²⁾ K. nie ma części zdania od: quorum... do: appellantur ³⁾ O. regi ⁴⁾ K. Haliciensis ⁵⁾ O. monialium ⁶⁾ O. conservatum ⁷⁾ O. crebra ⁸⁾ K. Czerentensis ⁹⁾ K. numeramus.

*) Por. Akta grodzkie i ziemskie t. 7 nr. 2. Bulla tam przedrukowana z 12 maja 1234 r. jest widocznie identyczną z przytoczoną na tem miejscu, choć co do czasu i miejsca wydania istnieje znaczna różnica (Datum Laterani IV. Idus Maii, pontificatus nostri anno octavo).

**) Por. Akta grodzkie i ziemskie t. 2 nr. 36.

Lemburgensis sive Leopoliensis ab ipsismet peregrinantibus constructus primum ligno, deinde, cum acceperissent donatas villas a duce Russiae et Opoliae Ladislao seniore anno Domini 1297 (*sic*), muro: chorum tituli ss. apostolorum Petri et Pauli, corpus vero tituli ss. Corporis Christi (non consumatum propter oppressionem et occupationem caemeterii subsecutam) a fundamentis erexerunt ¹⁾. Habet hoc monasterium in sua ecclesia illustrem miraculis imaginem d. Virginis, sociam illius, quae Belza Czeszochoviam translata fuit, desumptam ex imagine, quam s. Lucas manu sua pinxerat. Rutheni affirmant suorum monachorum ²⁾ fuisse, uti quidem Russicis litteris comprobatur, quod eorum coenobium, intra curiam principis, nomine s. Ioannis Baptistae, ut vocant, decoratum, antequam Dominicanis post exustionem locus is fuisset concessus, exstiterit. Habet alteram effigiem eiusdem b. Virginis sculptam in alabastrili, quae d. Hyacintho Chilioviae locuta ob praedictam istius urbis desolationem iniuriis Tartarorum erepta et per eundem sanctum Haliciam delata, postea translata Leopolim a Iacobo archiepiscopo Haliciensi pro sui veneratione indulgentiis attributis commendata est anno Domini ³⁾ 1401.

Habet etiam praeter societates ss. nominis Dei et rosarii Virginis antiquam ⁴⁾ societatem ss. corporis Christi, cuius gloria est obscurata et usus certa quadam oppressione interceptus est. Super sunt eius privilegia et commendationes, nam hoc templum in catholicis primum et parochialem functionem sustinens semper ⁵⁾ habitum erat. Habuit hoc idem monasterium sitam ⁶⁾ prope se domum monialium tertii habitus s. Dominici appellatarum, in quibus illa vidua b. Constantia, soror s. Cunegundis, uxor Danielis, regis Haliciae, et virgo Magdalena Armena sanctitate celebriores exstiterunt ⁷⁾. Omnibus peste sublati oppressio quaedam fecit, ut domum hanc Armeni occuparent, uti et alios fundos monasterii. Idque monasterium in societate peregrinantium omnium nobilissimum et ut verbis illorum utamur, maxime famosum, pro seminario et archivo omnium privilegiorum tam societatis, quam conventuum spectantium ad eam, habitum est semper, in quo sua comitia sive capitula agebant, unde a Prussis, Germanis apellata est Leopolis magistra monachorum propter confluxum peregrinantium tam ex variis provinciis, quam ab ipsis orientalium populorum locis. Quorum laudes alibi praedicandae, si tamen pro merito satis laudari possunt.

Lantsutense monasterium ipsimet patres peregrinantes coctis lateribus suo artificio et suo labore erexerunt. Desolatus est ab haereticis Piletiis non sine ultione Dei.

Praemisliensis conventus pariter opera peregrinantium ex ⁸⁾ eleemosynis fidelium surrexit.

¹⁾ vexerunt ²⁾ K. monachum ³⁾ O. nie ma: Domini ⁴⁾ K. antequam ⁵⁾ O. semperque ⁶⁾ O. situm ⁷⁾ O. exstiterat ⁸⁾ K. et

Cameneensis¹⁾, similiter secundus a Leopoliensi habitus, est²⁾ dotatus a principibus maxime Litwanicis³⁾.

Smotricensis antiquus multa bona amisit propter bellicos furores, sed plura oppressione⁴⁾; non tam conventus, quam locus est religiosorum nunc dicendus.

Ceretensis⁵⁾ in Moldavia erectus est a peregrinantibus opera et magnis auxiliis pientissimae feminae Mariae, matris Petri. waiwodae Moldaviae. Est illi pro dote assignatum teloneum, impetrante Maria tale privilegium a filio, quod est Leopoli, cuius summa ad centies mille talerorum⁶⁾ nunc pervenit. Erat Ioannis Baptistae illius coenobii templum nobilitatum corporali divinitus asperso guttis sanguineis, ex quo innumera sunt patrata miracula. Qua de re servatur hic Leopoli pro rei memoria publicum instrumentum confectum anno Domini⁷⁾ 1402. Rabie schismatica cuiusdam insani principis desolatum est hoc monasterium cum templo, multos sanctitate insignes homines sepultos retinente, una cum reliquis monasteriis, quae ut denuo excitari⁸⁾ possent, non permittit oppressio.

Post hoc enumeratos in bulla Gregorii⁹⁾ IX. conventus accesserunt alii: videlicet Chioviensis¹⁰⁾ post illum longe antea a Tartaris vastatum, quem b. Hyacinthus fundaverat et b.¹¹⁾ Virginis honori dicaverat. Hunc enim peregrinantes, favore ducum Litwaniae¹²⁾ et regis Iagellonis pietate freti, s. Nicolao alio in loco posuerunt.

Belzensis ab eodem¹³⁾ erectus cum auxilio Semoviti, ducis Mazoviae¹⁴⁾ et Russiae, pagis attributis anno 1394.

Item Luceoriensis fundatus eisdem a Witholdo¹⁵⁾ duce anno Christi 1393¹⁶⁾.

Chrodlensis¹⁷⁾ erectus a sorore Wladislai Iagellonis Alexandra, quae duci Mazoviae¹⁸⁾ nupsit nuper ad Christianam conversa, et eius hortatu dux Mazoviae Wladislaus¹⁹⁾ bonis dotavit pagis istum conventum.

Wlodimiriensis²⁰⁾ Alexandri, ducis Litwaniae²¹⁾, beneficio anno 1497 stetit.

Conventus Rubieszoviensis pietate fidelium circa annum 1440 constitutus est et donatus bonis mediocriter, si Rodlensis conventus nihil adimit.

Samboriensis conventus anno Domini 1406 favore et ope Elizabethae Szpytkonis²²⁾, palatini Cracoviensis, relictæ, erectus est approbante Mathia, episcopo Praemisliensi.

1) K. Conventus 2) O. nie ma: est 3) K. Litranicis 4) O. oppressionem 5) K. Czeretensis 6) O. taleros 7) O. nie ma: Domini 8) K. excitare 9) O. Gregorius 10) K. Chijoviensis 11) O. divae 12) K. Lithuaniae 13) O. eisdem 14) O. et Mazoviae 15) K. Vitsoudo 16) K. 1693 17) K. Hrodlensis 18) K. Masoviae 19) K. Vladislaus 20) K. Wlodimiriensis 21) K. Lithuaniae 22) K. Spytkonis

Colomiensem¹⁾ conventum religio Vladislai Iagellonis regis approbante eodem Mathia, episcopo Praemisiensi, dum vacantem sedem Leopoliensem anno Domini²⁾ 1413 administraret, fundavit.

Conventus Trebovliensis³⁾ ex pietate fidelium surrexit, in quo multi fratres a Turcis et Tartaris caesi memorantur, sed oppressio restitutionem eius, postquam exustus est, impedivit.

Conventus Rubri Castri in Pocucia⁴⁾ a Theodorico Iazłowiecki de Buczacz⁵⁾, palatino Russiae et exercituum duce generali regni, desolatus ac spoliatus est, quem Clemens VIII. cum restituendis numeravit.

Conventus Iazłowiecensis⁶⁾ a Nicolao Iazłowiecki, capitaneo Sniatinensi, muro structa ecclesia post extirpatam haeresim fundatus atque bene⁷⁾ dotatus et sedente Clemente VIII. receptus est in possessionem, sed religiosi post annum possessionis istius inde sunt nullo iure at vero violenter exacti.

Smigrodensis conventus pontificatu Ioannis XXII. fundatus erat, postea desolatus, sed tempore miserendi restitutus est.

Sublapidensis conventus sive in Podkamienie, tanquam filia Leopoliensis, a Petro Czebrowski⁸⁾ cum bonis, pagis in titulum ss. Virginis miraculis plurimum ibidem illustratae anno 1464 fundatus est Gregorio, archiepiscopo Leopoliensi, approbante.

Iam erecta provincia tituli s. Hyacinthi exciderant isti Russiae conventus a sua originali et optima gubernatione, quam sub vicariis patris generalis sustinebant ac regimen provincialis Poloniae magno cum damno regionum istarum experti⁹⁾ sunt per annos¹⁰⁾ ferme septuaginta, donec generalis magister Ordinis de Monte Regali dictus usque in Russiam penetravit. Cum quo reverendissimus dominus archiepiscopus b. memoriae Ioannes Demetrius Solikowski de auxiliis provinciae suae collocutus, fontem damnorum penitus intelligens, rogavit commissam sibi Russiam ab¹¹⁾ eius ordinis fratribus pro more antiquo adjuvari. Et sunt decreto ordinis nec non auctoritate apostolica iterum atque iterum in pristina distinctione collocati ac ne amplius regimen eorum cum Polonicis confunderetur, aut a profectu¹²⁾ catholicae fidei retardaretur, sunt redacti¹³⁾ in provinciam titulo s. Hyacinthi ornatam et tunc accesserunt isti conventus novi:

Iesupoliensis a Iacobo Potocki fundatus et dotatus.

Potocinensis¹⁴⁾ a Stephano Potocki, fratre Iacobi erectus.

Rohatinensis, cui Kurzanski bonum¹⁵⁾ principium dedit, domo lapidea cum adhaerenti¹⁶⁾ horto donatis.

1) K. Kołomyiensem 2) O. nie ma: Domini 3) K. Trebovlensis
4) K. Pokucia 5) K. Buczac 6) K. Iazłovecensis 7) K. nie ma: bene
8) K. Czebrowski 9) O. expertae 10) K. anno 11) K. ob 12) O. profectum
13) K. redacta 14) K. Potocensis 15) K. bonorum 16) K. adhaerente

Laticzoviensis per titulum ss. Virginis frequenti ac celebri populorum veneratione et oris confessione maxime commendatus¹⁾, quem solae ferme eleemosynae sustentant.

Barensem Mathiae presbyteri pietas et liberalitas Stanislai Gurski²⁾, palatini Russiae et capitanei eiusdem, Bari fundavit et promovit.

Szaravensi³⁾ conventui auctor est Iacobus Prettie, palatinus Podoliae, cui dotem sufficientem assignavit.

Constantinoviesi lucet favor ducis Ostrogiensis et castellani Cracoviensis.

Toporoviensi castellanus Leopoliensis, Tenczynski⁴⁾ summam pro fundatione et provisione ex testamento reliquit. Est frater, palatinus Lublinensis, pro adimplenda voluntate mortui sollicitus.

Sed pro omnium utilitate, nempe pro studio generali conventus s. Mariae Magdalenae extra moenia civitatis Leopoliensis, multis difficultatibus superatis ac superandis, praeunte pio studio et opera revendi domini Thomae Pirawski, iuris utriusque doctoris, decani et vicarii in spiritualibus fundatus convalescit. Auctor illi Anna Psrokonska scribens haereditatem bonorum suorum Magdalenam. Cui etiam dotem bonam Nicolaus Węgliński assignavit, nec eam indonatam Ioannes Zamoyski, archiepiscopus Leopoliensis, in testamento suo reliquit. Plerique iuvant pii, damno suo impugnant improbi.

Haec sunt, quae fratres isti ad illustrandas res suas collecta huic relationi inserenda nobis tradiderunt. Ceterum numerosissimus est in hoc conventu fratrum numerus prope modum, ut 80 personas contineat, alat, sustentet, inter quas aliquot doctores, lectores, aliquot doctissimi et in disputationibus acuti. Peculiarem provisionem habent ex bonis et villis Zarudze⁵⁾, Zaskow, Koszeziow, Krotoszyn⁶⁾), Usztkowice⁶⁾**), Borki, Tarnawka.

Conventus fratrum conventualium s. Francisci.

Secundo loco locamus fratrum Conventualium conventum et ecclesiam salutiferae Cruci Dominicae dicatam, qui sumus in describendis conventibus intra moenia Leopoliensia locatis, alioqui non parva⁷⁾ inter illos et fratres Minores de observantia coquitur de praecedentia disceptatio. Quae tam saepe tamque acriter alios⁸⁾ inter religiosos intervenire solebat multorumque scandalorum nutricem egit, ut coactum sit concilium Tridentinum sessione 25 cap. 13 totam hanc de praecedentia quodocunque repullulantem

¹⁾ O. commendatur ²⁾ K. Gulski ³⁾ K. Szarauensi ⁴⁾ K. Tęczyński ⁵⁾ K. Zarudze ⁶⁾ K. Usztkowice ⁷⁾ K. pauca ⁸⁾ K. alias

*) Por. Akta grodzkie i ziemskie t. 2 nr. 7, 8, 26 i t. 3 nr. 71.

**) Tamże t. 2 nr. 22.

materiam ¹⁾ et cognitioni et decisioni loci ordinariorum subicere. Proinde et hic est in tempore restringenda ²⁾, ne post demum in graviusculam flammam erumpat. Haec non sine causa praemittenda erant.

Anno igitur 1236 die 13 Aprilis Bernardus, archiepiscopus Haliciensis, ex illo genere archiepiscoporum, qui a sede apostolica ante fundatam a regibus Poloniae metropolim in has regiones mittebantur, fratres istos recepit deditque licentiam ecclesiam aedificandi, praedicandi verbum Dei, sacramenta administrandi et scandalosos ac vagabundos sacerdotes coërcendi.

Exstat in hoc conventu nota memorabilis mortis Stanislai Praemisliensis guardiani una cum fratribus per inopinatam Tartarorum incursionem, dum divinissimum sacramentum populo distribueret, immanissime trucidati. Proinde etiam hodie praedictum Stanislauum pro beato colunt.

Celeberrima etiam est ad hanc ecclesiam capella divo Valentino martyri dicata, in cuius festo tantus fit ad eam capellam concursus, ut ecclesia ipsa multitudinem hominum vix capiat, maxime mulierum cum suis infantulis, oblationesque propter evitandum morbum caducum largissime eo die fiunt.

Habet autem hic conventus praecipuam provisionem ex villis non paenitendis Czyszki et Chanaczow ^{*)}, tum ex domibus suburbanis census. Quam etiam reverendissimus Ioannes Zamoyseius praestatione annua quinquaginta florenorum [auxit] ³⁾.

Collegium patrum Societatis Iesu.

Illustre ac conspicuum decus et ornamentum [non] vulgare non modo civitati Leopoliensi, verum et huic nostrae relationi accedit ex collegio societatis Iesu, quod veluti evangelicum granum sinapis ex parvis initiis ortum brevi in tam nobilem ac maiusculam arborem crevit, ut iam uberrimos eosque lectissimos fructus ferat. Satum quidem illud sub recolendae memoriae archiepiscopo Ioanne Solicovio, nutritum ac rigatum. Pullulavit autem et suum sumpsit incrementum sub secundo gratissimae item memoriae Ioanne Zamoyseio, nunc vero sub tertio illustrissimo ac reverendissimo Ioanne Andrea Pruchnicio attolitur, dilatatur et, ut antiquorum modo loquendi utar, crasescit. Nam et templum illorum visendo opere in altum surgit a terraque sursum elevatur et post classes, artium

¹⁾ W ten sposób rozwiązuję zawarty w O. i K. wyraz: mam, ze znakiem skrócenia ²⁾ K. restringenda ³⁾ Uzupełniam ten wyraz. K. ma jeszcze dodany ustęp: Decretum nuntii apostolici, quo patres Franciscani liberi sunt a solutione quartae partis funeralium, ingrossatum ad acta consistorii Leopoliensis anno Domini 1686 Veneris 19. Iulii fol. 521.

^{*)} Por. Akta grodzkie i ziemskie t. 5 nr. 145 i t. 3 nr. 74.

magistras ac nutrices recte ordinatas, philosophiae etiam studia tam feliciter tractantur, ut iam in disputationes serias prosiliant. Sic bono quodam omine coeptum sub Ioanne, auctum sub Ioanne, perficitur sub Ioanne archipraesulibus, hoc est sub gratia, Ioannes in gratia est, ut merito patres divum Ioannem tutelarem sui collegii agnoscere debeant et colere. Sustentantur autem patres, qui sunt plus quam triginta eius collegii. his pagis: Podosielne, Baczow, Muzelowicze ¹⁾, Berdechow ²⁾, Nowosiolki, Laszki ³⁾, Podluby ⁴⁾, Zimnawoda, Rudne. Non desunt etiam iis piorum utriusque sexus hominum manus adiutrices et parsimonia magnum vectigal tribuit.

Ecclesiae suburbanae Leopolienses et in primis suburbii Cracoviensis.

Ecclesia s. Mariae.

Haec ecclesia, uti supra dictum est, cum de translatione metropolitanae sedis Halicia Leopolim ageremus, nempe in rebus gestis Ioannis Rzeszovii archiepiscopi, omnes ecclesias seculares Leopolienses antiquitate sua anteit, quandoquidem ante metropolitanam sedem traslatam Leopolim illa sola et una parochialis exstitit. Proinde etiam hodie per vicarios perpetuos ⁵⁾ metropolitanos, in quos cura animarum transiit, regitur ea quidem ratione atque modo, ut ex ordine unus ex illis per integrum annum penes eandem residere atque ibidem curam animarum suburbanarum sustinere teneatur, nisi forte ⁶⁾ eo, quod sit prae ceteris loco illi magis idoneus, in alios annos mansio eius a collegio vicariorum prorogetur. Maxime autem noctu clausa civitate vicarii ibidem residentia valde necessaria est propter occurrentes casus et pericula subitanea ex hac vita discedentium.

Tria igitur sunt officia vicarii ibidem residentis: Primum volentibus suburbanis die noctuque sacramenta administrare; secundum diebus dominicis et festivis missam cantare et concionari; tertium in ecclesia s. Crucis singulis feriis sextis lectam absolvere idque intuitu offertoriorum, quae in dicta ⁷⁾ ecclesia de anno in annum percipiunt.

Iam vero supra relatum est, cum de confraternitatibus ageretur, duas in hac ecclesia confraternitates existere: alteram b. Virginis, quae singulis diebus per duos sacerdotes et duos scholares horas eiusdem beatissimae Virginis decantat ⁸⁾ et missam item ⁹⁾ de eadem Domina nostra, item singulis quattuor temporibus vigiliis et missam pro defunctis celebrare facit; alteram Pauperum

¹⁾ K. Muzelowice ²⁾ K. Bardechow ³⁾ O. Łaski ⁴⁾ K. Podluby ⁵⁾ O. perpetuo ⁶⁾ O. nie ma: forte ⁷⁾ O. indicta ⁸⁾ O. decantant ⁹⁾ O. idem

seu Misericordiae, de qua quoque mentio supra fuit. Haec singulis feriis quartis de s. Spiritu et singulis feriis sextis pro defunctis missas cantatas peragit.

Provisio ecclesiae modica: Primo ex sacco, secundo ex campanarum pulsu 2 grossi pro ecclesia, tertius pro vicario; tertio pro loco sepulturae in ecclesia a ditioribus floreni duo, a tenuioribus florenus unus.

Offertoria vero, quae in missis dominicis et festivis obveniunt, in usum communivitatis vicariorum cedunt, quae vero in missis confraternitatum, in usum ¹⁾ eorundem vertuntur.

Insuper oeconomum sive aedituum ecclesiae domini consules constituunt. Nunc id oneris sustinet excellens dominus Andreas Abrecius, medicinae doctor et scabinus.

Ecclesia s. Ioannis.

Haec quoque ecclesia vetustissima est, quam circa annum 1250 nescio qui eremitae s. Basilii rexerunt, postea decanatus ibidem, sed uti in re antiquissima nescitur, qua ratione institutus fuit, atque hic deinceps, uti supra exacte relatum est, capitulo annexus et incorporatus exstitit. Capitulum igitur eius ²⁾ ecclesiae curam gerit et maxime reverendus dominus archidiaconus patrono suo gratificando peculiari studio eandem complectitur ³⁾. Celebrantur ibi missae singulis septimanis et diebus festivis per sacerdotem ad id deputatum, cui capitulum singulis annis quattuor marcas persolvit.

Ecclesia s. Stanislai.

Etiam ista ecclesia aetatem habet, sed eius origo ignoratur. Regitur per praepositum Bartholomaeum Rogalski ⁴⁾, parochum Kąkolnicensem. Provisio est ⁵⁾ eius tenuis: Primo ex demissione piscinae grandis Wisnianensis ⁶⁾ capit singulis tribus annis marcas triginta; secundo ex domuncula vicina fl. 10 annuatim; tertio ex medietate domus suae fl. 8; quarto portionem quoque singulis diebus ex hospitali percipit; quinto reverendissimus Ioannes Zamoyscius 10 fl. pro praeposito adiecit ⁷⁾ annuos.

Obligationes sunt praepositi: Prima curam animarum pauperum hospitalis gerere; secunda singulis diebus dominicis et festivis missam celebrare; tertia singulis item feriis sextis pro defunctis sacrificium offerre.

Ecclesia apud Ioannem Baptistam Neophitum ⁸⁾ habet in censu fl. 7 a florenis 100. In hac ecclesia solennioribus festivitatibus vicarii metropolitani capiunt offertoria.

¹⁾ K. usus ²⁾ K. nie ma: eius ³⁾ K. amplectitur ⁴⁾ K. Loganski ⁵⁾ K. nie ma: est ⁶⁾ K. Viesnianensis ⁷⁾ O. abiecit ⁸⁾ K. nie ma: Neophitum

Hospitale ad eandem ecclesiam s. Stanislai.

Origo huius hospitalis uti et ecclesiae ignota ¹⁾ est, credo tamen quod dominis consulibus de utriusque origine constet, nam ad eosdem cura eius hospitalis sicuti et s. Spiritus in civitate spectat illique hospitalarium de medio civium constituunt. Hodie agit eum Stanislaus Poznanczyk, scabinus.

Proventa hospitalis.

Imprimis habet duos laneos, unum post ecclesiam Ruthenam s. Georgii situm, ex quo annuus census provenit et ²⁾ ex praetorio solvitur	fl. 35 gr. 1.
Alterum Malechowski dictum et in suburbio Haliensi situm, de quo conficitur census	fl. 14 gr. 20.
Sed hic notandum est, quod in istis laneis magna hospitali infertur iniuria, nam censitae laneorum istorum modicum quid solvunt hospitali, ipsi ab aliis a se sublocatis censitis multo maiores percipiunt census.	
Molendinum in loco Grabowiecz nuncupatum affert hospitali annuos	fl. 30.
Mieleciana ³⁾ fundatio ex proventibus villae Strianicza ⁴⁾ sublevat hospitale annuis	fl. 80.
Praetorium ex summa fl. 150 sublata ex lapidea Lenartowska solvit annui census	fl. 12.
Item ex ⁵⁾ summa fl. 100 ex horto Bogaczowski in praetorium levatorum solvit	fl. 8.
Item ex summa generosi Trzebinski fl. 100 anno 1605 die 9 Aprilis acceptorum solvit	fl. 8.
Item ex summa fl. 300 Ioannis Mankowski et fl. 100, qui ex prioris summae retentis censibus provenerunt, solvit praetorium	fl. 24.
Bierak ex summa fl. 100 in lapidea Gesionosieczyna ⁶⁾ assecuratorum solvit	fl. 8.
Nicolaus Gielasinus ex summa fl. 80 solvit	fl. 7.
Ex Piszczymuszyna ⁷⁾ lapidea de fl. 100 solvuntur	fl. 8.
Ex Turski lapidea de fl. 100 solvuntur	fl. 8.
Posteri Ostrosz de fl. 50 solvunt ⁸⁾	fl. 4.
Ex macello Barglowskie de fl. 100 solvuntur	fl. 8.
Andreas Poznanczyk, gener Sembekowy ⁹⁾ de fl. summa 200 solvunt	fl. 14.
Sembekowa quoque de fl. 100 generosi Chwal solvunt	fl. 6.
Ioannes Baptista Neophitus de fl. 100	fl. 7.

¹⁾ O. ignotum ²⁾ K. nie ma: et ³⁾ O. Mieleciana ⁴⁾ K. Stryanicza ⁵⁾ K. nie ma: ex ⁶⁾ K. Gesionosieczyna ⁷⁾ K. Piszczymuszyna ⁸⁾ O. solvuntur ⁹⁾ K. Sebekowii

Stanislaus Poznanczyk hospitalarius de fl. 100 a Gadowska hospitali legatis solvit	fl. 7.
Gaspar Gulinski consul de summa fl. 400, qui ¹⁾ ex venditione domus legatae hospitali per Stanislaum auri-fabrum provenerant, solvit	fl. 28.
Auxit pientissimae memoriae reverendissimus Ioannes Zamoyseius eius ²⁾ hospitalis provisionem annuis	fl. 40.

Ecclesia s. Annae.

Huius ecclesiae originem dedit columna e lapidibus sectis, quam contubernium sartorum erexerat ex hac occasione, quod in eo loco multi socii artis illorum propter excessum nescio quem, nam et ipsi sartores nesciunt, Leopoli manu armata excedentes consecuti, deprehensi, in defensa contrucidati fuerunt. Haec columna ditata fuit postea indulgentiis a multis archiepiscopis Ioanne Bzeczowio, alio Ioanne nescio quo, Andrea Roza, Gregorio Sanok. Demum ecclesiola ignea columnae fuit adaedificata³⁾ et indulgentiis centum annorum sub Iulio II. anno Domini 1505 in festis d. Adalberti, s. Annae, s. Stanislai, s. Michaëlis et Omnium Sanctorum provisa, verum quia manus adiutrices habent, reformatione indigent (*sic*). Tandem nostra memoria sumptibus eiusdem contubernii et Georgii Boim consulis murata reddita et a reverendissimo Solico-vio consecrata et indulgentiis condecorata.

Sacerdoti Nicolao nomine dantur annui fl. 20 ex contubernio sartorum, qui missas singulis dominicis et festis absolvit, item feriis tertiis vel sextis. Sed eius salarium auxit reverendissimus Ioannes Zamoyseius triginta florenis annuis cum certa obligatione, videlicet unius septimanalis et aliorum officiorum, quae in ordinatione continentur.

Ecclesia s. Crucis *).

Summa est ad hanc ecclesiam populi devotio et peregrinationis quoddam exercitium, quod certis temporibus summa frequentia fit, ut puta diebus Paschalibus, diebus Pentecostes, feriis quoque sextis, sed maxime die sancto, quo Dominus cruci affixus est. Tota enim civitas eo effunditur idque vel ob id maxime, quod ecclesia ista credatur tanto intervallo ab ipsa civitate distare, quanto Dominus in locum Calvariae crucem suam baiulavit et in eadem expansus omnia traxit ad se ipsum, diciturque dimensus esse locus et columna lapidea ante portam Cracoviensem signatus, ubi Veronica sancta femina cum filiabus Ierusalem⁴⁾ Domino occurrerat.

¹⁾ K. quam ²⁾ K. nie ma: eius ³⁾ K. O. aedificata ⁴⁾ O. Hierusalem

*) Por. B. Zimorowicza Sacellum Dei Crucis w O. str. 191 — 193.

Et paulo ultra alius, item alia columna notatus, ubi Dominus cruci succubuit fuitque Simon Cyrenaeus angariatus, ut eam tolleret.

Eius ecclesiae curam gerit contubernium sutorum, sed valde neglectum. De quo, cum ista scriberentur, requisiti et ut par erat increpiti, totius sodalitiis consensu obtulerunt et concesserunt viginti annuos fl. sacerdoti, qui singulis dominicis et festivis diebus sacrum ibi faceret. Vicarii quoque metropolitani intuitu offertoriorum, quae ipsorum in hac ecclesia ex primaeva fundatione sunt, tenentur singulis feriis sextis per residentem apud ¹⁾ s. Mariam de medio sui, missam ibi de passione Domini nostri absolvere, in qua etiam dum cespitarent, nuper decreto officii ad id sunt condemnati.

Confraternitatum ²⁾ quoque processiones feria sexta magna ad eam ecclesiam cum summo populi concursu accedere solent.

Ecclesia s. Adalberti.

Sita est haec parva ecclesia sub arce superiori, piorum impensis, qui suos in eo loco mortuos annis peste infectis sepeliverant, excitata et aedificata; sustentatur autem ex oblationibus et maxime ex offertorio, quod in die s. Adalberti largius provenit, nam eo die magna populi multitudo eam ecclesiam visitare solet. Quo deinceps offertorio sacerdotes tam seculares, quam regulares, qui ibidem sacra diebus dominicis et festivis faciunt, contentantur. Et quia reverendissimus dominus Ioannes Zamoyscius in vita sua impense divum Adalbertum coluit, ideo, ut ad eam ecclesiam sacerdos ³⁾ resideret, triginta florenos annuos ei reliquit ac deputavit cum certis obligationibus, quae in ordinatione ipsius reverendissimi continentur ⁴⁾.

Et ita sunt expeditae ecclesiae seculares suburbii Cracoviensis; nunc addenda sunt monasteria. Erat quidem olim celebris capella in arce superiori et nonnullis claruit miraculis, nunc uti ipsa arx, ita et capella in desolationem abiit.

Monasterium virginum Benedictinarum ⁵⁾ in ecclesia in honorem Omnium Sanctorum consecrata.

Eius monasterii origo et progressus sic se habet: Adamus Szaporowski bona sua ⁶⁾ haereditaria, villas videlicet Chlebieczyn, Michałkow ⁷⁾, Kluczow et Szaporowce ⁸⁾ donavit et inscripsit pro hoc monasterio erigendo anno Domini 1595 die 14 ⁹⁾ Ianuarii. Hac donatione obtenta a parente suo filia natu maior eiusdem

¹⁾ O. nie ma: apud ²⁾ K. confraternitatem ³⁾ K. sacerdotes ⁴⁾ K. ma jeszcze nasępujący ustep zaznaczony wyraźnie jako additio: Applicati sunt deinde certi fundi eidem ecclesiae, ut legitur in actis archiepiscopatus Leopoliensis anno Domini 1667. ⁵⁾ O. Benedictarum ⁶⁾ O. nie ma: sua ⁷⁾ K. Miczałkow ⁸⁾ O. Szaporowce ⁹⁾ K. 24

Adami Szaporowski¹⁾ Catharina Szaporowska emit curiam cum area dictam Herbortowski²⁾ in suburbio Leopoliensi Krakowskie dicto pro monasterio exstruendo anno Domini³⁾ 1595 die 23. Aprilis. Aliam aream dono dedit illustris et magnificus dominus Stanislaus Lanckoronski⁴⁾, palatinus Podoliae.

Monasterium erigi et templum aedificari coeptum cum facultate reverendissimi domini Ioannis Demetrii Solikowski. archiepiscopi Leopoliensis et in praesentia eiusdem anno eodem die 14. Iulii. Idem reverendissimus dominus archiepiscopus privilegio a se dato monasterii virginum erectionem hanc auctoritate sua approbavit et confirmavit, illudque sub tutelam et protectionem suam accepit anno eodem die 26 Augusti. Idem reverendissimus ab illustrissimo domino Henrico Caetano cardinali, ad serenissimum Sigismundum tertium Poloniae regem a sede apostolica a latere legato⁵⁾, confirmationem supradicti monasterii impetravit anno domini 1596 die 12 Martii.

Eodem anno die 1. Mai serenissimus Sigismundus III. rex Poloniae eandem erectionem praefati monasterii auctoritate sua regia et privilegio approbavit eiusque bona omnia tam ad praesens habita, quam in posterum habenda et acquirenda libertati iuribusque ecclesiasticis incorporavit incisionemque liberam in silvis regalibus capitaneatus Leopoliensis pro necessitate monasterii perpetuo concessit.

Anno Domini 1597 Catharina Szaporowska una cum aliis quinque virginibus de manibus praenominati reverendissimi domini archiepiscopi habitum religionis ordinis s. Benedicti Cassinensis susceperunt processionemque solemnem emiserunt.

Anno Domini 1598 die 30⁶⁾ Octobris a ss. domino Clemente VIII erectio eadem monasterii confirmata et approbata monasteriumque regimini⁷⁾ loci ordinariorum commissum et quidquid de iure vel solennitatibus [a]⁸⁾ canonicis in hac erectione et ordinis susceptione omissum fuisset, auctoritate apostolica suppletum est.

Anno Domini 1597 ab eodem reverendissimo domino archiepiscopo ecclesia sub titulo Omnium Sanctorum consecrata die 29 Novembris.

Virgines nunc numero 58, ex quibus consecratae 32, novitiae 4, reliquae professae. Officium utrumque quotidie in choro dicitur, missae quolibet die duae ordinariae, una lecta, altera cantata.

Bona, quae de facto nunc possident, sunt haec: villa Lisienicze⁹⁾ pro villis Chlebieczyn et Michałkow¹⁰⁾ commutata. Item villa Dąbrowicza, de cuius emptione, quia virgines non sunt contentae,

¹⁾ U dołu dopisał Zimorowicz: De eodem Szaporowski eiusque filiabus vide Okolseium sub insigni Iunosza nr. 360. ²⁾ K. Herburtowski ³⁾ K. eodem anno ⁴⁾ O. Lanczkowski ⁵⁾ K. O. legatum ⁶⁾ K. 3 ⁷⁾ K. O. regimine ⁸⁾ O. K. nie mają: a ⁹⁾ K. Liszienicze ¹⁰⁾ K. Michalkow

ad rescisionem contractus cum genorosa domina succameraria Lepoliensi acturae sunt.

Sacerdotes tres alunt et de salario eis provident.

Monasterium s. Brigittae.

Hoc monasterium anno superiori initium sumpsit cum consensu reverendissimi domini Ioannis Zamoyscii inchoatum et ad instantiam abbatissae Lublinensis Agnetis Iastkowska fundari permissum. Quod uti novellum eleemosynis tantum fulcitur. Locum pro monasterio locando Anna Poradowska, quae modo et monasterium regit, dotali pecunia comparavit, sacellum construxit, mansiones utcumque accommodavit.

Continentur in eo professae virgines tres, in habitu duae, novitiae sex. Ceterum monasterium hoc videtur esse huic loco necessarium propter viduas, quas ista regula admittit. Hucusque enim, dum non ¹⁾ haberent, ubi secure Deo vacare possent, ad hospitale pauperum confugiebant.

Sic iam expeditis ecclesiis suburbii Cracoviensis ad Haliciense ²⁾ transeuntes intermedio duos conventus tanquam obvios expediamus.

Conventus ad s. Mariam Magdalenam ordinis Praedicatorum.

Quamvis supra in descriptione provinciae suae et conventuum ipsimet fratres Dominicani eius conventus mentionem fecerunt, tamen expressius haec de illo sunt hic dicenda.

Hoc primum: ea intentione eum conventum ab istis fratribus, quamvis in civitate satis nobile et ornatum monasterium, et quod pulchritudine sua et capacitate cum Italicis certet, habeant, excitatum esse, ut in eo studiosi ordinis quietius lectionibus et libris vacare possint. Studia enim secessum ³⁾ et otia quaerunt. Tum ne processionibus et aliis ecclesiasticis muniis a continuo studio studentes aut avocentur, aut distrahantur. Adde aëris temperiem, quae in civitate stricta et angusta saepe noxia ⁴⁾ est et morborum parens.

Annus igitur 1600 uti seculo ⁵⁾, ita et huic conventui initium dedit generosa Anna Pstrokonska Chocimirseia ⁶⁾ initiis ⁷⁾ favente et postea testamento omne suum peculium eidem conventui legante. Quod quidem iam non paenitenda incrementa reverendo patre Ioanne Damasceno ⁸⁾ priore advigilante et in dies coeptum opus fortiter promovente accepit. Nam et lectoria pro futuris lectionibus muro eduxit et fundamenti ecclesiae bonam partem posuit et

¹⁾ O. domum zam. dum non ²⁾ K. O. Haliciensem ³⁾ O. secessunt ⁴⁾ K. O. noxius ⁵⁾ O. ita seculi ⁶⁾ O. Pocimirseia ⁷⁾ O. intiis ⁸⁾ O. Damascino

villam optimam Siedliska sustentationi conventus providit. Iamque duodecim fratres in hoc conventu resident¹⁾. Certe toti provinciae Russiae hic conventus filios²⁾ enutrire et enutritos ac eruditos dignos in ecclesia Dei cooperatores reddere³⁾ in votis et desideriis habet.

Conventus Carmelitarum⁴⁾ discalceatorum.

Isti religiosi anno superiori 1614 persuasionibus magnifici domini Ioannis Łahodowski⁵⁾, castellani Wolhyniae⁶⁾, allecti sedes hic suas posuere. Quos idem magnificus castellanus statim mille florenis sublevavit et aliis mille reverendissimus dominus Ioannes Zamoyseius archiepiscopus dato eis etiam consensu, ut hic nidi ficare possent, eisdem subvenit. Civitas quoque praeter morem suum non tantum eos cupide et benevole admisit, verum etiam fundo, quem mille ducentis florenis comparaverunt, tantundem de fundo civili sponte, libere et liberaliter eis adiecit.

Duodecim iam sunt fratres, qui in hoc conventu resident, fatenturque tam piam esse hic fidelium erga se propensionem ac liberalitatem, ut eam Cracoviensi ac Lublinensi multum praeferant.

Ecclesiae suburbii Haliciensis.

Ecclesia s. Crucis.

Ante ipsam portam ecclesia parva s. Crucis sita est, sed a quonam sit erecta et quando, ignoratur. Constat reverendissimum Stanislaum Schlomowski in honorem s. Crucis, Transfigurationis Domini, nec non s. Adalberti eam anno Domini 1568 die 3 Mai consecrasse. Hinc dedicatio eis peragitur dominica proxima post inventionem s. Crucis. Olim domini consules viceadvocatis suburbanis, seu lantvoitis et ipsorum iuratis, nec non platearum suburbanarum Haliciensium senioribus eius ecclesiae curam demandare tempore electionis consulum solebant faciebantque isti certam trium grossorum eollectam, de qua necessaria ecclesiae providebantur. Hodie hoc intermissum est, quamquam domini consules hac de re admoniti in viridem observantiam eam consuetudinem restituere promiserunt. Habuit et confraternitatem s. Crucis ea ecclesiola, quae etiam desiit. Missas nullas habet ordinarias, nisi quas devotio alicuius celebrari fecerit.

¹⁾ O. insident ²⁾ K. nie ma: filios ³⁾ K. nie ma słów od: et enutritos do: reddere ⁴⁾ O. Calmitorum ⁵⁾ K. Łahodowski ⁶⁾ K. Wolhyniae

Ecclesia s. Laurentii *).

Sita est haec ecclesia in platea Glinska dicta, in laneis hospitalis s. Spiritus estque consecrata praeter unum altare, quod indiget consecratione. Vicarii metropolitani ius habent in dicta ecclesia ad offertoria percipienda. Regitur per seniores eius plateae, quos domini consules deputant, quibus unus ex iisdem dominis consulibus superintendit. Nunc dominus Martinus Campianus, doctor medicinae et consul id muneris obit. Singulis dominicis et diebus festivis canitur in ea missa et concio habetur. Venerabilis Stanislaus Goreczki, mansionarius metropolitani, in his ecclesiae huic inservit et accipit singulis quartualibus flor. 6. Reverendissimus dominus Ioannes Zamoyscius, ut perpetuo residentem haec ecclesia habeat sacerdotem, triginta florenos annuatim solvendo eidem relinquit.

Ecclesia s. Zophiae.

Extra pomoria ¹⁾ civitatis in laneis Handlowseianis parva haec ecclesia erecta est per piam feminam Sophiam Handlowa, quae etiam 200 fl. in censum dedit cuidam Marco suburbano pro sacerdotis sustentatione et sacris faciendis. Verum quia is census non solvitur, in ecclesia etiam nullum fit officium et toto anno clausum cessit in passerum habitaculum. Hodie istos laneos cum ecclesia possidet communitas Leopoliensis.

Ecclesia et monasterium Bernardinorum.

De ecclesia et monasterio Bernardinorum sufficet referre, quae vere et fideliter illorum ordinis generalis Franciscus Gonzaga in libro de origine Franciscanae religionis annotata reliquit ²⁾, et sunt haec: Anno a Christo nato 1460 regnante Casimiro eius nominis tertio ³⁾, Polonorum rege, magnificus dominus Andreas Odrowąż, terrarum Podoliae gubernator, capitaneus Leopoliensis impetrato reverendorum dominorum spiritualium consensu emptaque ante ipsam civitatem Leopoliensem area, erexit in ea et aedificandam curavit ecclesiam cum conventu pro fratribus religionis de observantia s. Francisci, quorum illo aevo erat praesidens guardianus Gabriel de Verona, ex fratribus vero unus erat b. pater Ioannes de Dukla, qui ob insignem sanctitatem vitae in eadem ecclesia sepultus magnis etiam modo claret gratiis et miraculis divinis.

¹⁾ O. promeria ²⁾ Zimorowicz dodał u dołu: Materia superatur opus ³⁾ O. ma tylko: Casimiro III.

*) Por. opis B. J. Zimorowicza w O. str. 194 — 196.

Dum autem vivente adhuc ipso magnifico fundatore coflagrata essent eiusdem conventus et ecclesiae lignea aedificia, ille ipse postea opus denuo ligneum restauravit. Haec ille.

Illud igitur opus ligneum, cum usque ad annum Chr. 1600 perdurasset et nihilominus ita fuisset vetustate corruptum, ut iam ruinae obnoxium esse videretur, aliud novum templum et durabilius fratres eodem anno inchoaverunt retento eodem titulo s. Andree apostoli. Ac lapidem quidem angularem reverendissimus Ioannes Solikowski consecrav¹⁾ sabbato post Exaltationem s. Crucis. (14 Sept.) Quod quidem ex secto lapide tam affabre constructum perfici iam videmus, ut decore suo (excipio s. Petri in Vaticano stupendam basilicam) cum urbis et orbis ecclesiis certare videatur et forte si non omnes at certe plurimas vicisset, si proportio in ea servata fuisset. Monasterium quoque in alium locum translatum, hoc est in sinistrum latus²⁾ ecclesiae et usque ad muros civitatis extensum, quem locum et aream R. Mtis commissarii fratribus designaverunt, hac quidem conditione adiecta, quod dexterum³⁾ latus ecclesiae, ubi prius monasterium consistebat, munitione valida et ad quamvis obsidionem ferendam idonea propter securitatem civitatis fratres firmare sese obstrinxerint⁴⁾.

Septuaginta tres fratres numerantur, qui in hoc resident veteri adhuc conventu, qui in victum suum ex tota Podolia, Pokucia⁵⁾ etc. eleemosynas Leopolim comportant.

Monasterium virginum s. Clarae.

Non segnius surgit monasterium hoc cum sua ecclesia, cuius lapidem angularem consecrav¹⁾ reverendissimus Ioannes Zamoyseus circa festum Agnetis (21 Ian.) a. Domini 1607. Moniales vero eius ordinis hic Leopoli reformatae sunt per suum ministrum anno Dni 1605 in die Assumptionis b. Mariae Virginis (15 Aug.) ac duodecim quidem ex eis reformationem susceperant, duodecim vero remanserant in sua veteri professione, de quibus iam paucae, in vivis supersunt. Ex iis vero, quae in reformatam religionem ingressae sunt, plurimae sunt illustrium natalium. Professae circiter 40, novitiae 12. Sustentantur ex bonis Kimierz⁶⁾ dotalibus pecuniis acquisitis, tamen et eleemosynis. Reverendissimus Ioannes Zamoyseus centenos florenos annuos eisdem attribuit.

Hactenus ecclesiarum tam intra, quam extra Leopolim consistentium relationem prosecuti sumus, cui haec adiuncta esto⁷⁾:

¹⁾ O. nie ma: consecrav²⁾ O. locum ³⁾ O. dexter ⁴⁾ O. obstrinxerunt ⁵⁾ Pocutia ⁶⁾ K. Kimiersz ⁷⁾ K. ma następną additio: Ecclesia s. Martini et conventus patrum Carmelitarum Calceatorum erectus est anno Domini 1658, ut sonat erectio in actis consistorii Leopoliensis anno eodem.

Appendix.

Quod celebres ac statae (*sic*) processiones, quae non modo a clero, verum etiam a regularibus¹⁾ insimul peraguntur, ad istas ecclesias procedere ac in iis supplicationes fundere soleant:

In die s. Marci proceditur ad ecclesias s. Spiritus, s. Crucis, fratrum conventualium s. Francisci et hic fit concio, s. Catherinae²⁾ in arce inferiori.

Die prima Rogationum proceditur ad ecclesias s. Stanislai, s. Annae et tum in metropolitana ecclesia fit concio, alioquin in caemeterio concio peragebatur.

Secunda die Rogationum proceditur ad ecclesias s. Ioannis, Omnium Sanctorum, b. Virginis in suburbio Cracoviensi, Corporis Christi Dominicanorum et ibi fit concio.

Tertia die Rogationum proceditur ad ecclesias s. Laurentii, s. Andreae apud Bernardinos et ibi concio habetur, in fine ad s. Crucis prope portam.

In die Divisionis apostolorum in memoriam insignis victoriae de Cruciferis proceditur ad ecclesiam Bernardinorum, ubi et concio fieri solet.

Fuerunt antiquitus et aliae processiones, quae uti particulares et ad libitum inductae merito exoleverunt.

Parochialium ecclesiarum relatio.

Latitudo et fines archidioecesis.

Quia parochiales ecclesiae a sua matrice avulsae ac hinc inde³⁾ per archidioecesim in curam et custodiam succedaneam animarum dispositae, complexu eius continentur, operae pretium dueimus ante archidioecesis ipsius fines describere. Ab oriente igitur ibi incipit, ubi et Pocucia⁴⁾, quam totam complectitur nempe a Sniatinensi⁵⁾ ecclesia et oppido, exinde protensive partem Podoliae occupans Białobuznicensi⁶⁾, Koczubiniensi, Liezkoviensi ecclesiis et oppidis terminatur. A meridie vero Zydzacoviensi, cuius districtus portionem certam continet ecclesia et oppido clauditur, iamque dioecesim Praemisliensem⁷⁾ contingam habere incipit; ab occasu autem quasi in circulum eadem dioecesi Praemisliensi⁸⁾ ambitur, Rudnensi, Wisnensi⁹⁾, Iaworiensi¹⁰⁾, Nimirowiensi¹¹⁾ eccle-

¹⁾ O. regalibus ²⁾ K. Catharinae ³⁾ O. unde ⁴⁾ K. Pokucia
⁵⁾ O. Asniatinensi, K. a Siniatinensi ⁶⁾ K. Białobucznicensi ⁷⁾ K. Premisliensem
⁸⁾ K. Premisliensi ⁹⁾ O. nie ma: Wisnensi ¹⁰⁾ K. Iaworiensi
¹¹⁾ K. Niemieroviensi

siis et oppidis definita. Demum a septentrione Helmensem ¹⁾ dioecesis habet conterminatam et modico spatio Luceoriensem quoque attingit, disternatur autem istis ecclesiis et oppidis: Kamionacensi, Buscensi, Białokamiensi.

Modus relationis ecclesiarum parochialium.

Immensi esset laboris et liber huius nostrae relationis plus aequo cresceret, si singularum ecclesiarum fundatarum singillatim ²⁾ contenta tam proventuum, quam etiam ³⁾ obligationum curionum referre institueremus, maxime cum ecclesiae iniquitate temporum et catholicorum remisso erga Deum studio et politica improbitate infecto ⁴⁾ in multis defectus insignes patiantur, nec fideliter ⁵⁾, quae sunt Dei, reddantur Deo, quod visitatio seria et accurata ac zelo gloriae Dei plena connotabit et in lucem proferet. Nos hic tantum imprimis, quae sunt fundatae ecclesiae et quae non, et quos titulos gerunt, quamvis multo plures sunt absque titulis, deinde fundatarum tempora et ipsos fundatores commonstrabimus. Tum vero qui ⁶⁾ curiones, quive commendarii quaslibet administrent et regant, referemus. Denique qui possessores nunc bonorum, in quibus ecclesiae consistunt, idque eo ordine.

Partitio archidioecesis.

Propter multas rationes, quae tam in ecclesiarum rectam administrationem, quam parochorum directionem cedunt, distincta est archidioecesis in septem decanatus. Decani autem tanquam praesides sui ut sic dicam territorii nunquam ab inspectione ecclesiarum et parochorum sibi subiectorum desistunt, inopinatis ac repentinis casibus consilio et auxilio occurrunt, singulis annis ecclesias et parochos subiectos visitant, modicos excessus ⁷⁾ corrigunt, si quid gravius deprehenderint ad officium deferunt, mandata illustrissimorum dominorum archiepiscoporum exsequuntur, processus dirigunt publicatosque Leopolim remittunt. Sunt autem isti decanatus septem:

1. Leopoliensis	28	ecclesiae
2. Grodecensis	11	"
3. Zydaczoviensis	8	"
4. Ustensis ⁸⁾	27	"

¹⁾ K. Chelmsensem ²⁾ K. O. sigillatim ³⁾ O. earum ⁴⁾ K. confecto ⁵⁾ O. ne quidem fideliorum ⁶⁾ K. quia ⁷⁾ O. excelsus ⁸⁾ K. Ustensis nunc Haliciensis

5. Rohatinensis	10	ecclesiae
6. Złoczowiensis ¹⁾	9	"
7. Trebowliensis	16	"

Summa ecclesiarum 102 exceptis desolatis. Per hos decanatus cursoria eo ordine servatur, quo ecclesiae sunt infra dispositae *).

In decanatu Leopoliensi continentur ecclesiae istae :

1. Starosielienis tituli ss. Trinitatis et b. Mariae Virginis, fundata per Ioannem Zawischicz ²⁾ de Garbow alias de Stare Sioło ³⁾ haeredem, capitaneum castri Kolo ⁴⁾ anno Domini 1454 feria 6. ante festum Epiphaniae (4. Ianuarii). Aucta haec fundatio per Ioannem Amor de Tarnow, palatinum Cracoviensem cum coniuge ipsius Barbara, haerede de Stare Sioło ⁵⁾ anno 1486 feria 4. ante Purificationem Mariae (1. Februarii). Illustrissimus dominus castellanus Cracoviensis, dux Ostrogiensis, hodie bonorum est dominus, parochus venerabilis Martinus Zabłocki ⁶⁾, consistorii notarius et eius decanatus regens ⁷⁾.

2. Davidoviensis tituli s. Stanislai. Fundator eius Stanislaus, haeres in Dawidow, iudex terrestris Leopoliensis, anno 1439 feria 6. ante festum s. Martini (6. Novem.). Parochus Andreas Grodziec; possessores bonorum sunt generosi Ioannes Czopowski, subiudex Leopoliensis et ... ⁸⁾.

3. Crotosinensis non habet fundationem scriptam. Possident eam et regunt Dominicani, nam et ipsa bona ipsorum sunt. Ecclesia procul dubio est parochialis, nam et sacramenta in ea administrantur ⁹⁾ et baptisterium ¹⁰⁾ habet, quo iure tamen eam suo regimini subdiderint, nescitur **). Certe ad curam animarum exercendam in ea ecclesia nullam a loci ordinario potestatem accipiunt,

¹⁾ K. Złoczowiensis nunc Dunaioviensis ²⁾ K. Zawischicz ³⁾ K. Starosioło ⁴⁾ K. Koło ⁵⁾ K. Starosioło ⁶⁾ K. Zabłocki ⁷⁾ K. ma jeszcze następujące zdanie: Fundatio haec cum auctione ingrossata est in acta archiepiscopatus Leopoliensis anno Domini 1605 die 1. Decembris. ⁸⁾ W O. luka niewypełniona, K. nie ma: et i luki zaznaczonej, choć podmiotem w zdaniu i w tym rękopisie: possessores ⁹⁾ K. administrant ¹⁰⁾ O. baptisterium

*) Objaśnienia co do miejscowości podaję z reguły tylko przy tych kościołach, które już dzisiaj nie istnieją, wyjąwszy nadzwyczajne wypadki, gdzie mogłaby istnieć jakaś wątpliwość, tudzież gdzie kościół za Pirawskiego był opuszczony, lub należy obecnie do innej dyecezyi.

**) Wytłómacza to dokument, przedrukowany w Aktach grodzkich i ziemskich w t. 2 nr. 25.

sed priores Leopolienses ad libitum fratres eo mittunt, id quoque, quo iure eis liceat, nemini constat, quamvis omnis iurisdictionis fons et origo de manibus loci ordinariorum derivetur et in omnes curam animarum sustinentes per totam dioecesim diffundatur. Contributiones etiam, si quae archidioecesi sunt solvendae, illi ex hac ecclesia et alia solvere recusant.

4. Wolkowiensis non est dotata, ideoque administratur per commendarium Sigismundum Długoborski. Possessores sunt generosi domini Brzozdowscy ¹⁾.

5. Rakowcensis ²⁾ fundata a Nicolao Naraiewski, gladifero Leopoliensi, anno Domini 1598 die 14. Decembris. Per commendarium regitur Martinum a Przeczław. Possessores bonorum generosi idem Nicolaus Naraiewski fundator et Christophorus Lesniowski, tribunus Zydaczoviensis.

6. Navariensis ³⁾ nullam certam habet foundationem, ideo per commendarium administratur Mathiam Michaelidem. Haeres bonorum est generosus dominus Christophorus Lesniowski, tribunus Zydaczoviensis ⁴⁾.

7. Hodoviciensis non habet quidem scriptam foundationem, habet tamen dotem estque in eius usu et pacifica possessione, videlicet decimas Hodoviciensis, Stawcanensis ⁵⁾, Pustomyensis, Maleczkoviensis praediorum, nec non missalia post colonos Hodovicienses. Tenutarius bonorum est reverendus dominus praepositus Leopoliensis, idem et parochus, sed brevi resignaturus ⁶⁾.

8. Zimnowodensis tituli s. Catherinae, fundata per Ioannem, haeredem in Zimnowoda, iudicem terrae Leopoliensis anno Domini 1453 feria 3. paschali (27. Martii). Ecclesia est muro exstructa impensis in testamento relictis olim generosi Iacobi Semp Szarzynski, subdapiferi Leopoliensis. Patres Societatis Iesu bonorum sunt possessores, parochus Gabriel Tandowski.

9. Malczyceensis ^{7) *)}. Fundavit eam Waysko Moszoneczycz, haeres in Malczyce ⁸⁾, anno Domini 1428 feria 6. in crastino b. Mariae Magdalenae (23. Iulii). Vacat nunc. Haeres bonorum est et collator ecclesiae, generosus dominus Paulus Tarło ⁹⁾. Illustrissimi domini archiepiscopi de sua sorte ^{**)} dant eidem parocho, dum exstat, decimam de pradio et mensuram de molendino.

¹⁾ K. Brzozdowszczy ²⁾ K. Rakowcensis ³⁾ K. Nawariensis

⁴⁾ K. ma następującą additio: Huius ecclesiae fundatio reperitur in actis consistorii Leopoliensis anno Domini 1630 die 19. mensis Aprilis. Ingrossatio privilegiorum pro ecclesia Nawariensi in actis archiepiscopatus Leopoliensis 1664 25. Ianuarii. ⁵⁾ K. Stawcanensis ⁶⁾ K. ma jeszcze additio: Ingrossatio decreti pro ecclesia eadem ratione Campi Hyblowski in actis archiepiscopatus Leopoliensis 1664 10. Octobris. ⁷⁾ K. Małczyceensis ⁸⁾ K. Małczyce ⁹⁾ K. Tarło

^{*)} Małczyce albo Powitno, powiat grodecki.

^{**)} Por. Akta grodzkie i ziemskie t. 2 nr. 82 i 87.

10. Rzesnensis in bonis mensae archiepiscopalis, non habet fundationem certam. Tenutarius advitalis, nobilis Andreas Napolski, solvit sacerdoti annuos fl. 20, totidem solvunt subditi et lignis certis eundem sublevant. Commendarium agit venerabilis Adamus Kobylecki ¹⁾, mansionarius Leopoliensis. Hic anno praeterito emit pro ecclesiae seu sacerdotis usu eius medium lanei cum pratis ad eam antiquitus pertinentibus, in quo ecclesia consistit, sed requiritur ad id consensus illustrissimi domini archiepiscopi et venerabilis capituli. Ad eam quoque ecclesiam legavit generosus Iacobus Czarnowski ²⁾ annuos florenos 12, quod actis terrestribus anno 1614 feria 5. post Epiphaniam (9. Ianuarii) connotatum est ³⁾.

11. Koscieioviensis ⁴⁾ non habet fundationem scriptam, regitur per Dominicanos, quorum sunt haec ipsa bona. Recordamur ibi parochum secularem et domum parochialem; qua autem ratione sub regimen ⁵⁾ ipsorum fratrum venerit, nescitur ⁶⁾). Prior conventus Leopoliensis ad libitum eo ⁶⁾ fratres mittit sine ulla loci ordinarii iurisdictionis delegatione. Est autem ecclesia murata.

12. Zołkiewiensis ⁷⁾ nondum stabilitam habet fundationem, eius administratio est penes vener. Ioannem Gielniowium commendarium, qui idem est parochus Kamionacensis. De facto quidem possidet iam intuitu eius ecclesiae Zołkiewiensis bona Nachoreze ⁸⁾ dicta. Ad quam eandem ecclesiam nobilis Ioannes Mankowski, vetus illustrissimorum dominorum archiepiscoporum procurator, post suae vitae tempora bona Iasnische ⁹⁾ inscripsit. Ecclesiae ipsius structura magnifica et speciosissima. Duo sacerdotes in ea officia obeunt divina ¹⁰⁾.

13. Kulikoviensis. Titulus primaevae ss. Trinitatis, auctus deinde titulus in electione praepositurae b. Virginis Mariae, sanctorum Stanislai, Nicolai. Praepositurae titulo insignis fundata est per Nicolaum, haeredem de Kulikow, anno Domini 1399, Iuni 17 cum confirmatione Iacobi, archiepiscopi Haliciensis, eodem anno et die et ¹¹⁾ cum confirmatione Sigismundi Augusti anno 1562 feria 4. ante festum s. Thomae apostoli (14. Decembris). Erecta vero est in praeposituram per Petrum, archiepiscopum Leopoliensem, anno Domini 1546 die 25. Augusti ad instantiam magnifici Nicolai Her-

¹⁾ K. Kobylecki ²⁾ K. Ciaznowski ³⁾ W K. jeszcze następująca additio: Habet et fundos sibi applicatos hic Leopoli sitos, ut videre est (*sic!*) in actis archiepiscopatus Leopoliensis anno Domini 1667

⁴⁾ K. Koscieioviensis ⁵⁾ O. regimine ⁶⁾ O. eos ⁷⁾ K. Zołkiewiensis ⁸⁾ K. Nahoree ⁹⁾ K. Iasnische ¹⁰⁾ W K. jeszcze taka additio: Ibidem exstat conventus patrum Dominicanorum fundatus per illustrissimam Theophilam de Zurow in Zołkiew Sobieska, castellanam Cracoviensem. Videantur acta archiepiscopatus Leopoliensis anno Domini 1661 die 23. Septembris. Itidem in Zołkiew est hospitales. Lazari. Fundatio eius legitur inserta ad acta consistorii Leopoliensis anno Domini 1629 die 26. mensis Ianuarii. ¹¹⁾ O. nie ma słów od: cum confirmatione do: et

^{*)} Por. Akta grodzkie i ziemskie t. 2 nr. 25.

bort¹⁾ Odnowski de Fulstin²⁾, castellani Praemisliensis, capitanei Leopoliensis. Praepositus est reverendus Thomas Pirawski, decanus Leopoliensis. Duo sacerdotes continuo resident. Haeres bonorum generosus dominus Stanislaus Zorawinski, succamerarius Hali-ciensis³⁾).

14. Zol̄tanicensis non habet foundationem, parochus tamen est in possessione certorum emetonum et aliarum obventionum non modicarum. Parochus Seraphinus Bitomiensis; haeres bonorum: generosi domini duo Kurzansey⁴⁾.

15. Camionacensis. Bona sunt regalia et capitaneatus sine iurisdictione. Nullam habet scriptam foundationem. Si extraderentur decimae, uti olim opimam parochus haberet provisionem. Is est Ioannes Gielniowius, supra etiam commendarius Zolkiewiensis; capitaneus illustrissimus dominus palatinus Chioviensis, militiae dux.

16. Zelechoviensis⁵⁾ fundata per Stanislaum Kay de⁶⁾ Milotyce, Ioannem de Zelechow alias de Dolischice⁷⁾ et Nicolaum Mrzigloski de Streptow anno Domini 1426 feria 6. ante Laetare (18. Martii). Foundationis exstant originalia privilegia apud generosum dominum Petrum Ozga, capitaneum Trebowliensem, habentur et in actis consistorii anno 1569 die 2. Octobris. Parochus est Laurentius Dłuzynski, possessores bonorum multi domini: Wrzeszczowie⁸⁾, Chocimiersey⁹⁾ etc.; generosus etiam dominus Petrus Ozga, capitaneus Trebowliensis, parochianus et collator¹⁰⁾.

17. Tadaniensis nullam habet foundationem et non ita pridem erecta¹¹⁾. Commendarius est venerabilis Thomas Zydaczoviensis, haeres bonorum dominus Chotecki.

18. Buscensis praepositura insignis, habet foundationem bonam, villam Batatiiow¹²⁾ et alia, et quia primaeva undecio perierat, renovata est per Sigismundum Augustum regem anno Domini 1554 die 20. Novembris. Haec praepositura incorporata est per serenissimum modernum regem ad archidiaconatum Leopoliensem, uti supra relatam est. Praepositus est reverendus dominus Lucas

¹⁾ K. Herburt ²⁾ K. Fulsztyn ³⁾ K. ma nadto później dodany ustep: Beneficium Kulikowiense monoculum, vide: Fundatio a. Domini 1546 facta, ingrossata in acta consistorii Leopoliensis 1663 die 19. Aprilis. Haec sunt annotata ex extractu foundationis, quae erat producta in iudicio consistoriali Leopoliensi in causa ratione decimae ex villa Artasow 1722 et 1723 anno, acta vero a. 1663 non sunt; originale quaerendum in archivo. ⁴⁾ K. Kuczancei ⁵⁾ O. Zalechoviensis ⁶⁾ K. i O. Kayde ⁷⁾ K. Dolichice ⁸⁾ K. Wrzeszczowicz ⁹⁾ K. Chocimiersey ¹⁰⁾ W K. dodatek później: Ratione iuris patronatus ecclesiae exstat concordia in actis archiepiscopatus Leopoliensis anno Domini 1542. ¹¹⁾ W K. dodatek: In actis reverendissimi Zamoy-ski est mentio de fundatione anno Domini 1610 die ss. Petri et Pauli apostolorum (29. Iunii) circa decretum adiudicationis decimae villae Hopsin anno Domini 1615 die 3. Iulii latum. ¹²⁾ K. Bataiow

Kalinski, sacerdotes resident quinque. Sunt autem duae ecclesiae in hoc oppido, altera vetus s. Stanislai, altera nova nondum consecrata, in qua sacramenta administrantur, in illa vero certis temporibus sacra fiunt. Capitaneus illustris et magnificus dominus Tarnowski, castellanus Sendomiriensis.

Fundavit in hoc eodem oppido illustris et magnificus dominus Georgius, dux in Wisniowiecz, castellanus Chioviensis, conventum Dominicanorum idque paucis abhinc annis emptis pro conventu bonis Derzow ¹⁾ nuncupatis in districtu Zydaczoviensi.

19. Iaryczoviensis. Hanc fundavit Nicolaus de Kniehyncze ²⁾, haeres in Iaryczow anno Domini 1451 sabbato ante festum Translationis s. Stanislai (25. Sept.) Parochus venerabilis Albertus Lawendowski, haeres bonorum generosus dominus Adamus Zolkiewski, castrorum metator ³⁾, capitaneus Rohatinensis.

20. Kukizoviensis nullam habet certam foundationem. Commendarius Mathaeus Błaszkwicz ⁴⁾, dominus bonorum illustrissimus dominus palatinus Chioviensis et campiductor.

21. Prussensis tituli s. Bartholomaei, fundata per Casimirum, regem Poloniae, anno Domini 1485 die dominico post festum Undecim Milium Virginum (23. Octobris) ⁵⁾. Vacat morte Martini Iodlovii ⁶⁾, ultimi parochi.

22. Malechoviensis tituli s. Michaelis archangeli. Fundavit eam Ioannes de Chomentow ⁷⁾, iudex Leopoliensis, anno Domini 1527 feria 5. ante festum Pentecostes (6. Iunii). Parochus Ioannes Dembinski, mansionarius Leopoliensis. Bona sunt hospitalis s. Spiritus Leopoliensis ⁸⁾, quae domini consules administrant et parochum praesentant.

23. Sokolnicensis. Non habet scriptam foundationem eorum proventuum, quos parochus possidet, praeterquam restitutionem trium hortulaniarum per Stephanum regem, factam anno 1579, bona enim sunt regalia. Parochus venerabilis Stanislaus Curovius, decrepitae senectutis et oculis caligans ⁹⁾.

24. Zubrzensis. Non habet scriptam foundationem eorum, quae ⁹⁾ parochus percipit. Bona sunt dominorum consulum Leopoliensium, parochus venerabilis Andreas Simonides, idem et Sokoloviensis.

25. Czesczensis ^{**)} fundata est per Nicolaum Dimitrowski, haeredem Czescensem, anno Domini 1420 die s. Martini (11. Novembris). Verum quoniam haec bona postea ad Franciscanos conventuales sunt devoluta et ipsa parochialis ecclesia est eorum conventui unita ¹⁰⁾ per reverendissimum dominum Solicovium

¹⁾ K. Drizow ²⁾ K. Kniehyncze ³⁾ K. murator ⁴⁾ K. Błaszkwicz ⁵⁾ K. Iadlovii ⁶⁾ K. Chomentow ⁷⁾ O. Leopoli ⁸⁾ K. majesze additio: Istius ecclesiae privilegium oblatum est in actis consistorii Leopoliensis anno Domini 1662 20 Octobris ⁹⁾ O. eorumque ¹⁰⁾ O. unica

^{*)} Por. Akta grodzkie i ziemskie t. 6 nr. 140.

^{***)} W Czyszkach koło Winnik.

anno Domini 1592, quam unionem postea confirmavit Clemens Octavus a. Dni 1602 pridie Idus Octobris (*14 Oct.*) Et quidem fratres quoad eam ecclesiam parent legi dioecesanae et contributionem solvunt non gravatim, sed tamen sine loci ordinarii concessione ipsismet ¹⁾ fratribus administrationem sacramentorum committunt, quamvis in unitis ecclesiis concilium Tridentinum ²⁾ perpetuos vicarios requirant.

26. Bielczensis ³⁾ tituli Assumptionis et Nativitatis beatae Mariae Virginis et sanctorum Georgii et Adalberti, fundata est per Włodkonem, haeredem de Bielka ⁴⁾ et Ioannem, haeredem de Hermanow, anno Domini 1441 feria 4 post festum s. Stanislai vernalis (*10 Maii*)^{*}). Aucta est fundatio per Hriczkonem ⁵⁾ de Pomorzany, palatinum Podoliensem, anno Domini 1454 feria 4 infra octavam Corporis Christi (*26 Iunii*)^{**}). Parochus vener. Stanislaus Lichowski ⁶⁾).

27. Wiznianensis tituli s. Nicolai, fundata per Ioannem Klusz ⁷⁾ et Margaretham uxorem eius, haeredes de Wyzniany ⁸⁾ anno Domini 1400, 17 Iulii. Confirmata fundatio per Iacobum, archiepiscopum Haliciensem, anno 1400 in crastino b. Bartholomaei apostoli (*25 Augusti*). Ecclesia est murata. Haeredes moderni generosi domini Kuropatniczcy ⁹⁾, parochus vener. Thomas de Zardki.

28. Swirzensis tituli Assumptionis b. Mariae Virginis, fundata per Andream, gladiferum Leopoliensem et Martinum haeredes in Swierz ¹⁰⁾, fratres germanos anno 1484 sabbato ante festum Purificationis (*31 Ianuarii*). Possesores moderni bonorum domini Swierczy ¹¹⁾, parochus vener. Albertus Szczepanowius ¹²⁾).

¹⁾ K. ipsimet ²⁾ O. concilio Tridentino K. concilii Tridentini ³⁾ K. Bielczensis ⁴⁾ K. Bielka ⁵⁾ K. Hriczkonem ⁶⁾ K. ma jeszcze: Haeres modernus bonorum dominus Głębocki, a nadto następującą additio: Erectio ecclesiae in Biłka exstat in actis archiepiscopatus Leopoliensis die Mercurii 26 Septembris anno Domini 1543, item alia die Saturni 12 Februarii a. Dni 1546. ⁷⁾ O. Klucz ⁸⁾ O. Wisnianisz ⁹⁾ K. Kuropatynszczy ¹⁰⁾ K. Swirsz ¹¹⁾ K. Swirzsey ¹²⁾ K. ma jeszcze dwie additiones: 1) Erectio istius ecclesiae est ingrossata in acta archiepiscopatus Leopoliensis anno Domini 1667 in fine anni. Melioratio foundationis eiusdem ecclesiae legitur in actis archiepiscopatus Leopoliensis a. Dni 1677 die 30. Aprilis. 2) Firley grodensis fundata per generosum Petrum a Dąbrowica Firley a. Dni 1648 coram actis terrestribus Buscensibus, approbata fundatio per reverendissimum Krosnowski, archiepiscopum Leopoliensem, anno eodem 29 Aprilis.

*) Por. Akta grodzkie i ziemskie t. 2 nr. 61.

**) Dokument wydrukowany w Aktach grodzkich i ziemskich w t. 2 ur. 79, przyczem zauważyć należy, że wydawca Xaw. Liske trafnie się domyślał, iż zamiast niezrozumiałego Bucho czytać należy Hrycko (z Pomorzan Kierdejowicz).

Decanatus Grodecensis ecclesiae.

1. Grodecensis non habet in scriptis foundationem eorum proventuum, quibus fruitur utitur parochus. Bona sunt regalia, possessor illustrissimi et magnifici marschalei regni filius¹⁾. Parochus rever. dominus Ioannes Baranowski, archidiaconus idem et decanus foraneus.

In castro etiam Grodecensi exstat conventus Franciscanorum conventualium fundatus a Vladislao Iagellone anno Domini 1429.

2. Rodaticensis mancarn²⁾ habet foundationem. Nec enim omnia, in quorum possessione est parochus, complectitur, tantumque continet ex Sigismundi regis dotatione piscinam in medio villae et laneum agri ante villam anno Domini 1521 feria 2 post Conceptionis Mariae (9 Decembris). Bona sunt regalia, possessor illustrissimi et magnifici marschalei regni filius. Parochus Martinus Zabłocki³⁾, notarius consistorii et antea parochus Starosieliensis. Hanc enim aliam parochialem addiderat ei reverendissimus Zamoisius intuitu notariatus, ut sic commodius sustentari posset.

3. Bruchnaliensis⁴⁾. Neque haec eorum, quae possidet parochus, in scripto foundationem sortita est. Bona sunt generosi domini Konopacki palatinidae⁵⁾ Kulmensis⁶⁾, parochus Iacobus Miechoviensis⁶⁾.

4. Iaworowiensis⁷⁾ tituli Assumptionis Virginis Mariae et s. Barbarae. Trinam habet foundationem: Prima est Venceslai ducis Oppaviae et Ratiboriae, haeredis in Iaworow, anno Domini 1454 feria 4 ante cathedram s. Petri (20 Febr.)⁸⁾, secunda Petri de Schamotulii, castellani Poznaniensis⁹⁾, anno 1410 feria 6⁸⁾ die s. Valentini (14 Febr.), tertia Lucae de Gorka, castellani Poznaniensis, haeredis in Iaworow, anno Domini 1512. Bona regalia, possessor illustrissimus et magnificus dominus Adamus Hieronymus, pocillator regni. Parochus reverendus dominus Petrus Brodowski, canonicus Leopoliensis⁹⁾.

¹⁾ K. nie ma całego tego zdania od: bona do: filius ²⁾ W O. zaznaczono mylnie skrócenie, którego przy tem słowie wcale nie potrzeba.

³⁾ K. Zabłocki ⁴⁾ O. palatinidi ⁵⁾ K. Culmensis ⁶⁾ W K. additio: Compositio amicabile inter parochum Bruchnalensem et rever. patres Societatis Iesu collegii Leopoliensis ratione decimarum inserta est ad acta consistorii Leopoliensis a. Dni 1630 die Mercurii 24 mensis Aprilis.

⁷⁾ K. Praemisliensis ⁸⁾ K. O. mylnie feria 4. ⁹⁾ W K. additio: Erectio confraternitatis ss. Corporis Christi in hac ecclesia fundatae est ingrossata in actis consistorii Leopoliensis a. Dni 1661 3. Aprilis. — Erectio ecclesiae Iaworowiensis exstat iu actis archiepiscopatus Leopoliensis a. 1550 die Veneris 24 Octobris.

*) Należy dzisiaj do dyecezyi przemyskiej.

**) Dzisiaj do dyecezyi przemyskiej.

***) Por. Akta grodzkie i ziemskie t. 5 nr. 135.

5. Nimiroviensis¹⁾ habet recentem sed modicam fundationem generosi domini Ioannis Stadnicki de Zmigrod, cuius est et oppidum ipsum. Parochus vener. Martinus Witkowiez.

6. Rudcensis*) nullam habet certam dotem. Possessor bonorum generosus dominus Georgius Ozurilo, parochus vener. Stanislaus Laskowita²⁾. Sed hanc ecclesiam inquietare reverendissimus Praemisliensis, suae dioecesis esse ecclesiam dictitans, nuperque sede vacante turbabatur parochus citationibus et trahebatur Praemisliam, quibus tamen ille non paruit³⁾.

7. Tuligloviensis**) tituli s. Simonis et Iudae et s. Dorotheae. Fundata seu verius fundatio vetus renovata per genorosum dominum Stanislauum Korytko⁴⁾ de Pohorce anno 1600. 23 Iulii. Hodie filii eiusdem generosi domini Ioannes et Stanislaus Korytkowie, bonorum haeredes et possessores⁵⁾.

8. Commarnensis***) non habet scriptam fundationem earum obventionum⁶⁾, quas parochus tollit. Bona sunt illustrissimi domini Ioannis, comitis ab Ostrorog, palatini Poznaniensis⁷⁾, parochus vener. Florianus Levinus⁸⁾.

9. Rumnensis****) tituli s. Catherinae, fundata per magnif. Stanislauum de Chodecz, palatinum Russiae anno 1471 feria 4 post Undecim Milia Virginum (23 Octob.)†) Parochus vener. Petrus Ostrowski.

10. Scerezensis. Eius fundatio originalis, cum esset perperdita, renovata est per Sigismundum Augustum anno Domini 1556 feria 4 in crastino s. Augnetis (22 Ianuarii). Cui etiam est annexa et in filiam data ecclesia proxima Siemianoviensis per Sigismundum regem anno 1532 sabbato post Francisci (5. Octobr.) Bona regalia, possessor magnifica domina Sobieska, vexillifera regni, vidua, sed Sczerecensium bonorum possessor illustrissima et magnif. domina Mnischowa, palatina Sendomiriensis⁹⁾. Parochus rever. dominus Thomas Pirawski, decanus Leopoliensis, sed ad breve tempus, si certa gratia illustrissimi ac reverendissimi domini archiepiscopi accesserit (sic).

11. Mikolaioviensis¹⁰⁾ fundata per serenissimum regem modernum ad instantiam illustrissimi et magnifici domini Georgii

1) K. Niemieroviensis 2) O. Laskowicza 3) O. patuit 4) O. Korytko 5) K. ma additio: Legitur fundatio huins ecclesiae in actis consistorii Leopoliensis a. Dni 1628 die 16 mensis Februarii. — Brak w K. O. nazwiska proboszcza 6) O. obventionem 7) K. Poznaniensis 8) W K. additio: Erectio istius ecclesiae ingrossata est ad acta archiepiscopatus Leopoliensis anno Domini 1667 30 Decembris 9) K. Sandomirensis 10) K. Mikolaioviensis

*) Rudki należą teraz do dyecezyi przemyskiej.

**) Obecnie w dyecezyi przemyskiej.

***) Obecnie w dyecezyi przemyskiej.

****) Teraz w dyecezyi przemyskiej.

†) Por. Akta grodzkie i ziemskie t. 2 nr. 117.

Mniszek, palatini Sandomiriensis, Leopoliensis capitanei, anno Domini 1607 die 17 Maii¹⁾. Bona regalia, possessor illustrissimus dominus palatinus Poznaniensis, Ioannes comes de Ostrorog; parochus, sed nondum institutus, Bartholomaeus Kuczowski²⁾.

Decanatus Zydaczoviensis ecclesiae.

1. Zydaczoviensis non habet integram foundationem scriptam³⁾. Super villam tantum Rogozna ius habent vicarii metropolitani, quibus uti supra relaturn est, dum proventus vicariorum recenseretur, unita haec est ecclesia illaque murata. Capitaneus generosus dominus Zołczynski, commendarius (non enim perpetuum, ut requirit concilium Tridentinum, constituerunt vicarium) venerabilis Hieronymus Bontkowita⁴⁾.

2. Rozdoliensis non habet certam dotem. Bonorum est possessor⁴⁾ et haeres generosus dominus Ioannes Czernieiowski, subpincerna Leopoliensis, commendarius vener. Gaspar Iaroslaviensis.

3. Zorawnensis fundata per Ioannem Chodorowski, haeredem de Zurawno⁵⁾, anno Domini 1488 die s. Dorotheae virginis et martyris (6 Febr.) Bonorum possessor generosus dominus Adamus Zołkiewski, castrorum praefectus, parochus vener. Mathias⁶⁾ Tyrawski.

4. Wuniloviensis fundata per magnificam dominam Elisabetham de Lezenicze Sieniawska viduam⁷⁾ anno Domini 1610 die 26 Iulii, cuius et bona sunt. Parochus vener. Stanislaus Gembarski.

5. Kalusiensis tituli b. Mariae Magdalенаe, fundata per Casimirum regem a. Dni 1469 feria 4 ante festum Paschae, (29 Martii) renovata per Stephanum anno Domini 1578 die 3. Decembris. Bo-

¹⁾ W O. daty nie ma. K. ma nadto: Quae fundatio est ingrossata in actis consistorii Leopoliensis anno 1616 die 14 Decembris.

²⁾ W K. jeszcze dodatek: 12ma Korytkoviensis fundata per generosum Franciscum de Pohorce Korytko, oppidi Korytkow haeredem. Erectio eius exstat in actis archiepiscopatus Leopoliensis anno Domini 1703 die Veneris 1 Iunii. Primus parochus rever. Casimirus Burdowicz. ³⁾ O. Bątkowicz. Nadto: Fundatio altaris per Wilczynski in ecclesia Zydaczoviensi in actis consistorii Leopoliensis a. Dni 1645 fol. 926. — Inscriptio villae Miedzyrzec ad ecclesiam Zydaczoviensem coram actis Zydaczoviensibus feria 6 post festum s. Valentini martyris proxima (17 Febr.) a. Dni 1628 per generosum Georgium Zołczynski haeredem ingrossata in acta consistorii Leopoliensis a. 1665 die 29 Decembris ⁴⁾ O. nie ma: possessor ⁵⁾ K. Zorawno ⁶⁾ O. nie ma: Mathias ⁷⁾ K. Lezenice

^{*)} Por. Akta grodzkie i ziemskie t. 2 nr. 16 i 39.

na sunt regalia, possessor illustrissimus et magnificus dominus palatinus Chioviensis, parochus vener. Stephanus Chrzanowski ¹⁾).

6. Dolnensis fundata est ²⁾ per Casimirum regem anno Domini 1460 ³⁾ feria 4 ante festum Paschae (9 April.)*) et eiusmodi fundatio inscripta actis castrensibus Crasnostaviensibus anno Domini 1486 sabbato ante dominicam Misericordiae (8. Apr.) Haec ecclesia est unita capitulo Praemisliensi non ita valde pridem contra concilii Tridentini sessionem 14 cap. 9, qui (sic) vetat, ne beneficia diversae et alterius dioecesis beneficio aut monasterio seu collegio vel loco etiam pio perpetuo uniantur. Vicarius perpetuus Sebastianus Winiarski, sed non ad normam canonis concilii Tridentini sess. 7 cap. 7 provisus.

Est in eodem quoque oppido ecclesia s. Annae, foundationis magnif. domini ⁴⁾ Stanislai Krasicki, castellani Praemisliensis, capitanei Dolinensis, anno Domini 1597 die 28 Septembris, confirmata per serenissimum modernum regem anno eodem die 16 Octobris. Vacat nunc haec ecclesia per resignationem.

7. Bolechoviensis fundata est ⁵⁾ per generosum dominum ⁶⁾ Nicolaum Giedzinski ⁷⁾ in Bolechow haeredem ⁸⁾, etiam nunc viventem, anno Domini 1607 feria 5 post Epiphaniam (11 Ianuarii). Parochus vener. Stanislaus Potvorovius ⁹⁾).

8. Sokoloviensis ¹⁰⁾ tituli s. Nicolai. fundata per Ioannem Dziedoszycki de Dziedoszyce anno Domini 1520 feria 5 ante dominicam Rogationum (10 Maii) coram actis terrestribus Leopoliensibus. Haeres bonorum magnif. dominus Georgius Dziedoszycki, castellanus Lubaczoviensis, parochus vener. Iacobus Zieniowic ¹¹⁾).

¹⁾ W K. additio: In hac ecclesia est fundatum altare s. Annae per generosos Szredzinski, erectum a. Dni 1646 7. Maii. Insertio privilegii pro confraternitate s. Annae anno eodem 24 Aprilis. ²⁾ K. nie ma: est ³⁾ K. O. maja: 1560, co oczywiscie omyłka. ⁴⁾ K. nie ma: domini ⁵⁾ K. nie ma: est ⁶⁾ K. nie ma: dominum ⁷⁾ K. Gidziński ⁸⁾ K. nie ma: haeredem ⁹⁾ K. ma jeszcze: Fundatio ecclesiae s. Crucis in monte extra oppidum Bolechow in actis consistorii Leopoliensis a. 1689 die Veneris 10. mensis Iunii ¹⁰⁾ K. Sokołoviensis ¹¹⁾ K. Zieniowicz. Nadto jeszcze następująca additio: Podhorecensis fundata per generosos Andream Krzeczowski et Annam de Kazanow coniuges. Fundatio exstat in actis castrensibus capitanealibus Leopoliensibus feria 2. ante festum s. Mariae Magdalенаe proxima (20 Iulii) a. Dni 1637, ingrossata in acta consistorii Leopoliensis die 4 Iulii 1704. — Rudensis, fundatio eius exstat in actis archiepiscopatus Leopoliensis a. Dni 1631 die 13. Ianuarii fol. 635.

*) Pomyłka w rękopisach, gdyż odnośny dokument fundacyjny wydrukowany w Aktach grodzkich i ziemskich w t. 4 nr. 106 ma datę 29 marca (feria 4 ante festa solennis Pasce) z r. 1469.

Decanatus Ustensis ecclesiae¹⁾.

1. Ustensis ipsa non habet eorum, quae parochus possidet, scriptam fundationem²⁾ Haeres bonorum est domina Elisabetha Mochilina, principessa Vallachiae. Parochus Andreas Bakovius³⁾ idemque decanus foraneus.

2. Daleiowiensis⁴⁾ tituli b. Mariae Virg., sanctorum Adalberti et Georgii martyrum. Fundata per Ioannem dictum Kola, haerem in Daleiow anno Domini 1417 die Visitationis b. Mariae (2 *Iulii**) eodemque anno et die confirmata per Ioannem, archiepiscopum Leopoliensem. Haeres bonorum eadem principessa Vallachiae, parochus vener. Stanislaus Iacimierz.

3. Kąkolnicensis tituli s. Ioannis apostoli et evangelistae, decem milium martyrum et Mariae Magdalенаe, fundata per reverendissimum Ioannem Rzeszovium, archiepiscopum Leopoliensem, anno Domini 1421 feria⁵⁾ infra octavas Corporis Christi (17 *Mai***) Bona sunt generosi domini Valentini Kalinowski, capitanei Camenecensis, commendarius vener. Albertus Spelnerovicus.

4. Bukaczoviensis est annexa ecclesiae Zorawnensi et eius filia, quae est supra in decanatu Zydaczoviensi, parochusque Zorawnensis curam eius habere est instrictus et commendarium suo sumptu eidem providere. Bona sunt generosi domini Valentini Kalinowski, capitanei Camenecensis, commendarius vener. Albertus Spelnerovicus.

5. Martinoviensis. Renovata eius fundatio per generosum Martinum Staninski⁶⁾ de Stanin, in Martinow haerem, anno Domini 1607 die 1 Augusti, habetur in actis consistorii anno Domini 1607 die ultima Augusti. Hodie haeres bonorum generosus Nicolaus Staninski, parochus vener. Ioannes Stablinius⁷⁾.

6. Haliciensis, quondam metropolis, fundata per Vladislaum anno Domini 1422 in vigilia b. Mariae Magdalенаe (21 *Iulii*). Bona regalia, sed adhuc capitaneo carent; parochus vener. Ieremias Dembowski.

Habent hic quoque conventum Franciscani conventuales fundatum a Casimiro rege anno Domini 1362⁸⁾ sub Cristino, primo archiepiscopo. Otto capitaneus Russiae cum Henrico palatino locum ecclesiae assignaverant sub titulo s. Crucis.

¹⁾ K. ma nadto : nunc decanatus Haliciensis ²⁾ K. nadto: Eius fundatio ingrossata in actis consistorii Leopoliensis Zamoyseii 1609 die undecima mensis Februarii ³⁾ K. Bascovius ⁴⁾ O. Galeoviensis ⁵⁾ K. 4 ⁶⁾ K. Starimski ⁷⁾ W K. następująca additio: Concordia inter parochum haerem in Martinow respectu proventuum ecclesiae a. Dni 1645 27. Ianuarii facta legitur in actis consistorii Leopoliensis, approbata anno eodem 18. Decembris ⁸⁾ K. 1367.

*) Data mylna, gdyż fundacya ustanowiona w r. 1427, a nie 1417. Por. Akta grodzkie i ziemskie t. 2 nr. 47.

**) Por. Akta grodzkie i ziemskie t. 2. nr. 40.

In castro quoque exstat capella d. Catharinae fundata ¹⁾ per Sigismundum regem anno 1533 in crastino festi ss. Trinitatis (9. Iunii).

7. Iezupoliensis ²⁾. Eius ecclesiae vestigia tantum supersunt. Locus nempe, ubi ecclesia parochialis cum domo parochiali locata erat, agri etiam plebanales adhuc monstrantur. Per Tartaros dicitur esse exusta, nec postea reaedificata, forte ideo quia illic ³⁾ conventum Dominicanorum excitavit nuper in arce Smolescensi defunctus magnificus dominus Iacobus Potoczki, palatinus Bracłaviensis ⁴⁾. Possessor bonorum filius praedicti domini palatini.

8. Tysmienicensis. Nec certam, nec scriptam habet foundationem. Possessor bonorum magnifica domina Potocia, palatini supra memorati Bracłaviensis relicta vidua. Intrusus, nam sine commenda, ad ecclesiam manet et sacramenta administrat Thomas Hanulezye Zydzacoviensis ⁵⁾.

9. Tysmianicanensis ⁶⁾ *). Non habet ullam aut certam, aut scriptam foundationem. Bonorum dominus est et haeres generosus dominus Petrus Polanowski. Vacat modo.

10. Nadwornensis fundata per generosum Paulum Kuropatwa de Polaice ⁷⁾ anno Domini 1609 feria 2. post Trinitatem (15. Iunii) coram actis terrestribus Haliciensibus, et in actis consistorii anno Domini 1610 die 15. Ianuarii. Bonorum idem fundator, possessor et haeres, regitur tamen per commendarium vener. Ioannem Witanski.

11. Tłumacensis fundata per Casimirum regem anno Domini 1485 feria 2. in crastino s. Galli (17. Octobr.). Auxerunt hanc foundationem Martinus, Ioannes, Andreas, Adam, haeredes de Niezwiesz, anno Domini 1488 feria 2. infra octavas Epiphaniae (7. Ianuarii). Bona sunt regalia, possessor dominus Potoczki, parochus vener. Nicolaus Smarzewski.

12. Chocimierensis ⁸⁾ non habet eorum, quae parochus possidet, scripto consignatam foundationem. Reliquerat aliquot milia flor. in foundationem eius ecclesiae, quam et muro construxerat, generosus et quidem nuper defunctus dominus Chocimirski, capitaneus Lublinensis, sed an eius haeredes, qui et bonorum nunc possessores sunt, executioni eam voluntatem eius demandaverint, relinquitur in visitatione inquirendum. Parochus venerabilis Adamus Salensis ⁹⁾.

¹⁾ O. nie ma: fundata ²⁾ K. Iesupoliensis ³⁾ K. ibi ⁴⁾ K. Bracłaviensis ⁵⁾ K. ma jeszcze: Czertanica. Erectio conventus Patrum ordinis Praedicatorum exstat in actis archiepiscopatus Leopoliensis a. Domini 1662 die Mercurii 25. Octobris. ⁶⁾ K. Tysmianicznensis ⁷⁾ K. Polaice ⁸⁾ K. Chocimiriensis ⁹⁾ W K. additio: Ingrossatio rectorum proventuum huius ecclesiae legitur in actis consistorii Leopoliensis anno Domini 1631 die 17. Septembris.

*) Tyśmieniczany nie mają dzisiaj kościoła; 45 dusz rz. kat. obrządku należy obecnie do parafii w Nadwórninie, odległej o 19 kilometrów.

13. Zukoviensis tituli ss. Trinitatis et b. Mariae Virginis. Fundavit eam Nicolaus alias Sloczylo, haeres de Zukow, anno Domini 1458 feria 3. die s. Alexii (17. Iulii). Bonorum possessores domini Koryczyńscy, parochus vener. Christophorus Radorzyski.

14. Corsoviensis. Non habet ullam dotem, vacat. Bonorum haeres generosus dominus Martinus Kazanowski, rotae magister.

15. Colomiensis. Non exstat scripto comprehensa fundatio eorum, quae parochus possidet, praeter autem alios proventus duos pagos obtinet. Bona sunt regalia nondum a Regia Maiestate cuiquam collata. Parochus vener. Bartholomaeus Kolaczki.

Conventum quoque Dominicani hic habent fundatum a Wladislao Jagellone anno Domini 1413 ¹⁾.

16. Zablotoviensis tituli ss. Trinitatis, fundata per generosum Stanislaum Woluski ²⁾ de Boguszyce, vexilliferum Ravensem, nunc vero capitaneum, et Catherinam de Potok, haeredes in Zablotow, anno Domini 1605 ultima Aprilis. Bonorum possessor dominus Stephanus Potoczki, capitaneus Felinensis; parochus vener. Christophorus Zabierzowski, nondum consecratus.

17. Sieniatinensis ³⁾ non gaudet scripta fundatione eorum, quae parochus tenet, ius tamen habet in villa. Possessor bonorum, quae sunt regalia, illustriss. et magnif. dominus palatinus Cracoviensis Zebrzydowski, parochus venerabilis Hieronymus Sandomiriensis ⁴⁾.

18. Cropolecensis ⁵⁾ tituli s. Nicolai episcopi et Catharinae, fundata per Vladislaum regem anno Domini 1427 feria 3. infra octavas Corporis Christi (27. Maii) ⁶⁾. Habet villam grandem et opimam, sed est oppignorata in summa quattuor millium florenorum. Bona sunt domini Stephani Potocki, capitanei Felinensis. Parochus vener. Iacobus Stanicius, qui et praepositus Gologoriensis. Non habet tantum animi, ut vindicare audeat villam inique ab ecclesia alienatam.

19. Przewłocensis ⁷⁾ ⁸⁾. Nullam habet dotem, sustentatur tantum sacerdos ad libitum dominae advitalis. Ea est domina Polanowska vidua, commendarius vener. Ioannes Tarnoviensis.

¹⁾ K. ma nado: Est fundatio istius ecclesiae ingrossata in actis consistorii Leopoliensis anno Domini 1689 die Lunae 17. Decembris.

²⁾ K. Woluczki ³⁾ K. Sieniatynensis ⁴⁾ O. nie ma słów od: parochus do: Sandomiriensis. ⁵⁾ K. Przewlocensis

⁶⁾ Kropiec, później Koropiec, powiat buczacki.

⁷⁾ Por. Akta grodzkie i ziemskie t. 7 nr. 37, gdzie dokument fundacyjny datowany w Drohobycz: infra octavas Visitationis s. Marie feria tertia (8. lipca) a. 1427.

⁸⁾ Przewłoka w powiecie buczackim. Obecnie jest tam 60 dusz, należących do parafii w Petlikowcach, odległej o 3·8 kilometrów. O Przewłoce mowa w dokumencie, drukowanym w Aktach grodzkich i ziemskich t. 2 nr. 110.

20. Buczacensis tituli b. Mariae Virginis. Ecclesia est insignis murata, fundata per Michaellem Habdank, haeredem in Buczac¹⁾, anno Domini 1401 *). Bona sunt illustrissimi et magnifici domini Stanislai Lanckoronski, palatini Podoliae. Parochus venerabilis Bartholomaeus Smarzewski, adeo et senio et corporis invale tudine oppressus, ut coadiutore prorsus indigeat.

Ibidem est altare bene fundatum in bonis Holhoc Podhaisciensi; altarista vener. Burnicki²⁾).

21. Bariciensis³⁾ per Hieronymum Iazłowiecki de Buczac, Sokaliensem et Czerwonogrodensem capitaneum, fundata anno Domini 1602. Possessor bonorum illustriss. dux Radivilus, castellanus Trocensis; parochus rever. dominus Adamus Makocki⁴⁾).

Insuper⁵⁾ ecclesiae in hoc decanatu desolatae aut vacantes:

Wolezkoviensis**) et est consecrata, generosi domini Ioannis Bełzecki.

Horożanensis***) generosi domini Nicolai Makowiecki.

Nizniowiensis****) fundata esse dicitur generosi domini Bludnicki.

Niemceinensis⁶⁾†) nobilis domini Skopowski.

Kołaczkoviensis††) generosi domini Stephani Potocki⁷⁾).

1) K. Buczacz 2) K. Bruznicki. Nadto: Fundatio ecclesiae Buczacensis est ingrossata in acta officii castrensis Trembowliensis feria 5. post festum Assumptionis b. Mariae Virginis (17. Augusti) anno Domini 1713, tum in actis consistorii Leopoliensis a. Domini 1713 die Iovis 5. mensis Ianuarii, fol. 460. Oblata consensus reverendissimi archiepiscopi super nova erectione conventus Dominicanorum in oppido Buczac. 3) K. Barisiensis 4) K. ma nadto: Ingrossatio foundationis ecclesiae Barisiensis est in actis consistorii Leopoliensis a. 1708 die 3. Septembris, fol. 629. — Stanislavoviensis collegiata. Istius ecclesiae erectio est in actis archiepiscopatus Leopoliensis a. Domini 1669 14. Iunii. — Erectio conventus rev. Patrum Trinitariorum in Stanisławow exstat in actis consistorii Leopoliensis 1691 12. Februarii.

5) K. nie ma: insuper 6) K. Niemcezynensis 7) O. Potoczki

*) Właściwie: per Michaellem et Theodoricum, fratres germanos haeredesque in Buczacz. Por. Akta grodzkie i ziemskie t. 5 nr. 25.

**) Wolezków, powiat stanisławowski, tuż koło Maryampola, dokąd należy; dzisiaj tam jeszcze 885 dusz rzym. kat. obrządku.

****) Horożanka w powiecie podhajeckim ma kościół i 433 m. rzym. kat. obrz.

*****) W Niżniowie jest dzisiaj kościół i 638 dusz rz. kat. obrz.

†) Niemszyn w powiecie rohatyńskim nie ma obecnie kościoła; 5 dusz rz. kat. obrz. należy do parafii w Bohuszowcach czyli Bołszowcach, odległych o 9-5 kilometra.

††) Kołaczkowce należą do przyległego Gwoźdźca w powiecie kołomyjskim i mają jeszcze dzisiaj 906 dusz obrz. rz. kat.

Decanatus Rohatinensis ecclesiae.

1. Rohatinensis ecclesia valde insignis, capax, muro educta. Campanili quidem auxerat et ornaverat eam pia memoriae rever. dominus Albertus Perlicki ¹⁾, praepositus et Rohatinensis ²⁾ et Leopoliensis. Non habet tamen omnium eorum, in quorum est possessione praepositus, scriptam fundationem. Ius in villam Podwinie et teloneum pro mansionariis scriptum habet a magnifico olim Ottsza de Chodecz, palatino Cracoviensi, Leopoliensi, Hali-ciensi, Colomiensi, Sieniatiensi ³⁾, Lubaczoviensi capitaneo, quod quidem resignando Sigismundo Primo Rohatinense ⁴⁾ oppidum cum villis ecclesiae Rohatinensis ⁵⁾, cum consensu et expressa Sigismundi regis approbatione contulerat exceperatque dictam villam pro ecclesia anno Domini 1533 feria 4. ⁶⁾ post ss. Trinitatem (*11. Iunii*). Possessor bonorum generosus dominus Iosephus Przeczowski ⁷⁾, Leopoliensis praepositus ⁸⁾.

2. Podkamienensis nullam habet dotem. Bonorum possessor domina Chodorowska, vidua et advitalis, sed dum haec scriberentur mortua. Commendarius vener. Michael Sechinus.

3. Kniehinicensis ⁹⁾*) nullam habet certam dotem. Bonorum haeres generosus dominus Kalinowski, capitaneus Camenencensis: commendarius vener. Simon Wnuk ¹⁰⁾.

4. Wyspensis**) nullam habet certam dotem. Bonorum haeredes domini Wasieczynscy ¹¹⁾, commendarius venerabilis Stanislaus.

¹⁾ K. Perliczki ²⁾ K. Rohatynensis ³⁾ K. Seniatynensi ⁴⁾ K. Rohatynense ⁵⁾ K. Rohatynensi ⁶⁾ K. 2 ⁷⁾ O. Przechowski ⁸⁾ K. ma nadto additio: Ibidem est erecta praebenda ad ecclesiam s. Barbarae, quae erectio legitur in actis archiepiscopatus Leopoliensis a. Domini 1665 13. Novembris. — Fundatio mansionarii in ecclesia Rohatynensi per reverendum Albertum Kolsowski legitur in actis consistorii Leopoliensis a. Domini 1685 die Mercurii 15. Ianuarii, fol. 412. — Oblata fundationis altaris b. Virg. Mariae in ecclesia Rohatinensi per generosos Stamirowskie factae in actis consistorii Leopoliensis a. Domini 1615 die 30. Decembris, fol. 430. ⁹⁾ K. Kniechinicensis ¹⁰⁾ K. ma nadto: Fundatio ecclesiae parochialis oppidi Wysockie oblata ad acta castrensia capitanealia Leopoliensia feria 2. post festum s. Agnetis a. Domini 1637 (*27. Ianuarii*). ¹¹⁾ K. Wasieczynscy

*) W Knihyniczach nie ma kościoła, a tylko 50 dusz rzym. kat. obrz., należących do Podkamienia w powiecie rohatyńskim, odległego o 8-9 kilometrów.

**) W Wyspie również nie ma dzisiaj kościoła; obecnie mieszka tam tylko 50 dusz rz. kat. obrz., przynależnych podobnie do Podkamienia o 7-6 kilometrów.

5. Wasiciniensis*) tituli b. Mariae Virg., fundata per Stiborium, haeredem in Wasicen¹⁾, anno Domini 1455. Verum cum tenuis sit ea fundatio, saepe et modo etiam vacat. Haeres bonorum cum aliis cohaeredibus illustriss. et magnif. dominus Lanczkoronski²⁾, palatinus Podoliae, qui auctiores³⁾ reddere proventus parcho promittit.

6. Zuroviensis nullam habet certam dotem. Exstruitur muro ecclesia insignis et miraculis clara, nam sedente reverendissimo Solikovio⁴⁾ archiepiscopo, dum quadraginta horarum orationi a populo instaretur, eodem illo aspectante divinissimum eucharistiae sacramentum, quod in monstrantia tum fuerat expositum, his in formam pueruli erat transfiguratum, quae forma prima vice minus spatio horae, secunda ultra horam duravit, parcho in faciem procidente, populo acclamante et prae cordium gaudio iubilante. Nec solum catholicis, verum schismaticis Ruthenis, qui et ipsi pulsu campanarum et clamoribus catholicorum exciti, ad ecclesiam tum advolaverant, puerulus⁵⁾ ille videndum se praebuit. Processus eius miraculi legitime factus per illum reverendissimum Romam transmissus fuit. Haec obiter notasse libuit, ne tantae rei memoria periret. Nec ambigendum⁶⁾ de rei certitudine, cum illum ipsum processum totum ex commissione illius reverendissimi dixerimus et iuramenta corporalia non modo catholicorum, verum schismaticorum etiam super eo miraculo exceperimus. Haeres bonorum est illustrissimus et magnificus dominus Nicolaus Danilowicz⁷⁾, Leopoliensis castellanus: commendarius vener. Iacobus Zubrzensis⁸⁾.

7. Chodorostaviensis**) tituli omnium sanctorum, fundata per Georgium alias Iurscha, haeredem in Chodorostaw, anno Domini 1460 sabbato ante festum s. Martini (8. Novembris). Bonorum possessor dominus Chodorowski, parochus Stanislaus Casparides, artium magister⁹⁾.

8. Brzozdoviensis tituli Nativitatis b. Mariae Virginis, fundata per Benconem, haeredem in Brzozdowce, anno Domini 1410 in octava Nativitatis Mariae Virginis¹⁰⁾ (15. Sept.). Auxit eam fundationem Margaritha¹¹⁾, haeres in Lakaski et Milczyce¹²⁾, anno Domini 1439 in vigilia Epiphaniae (5. Ianuarii). Haeredes

¹⁾ K. Wisieczyń ²⁾ K. Lanczkoronski ³⁾ O. auctiores ⁴⁾ K. Solikowio ⁵⁾ K. parvulus ⁶⁾ O. ambiendum ⁷⁾ K. Daniłowicz ⁸⁾ K. ma jeszcze additio: Huius ecclesiae exstat erectio in actis archiepiscopatus Leopoliensis anno Domini 1668 die 24. Septembris ⁹⁾ K. ma nadto additio: Fundatio xenodocheii in Chodorostaw in actis consistorii Leopoliensis anno Domini 1651 5. Maii. ¹⁰⁾ K. ma nadto: Erectio ingrossata in actis consistorii Leopoliensis die Mercurii 19. mensis Februarii a. Domini 1721. ¹¹⁾ K. Margaretha ¹²⁾ O. Milczyce

*) Wasiuczyn z Józefówką i Olchową liczy obecnie zaledwie 25 mieszkańców rzym. kat. obrz., należących do kościoła w Żurowie, odległego o 9.5 kilometrów.

**) Dzisiaj Chodorów, powiat Bóbrka.

bonorum ...¹⁾, parochus vener. Christophorus Parul, qui et Podhaisciensis.

9. Sokołoweczensis²⁾ sive Sieniawiensis^{3)*)}, fundata per Annam Stadnicka, castellanam Praemisliensem, et Zophiam Olesnicka⁴⁾, haeredes in Sokołówka⁵⁾, anno Domini 1594 die 2. Martii, ingrossata actis castrensibus Leopoliensibus feria 5. post dominicam Invocavit (3. Martii). Eodem anno adiunxit eidem fundationi modernus serenissimus rex certas decimas anno Domini 1595 die 15. Februarii. Haeredes bonorum dominus Olesnicki, dominus Gaspar Wizynski⁶⁾; parochus vener. Andreas Simonides Leopoliensis, qui et Zubrzensis.

10. Bobrecensis⁷⁾ tituli s. Nicolai, erecta per reverendissimum Petrum Starzechowski archiepiscopum vigore commissionis Sigismundi Augusti regis anno Domini 1546 26. Iunii et completa erectio anno sequenti 1547 10. Ianuarii. Bona sunt regalia, possessores eorum partim dominus Ioannes Gratus Tarnowski, comes in Tarnow, partim dominus Krasieczki, capitaneus Doliensis. Parochus vener. Thomas Urbankowicz⁸⁾.

Decanatus ecclesiae Żłoczoviensis⁹⁾.

1. Żłoczoviensis. Non habet certam nec scriptam fundationem. Haeredes bonorum domini Sobiescii, palatinidae Lublenses¹⁰⁾, commendarius vener. Bartholomaeus Ostrogorski, idem decanus foraneus¹¹⁾.

¹⁾ Oba rękop. nie wymieniają dziedziców. ²⁾ K. Sokoloweczensis ³⁾ K. Sieniawiensis ⁴⁾ K. Sophiam Olesznicka ⁵⁾ K. Sokolowka ⁶⁾ K. Wilzynski ⁷⁾ O. Dobrecensis ⁸⁾ K. Urbankowicz. Nadto w K. dwie additiones: 1) Pro parte ecclesiae Bobrecensis exstat decretum ratione missalium per oppidanos Bobrecenses dandorum in actis consistorii Leopoliensis 1646 10. Ianuarii. Incorporatio ecclesiae Bobrecensis mansionariis ecclesiae metropolitanae Leopoliensis exstat in actis consistorii Leopoliensis a. Domini 1628 die 20. Octobris. 2) Czartoriensis fundata per generosos Chodorowskie coniuges a. Domini 1654 die 24. Martii, approbata per reverendissimum dominum Krosnowski anno eodem 5 Maii. ⁹⁾ K. Decanatus Żłoczoviensis ecclesiae nunc Dunaioviensis. ¹⁰⁾ K. Lublinensis ¹¹⁾ K. ma nadto additio: Istius ecclesiae fundatio ingrossata est ad acta consistorii Leopoliensis a. Domini 1627 die 5. mensis Iulii. Auctio istius fundationis in actis eiusdem officii a. Domini 1630 die 24. Aprilis. Fundatio hospitalis s. Lazari in Żłoczow ingrossata ad acta consistorii Leopoliensis a. Domini 1630 die 24. Aprilis.

*) Dzisiejsza Sokołówka i o 1.9 kilometra tylko od niej oddalona Sieniawka, w powiecie bobreckim.

2. Zboroviensis. Nullam quoque habet certam dotem providetque ei tanquam Złoczoviensis ¹⁾ ecclesiae filiae commendarius Złoczoviensis commendarium. Commendarius vener. Valentinus Dunaioviensis ²⁾.

3. Brzezanensis. Nondum habet aut perfectam, aut conscriptam fundationem, quae tamen ut puto maturatur et perficitur, nam non ita pridem sex sacerdotes colligebantur ibi in vicarios sub praeposito constituendi. Ecclesia est murata ³⁾ et visendo opere. Bona sunt illustrissimi et magnifici domini ⁴⁾ Adami Hieronymi Sieniawski, regni pocillatoris. Commendarius seu praepositus nominatus vener. Albertus Orlanowski ⁵⁾.

4. Bosciensis*) tituli b. Mariae Virginis fundata per Ioannem, haerodem in Bosez, anno Domini 1433 sabbato ante festum s. Laurentii (8. Augusti). Haeres bonorum idem illustrissimus et magnificus dominus ⁶⁾ Sieniawski; parochus vener. Laurentius Mozel ⁷⁾.

5. Dunaioviensis tituli s. Stanislai et Bernardini confessoris. Praepositura fundata per reverendissimum Ioannem, archiepiscopum Leopoliensem, a. Domini 1485 feria 2. ante festum Assumptionis Mariae (8. Aug.). Confirmata fundatio per reverendissimum Bernardinum Wilczek anno Domini 1514 26 Iulii et per reverendissimum Stanislaum Schlomowski de Czechowo anno Domini 1575 feria 3. post dominicam Reminiscere (1. Martii). Ibidem fundati mansionarii cum obligatione cantandarum horarum b. Mariae Virg. per Michaelem Schemborg de Raichenberg ⁸⁾ anno Domini 1599 die 2. ⁹⁾ Martii. Locata est summa mille ducentorum florenorum in lapidea spectabilis ¹⁰⁾ Gaspari Gulinski consulis in censum [re]emptionalem, praedictis mansionariis servientem. Ad eandem ecclesiam pro certis missis legavit fl. 300 nobilis Nicolaus Wiczkowski ¹¹⁾, quos nondum ecclesiae numeravit, aut censu ¹²⁾ locavit frater ¹³⁾ eius germanus Ioannes Wiczkowski. Praepositus est reverendus dominus Stanislaus Wiercinski ¹⁴⁾, canonicus Leopoliensis ¹⁵⁾.

1) O. Złoczoviensi 2) K. ma nadto additio: Huius ecclesiae fundatio ingrossata est ad acta consistorii Leopoliensis a. Domini 1627 die 5. mensis Iulii, fol. 963. — Ordinatio frumenti ad ecclesias Zboroviensem et Sasoviensem in actis consistorii Leopoliensis a. 1687 die 26. Februarii. 3) O. maturata 4) O. illa et magna domini, co oczywiście pochodzi tylko stąd, że kopista nie umiał rozwiązać skrócenia. 5) K. ma nadto additio: Ingrossatio privilegii pro ecclesia eadem in actis consistorii Leopoliensis a. 1664 die 26. Maii. 6) O. ille et magnus dominus. 7) K. Modzel. Nadto w K. następujący dodatek: Ingrossatio donationis decimae ecclesiae Bosciensi alias Buszczecensi est in actis consistorii Leopoliensis a. 1708 die 14. Maii, fol. 536. 8) O. Raihenberg 9) K. 21 10) O. spectabili 11) O. Wiczkoski 12) O. fertur 13) K. census 14) K. Wirzeński 15) K. ma nadto: Przemyslanensis conventus s. Dominici de observantia. Eius erectio exstat in actis archiepiscopatus Leopoliensis a. 1665 die Lunae 5. Octobris.

*) Dzisiaj Buszcze, powiat brzeżański.

6. Firleioviensis fundata, sed admodum tenuiter, per generosum Nicolaum Narajowski, indicem Leopoliensem, advocatum Firleioviensem, anno Domini 1573 die s. Annae (26. Iulii). Confirmata fundatio per Stephanum regem anno Domini 1576 26. Maii. Ideo ante reverendissimum dominum Zamoyscium unus sacerdos, videlicet parochus Firleioviensis, regebat hanc ecclesiam et ei vicinam Iancinensem. Reverendissimus Ioannes Zamoyscius suum demum Iancinensi praefecerat parochum. Oblata fundatio ad acta consistorii anno Domini 1576 die 12. Septembris. Ecclesia muro est nuper exstructa a nobili domino Kowalski. Bona sunt regalia ad Rohatinensem ¹⁾ capitaneatum spectantia, possessor generosus dominus Adamus Żółkiewski, castrorum structor. Vacat morte parochi Iacobi. Ad tempus datus est ibi commendarius venerabilis Stanislaus Drozdowski.

7. Ianczynensis ²⁾ *) non habet eorum, in quorum possessione est, conscriptam fundationem, quae etiam et exiguos proventus colligit. In praecedenti de illa ³⁾ actum est. Bona quoque, uti et Firleioviensis ad eundem capitaneatum ⁴⁾ pertinent et ad eundem possessorem. Parochus vener. Stanislaus Slaski ⁵⁾.

7. Gologuriensis ⁶⁾. Praepositura est tituli Nativitatis b. Mariae Virg., fundata per Nicolaum de Gologury ⁷⁾, subdapiferum Leopoliensem, anno Domini 1452 feria 2. post festum Assumptionis b. Mariae Virg. (21. Augusti). Bona sunt illustrissimi et magnifici domini Alexandri Chodkiewiczii ⁸⁾, palatini Trocensis. Praepositus vener. Iacobus Stanecki, qui et parochus Croyecensis ⁹⁾.

9. Arelatensis seu Glinianensis tituli s. Spiritus, fundata a Vladislao anno 1397 in crastino s. Remigii (2. Octobris). Possessor bonorum capitaneus Leopoliensis, magnificus dominus Stanislaus Bonifacius Mnischek, parochus reverendus dominus Melchior Oskowski, canonicus Leopoliensis ¹⁰⁾.

In hoc decanatu contentio coepta est idque quando minime oportuit, sede modo metropolitana Leopoliensi vacante et illustriss. et reverendiss. domino episcopo Luceoriensi extra regnum agente, de tribus

¹⁾ K. Rohatynensem ²⁾ K. Iancinensis ³⁾ O. illo ⁴⁾ K. capitaneum ⁵⁾ K. ma nadto: Ecclesia in Nowosiółki. Istius ecclesiae erectio exstat in actis archiepiscopatus Leopoliensis a. 1665 die Lunae 5. Octobris, fol. 164.— Sasoviensis. Fundatio huius ecclesiae legitur in actis archiepiscopatus Leopoliensis a. Domini 1631 die 13. mensis Ianuarii. Ingrossatio certae fundationis pro eadem ecclesia exstat in actis archiepiscopatus 1663 die Lunae 12. Martii. ⁶⁾ K. Gologuriensis ⁷⁾ O. Gologorii ⁸⁾ K. Hodkiewiczii ⁹⁾ K. ma nadto: Item est ingrossatio certae fundationis ad eandem ecclesiam Gologoriensem in actis consistorii Leopoliensis a. Domini 1628 29. Septembris. ¹⁰⁾ K. ma nadto: Fundatio huius ecclesiae ingrossata est in acta consistorii Leopoliensis a. Domini 1656 die 9. mensis Maii.

*) Nie ma dzisiaj kościoła; 75 mieszkańców rz. kat. obrz. należy o 3-8 kilometra do Firlejowa w powiecie rohatyńskim.

ecclesiis, nempe Sublapidensi seu Podkamiensi, Białokamiensi et Toporoviensi, quarum sacerdotes reverendus dominus officialis Luceoriensis visitationibus, censurarum comminationibus turbare institit. Ideirco earum ecclesiarum origo atque erectio totaque ratio nobis est exponenda, idque ut inde constet, quam gratis earum sacerdotes inquietentur¹⁾ et ab inferiori et subiecta dioecesi Luceoriensi metropolitana eius prematur superior.

Totam igitur eam contentionem dirimit erectio Sublapidensis ecclesiae et reliquas duas nempe Białokamiensem et Toporoviensem salvat. Nam in istius ecclesiae erectione per Petrum Czebrowski, in Zabokruki haeredem, facta anno Domini 1474 in crastino festi Assumptionis b. Mariae Virg. (16. Aug.) continentur ista: Primo, quod dicta ecclesia cum conventu Dominicanorum, quibus et cura ibidem animarum²⁾ demandata existit, erecta fuit cum consensu reverendissimi Gregorii, archiepiscopi Leopoliensis. At qui, si non suae archidioecesis locus ille³⁾ esset, certe consensum in eo ecclesiae et conventus locandi et erigendi praebere minime potuisset. Secundo tum, quod item fundator Petrus Czebrowski⁴⁾ obligatis in hoc privilegio erectionis se suisque successoribus ad tuitionem fundationis, siquidem in ea successores cessaverint, forum ad citandos eos eo nomine ius spirituale Leopoliense assignat. Tertio, quod per expressum conventum hunc Sublapidensem filiam ecclesiae Leopoliensis Dominicanorum constituit. Et hoc quidem privilegium erectionis dictae ecclesiae Dominicani servant, cuius vigore et in possessionem eius ecclesiae missi sunt ab officio Leopoliensi.

His accedit evidens alia probatio, quod dicta ecclesia pertinet ad archidioecesim Leopoliensem ex alio privilegio cardinalium anno Domini 1475 die 8 mensis Decembris sub Sixto IV., in quo concedentes⁵⁾ cardinales indulgentias huic ecclesiae Sublapidensis bis eam [in] dioecesi Leopoliensi consistere nominant. Denique regio illa tota, in qua ecclesiae istae consistunt, iudiciis Leopoliensibus utuntur et⁶⁾ sunt districtus Leopoliensis, episcopatus autem Luceoriensis Wolhiniae⁷⁾ et Podlachiae episcopatus est.

His igitur sic firmiter stantibus, quod Sublapidensis ecclesia archidioecesis sit Leopoliensis, sequitur, quod non modo Białokamiensis et Toporoviensis, verum etiam Olescensis, Zalosciensis⁸⁾, Brodensis ecclesiae eius archidioecesis esse debeant, quandoquidem omnes istae propiores sunt Leopoli et ante illam prositae, illa vero ulterior et post se omnes enumeratas relinquit clauditque ac terminat archidioecesim Leopoliensem.

Nec hoc praetereundum adminiculum, quod fundatores ante decennium non alia intentione ecclesias, Białokamiensem

¹⁾ O. inquietantur ²⁾ O. animorum ³⁾ K. nie ma: ille ⁴⁾ K. Czebrowski ⁵⁾ O. concedentes ⁶⁾ K. ut ⁷⁾ K. Wolhiniae ⁸⁾ K. Zaloszczyensis

illustrissimus dux Georgius Wiśniowiecius ¹⁾, castellanus Chioviensis, Toporoviensem illustrissimus comes Andreas de Teczyn, castellanus Belzensis erexerant, quam ut metropolitanae Leopoliensi uti viciniori subiectae essent. Possessio quoque istarum ecclesiarum hactenus penes ecclesiam metropolitanam mansit, ac eo siquidem commendarii in utraque ponebantur et hodie ponuntur, et continuata est haec pacifica possessio per integrum decennium usque ad praeteritam sedis vacationem, cuius fortasse occasione turbari et inquietari sunt coeptae.

In hoc etiam decanatu est ecclesia desolata Naraioviensis in bonis illustrissimi et magnifici domini Sieniawski, regni pocillatoris ²⁾.

Decanatus Trebovliensis ecclesiae.

1. Trebovliensis fundata per Vladislaum regem anno Domini 1423 in crastino Corporis Christi (*4. Iunii*). Aucta fundatio per eundem regem anno Domini 1424 ipso die s. Galli (*16. Octob.*) Bona sunt regalia, possessor generosus dominus Petrus Ozga capitaneus, parochus rever. dominus Ioannes Solikowski, canonicus Leopoliensis ³⁾.

2. Baworoviensis tituli s. Venceslai, fundata per Venceslaum Biiaczowski ⁴⁾, haeredom in Baworow, anno Domini 1522 feria 5 ante Pascha (*17 Apr.*). Bona sunt dominorum Baworowskich, parochus vener. Ioannes Wrzeszcz Zywczensis ⁵⁾.

3. Złotnicensis tituli b. Mariae Virg., sanctorum Stanislai, Adalberti, Ioannis Baptistae, Nicolai confessoris, fundata per Michaelem haeredom in Złotniki anno Domini 1459 infra octavas Assumptionis Mariae *) (*między 16 a 22 sierpnia*). Bona dominorum Chodorowsciorum, parochus vener. Stanislaus Olesko ⁶⁾.

¹⁾ O. Wisnovicius ²⁾ K. ma nadto: Ieziernanensis. Fundatio istius ecclesiae legitur in actis consistorii Leopoliensis a. Dni 1636 die Mercurii 24 Aprilis fol. 1009 ³⁾ K. ma nadto następującą additio: In hac ecclesia est fundatum altare Circumcisionis Christi Domini per rever. Martinum Czernieki, parochum Kopyczynensem a. Dni 1647 22 Iunii et approbatum auctoritate ordinaria die 26 Augusti anno eodem. ⁴⁾ K. Bijasowski ⁵⁾ K. Ziwczensis. Nadto: Fundatio istius ecclesiae ingrossata est ad acta castrensis capitanealia Leopoliensia feria 2. post festum s. Bartholomaei apostoli proxima a. Dni 1639. Originale in pergamento in archivo ecclesiae metropolitanae Leopoliensis exstat. Item ingrossata in acta consistorii Leopoliensis die 27 Novembris a. 1715 ⁶⁾ K. ma nadto: Fundatio istius ecclesiae ingrossata est ad acta consistorii Leopoliensis die Mercurii 4. Iulii a. 1714.

*) Por. Akta grodzkie i ziemskie t. 2. nr. 90, gdzie również nie ma ściślej oznaczonej daty.

4. Kopyeinenensis tituli Assumptionis b. Mariae. Simonis et Iudae apostolorum, Stanislai, Adalberti, Clementis martyris, Catharinae, Nicolai et Leonardi confessorum, fundata per Iacobum, haeredem in Kopyczyńce ¹⁾ una cum matre Offka ²⁾ anno Domini 1443 feria 4 in crastino Visitationis b. Mariae (3. Iulii). Haeres bonorum generosus dominus Eustachius Kopyczynski. Vacat ³⁾.

5. Podhaicensis tituli b. Mariae Virg., sanctorum Nicolai, Catherinae ⁴⁾ et Barbarae, fundata per Iacobum de Buczac, palatinum et capitaneum Podoliae, et Stanislaum Skarbek de Szarancuchy ⁵⁾ anno Domini 1490 in die Pentecostes ⁶⁾ (30 Maii)*). Huic adiuncta per decretum Stanislai de Trzebuchow, officialis, decima de Wierzbów ⁷⁾ 28 Mai anno Domini 1494. Haeres bonorum illustrissimus et magnificus dominus Stanislaus Lanekoronski, palatinus Podoliae; parochus Christophorus Parul, qui et Brzozdoviensis ⁸⁾.

6. Ianoviensis, fundata per Ioannem Golski, castellanum Haliciensem et Sophiam de Zamiechow anno Domini 1611 feria 4. post dominicam Misericordiae (20 Apr.) Exstat in castrensibus actis Trebovliensibus oblata fundatio et ad acta consistorii anno Domini 1611 die 20 Iunii ⁹⁾. Bona sunt illustrissimi et magnifici domini Stanislai Lanekoronski, palatini Podoliae; parochus vener. Thomas Gologoriensis ¹⁰⁾, qui et decanatum hunc regit ¹¹⁾.

7. Hliboviensis**) tituli ss. Trinitatis, b. Mariae Virg., Omnium Sanctorum, fundata per generosum Albertum Ludzicki de Ludzicko a. Dni 1609 feria 6 post Bartholomaei, (28 Aug.) coram actis Trembovliensibus ¹²⁾ feria 2 post Bartholomaei ¹³⁾ (31 Aug.) actis oblata consistorii anno Domini 1610 die 27 Ianuarii. Idem haeres bonorum neglexit praesentare parochum, commendarius vener. Albertus Sturnius Strzezowiensis.

¹⁾ O. Kopyeński ²⁾ O. Offka ³⁾ K. ma nadto: Ingrossatio fundationis istius ecclesiae in actis consistorii Leopoliensis anno 1708 [die] Lunae 3. Septembris fol. 628 ⁴⁾ K. Catharinae ⁵⁾ K. Szarancuchy ⁶⁾ K. Pentecosten ⁷⁾ K. Wirzbów ⁸⁾ O. Brozdoviensis. Nadto w K: Erectio nova plebanatus in Podhayce (ubi est mentio de ecclesia in Petlikowce) legitur in actis archiepiscopatus Leopoliensis a. Dni 1538 26. Augusti fol. 409. ⁹⁾ K. ma nadto: et ad acta castrensia Trembovliensia anno eodem..... post dominicam misericordiae proxima ¹⁰⁾ K. Gologuriensis ¹¹⁾ K. ma nadto: Fundatio ingrossata actis consistorii Leopoliensis in libris sub lit. B. fol 218 a. Dni 1611 die 9. mensis Februarii. ¹²⁾ O. Trebovliensibus ¹³⁾ K. nie ma słów: feria 2. post Bartholomaei

*) Por. Akta grodzkie i ziemskie t. 2 nr. 130.

**) Kościół po spaleniu przez nieprzyjaciół przeniesiony w wieku XVIII. z Hlibowa do Grzymałowa, powiat skałacki. Obecnie w Hlibowie mieszkańców rz. kat. obrz. 760, a w Grzymałowie odległym od niego o 3:3 kilometra dusz 554.

8. Bodzanoviensis non habet scriptam foundationem¹⁾. Bona sunt generosi domini Chodorovii²⁾, commendarius vener. Petrus Kolaczki³⁾.

9. Koczubiniensis^{*)} caret scripta fundatione. Bona sunt domini Krezelowski; vacat ecclesia.

10. Mikulnicensis^{**)} non habet certam dotem. Bona sunt domini Alexandri Zborowski, commendarius vener. Ioannes Iamnieus.

11. Czortkoviensis non habet scriptam foundationem. Possessor bonorum illustrissima domina ducissa Zaslaviensis, commendarius vener. Martinus Moikovius.

Conventum quoque Dominicani hic habent, fundatum per Stanislaum Golski, palatinum Russiae, capitaneum Barensem.

12. Tarnopoliensis non habet scriptam foundationem. Bona sunt illustrissimae dominae ducissae Ostrogiensis, haeredis in Iarosław, parochus vener. Simon Lurenszowicz⁴⁾.

13. Tłustensis non habet dotem et vacat. Bona sunt illustris et magnifici domini Sieniawski, regni pocillatoris, possessor nobilis Iacobus Lichowski.

14. Białobuznicensis^{5)***)} non habet dotem et vacat. Possessor bonorum domina Smiotanczyna.

15. Podborodycensis^{6)****)} non habet dotem et vacat.

16. Bielensis^{†)} tituli Nativitatis b. Mariae, fundata per Davidem de Buczac, palatinum Podoliensem⁷⁾, dominica proxima

¹⁾ Po tych słowach w K. następuje: et reperiitur in actis archiepiscopatus Leopoliensis a. Dni 1630 10. Iulii fol. 309 ²⁾ K. Hodorovii

³⁾ K. ma oprócz tego: Pro ista ecclesia exstat decretum in actis consistorii Leopoliensis ratione decimae ex agris praedialibus villarum Wierzbowce a. Dni 1664 die Veneris 26. Februarii latae. In visitatione decanatus Tremboviensis, quae est inserta in acta archiepiscopatus Leopoliensis anno 1667 fol. 625 descripti sunt proventus ecclesiae Budzanoviensis, ⁴⁾ K. Lurenszewicz, poczem następuje additio: Fundatio eius reperitur in actis archiepiscopatus Leopoliensis a. Dni 1669. 13 Novembris, ⁵⁾ K. Białobucznicensis. ⁶⁾ K. Podborodicensis ⁷⁾ K. Podoliae

^{*)} Kociubińce nie mają dziś kościoła; 586 mieszkańców rz. kat. obrz. należy do parafii w Kopyczyńcach, odległych o 5·7 kilometra.

^{**)} Mikuliniec.

^{***)} Białobożnica w powiecie czortkowskim posiada obecnie tylko kaplicę; parafia w Chomiakówce odległej o 5·7 kilometra, dusz rz. kat. obrz. 248.

^{****)} Nie wiem, jaka to miejscowość, atoli to pewne, że tam dzisiaj nie ma kościoła.

^{†)} Biała nie ma dzisiaj kościoła i należy do parafii w Czortkowie, odległym o 3·8 kilometra; dusz rz. kat. obrz. 350.

post festum s. Ioannis Baptistae anno Domini ¹⁾ 1484. (27 Iunii)*) Bona sunt in possessione illustrissimae ducissae Zaslaviensis ²⁾ viduae. Commendarius Czortkoviensis eandem administrat.

Lyczkoviensis**) quoque pertinet ad nostram archidioecesium, sed quia sine dote est et raro in ea sacerdos fovetur, ideo extra cursoriam est. Bona sunt generosi domini Kalinowski, capitanei Camenecensis ³⁾.

Ecclesiae parochiales desolatae, quae tamen habent foundationes.

1. Petlikowczensis***) tituli b. Mariae Virg., Nicolai, Catherinae ⁴⁾ et s. Annae, fundata per Albertum, haerodem in Petlikowcze anno Domini 1421 in vigilia Assumptionis b. Mariae Virg. (14 Augusti)****). Bona sunt illustris et magnifici domini Stanislai Lanczkoronski ⁵⁾, palatini Podoliae, in tractu Podhaisciensi ⁶⁾, in decanatu Trebovliensi ⁷⁾

2. Litvinoviensis†) tituli Nativitatis Mariae et Annuntiationis et s. Ioannis Baptistae, fundata per Ioannem, haerodem de Litwinow ⁸⁾ alias Buczaczkii ⁹⁾ et Ioannem Skarbek de Szarancuchy ¹⁰⁾ anno Domini 1476 die s. Sigismundi (2 Maii)††), reno-

¹⁾ O. nie ma: Domini ²⁾ K. Zaslaviensis ³⁾ Po tych słowach czytamy w K: Skalatensis fundata per generosum Christophorum Wichrowski, gladiferum Haliciensem. Erectio eius reperitur in actis archiepiscopatus Leopoliensis a. Dni 1644 die 27 Ianuarii. ⁴⁾ K Catharinae ⁵⁾ K. Lanckoronski ⁶⁾ K. Podhaysciensi ⁷⁾ K. Trembovliensi ⁸⁾ O. in Delitwinow ⁹⁾ K. Buczaccki ¹⁰⁾ K. Szarancuchy

*) Por. Akta grodzkie i ziemskie t. 4 nr. 113.

**) Liczkowce, powiat husiatyński, posiada kościół co najmniej od r. 1705, mieszkańców rzym. kat. obrz. 1271.

***) Petlikowce, powiat buczaczki, mają obecnie własny kościół i dusz rz. kat. obrz. 935.

****) Por. Akta grodzkie i ziemskie t. 2. nr. 41.

†) Litwinów dzisiaj nie ma kościoła, a tylko 42 dusz rz. kat. obrz. należących o 14 1/4 kilometra do parafii w Zawalowie, powiat podhajecki.

††) Ob. Akta grodzkie i ziemskie t. 2 nr. 124.

vata per Annam de Litwinow anno Domini 1483 feria 6 ante Purificationem Mariae (31 Ianuarii). Bona sunt eiusdem domini, cuius et supra Petlikowce et in eodem decanatu. Ceterum neque ipsa ecclesia exstat.

3. Gozdziecensis*) tituli Annuntiationis b. Mariae, s. Ioannis Baptistae, Inventionis et Exaltationis s. Crucis, fundata per Procopium de 1) Gozdziecz, subpincernam Haliciensem, anno Domini 1475 feria 5 post Francisci. (5. Octobr.) Bona sunt domini Stephani Potoczki, capitanei Felinensis.

4. Michalcensis**) tituli Corporis Christi et s. Michaëlis, Stanislai et Catherinae 2), fundata per Muzylonem 3) de Buczac 4), capitaneum Sniatinensem 5) et Colomiensem 6), anno Domini 1439 in crastino s. Aegidii confessoris. (2 Aug.) Bona sunt eiusdem dni Potocii.

5. Strzelicensis***) tituli s. Spiritus, fundata per Procopium, haeredem de Strzelice, anno Domini 1444 feria 5 post Cinerum (27 Febr.), aucta per Annam de Olesko, haeredem in Podborze alias Strzelice anno Domini 1532 infra octavas 7) s. Ioannis 8) (25 Iunii — 1 Iulii).

Sic expeditis et enumeratis parochialibus ecclesiis tam fundatis quam non fundatis ordo postularet, ut capellas 9) quoque subiungeremus, maxime cum et plurimae in archidioecesi nostra in curiis nobilium existant et nonnullae ex eis 10) consecratae sunt.

1) K. nie ma: de 2) K. Catharinae 3) K. Muzilonem 4) K. Buczacz 5) K. Sniatinensis 6) K. Coloniensis 7) O. octavam 8) W K. czytamy jeszcze additio: Item alia fundatio huius ecclesiae in anno Domini 1581 per generosam Sophiam de Sienice Chodorowska facta reperitur in actis archiepiscopatus Leopoliensis per oblatam porrecta anno Domini 1665 die 26 Iunii 9) O. capella 10) O. eius

*) Miasteczko Gwoździec w powiecie kołomyjskim ma obecnie własny kościół, do którego należy w miejscu 276, a w okolicy 3.763 mieszkańców rz. kat. obrz.

**) Michalce, powiat horodeński, obecnie z własnym kościołem i 294 mieszkańcami rzymsko katolickiego obrządku na miejscu a 898 w okolicy.

***) Dzisiejsze Strzeliska powiatu rohatyńskiego, należące do parafii w Podkamieniu, odległe o 11.7 kilometra. Dusz rz. kat. obrz. pozostało tylko 52.

Verum consulto eas praetermittimus, utpote ecclesiarum parochialium devastatrices. In hoc enim fine ¹⁾ seculorum ita in hominibus et maxime in equestri ordine, qui olim in pietate et cultu divino mirum in modum, quod tot ecclesiarum liberalissimae fundationes demonstrant, excellebat ²⁾, refrixit ³⁾ ac elanguit devotio, ut modo nihil tam anxie procurent ⁴⁾, quam ut quanti minimi constet ⁵⁾ eius cultus divinus et quam citatim expediatur. Hinc ad capellas aut sacerdos quaeritur, qui minuto aliquo salario conductus rem divinam ex arbitrio domini vel certe dominae faciat, immo munia etiam, quantum fieri potest, aut quantum a loci ordinario vel eius officio extorquere valent, parochi exerceat, aut monachi ex claustris ad id accersuntur. Ut taceatur interim, quod in istis capellis vel ⁶⁾ maxime sacerdotes vagi et erronei et ex dioecesibus expulsi aut meritas poenas effugientes, aut excucullati apostatae celebrare et divina quaevis officia peragere soleant. Interim parochiales ecclesiae negleguntur, parochus uti iure suo nitens et officio, uti par est, fungens, odio habetur, quandoque etiam aut confictis criminibus oneratur, aut minis et terroribus abigitur. Harum capellarum usus et numerus creverat sub reverendissimo Ioanne Solicovio, qui uti erat facilis et zelo, quo erat in ampliando cultu divino plenus, obsequium se praestare putans, cuilibet capellas istas facultatem erigendi concedebat, nec difficiliter easdem consecrabat. Verum successor eius reverendissimus Ioannes Zamoiscius, quam primum intellexerat capellas parochialibus ecclesiis multum obesse ac a nobilibus et patronis earum destitui, neglegi et contemni, capellarum usum, quantum fieri potuit, restrinxerat, nec nisi cum summa difficultate licentiam in iis celebrandi concedebat, utque ⁷⁾ officialis suus careret molestia concessionem hanc consulto sibi ad tempus reservaverat.

Non sunt etiam praetereundae quotidianae parochorum quærimoniae, quas contra religiosos certatim afferunt, ab iis se gravari, in iis expostulantes, quod sine eorum licentia ubivis per curias in istis capellis, aliquando etiam sine capellis in oratoriis et quandoque in cubiculis sacra faciant, confessiones excipiant et absolvant, vigiliis et alia circa mortuorum corpora obsequia cum praeiudicio parochorum obeant et absolvant, funera ad suorum conventuum ecclesias trahant.

Tum etiam restringenda videtur facultas absolvendi a reservatis casibus, quam per summum abusum omnes tam seculares sacerdotes, quam regulares obtinere procurant. Nam quia gravius delinquentes facile absolvuntur, facile etiam relabuntur et tanquam canes ad vomitum ad pristina peccata redeunt.

¹⁾ O. devastatrices in hoc in fine seculorum ²⁾ O. excollebat

³⁾ K. refrinxit ⁴⁾ O. procurunt ⁵⁾ O. constat ⁶⁾ O. ut ⁷⁾ O. ut qui

Apprime quoque ecclesiis consuleretur, si parochiae semel distinguerentur et cuilibet ecclesiae villae proximiores¹⁾ perpetuo assignarentur duas ob causas: quarum prima est, quia sic multae difficultates et dubia circa certitudinem matrimoniorum sopirentur²⁾, canonique³⁾ Tridentini consilii, qui proprium parochum requirit ad copulanda matrimonia satisfaceret; secunda, quia frequentes lites inter parochos de sepulturis et quarta funeralium, dum mortuum saepe suum fuisse parochianum inter se contendunt, extinguerentur.

Nec minus animarum saluti consuleretur, si de matrimoniis inter catholicos et schismaticos contractis et quotidie contrahi solitis, aliqua summi pontificis aut declaratio aut dispensatio obtineretur⁴⁾.

Ad haec summa quaedam incuria⁵⁾ in archidioecesi in hoc inolevit, quod parochi sine scitu officii, sine approbatione et in archidioecesim legitima receptione, undecunque sacerdotes ex aliis dioecesibus hic tanquam ad asylum, aut terrestrem paradisum advolaverint, eosdem parochi temere et inordinate suscipiunt, sed eius temeritatis⁶⁾ paulo post maximas poenas dant, dum ab istis vagabundis egregie mulctati spoliantur et mercede ab eis in futurum accepta⁷⁾ fuga elabuntur.

Plura essent talia, quae ad rectum ordinem archidioecesis constituendum pertinent, referenda, verum haec inprimis visitationi seriae, deinde subsequenti synodo trutinanda⁸⁾, corrigenda et stabilienda relinquimus.

Conclusio operis.

Haec habui illustrissime ac reverendissime archipraesul Ioannes Andrea Pruchnici⁹⁾, quae tibi clavum eius almae archidioecesis nostrae Leopoliensis capienti suggerenda ac referenda existimaui, et quidem fateor plurimum me laborasse, ne quidquam eorum praetermitterem, quae ad exactam cognitionem status archidioecesis nostrae spectarent, quamvis etiam genuina¹⁰⁾ non diffitear, non me potuisse tam feliciter in hoc opere conficiendo versari, quin invito mihi nonnulla, quae modo in mentem veniunt,

1) O. proximiores 2) K. sopirent 3) K. canonque 4) O. obtinerentur 5) O. in curia 6) O. temeritas 7) O. accepto 8) O. trutinando 9) K. Pruchnicki 10) O. ingenua.

exciderint. Quae tamen sat scio tua, ut sic ¹⁾ dicam, pertinax et invicta diligentia et ingenium divinum supplebit, aut etiam meliora et graviora inveniet, quae hanc meam relationem plenius illustrabunt, augebunt, multiplicabunt. Intende igitur prospere, procede et regna meque tua benevolentia et tua gratia complecti non dedignare.

Conclusio benevola:

Deo honor in secula seculorum.

¹⁾ K. ita

Ordinatio foundationis illustrissimi ac reverendissimi domini Ioannis Zamoyski Dei et apostolicae sedis gratia archiepiscopi Leopoliensis, abbatis Plocensis, in anno Domini 1613 facta.

Quoniam sacris attestantibus eloquiis ideo Deus hominem¹⁾ ad imaginem et similitudinem suam creasse creditur, uti creatorem suum agnoscendo atque amando debito eundem cultu ac veneratione colere atque gloriam sui conditoris propagare studeret, universa namque propter semet ipsum, inquit rex Salomon, operatus est Dominus, ideo ego Ioannes Zamoyski Dei et apostolicae sedis gratia [archiepiscopus Leopoliensis]²⁾ persolvere in eam cogitationem cor et animum meum inclinavi, quatenus de meis quoque facultatibus cultum Dei et gloriam eius auctiorem in ea ecclesia redderem, cui me divina bonitas atque vocatio licet indignum praeesse voluit et quam meis temporibus maiores, quam antea in officiis divinis absolvendis ob scholae Leopoliensis mutatum statum pati defectus maioribusque quam antea indigere subsidiis intellexi. Proinde divinam supplex imploro bonitatem, ut hoc quaecunque meum studium, quo labentem³⁾ in hac metropolitana ecclesia cultum Dei sublevare contendimus, in satisfactionem peccatorum meorum suscipere ac mihi meisque intimis cordis mei⁴⁾ praecordiis praefatus (*sic*) ipsam ordinationem cum Dei adiutorio aggredior.

Et in primis totius eius foundationis meae patronos, conservatores ac custodes constituo praelatos atque canonicos totumque venerabile capitulum Leopoliense, fratres meos carissimos, tam praesentes quam eorum successores. Quod quidem capitulum totum hanc meam dispositionem atque voluntatem, quam praesenti scripto exprimam, quotannis debitae executioni secundum obligatio-

¹⁾ O. hominum ²⁾ Słowa: archiepiscopus Leopoliensis opuszczone w rękopisie. ³⁾ O. labentem ⁴⁾ O. meae

nem acceptam atque susceptam demandare curabit. Ac in primis per suum procuratorem pensiones ecclesiis per me hic assignatas singulis annis immediate post capitulum generale pro dominica Reminiscere celebrari solitum sine quavis mora aut dilatione persolvat idque ex recepto censu duorum milium centum florenorum apud generosum dominum Stanislaum Zorawiński, succamerarium Haliciensem in bonis Odnów et Kulikow triginta millibus florenorum emptorum ac singulis deinceps annis recipiendorum. Proinde haec ordinatio ad inscriptionem terrestrem supra praedicta triginta millia in anno praesenti 1613 facta referri debet, sicuti et inscriptionis eius summae census ad eandem sese refert ordinationem. Factae vero pensionariis solutionis idem venerabile capitulum quietationes recipiet. Inquiret ¹⁾ etiam, an in ecclesiis, quae praedictas pensiones percipiunt, obligationibus satisfiat et ne iis cessetur, opportunis remediis providebit.

Cui quidem capitulo ante omnes alios assigno et attribuo quadringentos florenos annuatim in distributiones quotidianas convertendos hac quidem ratione, ut eas non praesentes sed divinis officiis secundum ordinationem in capitulo factam quibusdam horis canonicis aut missis, quis adesse debeat, interessentes capiant ²⁾, exceptis tum vere infirmis, qui pro interessentibus computabuntur. Procurator igitur capituli aut per se aut per fidelem substitutum notabit interessentes et singulis diebus inter eosdem fl. 1 et gr. 2 distribuet.

Anniversarium quoque post migrationem nostram ex hac vita capitulum quotannis accurate cum pulsu campanarum et expositione pheretri insigniis archiepiscopalibus condecorati peraget. In quo anniversario omnes et singuli praelati et canonici vigiliis et sacro adesse tenebuntur. Procuratoris quoque capituli officium erit triduo ante omnes, qui huic anniversario interesse tenentur, admonere atque ut quisque suum in eo officium praestet, providere. Idem quilibet praelatus et canonicus eodem die anniversario seu immediate sequenti tenebitur missam pro fundatore et eius familia peragere. Ratione autem eius anniversarii dividuntur inter praelatos et canonicos interessentes 200 fl. ita tamen, ut si aliqua difficultas in exigendo censu eius fundationis suborta fuerit, ex his ducentis florenis expediatur, residuum in anniversarium cedat. In eodem anniversario pauperibus duo floreni pro offertorio distribuentur.

Secundo loco sex sacerdotibus cantoribus in arte canendi exercitatis assigno cuilibet eorum annuatim 100 fl. et habitationem in lapidea, quam penes caemeterium in eum usum comparavi. Quam domum ex censu inferioris habitationis et eius locatione, quando usus postulaverint, reficient et reparabunt cum scitu tamen ³⁾ dominorum canonicorum. Tum et 100 currus lignorum, quos generosus dominus Stanislaus Zorawiński, succamerarius Haliciensis, singulis annis ex suis silvis Odnoviensibus vel Dzibulensibus vel

¹⁾ O. inquit (bez jakiegokolwiek skrócenia) ²⁾ O. capient ³⁾ O. tum

quibuscunque aliis per suos subditos Leopolim advehere sese obligavit. usui dictorum sacerdotum aequaliter inter ipsos dividendum attribuo. Eos sacerdotes capitulum sub sua cura et regimine habebit eosdemque approbatos et idoneos per suas septimanas repositos suscipiet, officii quotiescunque opus fuerit admonebit, negligentes, discolos, aut quod absit scandalosos amovebit. Quorum quidem sacerdotum cantorum haec officia erunt:

In solennibus festis vespas et missam maiorem fracto cantu communicato cum cantore scholae concentu in choro decantabunt. Item in solennitatibus Natalis Domini, Paschae et Pentecostes matutinum et in matutino Natalitio missam primam. Item quodlibet matutinum, cui praelati et canonici interesse solent. Item missas votivas pro aliquo bono publico. Item tempore Quadragesimae passionem. Item passiones septimanae sanctae. Item lamentationes. Item Paschales stationes. Item in supplicationibus seu orationibus quadraginta horarum aliquas missas et cantilenas. Item summas missas dominicarum et festorum. Haec autem nonnisi superpelli-
ceis amicti semper expedire tenebuntur.

Processionibus quoque ordinariis quibuslibet absque ulla exceptione interesse ac medii inter vicarios et mansionarios incedere tenebuntur.

Tum etiam quilibet eorum singulis septimanis duas missas legere in capella mea erit astrictus: unam pro anima fundatoris et totius familiae eius animabus defunctis, alteram pro vivis in eadem familia, ut prosperentur et peccata eorum dimittantur. Idque si festa non impedierint, alioqui enim de festo missas dicent. eo quidem ordine, ut bini singulis diebus celebrent et in circuitum sacra faciant. Cum vero alias missas pro sua devotione et beneplacito celebrabunt, semper vivorum et mortuorum fundatoris familiae memoriam facient.

Vigiliis et anniversario sacro aderunt quotannis et ad offertorium procedent, sed et ipsi peculiariter anniversarium cantatum absolvent. Item eum vicariis singulis quattuor temporibus pro defunctis missam cantabunt.

Insuper hoc etiam de his sex sacerdotibus cantoribus sancio, ut nullus eorum aliud beneficium tam extra Leopolim, quam intra obtinere possit, excepto aliquo altari, quod modicam obligationem requirat.

Tertio loco religiosis pensiones attribuo annuatim per capitulum persolvendas, videlicet Dominicanis fl. 50. totidem Franciscanis et totidem Bernardinis, atque his eas speciatim impono obligationes atque officia, quae praestare debebunt: Primo singulis quattuor temporibus in suis ecclesiis missam pro defuncto fundatore et familiae eius animabus decantabunt. Secundo anniversarium sacrum et vigilias obibunt eodemque die anniversario ad minus quattuor sacerdotes ad metropolitanam ecclesiam submittent, qui missas in ea pro defuncto fundatore habebunt. Item in concionibus, ut eiusdem fundatoris anima commendetur, concionatoribus:

suis iniungent, deinde inter benefactores referent et quae illis exhibere solent pietatis officia et suffragia fundatori quoque praestabunt.

Tandem monialibus s. Clarae, quae sunt sub regimine Minorum Leopoli extra portam Haliciensem, volo, ut quotannis per capitulum 100 floreni solvantur. Hae singulis quattuor temporibus missam pro defuncto fundatore et familiae eiusdem animabus cantabunt. Item anniversarium sacrum et vigiliis. Item inter benefactores referent ac solitis officiis et suffragiis prosequuntur.

Demum vicariis perpetuis metropolitanae ecclesiae annuatim 50 fl. capitulum pendet, mansionariis eiusdem ecclesiae 40. Utrique autem obligantur: Primo ad missam singulis quattuor temporibus decantandam pro anima fundatoris et familiae eius animabus; secundo utrique vigiliis et sacro anniversario aderunt illaque coniunctim cum aliis cantabunt et ad offertorium procedent.

Et quoniam ecclesiae in suburbiis Leopoliensibus, videlicet s. Laurentii, s. Annae, s. Adalberti non habent sacerdotes residentes, amodo ut habeant, singulis annuatim, iubeo, ut a capitulo praestentur fl. 30. Qui quidem sacerdotes singulis septimanis unam missam pro defuncto testatore et animabus familiae eius dicent. Similiter singulis quattuor temporibus unam missam in ecclesia metropolitana pro defuncto testatore et animabus familiae eius recitabunt. Item anniversario sacro et vigiliis aderunt, ad offertorium procedent et ibidem eodem die missam pro eodem fundatore absolvent. Item in festis patronorum suarum ecclesiarum concionantes fundatoris animae mentionem facient.

Hospitali quoque s. Spiritus dabit annuatim capitulum singulis annis fl. 50, ratione cuius pensionis pauperes eius hospitalis, qui pro valetudine poterunt, aderunt sacro anniversario Deumque pro fundatoris anima precabuntur et ad offertorium procedent.

Similiter hospitali s. Stanislai extra muros dabit capitulum annuatim fl. 40, praeposito vero eius hospitalis 10. Qui quidem praepositus singulis quattuor temporibus missam absolvet pro anima fundatoris et familiae eius animabus, vocatis ad eam pauperibus. Item anniversario sacro ac vigiliis ipsemet praepositus in metropolitana ecclesia aderit eodemque die ibidem sacrum pro fundatore peraget.

Dabit etiam capitulum annuatim rectori scholae fl. 30, qui scholares suos campanatores pulsare campanas pridie anniversarii et in ipso die anniversario faciet. Anniversario quoque et vigiliis aderit et ad offertorium procedet Deumque pro anima fundatoris orabit.

Cantori quoque capitulum 10 fl. munerabit, cuius erit officium in anniversario sacro et vigiliis aliis canentibus praere utque quam decentissime decantentur, providere ac ad offertorium procedere.

Denique capitulum fratribus Dominicanis studiis apud s. Magdalenam extra pomerium suburbii Haliciensis vacantibus quotannis 20 fl. in subsidium victus subministrabit. Qui quidem fratres

singulis quattuor temporibus missam pro fundatore defuncto et eius familiae animabus cantabunt et anniversarium sacrum cum vigiliis peragent.

Et quoniam magna commoda tam in ecclesiam, Dei quam in rempublicam ex hominibus doctis redundare solent, ideo volo, ut venerabile capitulum quotannis sex studiosis sumptum Cracoviae submittat ac in manus procuratoris maioris collegii consignet, videlicet ducentos octo florenos, ut in quemlibet eorum septimatum gr. 20 cedant, qui per praedictum maioris collegii procuratorem eis die sabbati distribuentur.

Studiosos autem istos duos volo ut eligat et susceptos academiae commendet capitulum Leopoliense ex nobilitate dioecesis Leopoliensis ad studia tractanda idoneos¹⁾; duos etiam ex tractu Plocensi, unum nobilem, alterum ex ipsa civitate, quos abbas Plocensis nominabit liberumque erit ei pro monasterio ordinare; duos autem reliquos parochus Trosinensis cum duobus e familia mea ex filiis parochianorum Trosinensium ecclesiae eliget, suscipiet et academiae commendabit. Qui sic academiae commendati triennio eo sumptu et beneficio utentur et non ultra, nisi aliqui ex eis gradum magisterii assequi voluerint, cuius rei gratia duos annos eisdem adicio. Quibus expletis, tam triennio per eos, qui gradus capessere noluerint, quam quinquennio per graduatos, volo et statuo, ut alii²⁾ succedant, id quod capitulum Leopoliense in suis commendatis, abbas in suis, parochus cum duobus e familia mea in suis diligenter attendent. Annos enim, quibus unusquisque ad academiam mittetur, accurate notabunt, ut iis finitis alios submittere valeant.

Hos studiosos, cum postea ex hac provisione mea ad lautiores conditiones pervenient, memores esse eius mei beneficii cupio. Deum pro me orent, meae familiae, ubi occasio tulerit, inserviant et gratos se mihi meisque praestent. Quamdiu autem litteris vacando pensionem percipient, singulis diebus dominicis et festivis septem psalmos poenitentiales³⁾ cum litanis placando Deum, mihi, meis et sibi recitent, anniversario quoque meo, ubicunque illud academiae peragere pro anima mea videbitur, intersint et Deum mihi propitium reddant.

Hanc igitur ordinationem meam venerabile capitulum Leopoliense, fratres mei carissimi, tam praesentes, quam eorum successores memores meae confidentiae, quam de eis conceptam habens hanc meam ordinationem eis concedidi, tum et grati tam benevoli affectus mei, quem erga eos et ecclesiam metropolitanam, in qua pariter Deo servivimus, exhibui, ita conservabunt, tuebuntur ac manu tenebunt perpetuo et in aevum, uti carissimos fratres et bonos, pios ac probos sacerdotes et ministros Christi decet. Proinde sartam tectamque hanc meam voluntatem et dispositionem semper retineant, neque quidquam unquam ex ea aut mutari, aut diminui sub gravissima Dei ultione

¹⁾ O. idoneum ²⁾ O. aliis ³⁾ O. poenitiales

patiantur, sed semper illibatam atque integram custodiant et studiose, diligenter et dextere exsequantur. In quo omnium et singulorum, tam modernorum, qui ¹⁾ mihi Deo ita disponente supervixerint, quam futurorum, qui post eos successuri sunt. praelatorum et canonicorum fidem et conscientias obligatas atque obstrictas esse volo, statuo atque decerno. In quorum omnium fidem atque robur firmitus manu mea et testium specialiter ad hunc actum vocatorum atque rogatorum praesentes ordinationis ac dispositionis meae litteras subscripsi et sigillo meo ac testium communiri feci. Actum Leopoli anno quo supra die...²⁾.

¹⁾ O. quam ²⁾ W rękopisie data niewypełniona.

Testamentum Thomae Pirawski.

In nomine Domini Amen.

Quoniam omnis homo vivens in quolibet vitae suae momento certum in se mortis responsum habeat, sobrii ac cordati est, ad eius insidiosum morsum semper intentum paratumque inveniri. Quod enim se evitare nequaquam posse praevidet, ultro subire non recusat. Quae cogitatio, cum meam quoque mentem crebro crebrius invaderet, idem consilium amplecti mortique appropinquantipotius occurrere, quam frustra eius impetui obniti placuit. Itaque dum tempus adest dumque oculis meis sol lucet, dum mens viget et ratio constat, me, resque meas certatim componere accelero, hoc quidem ordine, ut prius de mei parte, nempe anima, postea de eius exuvio, corpore videlicet, tandem de peculio meo disponam.

Ac animam quidem meam plasmatori suo redhibeo, quam vellem tam mundam puramque, quam munda puraque de sacro lavacro et unda salutari levata fuit. Verum cum talem propter turpes lapsus meos nequeam, saltem lacrimis paenitentiae ablutam ac madentem, in sinu miserationum Domini, quae a saeculo sunt et superat omnia opera eius, contritam et humiliatam abscondo ac in lytrum eius, passionem acerbam aeterni filii Dei cruoremque eius pretiosum in ara crucis pro me tam large effusum offero. Tum et merita matris misericordiae, uti patronae meae fidelissimae, sanctorumque amicorum Dei suffragia advoco et efflagito, ut his clypeis tecta et munita poenas evitet meritas, desiderabilia vero consequatur gaudia, quae Deus praeparavit diligentibus se. Et quoniam antiquus ille animarum praedo in extremis hominis momentoque illo, a quo aeternitas dependet, exeuntes de corporis ergastulo animas, variis dolis et astu multiplici invadere solet, quo vel fidem vel spem ipsarum subvertat atque pessumdet, ideo nunc ego meam contra ipsius hanc nequitiam scuto confessionis fidei meae communio et obarino, coramque sanctissima Triade, coram angelis, coram divo Petro et Paulo et reliquo sanctorum coetu, universaque civitate Dei profiteor: Me fidem catholicam

Romanam. quam etiam cum lacte materno suxi. per omnem vitam meam illibatam tenuisse. cum illaque et in illa mori plus quam constitutum habere. Et quamvis gravi peccatorum sarcina premor. Dei tamen misericordiam multo copiosorem confitens. remissionem eorum vitamque aeternam mihi bonitatem et clementiam eius largituram firmissime credo.

His de animae meae statu. tam in morte. quam post constitutis. ad funus corporis mei accedo atque haec de illo dispono:

Quocumque tempore a Deo determinato mori me continget. rogo executores eius meae ultimae voluntatis. ut ante quattuor dies a mortis die corpus meum non sepeliant. neque ultra etiam protrahant. mediocriter vero. sed honeste tamen illud adornent. ut neque superfluum quidquam in eo notetur. neque etiam. quae ad conditionis meae suffraganeae gradum convenient. deficient. Uti enim primum me ad hanc metropolitanam ecclesiam Leopoliensem divina bonitas suffraganeum esse voluit. ita ex me successoribus meis exemplum mediocritatis et modestiae relinquatur. Sarcophagum tegetur exameto caeruleo. quod mihi olim donatum in hunc usum servavi. quod post funus in sacros apparatus ecclesiae cedat. Epulum tantum pro reverendis dominis praelatis et canonicis et sacerdotibus saecularibus illudque moderatum et sine arte et absque ulla ebrietate dari volo: neque enim Deus est de meo illo die offendendus. quo pro offensis meis maxime placari ac propitius reddi debeat. Nec totius sepulturae meae sumptum quandringentos florenos excedere iubeo. Extra quos eodem die sepulturae de alia pecunia. videlicet centum quinquaginta florenorum. singulis hospitalibus. tam intra quam extra civitatem. tum et utriusque sexus monasteriis pro congiario singuli decem floreni numerentur. Deponatur vero corpus meum in sacello. quod in porticu ecclesiae capellae Zamoyscianaе contiguum crate ferrea septum est. ibique novum monumentum sub ipso templi pariete exstat. Quod ut aperiri possit. cratis manenda erit. eademque condito et clauso corpore parietibus adnectatur. ac ut in longum stare possit. firmiter solidetur. Haec de corporis mei sepultura edicta sunt.

Quod vero ad rerum mearum dispositionem attinet. hanc ego totam piam esse volo; non enim in dominio meo. quoad vixi. sed in usu fructu. quidquid habui. computavi. Quamvis enim non omnia ex beneficiorum censu. sed multae etiam ex ingenio meo et litteris. tum et ex benevolorum ac benefactorum meorum. quos mihi gratia divina plurimos conciliarat. munificentia et liberalitate provenerant. omnia tamen. quae me vita functo supererunt. in augmentum gloriae Dei verti discupio praeter modica quaedam. quae per fidei commissum consaguineis meis uti egentibus per modum eleemosynae relinquo ac famulo meo Gasparo Iankowicz chirurgo distribuenda committo. Itaque domini executores testamenti mei sexcentos florenos in manus eius tradent. ut eos secundum voluntatem meam in fidei commissio expressam inter illos distribuat ac dominis executoribus quietationes praesentet.

Imprimis igitur, quoniam illustrissimus ac reverendissimus dominus Ioannes Andreas Prochnicki novo ornamento a praedecessoribus suis Ioanne Demetrio Solikowski et Ioanne Zamoyksi multum cogitato ac desiderato ecclesiam et sponsam suam condecorans, me in suum primum suffraganeum delegit, ac in titulum episcopatus Nicepoliensis eis Danubium olim locatum consecravit, quam ego illustrissimi ac reverendissimi domini suam¹⁾ erga me summam benevolentiam et propensionem omni gratitudine recolens, quantas possum maximas gratias imprimis ago, deinde gratum animum meum his exiguis legatis testificor: Imprimis cantharo cum duodecim apostolis argenteo, breviario grandi axameto rubeo contexto et argento deaurato obducto, deinde duabus tobaleis, una viridi, et varii coloris altera, tum et duas sellas ex axameto rubeo, quas rogo, ut illustrissimus etiam ad successores suos transmittat.

Spartam vero hanc meam novam exornare et ad futura saecula transmittere cupiens, successoribus²⁾ meis suffraganeis de censu³⁾ quingentorum sexaginta florenorum in bonis Rzemieniow apud magnificum dominum Stanislaum Zorawinski, castellanum Belzensem, octo milibus comparatorum singulis annis trecentos florenos attribuo et in perpetuum applico. Qui quidem sic a me provisi, praeter officia et onera, (quae) pro illustrissimis ac reverendissimis archiepiscopis de more et consuetudine ferent, haec etiam pro salute animae meae praestare semper obligati manebunt: Imprimis in anniversario meo ipsimet per se pridie vigiliis novem lectionum una cum reverendis praelatis et canonicis et sacerdotibus adesse obligatis praecinent et regent, postridie vero missam defunctorum cantabunt. Deinde in aliquo singulorum quattuor temporum die, in meo sacello missam pro me defuncto, sive per se sive per alium sacerdotem dicent. Tandem in omnibus aliis missis, quascunque sive lectas sive cantatas per omnem vitam suam a tempore promotionis suae habebunt, semper mei memoriam facient et specialiter pro salute animae meae Deum deprecabuntur. Ad quorum usum et ornamentum haec etiam addo: catenulam auream cum pectorali, pelvim cum guturnio argenteam cum marginibus inauratis, pluvialia duo aurophrygia, album et rubeum, candelabra duo argentea, missale argento inaurato obductum, pontificalis partes duas, tobaleas acu pictas quattuor, bursam cum margaritis pretiosam, albam, et alias duas cum duobus corporalibus acu et filis argenteis et aureis pictis, librum caeremoniarum, par chiroticarum margaretis onustarum et alia quattuor paria albi, rubei, viridis, violacei coloris, faldistorium cum pulvinari et operculo sericeo, rubeo, tunicellarum duo paria, rubei et violacei coloris, rocheta duo et albam unam filis argenteis acu pictam, annulos duos aureos, alterum cum viridi smaragdo, alterum cum ceruleo lapide, *turcus* vulgo dicto, specioso et rotundo. Nam tertium cum saphiro splendido grandem et pre-

¹⁾ A. illustrissimae ac reverendissimae domini suae ²⁾ A. quo successoribus ³⁾ A. decensum

tiosum pro usu ipsorum illustrissimorum ac reverendissimorum archiepiscoporum relinquo. Relinquo autem ea lege et conditione, ut aut tantum ad sacra pontificaliter celebranda eis per sacristianum detur aut, si alibi eo uti voluerint, non prius valeant, quam reverendo domino custodi et oeconomis consulum caverint, se illum ad thesaurum ecclesiae redhibituros. Quod idem et de aliis rebus pro usu reverendissimorum suffraganeorum per me relictis constitutum esse volo, ut non prius quidquam ipsis ex eis tradatur, donec sufficientem eidem reverendo domino custodi et oeconomis consulum cautionem restitutionis dederint, idque ne unquam vel morte ipsorum vel aliquo alio casu depereant, sed ad perpetuum usum successorum conserventur. Utentur etiam in festivitatibus sollemnioribus mitra margaritis, lapillis auroque meis sumptibus elaborata, et alia alba ex¹⁾ teletto confecta, tum et pastorali, meo item opere reformato et argento de meo aucto superneque deaurato. Quia vero quarti annuli medioeris, quo diu usus sum, medius lapillus adamantinus acuminatus ecclesiae est proprius, a sacrilego quodam, qui eum de digito sepultae generosae Pstrokonsciae aliud cadaver sepeliendo detraxerat, per me vindicatus, ideo hunc ecclesiae reddo, unaque alios quattuor adamantes, quibus eum circumdederam, ecclesiae dono.

Cum autem uti antea praefatus sum, undiquaque et ornatos et provisos esse suffraganeos successores meos discuperem, hac quoque occasione rem et censum ipsorum auxi. Cum enim per aliquot annos valde familiariter usus fuisset amicitia generosi Stanislai Krasowski, hominis valde probi et pii, villae Malechow hospitalis sancti Spiritus advitalis usufructuarii, ubi et ecclesiam suis impensis muratam construxit, condens ille testamentum in gratiam illius amicitiae nostrae pro augendo noviter fundato suffraganeatu mille quingentos florenos civi cuidam Leopoliensi aere alieno obruto²⁾ mutuatos legavit, quos tamen ego brevi strenue recuperavi, recuperatosque in censu reemptionali lapideae Bartholomaei Tacii, in platea Cracoviensi situatae³⁾, collocavi, inscriptioneque civili obsirnavi, qui census summam centum quinque florenorum suffraganeis singulis annis praestabit. Verum, quia beneficia non otiose sed in remedium animarum dantur, aequum est, ut reverendissimi suffraganei sint memores eius auctuarii Deumque pro anima praedicti generosi Stanislai Krassowski et coniugis eius Helizabeth Glinka exorent. Nam, ut hoc eis imponerem modumque pro ipsis Deum placandi praescriberem, in suo me testamento rogavit, cuius me et executorem una cum reverendo Ioanne Baranowski, archidiacono Leopoliensi, esse voluit. Itaque ex unanimi utriusque nostrum voto et sententia decrevimus, decernimusque et ordinamus, ut singulis annis ipsimet per se reverendissimi suffraganei in anniversario eiusdem Stanislai Krassowski, qui intercederit die quinta

¹⁾ A. et ²⁾ A. obruti ³⁾ A. situata

mensis Ianuarii et suae consortis pariter et coniunctim vigilias et missam defunctorum cantare sint obligati, quinque florenis, qui summam centum florenorum excedunt, inter reverendos dominos praelatos et canonicos interessentes erogatis ac distributis, qui non modo in anniversario die, sed et in aliis tam publicis quam privatis missis eorundem coniugum memoriam facient.

Sic reverendissimi suffraganei tam de meo peculio, quam etiam de mea providentia singulis annis quadringentos florenos capient. Ad quam sortem me etiam instante et urgente, illustrissimus dominus Ioannes Andreas Prochnicki, tanquam eius novae dignitatis in ecclesia tradux et author, parochialem ecclesiam Szczerzecensem adiunxit et obtento iure patronatus apud serenissimum Sigismundum Tertium regem suffraganeatui incorporavit. Cuius memoria maneat in benedictionibus sitque gloriae Dei consors et comparticeps, cui super omnia in vita sua studuit et lucusque studet. Insuper eorundem amplius conditionem meliorando, pro usu ipsorum stabulum cum horto, quae quarta pars est praedii Sawiczowski dicti e regione claustrii Discalceatorum siti, do et dono ea lege, ut illud sartum tectumque teneant, quo in aetatem successoribus aliis servire possit. Idque, ut ita conservetur, venerabile capitulum attendet et manu-tenebit.

Sacellani quoque duo a me, ut infra fundati, praeter missas, quas in capella mea facient, nempe unusquisque in septimana duas, volo et statuo, ut reverendissimis suffraganeis in metropolitana ecclesia pontificaliter celebrantibus inserviant, nam ad privatas missas obligare eosdem mihi non videtur aequum, nisi hos pane sibi devincant, prout et ego dum vixi devincere solebam. His sacellanis meis censum centum viginti florenorum in lapidea Turska dicta et in platea pistorum exstante attribuo, utque illud dimediatim tollant, sancio, et pro alio censu ex alia pecunia mea mille florenos verti volo. Quibus si mansiones vivus providere, id quod iam sum plurimum conatus, non potero, tum pro conducendis mansionibus in honesta aliqua atque ecclesiae vicina domo, censum septuaginta florenorum in sorte lapideae olim Gaspari Sleger, medicinae doctoris, in circ[ul]o civitatis positae, mille florenis emptum, eisdem applico tantisper donec vel industria sua, vel alicuius benefactoris liberalitate, vel etiam ex successoribus suffraganeis aliquis recepta praedicta mille florenorum summa, habitationes ipsis addito aliquid de suo alicubi accomodaverit, vel etiam, quod magis optarem Deus Optimus Maximus faciat, si venerabile capitulum toties in eo a me rogatum, mansionem inferam et capellaniae Zamoyscianae subtractam eliberaverit ad habitandum his meis sacellanis concedendam, censum vero septuaginta florenorum sortis lapideae doctoris Sleger pro censu aequali de eadem habitatione infera proveniente permutandum, etiam hac conditione adiecta, ut si census dicti Sleger aliquo casu interierit, extunc de centum florenis pro anniversario meo a me infra assignatis septuaginta floreni deducantur et in usum capellae Zamoyscianae vertantur, triginta pro continuato anniversario meo in suo loco relictis ac inter interessen-

tes anniversario reverendos praelatos et canonicos dividendis. Scio, quod ista non evenient, sed quia quidam de capitulo trepidantes timore, ubi non erat timor, cautionem non pereundi census praedictae sortis lapideae doctoris Sleger a me desiderarunt. haec a me nunc eis satis idonea datur. Malo enim, si casus ita tulerit, angustiori anniversario carere, quam sacerdotibus, ubi habitent, non esse provisum.

Sic praedicti sacellani a me sunt in tribus millibus florenorum et quingentis fundati. Ut autem venerabile capitulum tanto libentius huic meae affectationi assentiatur, ius conferendi dictos meos sacellanos eidem adscribo, servata consueta capitulis formula concludendi, ut videlicet is in sacellatum recipiatur, in quem maior pars consenserit. Exnunc tamen ego dictis sacellanis post meum decessum potiri volo: venerabiles Martinum Chruslicki, capellatum meum, parochum Mikolajoviensem et arcensem mansionarium et Ioannem Pelżyński, famulum meum in minoribus ordinibus adhuc constitutum. Horum vero duorum sacellatorum haec duo officia sunt: primum ut reverendissimis suffraganeis prout supra determinatum est, inserviant, alterum, ut quilibet eorum duas missas in septimana legere sit obligatus. prout illas inter se partiti fuerint: Unam feria secunda pro defuncta anima mea et parentum meorum Thomae et Annae totiusque parentelae meae. Memoriae autem fiant pro his vel benefactoribus meis vel benevolis: reverendissimorum Ioannis Zamoyscii et Ioannis Andreae Prochnicki archiepiscoporum, reverendi Ioannis Boratyński, canonici Leopoliensis, venerabilium Adami de Inowłodz, vicarii Leopoliensis, commendarii Czortkoviensis, Valentini Wędrogowski, minoris collegae academiae Cracoviensis, generosi Alexandri Korniański, Valentini Kąkowski. Alteram feria quarta contra paganos, ut ab eorum incursionibus Dominus Deus Russiam praeservet. Tertiam feria sexta de passione Domini nostri Iesu Christi. Quartam sabbato de beatissima Maria Dei genitrice. In omnibus autem animae meae memoria habeatur. Eidem sacerdotes in anniversario meo uterque in sacello meo missam pro eiusdem animae meae salute absolvat, similiter et in die animarum omnium fidelium.

Ceterum pro cultu divino decore omnem meam sacram suppellectilem altari capellae meae relinquo. Casulas videlicet quattuor auriphrygias, coloris albi duas, rubeam tertiam et quartam albicantem cum columna caerulea, unam sericeam violaceam. Adest quoque pro una casula materia alba sericea nondum consuta, una cum tenui caeruleo subductorio sericeo. Albas duas, calicem inauratum, totum cum patena. Pro alio autem calice cum patena fabricando pelvim meam quotidianam ovatae figurae cum guturnio argenteo destino. Pelviculum item parvum ¹⁾ cum duobus ampulis, argenteis hinc inauratis et duabus aliis albis argenteis, eidem altari applico. Item duo candelabra argentea quadrata, tria antepedia, unum se-

¹⁾ A. parvam

riceum variegatum, alterum in corio pictum, tertium album. Item taboleas bursas, corporalia, purificatoria, quarum in inventario rerum mearum numerus connotabitur. Mappas acui pietas duas et reliquas simplices, et ¹⁾ quidquid aliud exstat in rebus meis, quod dicto altari servire queat²⁾, eisdem adicio Pro vino autem, cera et munditie, duodecem florenos annuos ex censu lapideae famati Ioannis Baptistae neophiti in platea pistorum existentis deputo. Cuius census inscriptio in actis exstat civilibus estque iunctus censui triginta florenorum Vargociano, quem censum venerabile capitulum per partes ternas in festivitibus Natalis Domini, Paschae et Pentecostes, nomine distributionum capit. Et quia apparatus sacri, quos huic altari capellae meae [adseribo], aetate et usu consumuntur, ideo, ut novi suffici queant, ex pecunia mea quadringenti floreni dentur in censum, ut ex eo triginta duo floreni pro eis comparandis singulis annis aut serventur, aut de facto in emptionem vertantur.

Et quoniam nullum maiorem defectum in ecclesia hac metropolitana notabam, quam quod confessarii desint, quibus commode populus ad expurganda peccata sua uti possit, ideoque in magnis festivitibus ecclesia desertetur, dum ad ecclesias regularium, ubi copia confessariorum adest, turmatim itur, tum, ut (*sic*) vicarii quibus ex officio audire confessiones incumbit, partim cantu divinorum officiorum, partim aliorum administratione sacramentorum occupati huic operi satisfacere nequeant, idcirco utunque subvenire tam rei necessariis cupiens, cum consensu illustrissimi ac reverendissimi domini Ioannis Andreae Prochnicki archiepiscopi feliciter moderni, duos ex familia divi Dominici eligo, qui a priore Leopoliensi designati, pridie solennitatum horis vespertinis, tum et in ipsis solennitatibus, in quibus fideles et maxime sacra communione refici solent, antemeridianis, tum et tempore Quadragesimae ad ecclesiam metropolitanam accedent, considentesque in confessionalibus ad idipsum deputatis, confessiones excipient. Pro quo ipsorum labore mille florenos in censum relinquo, prout et alios mille florenos pro aliis item duobus confessariis, sive secularibus sive regularibus, ut a me quatuor fundati existant, assigno. Certum autem habeo, quod illustrissimi ac reverendissimi domini archiepiscopi salutis fidelium suorum consulentes, generalem eis facultatem a casibus sibi reservatis concedent, ut tanto solidius munus id obire queant.

Demum venerabili capitulo Leopoliensi pro anniversario meo centum florenos annuos ex censu Rzemieniöviensi adseribo, cum ea, quam supra posui, declaratione. In quodcumque autem tempus et diem anniversarius meus inciderit, volo, ut eo die residuum census Rzemieniöviani, sexaginta videlicet floreni in sacra anniversaria apud religiosos et apud sacras virgines peragenda vertantur, datis ubique quinque florenis, Dominicanis nempe tam in urbe, quam ad s. Magdalenam, utrisque decem, Bernardinis quinque, Franciscanis totidem, Discalceatis totidem, Carmelitis totidem, vicariis metropo-

¹⁾ A. ut ²⁾ A. queant

litanis et mansionariis, ut missam cantent, totidem, Virginibus sancti Benedicti, sanctae Clarae, sanctae Catharinae totidem. Quinque vero, qui supersunt floreni inter campanatores tam pro expositione et adoratione castri doloris seu feretri, quam campanarum pulsu distribuuntur.

Demum reverendis patribus societatis Iesu lego mille florenos, rogans eos obnixi, ut quam plurimis sacrificiis suis me iuvent et Deum Optimum Maximum mihi propitium reddant. Quingentos autem florenos universim pro mille missis quam primum et sine quavis dilatione post obitum meum pro salute animae meae habendis deputo rogoque reverendos dominos executores, ut hoc prompte fideliter et festine exsequantur.

Et quoniam peculiarem semper, quoad vixi, curam habui devotissimarum sanctae Brigittae virginum, notumque sit mihi, quam sunt pauperrimae, nullumque hactenus peculium habeant, nullos redditus, sed tantum ex eleemosynis, quae saepe eas fallunt, victitent et tamen aequissimo animo etiam maximos¹⁾ defectus immo quandoque ipsum famem quaerant, ideo mille florenos in censum reemptionalem collocandos eisdem de mea pecunia lego atque relinquo, ut videlicet ex huius summae octuaginta florenorum censu²⁾ saltem panem habere queant. illae autem orent pro me Deum et in anniversario die meo vigiliis defunctorum et missam quottannis decantent.

Ecclesiae Kulikoviensi ultra ducentos florenos, quos eius ecclesiae penes me habui, centum florenos addo. Similiter ecclesiae Markoviensi centum florenos lego.

Oro itaque venerabile capitulum, ut eius meae totius dispositionis curam in se suscipiat geratque, conservet ac manuteneat in perpetuum, nec permittat unquam quidquam ex ea aut suppressi aut immutari. Et quoniam, quod multi curare solent, nullus curare dicitur, ideo pro funere expediendo et pro rebus meis colligendis et in unam massam redigendis, debitisque exigendis, tres de gremio capituli confratres meos executores vere creo et nomino, videlicet reverendum dominum Ioannem Baranowski archidiaconum, reverendum dominum Melchiorum Oskowski et reverendum dominum Albertum Bełczyński concionatorem. Aliis autem temporibus venerabile capitulum census cunctos a me emptos exigat, distribuatur. Si retenti iure aliquando venient repetendi, servata proportionem sumptus impensi de censibus defalcantur. Cui ego pro labore isto et cura centum florenos ex Rzemienioviano censu attribuo, secundum arbitrium ipsorum inter se dividendos. Vacante vero ultra annum suffraganeatu de summa trecentorum florenorum suffraganeis supra per me assignata venerabile capitulum volo, ut centum florenos inter se distribuatur, ducentos vero pro futuro suffraganeo conservet, id quod et in aliis vacationis annis servandum erit.

Et quoniam ecclesia parochialis Szczerzecensis anno millesimo sexcentesimo vigesimo per Tartaros funditus est exusta fuitque³⁾

1) A. maximus 2) A. censum 3) A. sitque

adinveniendus erat, quo securius ac tutius misericordia et pietas in pauperes exercerentur.

Et quoniam spectabiles domini consules Leopolienses concesserant mihi aream circa fluvium Poltew ex parte horti praepositi sancti Stanislai contiguam, ut in ea hortum pro usu meo excolerem, et quidem magnis meis sumptibus excolui et fructiferum reddidi, hunc igitur eisdem, quamvis tam mihi quam reliquo clero minus propitiis et benevolis, restituo cum omni usu fructu, quandoquidem etiam hostibus fides servanda sit. Quia vero praedicti domini consules centum florenos se mihi daturus pacti fuerant ratione aedificiorum, hanc pecuniam pro censu hospitali sancti Stanislai comparando applico.

Ne autem alieni videar huic civitati inutilis fuisse et nihil pro ipsius communi bono praestitisse, velim is sciat, me imprimis meis sumptibus, opera et studio et favoribus apud regiam maiestatem Sigismundum Tertium unius canoniciatus ius patronatus obtinuisse ac civitati obtulisse, meque primum eo iure usum fuisse. Deinde si dominus Deus cameram misericordiae a me fundatam prosperaverit, etiam hanc civitati hoc commodi daturam, quod depauperati cives ex ea sublevabuntur.

His igitur ita de peculio meo dispositis atque ordinatis, quod restat, huius testamenti et ultimae voluntatis meae patronus et protectores nomino: illustrissimum ac reverendissimum Ioannem Andream Prochnicki, archiepiscopum feliciter modernum, eiusque successores, obsecrans eos per viscera misericordiae Dei nostri, ut huic ordinationi meae faveant meminerintque me plus quam per triginta annos ecclesiae huic et antecessoribus eorum servisse, aestum et pondus tot dierum sustinuisse, nec otiosus panem comedis, sed tam foris, quam domi, semper in opere perdurasse. Nec minus venerabile capitulum Leopoliense, fratres meos carissimos, oro ac deprecor, ut eiusdem testamenti mei et ultimae voluntatis executores, custodes et conservatores sint, neque illam aut intermittere, aut immutari, aut cessare unquam permittant, sed in futura secula eandem perpetuent ac manuteneant, et si aliquando iure defendenda sit, ex proventibus censuum impensas litis deducant, servataque proportionem reliquum inter legatarios distribuant. Certi autem sint, quod hanc curam et patrocinium piis meis votis, desiderii praestitum Deus Optimus Maximus unicuique mercede magna nimis retribuet et aeternis gaudiis remunerabit.

Condidi autem hoc testamentum anno Domini millesimo sexcentesimo vigesimo quinto die duodecima Februarii, sacris Cineribus dicato, qui me opportune admonuit, me pulverem esse et in pulverem mox abiturum. Quod certitudinis causa manu mea subscripsi et sigillo meo communivi, testesque, ut subscriberent, rogavi. Quod totum velim cedat ad laudem et gloriam sanctissimae et individuae sempiternaeque Trinitatis, Patris et Filii et Spiritus sancti et in remissionem multitudinis peccatorum meorum. Thomas Pirawski suffragan lwowski ręką mą własną.

INDEX NOMINUM.

A.

- Abdan, stemma v. Habdank.
 Abraham a Osiek, vicarius Leopoliensis 70.
 (Abrek), Habrek, Abrecius Andreas, medicinae doctor et scabinus Leopoliensis 115.
 — Nicolaus, consul Leopoliensis 58.
 Adam, haeres de Niezwiesz 137.
 — Hieronymus, pocillator regni 132.
 — sacristianus Leopoliensis 85.
 — de Inowłodz, vicarius Leopoliensis, commendarius Czortkoviensis 165.
 Albertus, haeres in Petlikowce 149.
 — decretorum doctor, canonicus Praemisliensis et Leopoliensis 63.
 Albinus Stanislaus, baccalaureus, canonicus Leopoliensis 62, 66.
 Alexander, rex Poloniae, dux Lithuaniae 44, 54, 55, 57, 58, 60, 64, 110.
 Alexandra, soror Wladislai Iagellonis regis 110.
 Alexandrinus Simon, magister artium, consul Leopoliensis 61, 87, 94, 103.
 Altus Gregorius, canonicus Leopoliensis 64.
 Amurates IV. Turciae sultanus 47.
 Anagnia v. Avinion.
 Andreas, haeres de Niezwiesz 137.
 — haeres in Swierz, gladifer Leopoliensis 131.
 — artium magister, canonicus Leopoliensis 63.
 Anna mulier 76.
 — de Litwinow 150.
 — de Olesko, haeres in Podborze alias Strzebie 150.
 Anserinus Stanislaus, consul Leopoliensis 62, 86.
 Antonius, archiepiscopus Lepoliensis 41.
 Apoldia (de) Conradus 107.
 Arelatensis v. Gliniany.
 Armenia 108.
 Armeni catholici 108.
 — Leopolienses v. Leopolis.
 Arundinensis Ioannes v. Trzciana.
 Avinion, Anagnia, urbs 31, 39, 106, 108.

B.

- Babi. molendinum Leopoliense v. Leopolis.
 Baczow, villa 112.
 Baccow, episcopus 39.

- Bakovius Andreas, parochus Usten-
 sis, decanus foraneus Leopoliensis 136.
 Baluszynscius 61.
 Bandinelli Robertus 102.
 Bar, oppidum 112.
 — capitaneus v. Gorski Stanislaus.
 — conventus Dominicanorum 112.
 Baranowski Ioannes, iuris utriusque
 doctor, canonicus et archidiaconus
 Leopoliensis, parochus Gro-
 decensis 66, 115, 132, 163,
 167.
 Barbara, haeres de Stare Siolo 126.
 Bardechow v. Berdechow.
 Bargłowski macellum v. Leopoli.
 Barisiensis, Bariciensis ecclesia 139
 et adnot.
 Barnabas de Nergono v. de Nergono.
 Bartultowa, villa 35.
 — taberna 68.
 Barzionka v. Łaszczowa Sophia.
 Barznowski Ioannes, canonicus Le-
 opoliensis 64.
 Basiliense concilium 42 (bis).
 Basiowka, villa 56, 62, 65.
 Basch, Basz. Bass Stanislaus de
 Unieiów, canonicus Leopoliensis
 56, 62, 65.
 Batatiów, Batoiów, villa 129.
 Baworow, oppidum 146.
 — ecclesia 146.
 Baworowscy domini 146.
 Bełczyński Albertus, concionator Le-
 opoliensis 167.
 Bełz, oppidum 109.
 — palatinatus 31.
 — palatinus v. Strzelecki Stani-
 slaus.
 — palatinissa v. Olesznica.
 — castellanus v. de Tęczyn An-
 dreas, Zorawinski Stanislaus.
 — conventus Dominicanorum 110.
 Bełzecki Ioannes 139.
 Benco, haeres in Brzozdowce 141.
 Benedicti (s.) Cassinensis ordo 119.
 — Benedictinarum virginum con-
 ventus v. Leopoli.
 — Benedictinorum Plocensium eccle-
 sia 49.
 — Benedictinorum Plocensium ab-
 bas v. Zamoyscius Ioannes.
 Benedictus, canonicus Leopoliensis
 63.
 Berdechow, Bardechow, villa 114.
 Berger Andreas de Leopoli, artium
 magister, canonicus Leopoliensis
 63.
 Berlicki Albertus v. Perlicki.
 Bernardini seu fratres Minores de
 observantia 108, 112.
 — monasterium v. Leopoli.
 Bernardus, archiepiscopus Haliciensis
 113.
 — (alter) de Crema, Italus, fra-
 ter ordinis Praedicatorum, ar-
 chiepiscopus Russiae 107.
 — archiepiscopus Haliciensis 41
 adnot.
 Bernt Wolphangus, institor Leopo-
 liensis 94.
 Białoboznica, ecclesia 124, 148.
 Białokamień, ecclesia 125, 145
 (quater).
 Bibel v. Bybel.
 Biecz (de) Ioannes v. Ioannes.
 Biele, villa 34.
 — ecclesia 148.
 Bielka (de) haeres v. Włodko.
 — ecclesia 131.
 Bierak, civis Leopoliensis 116.
 Biłaszowski, Biliaczowski Venceslaus,
 haeres in Baworow 146.
 Bitomiensis Seraphinus v. Seraphi-
 nus.
 Błaskowicz Mathaeus, commendarius
 Kulikoviensis 130.
 Błażeiowski Nicolaus, canonicus Le-
 opoliensis, custos Praemislien-
 sis 65.
 Bludnicki 139.
 Bobrek (a) Ligęza Felix v. Ligęza,
 Bóbrka, oppidani 142 adnot.
 — ecclesia 142 et adnot.
 Boczkowski Ioannes 103 (bis).
 Boczolowice (de) Wilczek Bernardi-
 nus v. Wilczek.

- Bodzanow v. Budzanow.
 Bogaczowski hortus v. Leopoli.
 Bogdanus, Valachiae princeps 43.
 Boguszyce (de) Woluski Stanislaus v. Woluski.
 Boin (Georgius, consul Leopoliensis 83 (ter), 117.
 — eiusdem capella 83 bis.
 — Paulus, doctor medicinae 101.
 Bolechow, oppidum 135.
 — ecclesia 135.
 — extra oppidum ecclesia s. Crucis 135 adnot.
 Boleslaus Pudicus, Poloniae dux 32, 36, 92.
 Bolszow, villa 101.
 Bonfinius 107.
 Bonifacius IX. papa 41 adnot., 84, 96.
 Bontkowita Hieronymus, parochus Zydzowiensis 134.
 Boratyn (de) Boratyński, Boratiński Ioannes Thomas, canonicus Leopoliensis 64, 165.
 Boristhenis, recte Dniestr fluvii nomen in Tustan 36.
 Borki villa 112.
 Borman Petrus, canonicus, custos, officialis Leopoliensis 63. ~~63~~ ~~63~~
 Boroszyce (de) Roza Andreas v. Roza.
 Borsowski Moszech Petrus 60.
 Bosciensis v. Buszeczecensis.
 Braclaw, palatinus v. Potoczki Iacobus.
 Brigittae (s.) monasterium v. Leopoli.
 Brody, ecclesia 145.
 Brodnica, capitanea v. Dziadyńska Sophia.
 Brodowski Petrus, canonicus Leopoliensis, parochus Iaworoviensis 67, 132.
 Broniecz Ioannes, canonicus et decretorum doctor 61.
 Bruchnały, ecclesia 132.
 Brzeżany, ecclesia 143.
 Brzozdowce, villa 101, 141.
 — ecclesia 141.
 Brzozdowscy domini 127.
 Brzozowica, villa 81.
 Buczac, Buczacz, oppidum 139.
 — ecclesia 139 et adnot.
 Buczacii, de Buczacz domini 81.
 — sacellum 81.
 — Anna 81.
 — David, palatinus Podoliae 148.
 — Iacobus, palatinus et capitaneus Podoliae 147.
 — Ioannes, haeres de Litwinow 149.
 — Muzylo, capitaneus Sniatiniensis et Colomiensis 150.
 — Theodoricus v. Jazłowiecki.
 Budzanow, ecclesia 148 et adnot.
 Bugłowska domus v. Leopoli.
 Bukaczowce, ecclesia 136.
 Bukardi Ioannes, canonicus et officialis Leopoliensis 64.
 Burdowicz Casimirus, parochus Korytkoviensis 134 adnot.
 Busk, acta terrestria 131 adnot.
 — conventus Dominicanorum 130.
 — ecclesia 125.
 — episcopalia 61, 70.
 — praepositura 53, 129.
 — praepositus v. Kalinski Lucas.
 Buszcze, Bosc 143.
 — ecclesia 143 et adnot.
 Bybel, Bibel, villa et fundus 34 (bis).
 Bytomiensis Seraphinus v. Seraphinus.

C.

- Cebrowski Petrus, haeres in Zabokruki 111, 145 (bis).
 Cephalonia, episcopus v. Commendonus Franciscus.
 Ceretensis v. Seretensis.
 Chanaczow, villa 113.
 Chełm, dioecesis, episcopatus 39 (bis), 125.
 — synodus dioecesana 39 adnot.
 — episcopus, 39 adnot., 107, v. etiam Stephanus, Armenus Leopoliensis.
 — canonicus v. Melchior Stephanides.

- Chełmno, palatinida v. Konopacki.
 Chiovia, Chioviensis v. Kiovia, Kio-
 viensis.
 Chlebiczyn, villa 118, 119.
 Chochoniow, villa 34.
 Chocimierz, ecclesia 137.
 Chocimiersey domini 129.
 — Pstrokońska Anna v. Pstro-
 końska.
 — capitaneus Lublinensis 137.
 Chodecz (de) Otha, palatinus Podoliae
 87.
 — Ottsza, palatinus Cracoviensis,
 capitaneus Leopoliensis, Hali-
 ciensis, Colomiensis, Sieniatinen-
 sis, Lubaczoviensis 140.
 — Stanislaus, palatinus Russiae 133.
 — Stanislaus, capitaneus Leopo-
 liensis, marschaleus regni 87.
 Chodkievicius Alexander, palatinus
 Trocensis 144.
 Chodorow, Chodorostaw, oppidum 141.
 — ecclesia 141.
 — xenodochium 141 adnot.
 Chodorovii, Chodorowscii domini 146.
 — dominus 141, 148.
 — Demetrius 101.
 — Ioannes, haeres in Brzozdowce
 101.
 — Ioannes haeres de Zurawno 134.
 — Georgius alias Iurscha, capita-
 neus Zydzaczoviensis 58, 141.
 — de Sienice Sophia 140, 150
 adnot.
 Chomętow (de) Ioannes, iudex Leopo-
 liensis 130.
 Choniatyceze, villa 55.
 Chotecki dominus 129.
 Christinus, Cristinus, archiepiscopus
 Haliciensis 40, 136.
 Christophorus Leopoliensis, canonicus
 63.
 — mendicorum altarisista 103.
 — Parul v. Parul.
 Chrodlo v. Hrodlo.
 Chruslicki Martinus, capellanus Tho-
 mae Pirawski, parochus Miko-
 łajoviensis, mansibnarius arcen-
 sis 165.
 Chrzanowski Stephanus, parochus Ka-
 lusiensis 135.
 Chwał Sebastianus 104, 116.
 Ciemierzynce, villa 34, 35, 47.
 Czarnowski Iacobus 128.
 Czarnuszowicze, villa 35, 85.
 Czartorya, ecclesia 142 adnot.
 Czebrowski Petrus v. Cebrowski.
 Czechow (de) Stanislaus Schlomow-
 ski v. Schlomowski.
 Czerkasy, villa 55.
 Czernicki Martinus, parochus Kopy-
 czynensis 146 adnot.
 Czernielowski Ioannes, subpincerna
 Leopoliensis 134.
 Czertanica, villa 137 adnot.
 — conventus Dominicanorum 137.
 Czerwonogrod (Rubrum Castrum), ca-
 pitaneus v. Iazłowiecki Hiero-
 nymus.
 — conventus Dominicanorum 111.
 Czeszczensis v. Czynski.
 Częstochovia, oppidum 109.
 Czopowski Ioannes, subiudex Leopo-
 liensis 126.
 Czorn Antonius, gladifex et consul
 Leopoliensis 103.
 — Corna Nicolaus, canonicus Leo-
 poliensis 63.
 Czortkow, ecclesia 148.
 — conventus Dominicanorum 148.
 — commendarius v. Adamus de
 Inowlódz.
 Czułhanscii domini 68.
 Czurow (de) Martinus v. de Kurow.
 Czuryło, Czuryło Georgius 133.
 — Olenczki Valentinus, canonicus
 Leopoliensis 61, 66, 70.
 Czyrkasy v. Czerkasy.
 Czynski, villa 113.
 — ecclesia 130.

D.

- Dąbrowa sive desertum 56.
 Dąbrowica, villa 119.
 Dąbrowski Laurentius, gratialista
 Leopoliensis 84.

- Dąbrowski Sambor Andreas, consul
Leopoliensis, 76, 97.
— Andreas 76.
— Ioannes 75.
— Stanislaus 76.
- Daci 51.
- Daleiow, villa 136.
— ecclesia 136.
- Daniel, Haliciae rex 108, 109.
— de Tuchow, canonicus Leopoliensis 63.
- Daniłowicz. Danilowicz Nicolaus, castellanus Leopoliensis 71, 141.
- Danubius, fluvius 162.
- Dawidow, villa 126.
— ecclesia 126.
- Dembiński Ioannes, mansionarius Leopoliensis 73, 130.
— Stanislaus, canonicus Leopoliensis 66.
- Dembno, stemma 76.
- Derslaus de Huwnow, castellanus Bełzensis 81.
- Derzow, Drizow, bona 130.
- Dimitrowski (Dymitrowski) Nicolaus, haeres Czescensis 130.
- Dinoviensis Fabianus, altaris 82.
- Ditatin (Dytatyn) 34.
- Długoborski Sigismundus, commendarius Wolkoviensis 127.
- Długosz, Długossius, Długossus Ioannes, archiepiscopus Leopoliensis 32, 37, 43.
— Nicolaus de Sanok 43.
- Dłużynski Laurentius, parochus Zelechoviensis 129.
- Dniestr, Ister, fluvius 55.
— Boristhenis recte Dniestr fluvii nomen 36.
- Dobek Iacobus, vicarius Leopoliensis 70.
- Dolina, capitaneus v. Krasicki Stanislaus.
— ecclesia 135.
— altera ecclesia s. Annae 135.
— plebanus v. Vitellius Stanislaus.
- Dolischie (de) alias de Zelechow Ioannes v. Ioannes.
- Domanowski Thomas, canonicus Leopoliensis 66.
- Dominicanorum fratrum conventus 106—112.
— conventuum provincia Russia 121.
— conventus v. Barenensis, Bełzensis, Buscensis, Camenecensis, Ceretensis, Chlioviensis, Colomiensis, Constantinoviensis, Czeranicensis, Rubri castri seu Czerwonogrodensis, Czortkoviensis, Haliciensis, Hrodlensis, Iazłowiecensis, Iesupoliensis, Lantutensis, Laticzoviensis, Leopoliensis, Leopoliensis suburbanus, Luceoriensis, Podkamiensis, Potocinensis, Praemisliensis, Przemyslanensis, Rohatinensis, Rubieszoviensis, Samboriensis, Szaravensis, Smigrodensis, Smotricensis, Toporoviensis, Trębovliensis, Włodimiriensis, Żółkiewiensis.
— conventus monialium v. Leopoli.
- Drizow v. Derzow.
- Drochisch Ioannes de Grodek, canonicus Leopoliensis 64.
- Drohiczyn, capitaneus v. Petrus.
- Drohobycz, capitaneus v. Maldrzyk Stanislaus.
— salinae seu zuppae 36, 57, 78.
- Drozdowski Stanislaus, commendarius Firleioviensis 144.
- Drozynska Sophia 86.
- Dunaiow, Dunaiovia, Dunaiovium, Dunaioviense oppidum vetus et novum 34 (bis), 42, 43, 44, 45, 46.
— decanatus 126 adnot., 142 adnot.
— ecclesia 47, 143.
— praepositus v. Wiercinski Stanislaus.
— tractus 98.
- Dunaiowiecz, villa 42.
- Dybowicius Stanislaus, medicinae doctor et consul Leopoliensis 80.
- Dymitrowski v. Dimitrowski.
- Dynoviensis v. Dynovienensis.
- Dytatyn v. Ditatin.

- Dziaduscus. episcopus Praemisliensis 39.
 Działyńska Sophia de Zamoysce, pocillatrix regni, capitanea Brodnicensis 98, 99.
 Dżibulenses silvae 155.
 Dziedoszyce (de) Dziedoszycki Georgius, castellanus Lubaczoviensis 135.
 — Ioannes 135.
 Dzierzgowski Nicolaus, archiepiscopus Gnesnensis 45.

E.

- Eisen-Hutel Margaretha 102.
 — Petrus, civis Lemburgensis 102.
 Elias (Helias), Vallachiae princeps 42.
 — magister generalis ordinis Praedicatorum 108.
 Elisabeth, mater Ludovici, Poloniae et Ungariae regis 41.

F. Ph.

- Felin, capitaneus v. Potocki Stephanus.
 Philipensis episcopus v. Zamoyski Ioannes.
 Philippus, frater ord. s. Dominici, episcopus Chioviensis 107.
 Firley de Dąbrowica Petrus 131 adnot.
 Firleygrod, ecclesia 131 adnot.
 Firleiw, ecclesia 144 (bis).
 — parochus 144.
 — advocatus v. Naraiewski Nicolaus.
 Florianus Philistinensis, vicarius Leopoliensis 70, 80 adnot.
 Forbacz Adam 104.
 Francisci s. ordo (Franciscani) 36, 122.
 — conventus v. Grodecensis, Haliensis, Leopoliensis.

- Franciscus Gonzaga, generalis ordinis Bernardinorum 122.
 — de Orzech v. Orzech.
 — Szczucki, v. Szczucki.
 Fridericus Jagellonides cardinalis, archiepiscopus Gnesnensis, episcopus Cracoviensis, 44.
 Fulstin (de) Nicolaus Herbort Odnowski v. Herbort.

G.

- Gabriel de Verona, guardianus Bernardinorum Leopoliensium, 122.
 Gadowska Margaretha, civis Leopoliensis 73, 81, 85, 117.
 Garbow, villa v. Stare Sióło.
 Gąsiowski Sigismundus 103.
 Gaspar v. Caspar.
 Gebaur Hanko, civis Leopoliensis 36.
 Gembarski Stanislaus, parochus Wuniloviensis 134.
 Gemelno (de) Iacobus v. Iacobus.
 Georgius de Chodorostaw v. Chodorowski.
 — dux in Wiśniowiec v. Wiśniowiecius.
 Germani 86, 107, 109.
 Germania 46.
 Gęsinowski Stanislaus v. Anserinus.
 Gesionoszczyna lapidea v. Leopoli.
 Giebel Stanislaus, canonicus Leopoliensis 66.
 Giblywna Catharina, relicta Stanisłai Wolphowicz vidua 102(bis).
 Giedziński Nicolaus, haeres in Bolechów 135.
 Gielasinus Nicolaus 61, 103, 116.
 Gielniowius Ioannes, parochus Kamionacensis commendarius Żółkiewiensis 128, 129.
 Glacz Iustus 103.
 Gliniany (Arelatum), ecclesia 144.
 — parochus v. Oskowski Melchior.
 Głinska Helizabeta, coniunx Krasowski Stanisłai 163.
 — platea v. Leopoli.
 Głębocki dominus 131 adnot.

- *Głobuczki Iacobus v. Kłobucki.
 *Gnesna, urbs 37.
 — archiepiscopus, archiepiscopa-
 lia 32, 33, 37 (bis), 40—42.
 — archiepiscopus v. Dzierzgowski
 Nicolaus, Fridericus Jagellonides.
 Sieniński Iacobus, Sieniński
 Zbigneus, Skotnicus Iaroslaus,
 Trąba Nicolaus, Vincentius.
 — capitulum 41 (bis).
 *Godziatkowski Paulus, canonicus Le-
 opoliensis 65.
 *Golski Ioannes Stanislaus v. Gorski.
 *Gologurski, (de Gologury) Goligor-
 ski Nicolaus, subdapifer Leopo-
 liensis 144.
 — Nicolaus, canonicus Leopolien-
 sis 65.
 *Gologury, ecclesia 144 et adnot.
 — praepositus 138.
 *Goreczki Stanislaus, mansionarius
 Leopoliensis 73, 122.
 *Gorka (de) Lucas, castellanus Po-
 znaniensis 132.
 *Gorski (falso Golski) Ioannes, castel-
 lanus Haliciensis 147.
 — Stanislaus, palatinus et capita-
 neus Russiae, capitaneus Ba-
 rensis 112, 148.
 *Gothi (Gootti) 107.
 *Gozdziec v. Gwozdziec.
 *Grabowiec, locus 116.
 *Graecia 108.
 *Gregorius IX. papa 106, 108 (bis), 110.
 — XI. papa 39, 108.
 — XIII. papa 47.
 — XV. papa 79.
 — de Sanok, archiepiscopus Leopo-
 liensis 37, 43—45, 54, 57
 (bis), 58 (bis), 60, 64, 65, 75,
 111, 117, 145.
 — de Sanok, canonicus Leopolien-
 sis 64.
 — ord. s. Dominici episcopus Wło-
 dimiriensis 107.
 — canonicus, archidiaconus Leopo-
 liensis 64.
 — licentiatu decretorum, canonicus
 Leopoliensis 63.
 Gregorius de Mislovicz, decretorum
 doctor, canonicus, archidiaconus
 Leopoliensis 64.
 — de Nergono v. de Nergono.
 — Calvus, civis Leopoliensis 58.
 Grochovicze (de) Michael v. Michael.
 Gródek, castrum 132.
 — decanatus 125, 132—134.
 — ecclesia 132.
 — conventus Franciscanorum 132.
 — episcopalia 72.
 — parochus, plebanus v. Baranow-
 ski, Laurentius.
 Grodziec Andreas, parochus 126.
 Grodziszcz, villa 35.
 Grotowski Sigismundus, canonicus
 Leopoliensis 66.
 Grzybowice, villa 68.
 Guliński Gaspar, consul Leopoliensis
 61, 104, 117, 143.
 Gwozdziec (Gozdziec), ecclesia 150.
 Gozdziec (de) Procopius v. Procopius.

H.

- Habdank (Abdan). stemma 46.
 Habdank Michael, haeres in Buczac
 139.
 Haberna Adam, organarius 70.
 Habrek Nicolaus v. Abrek.
 Halicia, urbs 32 (quater), 37, 39,
 40, 41 (ter), 42, 51 (bis), 67,
 92, 93, 107 (bis), 109, 114.
 — castrum 137.
 — acta terrestria 137.
 — castellanus v. Gorski Ioannes,
 Ioannes haeres in Knichinieze,
 Sieniński Ioannes.
 — capitaneus v. de Chodecz Ottsza.
 — gladifer v. Wichrowski Chri-
 stophorus.
 — subpincerna v. Procopius de Go-
 zdziec.
 — succamerarius v. Zorawinski
 Stanislaus.
 — vexilifer v. Skotnicki Paulus.
 — cathedra, Ruthenorum metropo-
 lis 32.

- Halicz, metropolis Romana et catholica 32 (bis), 39, 40, 136.
- archiepiscopi Romano catholici v. Bernardus, Bernardus de Crema, Iacobus frater ord. Praedic., Antonius, Mathias, Bernhardus, Iacobus, Nicolaus Trąba, Ioannes Rzeszowski.
- episcopalis sedes Romana 32.
- canonicus et officialis v. Iacobus.
- decanatus 125 adnot., 136 adnot.
- ecclesia s. Mariae Magdaleneae 40 (bis).
- conventus Dominicanorum 108.
- — Franciscanorum 136.
- capella d. Catharinae 137.
- sacellum (?) s. Gaudentii 40.
- — s. Stanislai 40.
- Halicieense suburbium v. Leopoli.
- Handlowa Sophia 122.
- Hadlowsciani lanei v. Leopoli.
- Hanulezyc Thomas Zydaczowiensis, parochus Tysmienicensis 136.
- Hanusowa Dorothea 69.
- Harpisza Stanislaus, canonicus, archidiaconus, decanus Leopoliensis, archidiaconus Lublinensis 66.
- Hebrowicza, villa 71 (bis).
- Helias v. Elias.
- Henricus Barbatas, dux Cracoviensis 92.
- palatinus Russiae 136.
- Hepner Paulus Dominicus, medicinae doctor, consul Leopoliensis 79 adnot., 96 adnot. (bis).
- Herbestus Ioannes, canonicus, concionator Leopoliensis 64.
- Herbort, Herburt Odnowski Nicolaus de Fulstin, castellanus Praemislensis, capitaneus Leopoliensis 71, 74, 128, 129.
- Severinus Cosciescha, praepositus Praemislensis, canonicus Leopoliensis 66.
- Valentinus, episcopus Praemislensis 45, 46.
- Herbortowski area v. Leopoli.
- Hermanow (de) haeres Ioannes v. Ioannes.
- Hieronymus Sandomiriensis, parochus Sniatinensis 138.
- Hlibow, ecclesia 147.
- Hodowica, villa, praedium 52, 56, 127.
- coloni 127.
- ecclesia 127.
- Hodywanicze (de) Maldrzyk Stanislaus v. Maldrzyk.
- Holhoc Podhaisciensis, villa 139.
- Hołowsko 58.
- episcopale 62.
- Horozana, ecclesia 139.
- Hospin, villa 129 adnot.
- Hriczko de Pomorzany, palatinus Podoliensis 131.
- Hrodlo, Chrodlo, conventus Dominicanorum 110.
- Hungaricus v. Ungaricus.
- Huwnow (de) Derslaus v. Derslaus.
- Hyacinthus, Hyacinctus (b.) 107, 109, 110, 111 (bis).
- Hyblowski campus 127 adnot.

I.

- Iabłonow, villa 34.
- Iacimierz Stanislaus, parochus Daleiowiensis 136.
- Iacobus, frater ord. s. Dominici (?), archiepiscopus Haliciensis 107 (bis).
- archiepiscopus Haliciensis 36, 41 (bis) et adnot., 92, 109, 128, 131.
- episcopus Camenecensis 86.
- de Gemelno, canonicus, praepositus, officialis Leopoliensis 64.
- officialis Haliciensis ecclesiae s. Spiritus Leopoliensis praepositus 64.
- parochus Firleioviensis 144.
- Zubrzensis, commendarius Zurauiensis 141.
- haeres in Kopyczynee 147.
- Iagellonicae foundationis canonici Leopolienses 62.

- Iamnicus Ioannes, commendarius Mikulnicensis 148.
- Ianczyn, ecclesia 144.
- Iankowicz Gaspar, chirurgus 161.
- Ianow, ecclesia 147.
- Ianua, mercator v. Nergono Bar-nabas.
- Ianussius seu Ianuszek 56, 61.
 - v. etiam Ioannes.
- Iarandi Stanislaus de Trzebuchow, canonicus, officialis Leopoliensis 66, 147.
- Iaroslav, Iaroslav, oppidum 45, 79.
 - teloneum 79.
 - praepositus v. Starzechowski Petrus.
- Iaryczow, oppidum 130.
 - ecclesia 130.
- Iaslikowski Mathias, civis et phar-macopola Leopoliensis 72, 77, 91.
- Iastrębetius (Iastrzębiec) Albertus, episcopus Posnaniensis 41.
- Iaworow, oppidum 132.
 - ecclesia 124, 132.
 - confraternitas ss. Corporis Christi 132 adnot.
 - parochus v. Brodowski Petrus.
- Iaworow, villa 35.
- Iazyges, Iazyges, Iazygi 32, 36 (bis).
- Iazłowiec, conventus Dominicanorum 111.
- Iazłowiecki Hieronymus de Buczac, Sokaliensis et Czerwonogrodensis capitaneus 139.
 - Nicolaus, capitaneus Sniatinensis 111.
 - Theodoricus de Bucacz, palatinus Russiae et exercituum dux generalis regni 111.
- Iasniszcze, bona 128.
- Iastkowska Agnes, abbatissa Lublinensis s. Brigittae virginum 120.
- Ielonek Paulus, consul Leopoliensis 74.
- Ielonkowski filius Nicolai Gelazyni 103.
- Iesu societatis patres v. Leopoli.
- Iesuita v. Skarga Petrus, Wargocki Bartholomaeus.
- Iezierna, ecclesia 146 adnot.
- Iezupol, ecclesia 137.
 - conventus Dominicanorum 111, 137.
- Innocentius VI. papa 31.
- Inowłódz (de) Adam v. Adam.
- Ioannes XXII. papa 41, 106, 111.
 - XXIII. papa 42.
 - Albertus, Poloniae rex 80.
 - archiepiscopus Leopoliensis 117.
 - episcopus Lubucensis 92.
 - — Luceoriensis, Wilnensis 37, 38.
 - — Moldaviensis 75.
 - — Ceretensis, frater ord. s. Dominici 107.
 - — dictus Sartorius v. Sartorius.
 - Arundinensis, canonicus Leopoliensis v. Trzciana.
 - de Biecz, canonicus Leopoliensis 64.
 - Philipiades, magister artium, canonicus Leopoliensis 64.
 - de Leopoli, artium magister, canonicus, officialis Leopoliensis 64.
 - seu Ianussius de Nieprowiec, canonicus Leopoliensis 64.
 - Opatoviesnis, canonicus, concionator Leopoliensis 61, 65.
 - Scolteti, canonicus Leopoliensis 63.
 - Damascenus, prior Leopoliensis conventus ord. s. Dominici ad s. Mariam Magdalenam 86, 120.
 - b. de Dukla, frater Bernardinus 122.
 - Rutheni, parochus Leopoliensis v. Rutheni.
 - Tarnoviensis, parochus Przewłocensis 138.
 - Wołoszyn de Paięczno, vicarius perpetuus Leopoliensis 75.
 - vicarius Leopoliensis 70.
 - a Scazmierz, mansionarius Leopoliensis 77.

- Ioannes, castellanus Haliciensis, haeres in Knichinicze 78.
 — index terrae Leopoliensis, haeres in Zimnowoda 127.
 — haeres in Bosc 143.
 — de Hermanow 131.
 — de Niezwiesz 137.
 — de Zelechow alias de Dolischice 129.
 — Baptista Neophita 115, 116, 166.
 Iodlovius Martinus, parochus Prussensis 130.
 Ister, fluvius v. Dniestr.
 Italia 40.
 Italicae ecclesiae 120.
 Italici sanguinis regulares, archiepiscopi et episcopi Halicienses 40.
 Iudaei Leopolienses v. Iudaei.
 Iulius II. papa 117.
 Iurscha alias Georgius v. Chodorowski.
 Iustus Glacz v. Glacz.
- K. C.**
- Caffa, episcopus v. Pavisinus Hieronymus.
 Kahuow, villa 55.
 Caietanus Henricus, cardinalis legatus 119.
 Kąkolniki, villa 34, 44, 46.
 — oppidum 34.
 — tractus 34.
 — ecclesia 136.
 — parochus v. Rogalski Bartholomaeus.
 Kąkolski Valentinus 165.
 Cacovo (de) Kakowski Stanislaus, magister artium, canonicus et concionator Leopoliensis 65.
 Callimachus Philippus 43, 44.
 Kalinski Lucas, canonicus Leopoliensis, praepositus Buscensis 53, 56, 67, 129, 130.
 Kalinowski Valentinus, capitaneus Camenecensis 136, 140, 149.
 Calistus III. papa 93.
 Kałusz, ecclesia 134.
 Calvaria, mons 117.
 Calvus mons v. Rzeszow.
 Camenecia, urbs 32, 34, 39.
 — capitaneus v. Kalinowski Valentinus.
 — episcopatus 32, 39 (bis).
 — episcopus v. Iacobus, Pruchnicki Ioannes Andreas, Słoniewski Leonardus.
 — conventus Dominicanorum 108, 110.
 Kamieniec Nicolaus, canonicus Leopoliensis 65.
 Kamienecii domini 87.
 Kamionka, capitaneus v. Żółkiewski Stanislaus.
 — ecclesia 125, 129.
 — episcopalia 61, 70.
 Kamocki 74.
 Campianus, Novicampianus, medicinae doctor, consul Leopoliensis 76 (bis), 97, 122.
 — Paulus, medicinae doctor, consul Leopoliensis 79, 80 et adnot. 97.
 Cantauriensis archiepiscopus v. Thomas.
 Kapiszkowicz Albertus, civis et institor Leopoliensis 77.
 Karcz Thomas 103.
 Karlowna Catharina 76.
 Carmelitae calceati v. Leopoli.
 — discalceati v. Cracovia, Leopoli.
 Karszo Ioannes, magister culinae 35.
 Casimiria v. Cracoviense suburbium.
 Casimirus Magnus, Poloniae rex 31, 32, 40, 67, 100, 108.
 — Jagellonides, Poloniae rex 36, 43, 54, 56, 64, 82, 105, 106, 122, 130, 134, 136, 137.
 Kaska Nicolaus, canonicus Leopoliensis 63.
 Caspar (Gaspar) Iaroslaviensis, commendarius Rozdoliensis 134.
 Casparides Stanislaus v. Stanislaus.
 Castrum Rubrum v. Czerwonograd.
 Kaszowski Stanislaus, canonicus Leopoliensis 66.

- Kay Stanislaus de Milotyche 129.
- Kazanow (de) (Kazanowska) Anna 135.
- Martinus, rotae magister 138.
- Kimierz, bona 123.
- Kiovia, Chiovia, urbs 32, 107 (ter), 109.
- dux v. Wolodimirus.
- palatinus v. Żółkiewski Stanislaus.
- castellanus v. Wiśniowiecius Georgius.
- episcopatus Romano catholicus 39 (bis).
- episcopus v. Philippus, Michael.
- conventus Dominicanorum 107, 110.
- Clarae (s.) virginum conventus v. Leopoli.
- Clemens VIII. papa 103, 111 (bis), 119 (bis), 131.
- altaris Leopoliensis 79.
- Kleparow, villa 58.
- episcopale 62.
- Kłobucki, Głobuczki Iacobus, canonicus Leopoliensis 61, 64.
- Kluczow, villa 118.
- Klusz Ioannes, haeres de Wyzniany 131.
- Margaretha 131.
- Kniehynicze, villa 78.
- ecclesia 140.
- Kniehynicze Kniehynicze (de) Nicolaus v. Nicolaus.
- Kobylecki Adam, mansionarius Leopoliensis, commendarius Rzesnensis 73, 128.
- Koczubińce, ecclesia 124, 148.
- Kola Ioannes, haeres in Daleiow 136.
- Kolacz Bernardinus de Leopoli, magister artium, canonicus et officialis generalis Leopoliensis 63.
- Kolaczki Bartholomaeus, parochus Colomiensis 138.
- Petrus, commendarius Bodzano-
viensis 148.
- Kończakowce, ecclesia 139.
- Kolo castri capitaneus v. Zawischicz Ioannes.
- Kołomyja, capitaneus v. de Buczacz Muzyło, de Chodecz Ottsza.
- ecclesia 138.
- conventus Dominicanorum 111, 138.
- Kolsowski Albertus 140 adnot.
- Komarno, ecclesia 133.
- Commendonus Franciscus, Pii IV. nuntius, episcopus Zacynthiensis et Cephaloniensis 39, 52.
- Konopaeki, palatinida Kulmensis 132.
- Conradus de Apoldia 107.
- baccalaureus, canonicus et officialis Leopoliensis 63.
- Constantia (b.) uxor Danielis, mater Leonis, regum Haliciae 108, 109.
- Constantinopolis, urbs 49.
- Konstantynow, conventus Dominicanorum 112.
- Kopyczynce, oppidum 147.
- ecclesia 147.
- Kopyczynski Eustachius 147.
- Korna Nicolaus v. Czorn.
- Korniakt Alexander 165.
- Koropiec v. Kropiec.
- Korszow, ecclesia 138.
- Koryczynscy domini 138.
- Korytko Franciscus de Pohorce 134 adnot.
- Ioannes 133.
- Stanislaus de Pohorce 133.
- Korytkow, oppidum 134 adnot.
- ecclesia 134.
- Koszeziow, villa 112.
- ecclesia 128.
- Cosnar Ioannes, civis Leopoliensis 80.
- Kowalski dominus 144.
- Kozłow, bona 58.
- oppidum 34.
- piscinae 35.
- Cracovia, urbs 44 (ter), 49, 158.
- palatinus v. de Chodecz Ottsza, Szpytko, de Tarnow Ioannes, Zebrzydowski.

- Craovia, castellana v. Sobieska.
 — castellanus v. Ostrogiensis dux, a Tenczyn Andreas.
 — episcopus v. Fridericus Iagellonides, Petrus, Sieniński Zbigneus, Zebrzydowski Andreas.
 — episcopus suffraganeus v. Schlomowski Stanislaus.
 — canonici v. Ligeza Felix, Strzelecki Ioannes, Tarlo Paulus, Vigandi Nicolaus.
 — cantor v. Schlomowski Stanislaus.
 — academia 47, 89, 158.
 — academiae collega maior v. Trzciana Ioannes.
 — — collega minor v. Wędrogowski Valentinus.
 — — s. theologiae professor v. Peysar Nicolaus.
 — — collegii maioris procurator 158.
 — ecclesiae s. Aegidii canonicus v. Vigandi Nicolaus.
 — — s. Floriani praepositus v. de Orzech Franciscus.
 — aedes ss. Trinitatis 44.
 — conventus Carmelitarum discalceatorum 121.
 — confraternitas b. Mariae 92, 93.
 — suburbium Casimiria 44.
 — suburbii ecclesia ad s. Stanislaum in Rupella 44.
 — platea v. Leopoli.
 — porta v. Leopoli.
 — seu Krakowskie suburbium v. Leopoli.
 Cracowiec Albertus, gratialista Leopoliensis 84.
 Krasicki Stanislaus, castellanus Praemisiensis, capitaneus Dolinensis 135, 142.
 Kraska Ioannes, canonicus, praepositus Leopoliensis 64.
 Crasne, villa 43.
 Crasnostaw, acta castrensia 135.
 Krasowski, Kraszowski Stanislaus, advitalis usufructuarius villae Malechow 104, 163 (ter).
 Crema (de) Bernardus v. Bernardus. Kręzelowski dominus 148.
 Cristinus v. Christinus.
 Krol Stanislaus, canonicus Leopoliensis 66.
 Cromerus Martinus 31, 32, 36, 39 (quinquies), 40 (bis et adnot.), 41 (ter), 42 (bis), 43 (bis), 44, 92 (bis).
 Kropiec, Koropiec, ecclesia 138.
 — parochus 144.
 Krosnowski, archiepiscopus Leopoliensis 131 adnot., 142 adnot.
 Krotoszyn, villa 112.
 — ecclesia 126.
 Krowczynna Agnes domina 71.
 Krowicki Ioannes, canonicus, decanus Leopoliensis 55, 64, 82, 98.
 Krzczowski Andreas 135.
 — Hieronymus 102.
 Cruciferi 124.
 Krupski Ioannes, decanus Leopoliensis 52.
 Kuczkowski Stanislaus 103.
 Kuczowski Bartholomaeus, parochus Mikołajoviensis 133.
 Kukizow, ecclesia 130.
 Kulikow, oppidum 60, 128, 155.
 — beneficium 129 adnot.
 — ecclesia 128, 167.
 — praepositus v. Pirawski Thomas.
 Culmensis v. Chełmno.
 Kulparkow, villa 58.
 — episcopale 62.
 Cumani 107 (bis).
 Cunegundis (s.) Poloniac ducissa 108, 109.
 Kuropatniczy domini 131.
 Kuropatwa Paulus de Polaicz 137.
 Curovius Nicolaus, archiepiscopus Gnesnensis 41.
 — Stanislaus, parochus Sokolnicensis 130.
 Kurzansey domini 129.
 — dominus 111.

L. L.

Ladislaus y. Vladislaus.
 Łahodowski Ioannes, castellanus
 Wolyniae 82, 121.
 Lakaski (in) haeres 141.
 Lanekoronski Stanislaus, Podoliae
 palatinus 119, 139, 141, 147
 (bis), 149.
 Łańcut, conventus Dominicanorum
 108, 109.
 Laodicensis episcopus v. Schlomow-
 ski Stanislaus.
 Laska domina 80.
 Laskowita, Laskowicza Stanislaus,
 parochus Rudcensis 133.
 Laszczowa Barziona Sophia 71.
 Laszki, villa 114.
 Latyczow, conventus Dominicanorum
 112.
 Laurentius, plebanus de Grodek, ca-
 nonicus Leopoliensis 63.
 Lawendowski Albertus 130.
 Lelivorum familia 45.
 Lemburga, urbs v. Leopoli.
 Łęczysca, scholasticus v. Solikowski
 Ioannes.
 Lenartowska lapidea v. Leopoli.
 Leo, filius Danielis, princeps Hali-
 ciae 108.
 Leonardus, episcopus Camenecensis
 v. Słoniewski.
 — civis Leopoliensis 79.
 Leopoli, Lemburga urbs, Leopoliensis
 civitas 29 (bis), 30, 32
 (bis), 36, 37, 39 (ter), 42,
 43, 44 (bis), 45, 46 (bis),
 47, 48 (ter), 49, 50 (bis), 51
 (bis), 58, 67 (bis), 84, 92, 93
 (ter), 97, 101, 106, 107 (bis),
 108 (bis), 109, 110 (bis), 113,
 114 (bis), 117, 122, 123
 (ter), 125, 145, 156 (bis), 159.
 — cives 41 adnot 86, 92.
 — Armeni 109.
 — Iudaei 56, 76, 91.
 — communitas 76, 122.
 — praetorium 69, 116.
 — consules 53, 54 (bis), 130,
 168, 169.

— consul v. Abrek Nicolaus, Ale-
 xandrinus Simon, Boim Geor-
 gius, Campianus Martinus, No-
 vicampianus Paulus, Czorn An-
 tonius, Dąbrowski Andreas, Dy-
 bowicius Stanislaus, Gesinoski
 Stanislaus, Gulinski Gaspar,
 Hepner Paulus Dominicus, Ie-
 lonek Paulus, Lorencowicz Io-
 annes, Pedianus, Przeddziecki
 Caspar, Scholez Iacobus, Scholez
 Ioannes Wolphowicz, Scholez
 Wolphowicz Wolphangus, Six-
 tus Erasmus, Zimorowicz Bartho-
 lomaeus.
 — consulum archivum 41 adnot.
 — praetorii munimenta 75.
 — officii consularis acta 104
 adnot.
 — iudicia 145.
 — subsellium 39.
 — scabinus v. Alwecius Andreas.
 — confraternitates 92—94.
 — — in ecclesia cathedrali:
 ss. Corporis Christi 72, 75, 93,
 b. Mariae seu Literatorum 76,
 92, 93.
 Pauperum seu Mendicantium
 seu Misericordiae 77, 93,
 97.
 — — in ecclesia Bernardinorum:
 s. Annae 93.
 s. Michaelis archangeli 93.
 — — in ecclesia Dominicanorum:
 ss. Corporis Christi 109.
 ss. nominis Iesu 93, 109.
 rosarii b. Virginis 93, 109.
 — — in ecclesia Franciscanorum
 conventualium:
 Condigerorum seu Portiunculae
 93.
 — — in ecclesia suburbana b.
 Mariae:
 b. Mariae 94, 114.
 Pauperum seu Misericordiae 94,
 114, 115.
 — — in ecclesia s. Crucis ante
 portam Haliciensem:
 s. Crucis 121.

- Leopolis, confraternitatum processiones 118.
- contubernia, collegia sodalitia. pharmacopolarum 95.
 - lanionum 80.
 - pellionum 78.
 - sartorum 75, 117.
 - serificum 76.
 - sutorum 118.
 - mons pietatis 97.
 - schola 89 — 91, 154.
 - scholae contor, rector v. capitulum.
 - statera cerae 105.
 - teloneum, telonium 36, 57, 90, 105 (ter).
 - area Balusinska 55.
 - — Herbortowski 119.
 - — seu insulae Ruthenicae 76.
 - — circa templum s. Ioannis 52 (bis).
 - balneum Armenicum 80.
 - domus lapidea Antoniowska 85.
 - — Bargłowska, Bugłowska 61, 72.
 - — Crauserowska 94.
 - — Florianski 61.
 - — Gielazyni Nicolai 61.
 - — Gesionoseczyna 116.
 - — Iust Glaczowska 103.
 - — Gulinski Casparis 143.
 - — Lenartowska 116.
 - — Michałowska 81.
 - — Mosciciana 85.
 - — Ogorzałek pellionis 91.
 - — Piszczymuszyna 116.
 - — Pulka dicta 62, 63.
 - — Puszkarska 61.
 - — Rzeszowski 61.
 - — Smoczowska 68.
 - — Sokolowska 70.
 - — Tacii Bartholomaei 163.
 - — Turska, Turski 116, 164.
 - forum Canum 102.
 - hortus Bogaczowski 116.
 - — Sawiczowski praedium 164.
 - lanei civiles 57.
- Leopolis, laneorum decimae pecuniarum 58.
- laneus post ecclesiam Ruthenam. s. Georgii situs 116.
 - — Handlowsciani 122.
 - — Malechowski 116.
 - — b. Mariae 56.
 - — Sokolnicensis 57.
 - — macellum Bargłowskie 116.
 - — moenia 112.
 - — molendinum Babi 103, 104.
 - — Olchovii 57.
 - — Stacherowski 57.
 - — mons Calvus 42.
 - — platea Cracoviensis 100, 163.
 - — Głinska suburbana 102, 122.
 - — — seniores 122.
 - — Haliciensis 70, 81.
 - — s. Ioannis 52.
 - — — advocatus et scabini 52.
 - — Lyczakow v. suburbium.
 - — Pistorum 70, 164, 166.
 - — porta Cracoviensis 68, 117.
 - — Haliciensis 57, 76, 157.
 - — praedium Sawiczowski v. hortus.
 - — suburbia 157.
 - — domus suburbanae 113.
 - — lantvoiti seu viceadvocati suburbanum 121.
 - — suburbium Cracoviense, Krakowskie dictum 42, 52, 57, 71, 80, 118, 119, 120.
 - — Haliciense 116, 120, 157.
 - — Haliciensium platearum suburbanarum seniores 121.
 - — Lyczakow 70.
 - — castrum, arx inferior 105.
 - — superior 68, 118.
 - — acta castrensia capitanealia 140 adnot., 142, 146 adnot.
 - — — terrestria 135.
 - — districtus 145.
 - — dioecesis nobilitas 158.
 - — castellanus v. Daniłowicz Nicolaus, Strumilo Georgius, Tenczynski.
 - — capitanei 58.

- Leopolis, capitaneus v. de Chodecz Leopoldus, capitulum Romanum catholicum
 Ottsza, Herbut Odnowski Nicolaus, Mnischek Stanislaus Bonifacius, Odrowąż Andreas, Andreas haeres in Swierz, Naraowski Nicolaus.
- index terrestris v. de Chomętow Ioannes, Ioannes haeres in Zimnowoda, Naraowski Nicolaus, Stanislaus haeres in Dawidow.
- succamerarius v. Swoszowski Ioannes.
- succameraria 120.
- subdapifer v. Nicolaus de Gologury, Szarzynski Iacobus.
- subiudex v. Czopowski Ioannes.
- subpincerna v. Czerniewski Ioannes.
- tribunus v. Maldrzyk.
- archidioecesis, dioecesis, metropolis, ecclesia metropolitana 31, 32, 33, 37, 38, 39 (bis), 145 (quater), 146, 152, 161.
- archidioecesis fines 124, 125.
- episcopatus Romanus 32, 39.
- suffraganeae ecclesiae 36.
- archiepiscopi 31, 39, 40—51.
- — v. Mathias, Rzesovius Ioannes, Odrowążius Ioannes, Gregorius de Sanok, Długossus Ioannes, Strzelecki Ioannes, Roza Andreas, Wilczek Bernardinus, Starzechowski Petrus, Ligeza Felix, Tarlo Paulus, Schlomowski Stanislaus, Sieniński Ioannes, Solikowski Ioannes, Zamoyski Ioannes, Prochnicki Ioannes.
- vacantis sedis administrator v. Mathias, episcopus Praemisliensis.
- archiepiscopalis mensae patrimonium 33—36.
- archiepiscoporum procurator v. Mankowski Ioannes.
- episcopi suffraganei 162—164, 167, 168.
- — v. Pirawski Thomas.
- provincialis synodus 36.
- wladicatus Ruthenicus 36.
- archivum metropolitanum, archiepiscopatus, consistorii, capituli acta, munimenta 32, 37, 38, 40, 44, 80, 113, 118, 126—144, 137.
- antiquitates 92.
- ius spirituale 69.
- consistorii notarius 69.
- — v. etiam Zabłocki Martinus.
- capituli procurator 35.
- scholae rector 54, 89, 90, 157.
- cantor 90, 91, 157.
- capituli canonici v. Albertus, Albinus Stanislaus, Altus Gregorius, Andreas, Baranowski Ioannes, Barznowski Ioannes, Basz Stanislaus, Benedictus, Berger Andreas, Błaziewski Nicolaus, Boratynski Thomas, Borman Petrus, Borszowski Moszek Petrus, Brodowski Petrus, Broniech Ioannes (?), Bukardi Ioannes, Kakowski Stanislaus, Kalinski Lucas, Kamieniec Nicolaus, Kaska Nicolaus, Kaszowski Stanislaus, Kłobucki Iacobus, Kolaczek Bernardinus, Conradus, Kraska Ioannes, Christophorus, Krol Stanislaus, Krowicki Ioannes, Czorn Nicolaus, Czuryło Valentinus, Daniel de Tuchow, Dembinski Stanislaus, Domaniowski Thomas, Droshisch Ioannes, Giebel Stanislaus, Godziatkowski Paulus, Gologurski Nicolaus, Gregorius, Gregorius licentiatu decretorum, Gregorius de Miślowice, Gregorius de Sanok, Grotowski Sigismundus, Harpiza Stanislaus, Herbestus Ioannes, Herbut Severinus, Iarandi Stanislaus, Ioannes de Biecz, Ioannes Philippiades, Ioannes de Leopolis, Ioannes de

Nieprovice, Ioannes Opatovien-
sis, Laurentius, Leszowski Pe-
trus, Lewicki Ioannes, Loiczki
Adam, Lubelezyk Andreas,
Lukanowski Nicolaus, Martinus
de Czurow, Menda Stanislaus,
Michael de Grochowieze, Michael
de Wielon, Mniskowski A-
dam, Myszkowski Ioannes, de
Nergono Gregorius, Nicolaus de
Cracovia, Nicolaus de Nowe,
Nicolaus de Tarnawa, Nicolaus
de Wisnicz, Nicolaus de Wro-
blowicze, Olchowski Nicolaus,
Oskowski Melehior, de Orzech
Franciscus, Passek Petrus, Pau-
lus de Thuszczne, Perlicki Al-
bertus, Petrus, Petrus de Pre-
mislia, Petrus Wanczonis, Pi-
krzycki Ioannes, Pirawski Tho-
mas, Poniatowski Clemens, Pro-
chnicki Petrus, Przeckowski
Iosephus, Rokosz Nicolaus, Ro-
schan Ioannes, Sandiwoius Petrus,
Skarga Petrus, Scolteti Ioannes,
Skrobiszowski Iacobus, Sokolni-
cki Ioannes, Solikowski Ioannes,
Spiczul Ioannes, Stanislaus, Sta-
nislaus de Leopoli, Stanislaus
praepositus, Stanislaus de Wol-
borze, Starczewski Caspar, Sta-
rzechowski Stanislaus, Stmano-
wski Christophorus, de Szamo-
tuli Ioannes, Thomas de Dro-
hobycz, Trzciana Ioannes, Trze-
ska Christinus, Tuchola Ioan-
nes, Valentinus magister, War-
gocki Bartholomaeus, Wargocki
Valentinus, Wdziechowski Ale-
xander, Wiercinski Stanislaus,
Wierzbinski Iacobus, Wilczek
Stanislaus, Vitellius Stanislaus
Wygnanowski Venceslaus, Zator
Vitus, Ziemacki Iacobus, Zuch-
owski Stanislaus.

Leopolis, capituli archidiaconus, archi-
diaconatus 53. 129.

— — v. Baranowski Ioannes, Gre-

gorius, Gregorius de Mislovice,
Harpisza Stanislaus.

Leopolis, capituli concionator 54, 55.

— — v. Belezynski Albertus, Bor-
szowski Moszek Petrus, Herbe-
stus Ioannes, Ioannes Opatovien-
sis, Kakowski Stanislaus, Lu-
belezyk Andreas, Skrobiszowski
Iacobus, Trzciana Ioannes.

— concionator Allemanicus 86,
106.

— capituli custos 54.

— — v. Borman Petrus.

— capituli decanus 52.

— — v. Harpisa Stanislaus, Kro-
wicki Ioannes, Krupski Ioannes,
Michael de Grochowieze, Mi-
chael de Wielon, de Orzech
Franciscus, Pirawski Thomas,
Wargocki Valentinus, Wygna-
nowski Nicolaus, Wygnanowski
Venceslaus, Zuchowski Stani-
slaus.

— capituli officiales generales 97.

— — v. Borman Petrus. Bukardi
Ioannes, Conradus, Iacobus de
Gemelno, Kolaczek Bernardinus,
Ioannes de Leopoli, Nicolaus de
Wroblowicze, Perlicki Albertus,
Pirawski Thomas, Sandivoius
Petrus, Wygnanowski Vence-
slaus, Zator Vitus.

— capituli praepositus 52, 53.

— — v. Iacobus de Gemelno,
Kraska Ioannes, Mniskowski A-
dam, Myszkowski Ioannes, Perli-
cki Albertus, Przechowski Iose-
phus, Wierzbinski Iacobus, Wil-
czek Stanislaus.

— capituli scholasticus v. Sandi-
voius Petrus.

— capituli vicarius in spirituali-
bus v. Pirawski Thomas.

— vicarii perpetui 67, 71, 166.

— — v. Abraham a Osiek, Adam
de Inowladz, Dobek Iacobus,
Florianus Philstinensis, Ioannes,
Ioannes Wołoszyn, Martinus,
Montanus Ioannes, Plichta Al-

bertus, Sebastianus, Szydłowicz
Martinus.

Leopolis, cathedralis ecclesiae gratia-
lista v. Cracoviez Albertus,
Dąbrowski Laurentius, Pre-
vorscensis Valentinus, Rozbicki
Iacobus.

— ecclesiae cathedralis mansionarii
72, 73, 142 adnot. 166.

— — v. Dembinski Ioannes, Go-
reczki Stanislaus, Ioannes a Scarz-
mierz, Kobylecki Adam, Sikor-
ski Christophorus, Szezueki
Franciscus, Wasicki Michael.

— ecclesiae arcensis mansionarius
v. Chruslicki Martinus.

— ecclesiae cathedralis praedicator
v. Paulus de Tluszcze.

— ecclesiae 49.

— ecclesia cathedralis, metropolita-
na 73—96, 124, 144, 146 adnot.

— eiusdem capellae, sacella altaria
49, 55, 64, 67, 73—83, 161,
164.

— eiusdem capella Zamoyseiana
164.

— ecclesia s. Catherinae et s. Ma-
riae Magdalenae in arce infe-
riori 105, 106, 124.

— — ss. Corporis Christi v. con-
ventus Dominicanorum.

— — s. Spiritus 91, 100—105,
124.

— — eiusdem praepositus v. Ia-
cobus.

— ecclesiae suburbanae 114, 124.

— suburbii Cracoviensis 114—121:
s. Adalberti 50, 118, 157.

s. Annae 50, 68, 117, 124, 157.

s. Crucis penes tractum Grode-
censem 114, 117—118, 124.

s. Ioannis 52, 60, 115, 124.

b. Mariae virginis 68, 92, 94,
114, 115, 118, 124.

eiusdem parochus v. Rutheni
Ioannes.

Omnium Sanctorum v. con-
ventus virginum Benedictinarum.

s. Stanislai 68, 115, 116, 124.

Leopolis, ecclesiae suburbii Halicien-
sis 121—124:

s. Andrae v. conventus Ber-
nardinorum.

s. Crucis ante portam Halicien-
sem 68 (bis), 121, 124.

s. Laurentii 50, 68, 122, 124,
157.

sacellum d. Laurentii 102.

s. Mariae Magdalenae v. conven-
tus Dominicanorum extra urbem.

s. Zophiae 122.

— capella in arce superiori 118.

— ecclesia, synagoga Ruthenica s.
Georgii 76, 116.

— conventus, monasterium Benedi-
ctinarum virginum 47, 49,
118—120, 124, 167.

— — Bernardinorum, Minorum
de observantia 45, 50, 61, 93
(bis), 122—124, 156, 157, 166.

— — s. Brigittae virginum 120,
167.

— — Carmelitarum (calceatorum)
169.

— — Carmelitarum discalceato-
rum 50, 121, 164, 166.

— — s. Clarae virginum, mo-
nialium 50, 123, 157, 167.

— — Dominicanorum seu ordinis
Praedicatorum 50, 93, 106,
108—111, 124 (bis), 126—
128, 145, 156, 166 (bis).

Dominicanorum priores 127,
128, 166.

Dominicanorum privilegia, mo-
numenta, scripturae 107 (ter),
108.

— — Dominicanorum extra ur-
bem ad s. Mariam Magdalenam
50, 112, 120, 121, 157, 166.

Dominicanorum extra urbem
prior v. Ioannes Damascenus.

— — s. Dominici tertii habitus,
ordinis Praedicatorum monia-
lium 108, 109.

— — Franciscanorum conventu-
alium 50, 93, 112, 113, 124,
130, 156, 166.

- Leopolis, capella d. Valentini ad ecclesiam Franciscanorum conventualium 113.
- — Iesu societatis patrum 36.
- 47, 50, 55, 60, 81, 89, 113.
- 127, 167.
- coenobium Ruthenorum s. Ioannis Baptistae 109.
- eremitae [Rutheni] s. Basilii 114.
- hospitale s. Helisabethae, postea s. Spiritus 50, 52, 53, 100—105, 116, 122, 130, 157, 163.
- — eiusdem provisor v. Puhacz Nicolaus.
- — s. Stanislai 50, 116, 117, 157, 169 (bis).
- decanatus extra urbem 125—131.
- decanus foraneus v. Strycki Stanislaus, Zabłocki Martinus.
- Leopoli (de) Ioannes v. Ioannes.
- Stanislaus v. Stanislaus.
- Lesniowski Christophorus, tribunus Zydaczoviensis 127.
- Leszczycowa (Lipezycowa?) domina 86.
- Leszowski Petrus, canonicus Leopoliensis 65.
- Levinus Florianus, parochus Comornensis 133.
- Lewicki Ioannes, canonicus Leopoliensis 64.
- Lichowski Iacobus 148.
- Stanislaus, parochus Bielczensis 131.
- Liczkowce (Lyczkowce), ecclesia 124, 144.
- Ligeza Felix a Bobrek, canonicus Cracoviensis, praepositus Przecłaviensis, archiepiscopus Leopoliensis, 45, 64 (bis).
- Lincensis civitas 47.
- Lipezycowa v. Leszczycowa.
- Lisienicze, Lysienice, villa 68 (bis), 119.
- Lithuania, Litwania 31, 45, 108.
- principes 110 (bis).
- dux v. Alexander, Witholdus.
- Litwinow. villa 81.
- ecclesia 149.
- Anna v. Anna.
- haeres v. Buczacki.
- Livonia 31.
- Livonica generalis commissio 47.
- Loganski Bartholomaeus, parochus Kąkolnicensis 136.
- Loiczki Adam, Laurentius, iuris utriusque doctor, canonicus Leopoliensis, cantor Praemisiensis 67.
- Łoiek Simon 102.
- Łomza, districtus 47.
- succamerarius v. Zamoyski Stanislaus.
- Lorencowicz Ioannes, apothecarius, consul Leopoliensis 101, 104.
- (Lurenszowicz, Lurensewicz) Simon, parochus Tarnopoliensis 148.
- Lubaczow. castellanus v. Dziedoszycki Georgius.
- capitaneus v. de Chodecz Ottsza.
- Lubelezyk Andreas, canonicus, concionator Leopoliensis 63.
- Lublin, oppidum 52.
- palatinus v. Tenczynski.
- palatinida v. Sobiescius.
- capitaneus v. Chocimirski.
- archidiaconus v. Harpisha Stanislaus.
- abbatissa s. Brigithae virginum v. Iastkowska Agnes.
- conventus Carmelitarum discalceatorum 121.
- Lubusz, urbs 92.
- episcopi 92.
- episcopus v. Ioannes.
- Lucas s. evangelista 109.
- Luceoria, urbs 34, 107.
- episcopatus, dioecesis, ecclesia cathedralis 31, 36, 37 (bis), 38 (septies), 125, 145 (bis).

Luceoria, subsellium 39.
 — episcopus 37, 144.
 — — v. etiam Ioannes, Macieio-
 vius Ioannes, Martinus, Vence-
 slaus.
 — officialis 145.
 — conventus Dominicanorum 110.
 Luczany, villa 101.
 Ludovicus, Poloniae et Ungariae rex
 32, 39, 41.
 Ludzicko (de) Albertus Ludzicki 147.
 Lukanowski Nicolaus, canonicus Le-
 opoliensis 65.
 Lurensovicz v. Lorencowicz.
 Lusnia Stanislaus, pistor 104.
 Łyczakow, suburbium v. Leopoli.
 Łyczkoviensis v. Liczkowce.
 Łysienice v. Lisienice.

M.

Maciejowski, Maciejovius, Mathias,
 curiae marschallus, castellanus
 Sendomiriensis 45.
 — Ioannes, episcopus Luceoriensis
 37.
 Makowiecki Nicolaus 139.
 Maeotis 31.
 Magdalena, Armena virgo 109.
 Mahometana, (Machometana) supersti-
 tio 47.
 Malczyce, villa 127.
 — ecclesia 127.
 — lacus 46, 58.
 Maldrzyk, Maldezyk Stanislaus de
 Hodywanicze, tribunus Leopo-
 liensis, capitaneus Drohobycen-
 sis 78.
 Malechow, villa 101 (bis), 102—
 104, 163.
 — ecclesia 130.
 — laneus v. Leopoli.
 — taberna 57.
 Maleczkoviense praedium 127.
 Maleczkowski Michael 103.
 Mankowski Ioannes, procurator ar-
 chiepiscoporum Leopoliensium,
 35, 116, 128.
 Markow, villa 34.

Markow, ecclesia 167.
 Marcus, suburbanus Leopoliensis 122.
 Maria, mater Petri, Moldaviae pa-
 latini, waiwodae 39, 110 (bis).
 Maria b. virgo, imagines 109.
 Martinow, oppidum 136 et adnot.
 — ecclesia 136.
 Martinus V. papa 100.
 — episcopus Luceoriensis 38 (bis).
 — de Curon v. de Curon.
 — vicarius Leopoliensis 70.
 — haeres de Niewiesz 137.
 — haeres in Szierz 131.
 Masovia v. Mazovia.
 Massarowska 102 adnot.
 Mathias, archiepiscopus Haliciensis
 (falso Lemburgensis) 41 adnot.
 — episcopus Praemisliensis, ad-
 ministrator Leopoliensis 110,
 111.
 — Michaelides, commendarius Na-
 variensis.
 — presbyter 112.
 Maximilianus II. imperator 47 (bis).
 Mazoviae dux v. Semovitus, Wladi-
 slaus.
 Medirecia v. Miedzyrzecz.
 Mednici v. Miednik.
 Meducha, villa 34.
 Melanchton Philippus 46, 47.
 Melchior, mensator Leopoliensis 61.
 — Stephanides, canonicus Chel-
 mensis 85.
 Meletius, Meletianus v. Mielecius,
 Mielecianus.
 Menda, Mionda Stanislaus, s. theolo-
 giae doctor, canonicus Leopo-
 liensis 66.
 Michael, frater ord. s. Dominici, epi-
 scopus Chioviensis 107.
 — de Grochovicze, canonicus, de-
 canus Leopoliensis 65.
 — de Wielon, magister artium,
 canonicus, decanus Leopoliensis
 65.
 — haeres in Złotniki 146.
 Michalcze, ecclesia 150.
 Michałkow, villa 118, 119.

- Miechoviensis Iacobus, parochus Bru-
 chnaliensis 132.
 Miednik, 42.
 Międzyrzec, Medirecia, oppidum 92.
 — villa 134.
 Mieszkowska domina 85.
 Miklaszow, praedium regale 105.
 Mikolaïow, ecclesia 133.
 — parochus v. Chruslich Martius.
 Mikulińce, ecclesia 148.
 Milezyce, villa 141.
 Milotyczne (de) Kay Stanislaus v. Kay.
 Minores de observantia fratres v.
 Bernardini.
 Miseria, civis Leopoliensis, frenum-
 ductur 71.
 Mislovice (de) v. Mysłówice.
 Miszkowski v. Myszkowski.
 Mionda Sianislaus v. Menda.
 Mizigłowski Nicolaus de Streptow
 129.
 Mielecki, Mielecius, Meletius Ioannes,
 marschalcus regni, palatinus Po-
 doliensis 45.
 — Nicolaus, Podoliae palatinus,
 61, 88, 91, 98, 104.
 — anniversarius 88.
 — fundatio 116.
 Młynowce, Młynowice villa 52, 53,
 56 (bis).
 Mnischek Bonifacius Stanislaus, ca-
 pitaneus Leopoliensis 144, 168.
 — Georgius, palatinus Sendomi-
 riensis 133, 134.
 — palatinissa Sendomiriensis 133.
 Miszkowski Adam, canonicus,
 praepositus Leopoliensis 63.
 Mochilina Elisabetha, principessa Val-
 lachiae 136 (bis).
 Moikovius Martinus, commendarius
 Czortkoviensis 148, 149.
 Moldavia 39, 107, 108, 110.
 — waiwoda, palatinus v. Petrus.
 — episcopus v. Ioannes, v. etiam
 Seretensis.
 Montanus Ioannes, vicarius Leopo-
 liensis 70.
 Monte Rogali (de), ordinis magister
 111.
- Morawinski Laurentius 70, 91.
 Moscicki Lucas, civis et sartor Leo-
 poliensis 77.
 Moscovia (Moschovia) 31.
 Moscovitica expeditio 50.
 Moszek Petrus Borszowski v. Bor-
 szowski.
 Moszowczyez Waysko, haeres in Mal-
 czyce 127.
 Mozel Laurentius, parochus Boscien-
 sis 143.
 Muzełowicze, Muzelowice, villa 114.
 Muzyło de Buczac v. Buczacki.
 Mysłówice, Mislovice (de) Gregorius
 v. Gregorius.
 Myszkowski. Miszkowski Ioannes,
 canonicus, ecclesiae s. Spiritus
 Leopoliensis praepositus 64,
 101.
- ## N.
- Nachorcze, bona 128.
 Nachorzany, villa 101.
 Nadwórna, ecclesia 137.
 Napolski, Napolseius Andreas 35,
 98, 128.
 Naraïow, ecclesia 146.
 Naraïowski Nicolaus, gladifer, iudex
 Leopoliensis, advocatus Firleio-
 viensis 127, 144.
 Nawarya, ecclesia 127 et adnot.
 Nergono (de) Barnabas Italus, merca-
 tor Ianuensis 56, 60.
 — Gregorius, Barnabae filius, ca-
 nonicus Leopoliensis 56, 64.
 Nicopolis, episcopus v. Pirawski
 Thomas.
 Nicolaus Długosz de Sanok 43.
 — de Kniehynicze, haeres in Ia-
 ryczow 130.
 — haeres de Kulikow 128.
 — alias Sloczyło, haeres de Zukow
 138.
 — de Cracovia, canonicus Leopo-
 liensis 65.
 — de Nowe, canonicus Leopoliensis
 65.

Nicolaus de Tarnawa, artium bacca-
laureus, canonicus Leopoliensis
65.

— de Wisnia, canonicus Leopoliensis 63.

— de Wróblowice, decretorum bac-
calaureus, canonicus, officialis
Leopoliensis 65.

— plebanus in Vangrow 39.

— presbyter 102.

— sacerdos ecclesiae s. Annae Le-
opoliensis 117.

Niemcezyn, ecclesia 139.

Niemirów (Nimirow) ecclesia 124,
133.

Nieprovice (de) Ioannes v. Ioannes.

Nieprzycki Ioannes 75.

de Niezwiesz haeredes 137.

Nimirow v. Niemirow.

Niżniów, ecclesia 139.

Nowe (de) Nicolaus v. Nicolaus.

Nowosiół, villa 105.

Novicampianus v. Campianus.

Nowosielce, villa 82.

Nowosiółki, villa 114.

— ecclesia 144 adnot.

O.

Obroszin, villa 35.

Oceanus Glacialis 31.

Odnów, villa 60, 155.

— silvae 155.

Odrowąż, familia 107.

— Andreas, terrarum Podoliae gu-
bernator, palatinus Russiae, ca-
pitaneus Leopoliensis 36, 122.

— Petrus, palatinus Russiae 42,
43.

— Stanislaus, Russiae palatinus,
Leopoliensis capitaneus, in Ia-
rosław haeres 45.

— Ioannes, archiepiscopus Leopo-
liensis 42, 43.

Offka, mater Iacobi, haeredis in Ko-
pcezyne 147.

Ogorzałek pello, pellifex Leopoliensis
77, 91.

Olchovii molendinum v. Leopolis.

Olchowski Nicolaus, canonicus Leo-
poliensis 63.

Olenczki Czuryło Valentinus v. Czury-
łyło.

Olesko, oppidum 87, 94.

— ecclesia 145.

— Anna v. Anna.

Olesko Stanislaus, parochus Złotni-
censis 246.

Olesnice (de), (Olesnicki) Sieniński
Iacobus v. Sieniński.

— palatinissa Betzensis 85.

— dominus 142.

— Zophia 142.

Olpnerus Andreas, paenitentiarius
85, 89.

Opatovia Magna, oppidum 92 (bis).

Opatoviensis Ioannes v. Ioannes.

Opaviae dux v. Venceslaus.

Opoczno, districtus 45.

Orlanowski Albertus, praepositus
Brzezanensis 143.

Orzech (de) Franciscus, canonicus,
decanus Leopoliensis, praeposi-
tus ecclesiae s. Floriani Craco-
viensis 63.

Osiek (a) Abraham v. Abraham.

Oskowski, Oszkowski Melchior, ca-
nonicus Leopoliensis, parochus
Arelatensis seu Glinianensis
56, 67, 144, 167.

Ostrog Nicolaus 75 adnot.

— dux, castellanus Cracoviensis
112, 126.

— ducissa, haeres in Iarosław 148.

Ostrogorski Bartholomaeus, decanus
foraneus, commendarius Zło-
czoviensis 142.

Ostrog (ab) comes Ioannes, pala-
tinus Poznaniensis 133, 134.

Ostrow, villa 81.

Ostrowski Petrus, parochus Rum-
nensis 133.

Ostroż Albertus 103.

— posteri 116.

Otto, capitaneus Russiae 136.

Oxa, arma 43.

Ozga Petrus, capitaneus Trebovlien-
sis 129 (bis), 146.

P.

- Pączek, Pęczek Albertus 100.
 Pałacek Nicolaus sartor.
 Pałeczno (de) Ioannes Wołoszyn v. Ioannes.
 Parul Christophorus, parochus Podhaiscensis et Brzozdoviensis 142, 147.
 Passek Petrus, canonicus Leopoliensis 65.
 Paulus II. papa 38, 58.
 — V. papa 79.
 — de Tłuszczne, canonicus, praedicator Leopoliensis 65.
 — Ungarus, frater ord. s. Domini 107.
 Pavisinus Hieronymus, episcopus Caffensis 75.
 Pęczek Albertus v. Pączek.
 Pedianus, consul et civis Leopoliensis.
 Pełtew (Pułtów), fluvius 57, 169.
 Pełzyński Ioannes, famulus Thomae Pirawski 165.
 Perlicki Albertus, praepositus Leopoliensis et Rohatiniensis, canonicus, officialis Leopoliensis 63, 84, 85, 99, 100.
 Petlikowce, villa 147 adnot., 149, 150.
 — ecclesia 147 adnot., 149.
 Petricovia, (Piotrków), oppidum 33.
 — comitia, conventus generalis 33 (bis), 45.
 Petrus, palatinus, waiwoda Moldaviae 39, 110.
 — capitaneus Drohicensis 39.
 — episcopus Cracoviensis 67.
 — episcopus Vilnensis 42.
 — de Premisla, canonicus Leopoliensis 65.
 — filius advocati Praemisliensis, canonicus Leopoliensis 65.
 — Moszek Borszewski, canonicus, concionator Leopoliensis 65.
 — Wanczonis de Praemisla, custos Praemisliensis, canonicus Leopoliensis 65.
 Peysar Nicolaus, s. theologiae professor, archidiaconus Sandomiriensis 67.
 Pikrzycki Ioannes, canonicus Leopoliensis 64.
 Pikułowice (Piekulowice), villa 56, 60, 64, 68.
 Pilecia Elisabeth, Vladislai Iagello-nis regis uxor 42.
 Piletii haeretici 109.
 Pińczovita Stanislaus 64.
 Piotrkow v. Petricovia.
 Pirawski Thomas, iuris utriusque doctor, S. R. Mtis secretarius, praepositus Kulikoviensis et Scirecensis, canonicus, decanus, officialis, vicarius in spiritualibus, primus suffraganeus Leopoliensis, episcopus Nicepoliensis 30, 50 et adnot., 53, 56, 62, 66, 85, 99, 112, 129, 133, 162.
 — testamentum 160—169.
 — Thomas, parens episcopi suffraganei 165.
 — Anna, mater episcopi 165.
 Piruzki Stanislaus, 101.
 Piszczymuszyna lapidea v. Leopoli.
 Pius II. papa 108.
 — IV. papa 45, 52.
 Plawucze, villa 35 (bis).
 Plennikow, villa 34, 47.
 Plichta Albertus, vicarius Leopoliensis 70.
 Płock, ecclesia ord. s. Benedicti 49.
 — eiusdem eccl. abbas v. Zamoy-ski Ioannes.
 — cantor v. Lewicki Ioannes.
 — tractus 158.
 Pniatin, villa 46.
 Pokueia, Pocutia 31, 111, 123, 124.
 Podborec, villa 57, 101.
 — ecclesia 148.
 Podborze alias Strzelice 150.
 Podhayce, oppidum 147 adnot.
 — ecclesia 147.
 — bona Holhocz v. Holhocz.
 — tractus 149.

- Podhorce (de) Korytko Stanislaus 133.
 — ecclesia 135.
 Podhoszow, villa 34.
 Podkamień, ecclesia 140, 145 (quater).
 — conventus Dominicanorum 111, 145 (lis).
 Podlachia, Podlasia 31, 145.
 Podłuby, villa 114.
 Podolia 31, 108, 123, 124.
 — capitaneus v. de Buczacz Iacobus.
 — terrarum gubernator v. Odrowąż Andreas.
 — palatinus v. de Buczacz David, de Chodecz Otha, Hriczko de Pomorzany, Lanekoronski Stanislaus, Mielecki Nicolaus, Pretflic Iacobus.
 Podosie (de) Elisabetha Strumiłowa v. Strumiłowa.
 Podosielne, villa 114.
 Podwinie, villa 140.
 Pohorce v. Podhorce.
 Polaieze (de) Kuropatwa Paulus v. Korupatwa.
 Polanowski Petrus 137.
 — vidua 138.
 Pulkoze, stemma, arma 41, 45.
 Polonia, Poloni 31, 33, 47.
 — reges 40, 113.
 — regis Stephani cancellariae regens v. Solikowski Ioannes.
 — regni castrorum metator, praefectus v. Zołkiewski Adam.
 — exercituum dux generalis v. Iazłowiecki Theodorus.
 — curiae marschalcus v. Maciejowski marschalcus.
 — regni marschalcus v. de Chodecz Stanislaus, Mielecki Ioannes.
 — regni pocillator v. Sieniawski Adam Hieronymus.
 — regni pocillatrix v. Działyńska Sophia.
 — regni vexillifera v. Sobieska.
 — conventum Dominicanorum provincialis generalis 111.
 Połtew, fluvius v. Pełtew.
 Poluchow, villa 34.
 Pomaniata, pagus 78, 79.
 Pomorzany (de) Hriczko v. Hriczko.
 Poniatowski Clemens, canonicus Leopoliensis 63.
 — Nicolaus, canonicus Leopoliensis 62.
 Ponticum mare 31.
 Potocki Iacobus, palatinus Braclaviensis 49, 111, 137 (ter).
 — Iacobi vidua 137.
 — Iacobi filius 137 (bis).
 — Stephanus, capitaneus Felinensis 111, 138 (bis), 139, 150 (bis).
 Potok (de) Catherina, haeres in Zablotow 138.
 — conventus Dominicanorum 111.
 Potoczany, villa 34.
 Potworovius Stanislaus, parochus Bolechoviensis 135.
 Poznań, palatinus v. ab Ostrorog Ioannes.
 — castellanus v. de Gorka Lucas, de Schamotuli Petrus.
 Poznanczyk Andreas, gener Sembekowy 116.
 — Stanislaus, scabinus, hospitalarius Leopoliensis 116, 117.
 Praedicatorum ordo v. Dominicani.
 Praemislia (Przemyśl), urbs 39, 133.
 — iudicium castrense 168.
 — castellanus v. Herbort Nicolaus, Krasicki Stanislaus.
 — advocatus 65.
 — episcopatus, dioecesis 39 (ter), 124.
 — episcopus 133 v. etiam Dziaduseius, Herbort Valentinus, Mathias, Roza Andreas.
 — capitulum 135.
 — canonicus v. Albertus, Rokosz Nicolaus, Starzechowski Petrus.
 — cantor v. Loieczki Adamus Laurentius.
 — custos v. Błazeiowski Nicolaus, de Czurow Martinus, Petrus Wanczonis.
 — decanus v. Tarlo Paulus, Vigandi Nicolaus.

- Praemislia, praepositus v. Herburt Se-
verinus, Thomas de Drohobye.
— conventus ord. s. Dominiei 108,
109.
— conventus ord. s. Francisci con-
ventualium guardianus v. Sta-
nislaus.
- Pragenses grossi 36, 79.
- Pretfic Iacobus, palatinus Podoliae
112.
- Prevorscensis Valentinus, gratialista
Leopoliensis 84.
- Procopius de Gozdziecz, subpincerna
Haliciensis 150.
- Pruchnik (de) Pruchnicki, Prochni-
cki Ioannes Andreas, abbatiae
Sieciechoviensis perpetuus admi-
nistrator, episcopus Camenecen-
sis, archiepiscopus Leopoliensis
29, 30, 50, 51, 113, 152,
162, 164, 166, 169.
— Petrus, canonicus Leopoliensis
63.
- Prussi 104.
- Prussy, villa 57.
— ecclesia 130.
— parochus v. Zółkowski Martinus.
- Przekowski, Przeczowski Iosephus,
canonicus Leopoliensis, praepo-
situs Rohatynensis, Leopoli-
ensis, parochus Hodovicensis 50
et adnot., 66, 85, 127, 141.
— Thomas, praepositus Leopoli-
ensis 62.
- Przeclław (a) Martinus, commenda-
rius Rakoviensis 127.
— praepositus v. Ligęza Felix.
- Przemysłany, conventus Dominicano-
rum 143.
- Przewłoka, ecclesia 138.
- Przeworski v. Prevorscensis.
- Przezdziecki Gaspar, artium magister,
consul Leopoliensis 68, 71.
- Pstrokońska, Pstrokonseia Anna Cho-
cimirska 82, 112, 120, 163.
- Pstrokowska (Petronska) domina 86.
- Pszary, villa 78 (bis).
- Puhacz Nicolaus, hospitalis s. Spi-
ritus provisor 102.
- Pukarzowski Lucas chirurgus 102.
- Pułtów, fluvius v. Pełtew.
- Pustomyty, praedium 127.

R.

- Radivilus dux, castellanus Trocensis
139.
- Radorzyski Christophorus, parochus
Zukoviensis 138.
- Raichenberg (de) Schemborg Michael
v. Schenborg.
- Rakowiec, ecclesia 127.
- Ratiboria, dux v. Venceslaus.
- Rava, districtus 46.
— capitaneus v. Woluski Stanislaus.
— vexillifer v. Woluski Stanislaus.
- Raxin, villa 34.
- Rha v. Volga.
- Rodatycze, ecclesia 132.
- Rodlo v. Hrodlo.
- Rodstok, vidua 36.
- Rogalski Bartholomaeus, praepositus
Leopoliensis ecclesiae s. Stani-
slai, parochus Kąkolnicensis,
115.
- Rogozna, villa 68, 134.
- Rohatin, oppidum 43, 140.
— capitaneatus 144.
— capitaneus v. Zółkiewski Adam.
— decanatus 126, 140— 142.
— ecclesia 140 et adnot.
— conventus Dominicanorum 111.
— praepositus v. Przeckowski Io-
sephus, Wierzbński Iacobus.
- Rokosz Nicolaus, canonicus Leopoli-
ensis, Vladislaviensis, Praemi-
sliensis 65.
- Roma, urbs 38, 141.
— curia 37, 47.
— papa, pontifex maximus v. Boni-
facius IX., Calistus III., Cle-
mens VIII., Gregorius IX., XI.,
XIII., XV., Innocentius VI.,
Ioannes XXII., Iulius II., Mar-
tinus V., Paulus II., V., Pius

- II., IV., Sixtus IV., V., Urbanus IV., V.
 — ecclesia s. Marci 38.
 — ecclesia s. Petri 38, 123.
 — peregrinatio 85.
 Roschan Ioannes, canonicus Leopoliensis 64.
 Roxolania, Roxana v. Russia.
 Rozarum domus 44.
 — Andreas de Boroszyce, episcopus Praemisiensis, archiepiscopus Leopoliensis 44, 55, 58, 60, 65 (bis), 117.
 Rozbicki Iacobus, Leopoliensis gratalista 84.
 Rozdół, ecclesia 134.
 Rozen Gabriel 72, 90.
 Rubieszow, conventus Dominicanorum 110.
 Rubrum Castrum v. Czerwonograd.
 Rudki, ecclesia 133.
 Rudne, villa 114.
 — ecclesia 124, 135.
 Rudniki, villa 81.
 Rumno, ecclesia 133.
 Russia, Russi 31 (ter).
 — Polona 32 (bis), 37, 43, 48, 106 (bis), 107, 109, 111 (bis).
 — Alba 31.
 — procures 29.
 — solum 39.
 — fertones 76.
 — litterae 109.
 — schismatici 108, 141.
 — dux v. Semovitus.
 — capitaneus v. Górski Stanislaus, Otto.
 — palatinatus 31.
 — palatinus, v. de Chodecz Stanislaus, Gorski Stanislaus, Henricus, Iazłowiecki Theodoricus, Odrowąż Andreas, Odrowążius Ioannes, Odrowąż Stanislaus.
 — metropolis 32.
 — archiepiscopus 106, 107.
 — episcopi 106, 107.
 — conventus Dominicanorum 111.
 Rutheni Ioannes, parochus Leopoliensis 42, 67.
 Rycerzow, villa v. Skniłow.
 Rzemieniow, bona 162.
 — census 166, 167.
 Rzęsna Lechica, villa 35.
 — Ruthenica, villa 35.
 — praedium 42.
 — ecclesia 128.
 Rzeszovia, urbs 42.
 — Calvus mons 42.
 Rzeszowski, Rzeszovius Ioannes, archiepiscopus Haliciensis, Leopoliensis 33, 41, 51, 63 (bis), 64 (bis), 65, 67, 93, 114, 117, 136 (bis), 143.
- ## S.
- Sącz, Sandecz, archidiaconus v. de Czuruw Martinus.
 Salensis Adamus, parochus Choci mierensis 137.
 Sambor, conventus Dominicanorum 110.
 Samogitia 31.
 — episcopus apud Mednicos 42.
 Samotuli (de) v. Szamotuły.
 Sandivoius Petrus, canonicus, scholasticus, officialis Leopoliensis 65.
 Sandomiria, Sandomiria urbs 32, 44.
 — castellanus v. Macieiowski Mathias.
 — palatinissa v. Mnischowa.
 — archidiaconus 67.
 — custos v. Solikowski Ioannes.
 Sanok (de) Gregorius v. Gregorius.
 — Nicolaus Długosz v. Długosz.
 Sarmatici montes 31.
 Sartorius Ioannes de Cracovia, frater ord. s. Dominici, episcopus Cretensis 107.
 Sasow, ecclesia 143 adnot., 144 adnot.
 Skalat, ecclesia 149 adnot.
 Skarbek Ioannes de Szarancuchy 149.
 — Stanislaus de Szaranczuchy 147.
 Skarga Petrus, canonicus Leopoliensis 65.

- Scazimirz, Scazimirz (a) Ioannes, mansionarius Leopoliensis 77, 91.
 Scerez, Scires v. Szczerzec.
 Sciechovius Sylvester, electus archiepiscopus Leopoliensis 42.
 Skło v. Szkło.
 Skniów Rycerzow, villa 101 (bis), 105.
 Scolteti Ioannes v. Ioannes.
 Skopowski, 134.
 Skotnicki, Skotnicus, archiepiscopus Gnesnensis 32, 40.
 — Paulus, vexilifer Haliciensis 104.
 Skrobiszowski Iacobus, iuris utriusque doctor, canonicus, concionator Leopoliensis 67.
 Scythae 46, 51.
 Sebastianus, vicarius Leopoliensis 70.
 Sechinus Michael, commendarius Podkamienensis 140.
 Semovitus, Masoviae dux 41, 110.
 Semp Iacobus Szarzynski v. Szarzynski.
 Sandomiria v. Sandomiria.
 Seneca 47.
 Senennius v. Sieniensi.
 Seraphinus Bitomiensis, parochus Zoltanicensis 129.
 Sereth (Ceret), episcopatus 39.
 — episcopus v. Ioannes frater, Sartorius, Zaiączek Stephanus.
 — conventus Dominicanorum 108, 110.
 Severiensis ducatus 46.
 Sieciechow, abbas v. Solikowski Ioannes.
 — abbatae perpetuus administrator v. Pruchnicki Ioannes.
 Sieciehovius v. Sciechovius.
 Siedliska, villa 121.
 Siemianowka, ecclesia 133.
 Siemikowce, villa 34, 35.
 — oppidum 34.
 Sieniatyn v. Sniatyn.
 Sieniawa, ecclesia 142.
 Sieniawski Adamus Hieronymus, regni pocillator 143 (bis), 146, 148.
 — de Lezenicze Elisabeth 134.
 Sienice (de) Sophia v. Chodorowska, Sienieni (Sieniensey), familia 46.
 — Iacobus, archiepiscopus Gnesnensis 43, 46.
 — Ioannes, castellanus Haliciensis, 46.
 — Ioannes, archiepiscopus Leopoliensis 53.
 — Zbigneus, cardinalis, episcopus Cracoviensis, 43.
 — Zbigneus, archiepiscopus Gnesnensis 46.
 Sigismundus I., Poloniae rex 36 (bis), 52, 53, 55 (bis), 57, 58, 60, 68, 86, 106, 132, 133, 137, 140 (bis).
 — Augustus, Poloniae rex 33, 36, 45, 52 (bis), 71, 128, 129, 133, 142.
 — III., Poloniae et Sueciae rex 53 (bis), 67, 119 (bis), 123, 133, 138, 142, 164, 167, 169.
 — Hungariae rex 41.
 Sikorski Christophorus, mansionarius Leopoliensis 73.
 Simon Alexandrinus v. Alexandrinus.
 — Cyreneus 118.
 Simonides Andreas Leopoliensis, parochus Sokołowczensis et Zubrzensis 130, 143.
 Sixtus IV. papa 44, 108, 145.
 — V. papa 47.
 — Erasmus, medicinae doctor, consul Leopoliensis 101.
 Slaski Stanislaus, parochus Ianczynensis 144.
 Slegier Gaspar, medicinae doctor 55, 164 (bis), 165.
 Sloczylo alias Nicolaus v. Nicolaus.
 Słoniewski Leonardus, episcopus Camenecensis 45 (bis).
 Smarzewski Bartholomaeus, parochus Buczacensis 139.
 — Nicolaus, parochus Tłumacensis 137.
 Smigrod v. Żmigrod.
 Smiotanczyna domina 148.
 Smolensk, arx 137.
 Smotrycz, conventus Dominicanorum 108, 110.

- Sniatyn, Sniatin, oppidum 124.
 — capitaneus v. de Buczacz Muzyło, de Chodecz Ottsza, Iazłowiecki Nicolaus.
 — ecclesia 124, 138.
- Sobieski, palatinida Lublinensis 142.
 — domina, vexillifera regni 133.
 — Teophila de Zurow in Zołkiew, castellana Cracoviensis 128 adnot.
- Sophia de Zamiechow 147.
- Sokal, capitaneus v. Iazłowiecki Hieronymus.
- Sokolnicki Ioannes, canonicus Leopoliensis 63.
- Sokolniki, villa 57.
 — ecclesia 130.
- Sokołow, ecclesia 135.
- Sokołówka, villa 142.
 — ecclesia 142.
- Solikowski, Soljcovius Albertus 35.
 — Ioannes Demetrius a Solki, archiepiscopus Leopoliensis, scholasticus Lenciciensis, custos Sandomiriensis, regiae cancellariae regens, Wachocensis et Sieciechoviensis abbas 35, 36 (bis), 37, 46, 47, 53 (bis), 54, 61, 63, 64, 65 (quater), 66 (quater), 70, 72 (bis), 74, 75, 81, 86, 93 (bis), 94, 98, 111, 113, 117, 119, 123, 130, 141, 151, 162.
 — Ioannes, parochus Treboviensis, canonicus Leopoliensis 67, 146.
- Spelnerovicus Albertus, commendarius Bukaczoviensis 136.
- Spiczul Ioannes, artium magister, canonicus Leopoliensis 64.
- spitko, Spytko de Tarnow, haeres in Iarosław 79 (bis).
 — Elisabetha Szytkonis, palatini Cracoviensis vidua 110.
- Sprovensis familia 107.
- Srzedzinski 135 adnot.
- Stablinius Ioannes, parochus Martynoviensis 136.
- Stacherowski molendinum v. Leopoli.
- Stadnicki Ioannes de Zmigrod 133.
 — Anna, castellana Praemisliensis 142.
- Stamirowskie 140 adnot.
- Stanecki, Stanicius Iacobus, parochus Cropecensis, praepositus Gologoriensis 138, 144.
- Stanin (de) Staninski Ioannes, haeres in Martinow 136 adnot.
 — Martinus, haeres in Martinow 136.
 — Stanislaus 136.
- Stanislaus, haeres in Dawidow, iudex terrestres Leopoliensis 126.
 — aurifaber Leopoliensis 117.
 — Albinus v. Albinus.
 — canonicus Leopoliensis 66.
 — praepositus, canonicus Leopoliensis 65.
 — de Trzebuchow v. Iarandi.
 — de Wolborze, canonicus Leopoliensis 66.
 — Casparides, artium magister, parochus Chodorostaviensis 141.
 — commendarius Wyspensis 140.
 — Praemisliensis guardianus conventus Franciscanorum 113 (bis).
- Stanisławow, urbs 139 adnot.
 — collegiata 139 adnot.
 — conventus patrum Trinitariorum 139 adnot.
- Starzewski Caspar, canonicus Leopoliensis 63.
- Stare Sioło alias Garbow, villa 126.
 — ecclesia 126.
- Starzechowski de Starzechowice Petrus, archiepiscopus Leopoliensis, canonicus Praemisliensis, praepositus Iaroslaviensis 33, 45, 58, 60, 63 (quater), 66, 94, 128, 142.
 — Stanislaus, canonicus Leopoliensis 66.

- Stawczany villa, Stawcanense praedium 35, 127.
- Stephanus Batory, Poloniae rex 46, 47 (bis), 52, 62, 130, 134, 144.
- Armenus Leopoliensis, episcopus Chelmensis, frater ordinis Praedicatorum 107.
- Stiborius, haeres in Wasicin 141.
- Stmanowski Christophorus, canonicus Leopoliensis 63.
- Stolpin, villa 92.
- Streptow (de) Mizigloski Nicolaus v. Mizigloski.
- Stripa, fluvius v. Strypa.
- Strumilo Georgius, castellanus Leopoliensis 80.
- Elisabeth de Podosie 79.
- Stryanicza, Strianicza, Stryanice villa 91, 98, 104, 116.
- Stryczek Petrus, civis Leopoliensis 55.
- Strypa, (Stripa) fluvius 35.
- Stryski Stanislaus, decanus Leopoliensis 69.
- Strzelecki Ioannes, dictus Wątropka, canonicus Cracoviensis, archiepiscopus Leopoliensis 43, 44.
- Stanislaus, palatinus Belzensis 44.
- Strzeliska, Strzelice alias Podborze, villa 150.
- ecclesia 150.
- Sturnius Albertus Strzezowiensis, commendarius Hliboviensis 147.
- Sublapidensis v. Podkamień.
- Succia 31.
- Swidrigalius dux 36.
- Swirz, ecclesia 131.
- Swirzsey, Swierzcy, domini 131.
- Swoszowski Ioannes, succamerarius Leopoliensis 71.
- Szamotuły, Schamotulii, Samotuli, Samotuly (de) Ioannes, canonicus Leopoliensis 64.
- Szamotuły (de) Petrus, castellanus Poznaniensis 132.
- Szaporowce, villa 118.
- Szaporowski Adamus 118, 119.
- Catharina 119 (bis).
- Szarancuchy, Szaranczuchy, villa 147.
- Szaravensis conventus Dominicanorum 112.
- Szarzynski Semp Iacobus, subdapi-fer Leopoliensis 127.
- Szkoło, hospitale seu lavatorium 98.
- Szczekarzowice (de) Tarlo Paulus v. Tarlo.
- Szczepanovius Albertus, parochus Wiznianensis 131.
- Szczerzec, ecclesia 133, 164, 167.
- episcopalia 72.
- Szczucki Franciscus, mansionarius Leopoliensis 73, 77.
- Szembek (Symberk, Sembek), Christophorus 39.
- Christina 104 et adnot., 116 (bis).
- Schemborg Michael de Raichenberg 143.
- Schłomowska Wolieza v. Wolieza.
- Schlomowski, Schlomovius de Schlomowice et de Czechowo Stanislaus, suffraganeus et cantor Cracoviensis, episcopus Laodicensis, archiepiscopus Leopoliensis 46, 58, 62, 63, 66, 121, 143.
- Scholz, Scholtz, Scholz, Schulez, Sulcz Iacobus, consul Leopoliensis 83, 99.
- eiusdem capella 83.
- Ioannes Wolfowicz, Wolphowie 81, 82, 95.
- Stanislaus Wolphowie 102.
- Wolphangus Wolfowicz, senior consul Leopoliensis 83, 102 (bis).
- Wolfowiciorum, capella 83.
- Schydłowiccius Christophorus 92.
- Martinus, vicarius Leopoliensis 70.

T.

- Tacik. Tacius Bartholomaeus, civis Leopoliensis 82, 104, 163.
- Tadanie, ecclesia 129.
- Tandowski Gabriel, parochus Zimnowodensis 127.
- Tarlo Paulus de Szczekarzowice, canonicus Cracoviensis, decanus Praemisliensis, archiepiscopus Leopoliensis 45, 46, 54, 63, 66.
- Andreas 58.
- Paulus 127.
- Tarnawa (de) Nicolaus v. Nicolaus.
- Tarnawka, villa 112.
- Tarnopol, ecclesia 148.
- Tarnow (de) Tarnowski Ioannes Amor, palatinus Cracoviensis, 126.
- Ioannes Gratus, comes 142.
- castellanus Sendomiriensis, capitaneus Buscensis 130.
- Tartari 43, 44, 107 (bis), 108—111, 113, 137, 167.
- Templarii 92.
- Tencinii, de Tenczyn, Tenczyńscy, Tenciniorum domus 46, 92.
- Andreas, comes, castellanus Cracoviensis 58.
- Andreas, castellanus Belzensis 146.
- castellanus Leopoliensis 112.
- palatinus Lublinensis, frater castellani Leopoliensis 112.
- Thewtoniça praestatio 67.
- Thobias, chirurgus et civis Leopoliensis 85, 99.
- Thomas Aquinas 74.
- archiepiscopus Cantauriensis 74.
- de Drohobyč, canonicus Leopoliensis, praepositus Praemisliensis 66.
- Gologoriensis, parochus Iano-
viensis, decanus Trembovliensis 147.
- presbyter, Leopoliensis ecclesiae s. Catharinae et s. Elisabethae praepositus 105.
- de Zardki, parochus Wiznianensis 131.
- Thomas Zydaczoviensis, commendarius Tadanienensis 129.
- Tłumacz, ecclesia 137.
- Tłuste, ecclesia 148.
- Tłuszczne (de) Paulus v. Paulus.
- Toporow, ecclesia 145 (ter), 146.
- conventus Dominicanorum 112.
- Topory, domus 44.
- Trąba Nicolaus, archiepiscopus Leopoliensis, Gnesnensis, procancellarius regni 41, 42.
- Transilvania 40.
- Traut Frivelein Ioannes 102.
- Trębovła, oppidum 34.
- acta castrensia 139 adnot., 147 (bis) et adnot.
- capitaneus v. Ozga Petrus.
- ecclesia 146.
- parochus v. Solikowski Ioannes.
- conventus Dominicanorum 111.
- decanatus 126, 146—150.
- Tridentinum concilium 39, 71, 112, 131, 134, (135 (bis), 152.
- Trinitariorum patrum conventus v. Stanisławow.
- Troki, castellanus v. Radivilus dux.
- palatinus v. Chodkievicius Alexander.
- Trosin, ecclesia 49.
- parochus 158.
- parochiani 158.
- Trzciana Ioannes Arundinensis, theologiae baccalaureus, collega maior, canonicus, concionator Leopoliensis 55, 61, 64.
- Trzebinski 116.
- Trzebochów (de), Trzebuchów Stanislaus Iarandi v. Iarandi.
- Trzeska Christinus, magister, canonicus Leopoliensis 63.
- Tuchola Ioannes, canonicus Leopoliensis 64.
- Tuchów (de) Daniel v. Daniel.
- Tuligłowy, ecclesia 133.
- Turci, Turcae 46, 51, 88, 107, 111.
- imperator v. Amurates.
- Turski, lapidea v. Leopoli.
- Tustań, villa 36.

Tyrawski Mathias, parochus Zoraw-
wnensis 134.

Tysmienica, ecclesia 137.

Tysmieniczany, ecclesia 137.

U.

Ungaria, Hungaria 40, 107.

— floreni 47.

Unieiów (de) Basz Stanislaus v. Basz.

Urbankowie Thomas, parochus Bobrecensis 142.

Urbanus IV. papa 32, 37.

— V. papa 31.

Uscie, ecclesia 136.

— decanatus 125, 136—139.

Usztkowice 112.

V. W.

Wąchock, abbas v. Solikowski Ioannes.

Waglenicki Nicolaus 70.

Valachia, Valachi 40, 44, 49.

— Maior 108.

— Minor 108.

— princeps v. Bogdanus, Helias.

— principessa v. Mochilina Elisabeth.

Wanczo de Praemislia 65.

Valentinus, magister, canonicus Leopoliensis 66.

— Dunaioviensis, commendarius Zboroviensis 143.

— Prevorscensis v. Prevorscensis.

Vangrow, oppidum 39.

Vapovius (Bernardus) 92.

Wargocki Bartholomaeus, canonicus Leopoliensis, postea Iesuita 63.

— Valentinus, canonicus, decanus Leopoliensis 62, 66, 70, 72, 83, 85.

— census 166.

Wasicki, Waszycki Michael, mansionarius Leopoliensis 73.

Wasiczyn, Wasicen, villa 141.

— ecclesia 141.

Wasiczynsey, domini 140.

Wątropka v. Strzelecki Ioannes.

Wątropciani 44.

Waydolt, Hieronymus, pellifex Leopoliensis 77, 85, 86.

Wdziechowski Alexander, canonicus Leopoliensis 63.

Wędrogowski Valentinus, academiae Cracoviensis collega minor 165.

Węglinski Nicolaus 112.

Venceslaus, dux Oppaviae et Rati-boriae, haeres in Iaworow 132.

— episcopus Luceoriensis 37.

Wendelski, Wędelski, apothecarius, aromatarius Leopoliensis 72, 102.

Venedicus sinus 31.

Wichrowski Christophorus, gladifer Haliciensis 149 adnot.

Wiczyn, villa 46.

Wielkiepole 105.

Wielon (de) Michael v. Michael.

Vieniawa, gens 43.

Wierbiarz, Wierbiaż, villa 51, 55, 57.

Wiereński Stanislaus, canonicus Leopoliensis, praepositus Dunaioviensis 56, 67, 79, 143.

Wierzbinski Iacobus, canonicus, praepositus Leopoliensis et Rohatinnensis 65.

Wierzbów, decima 147.

Wierzbówce, villa 148.

Wiczkowski Ioannes 143.

— Nicolaus 143.

Vigandi Nicolaus, decretorum doctor, decanus Praemisliensis, canonicus s. Aegidii Cracoviae 67.

Wilczek Bernardinus de Boezolovice, archiepiscopus Leopoliensis 33, 44, 45, 60, 63, 65 (ter), 66—68, 75, 79, 86 (bis), 143.

— Stanislaus, canonicus, praepositus Leopoliensis 65.

Wilczynski 134 adnot.

Wilno, ecclesia cathedralis 38.

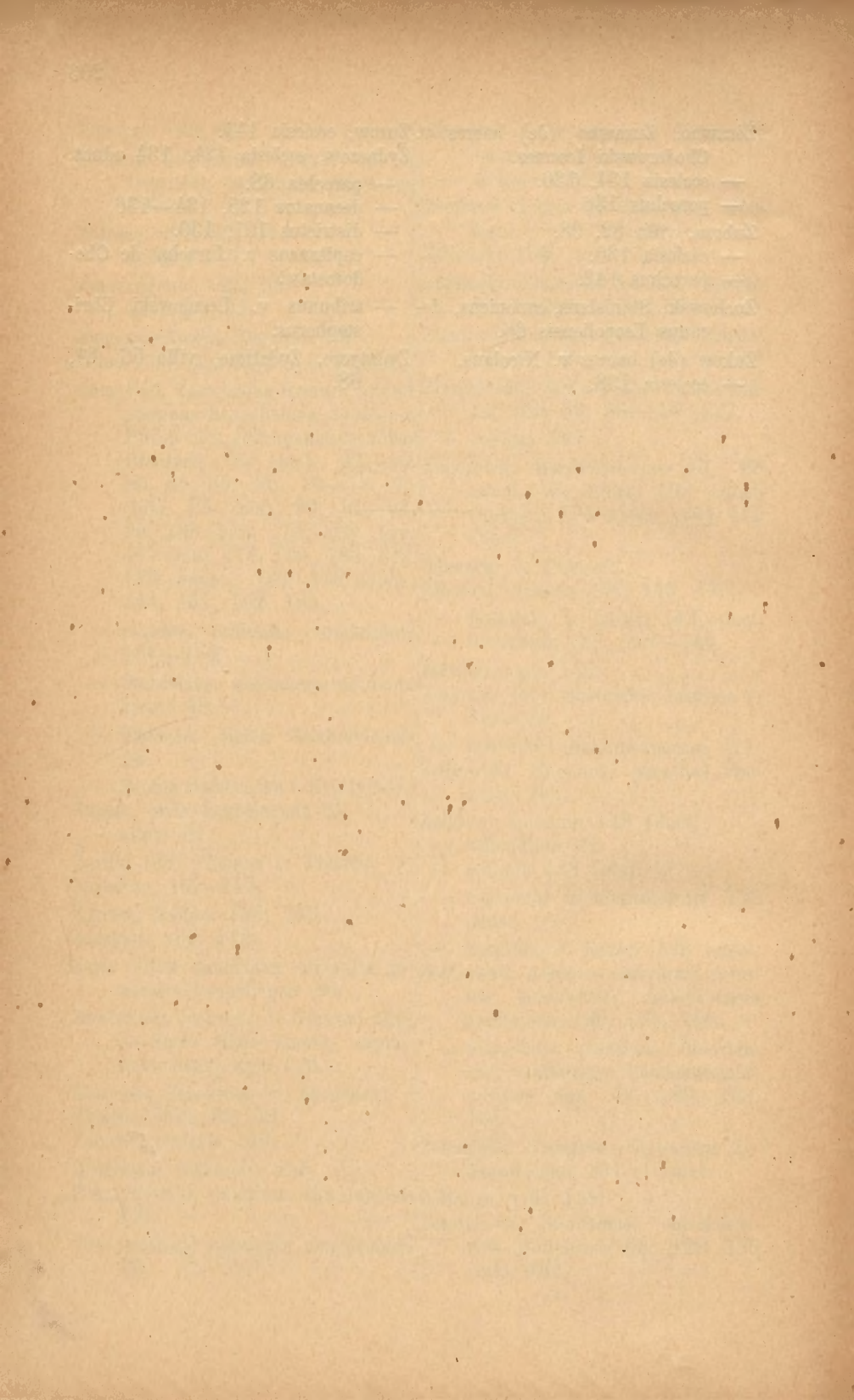
- Winiarski Sebastianus, vicarius perpetuus Dolinensis 135.
- Winnik Mały, villa 41 adnot.
- Wisliciensis, Visliciensis Adamus, cancellanus et sacristianus ecclesiae cathedralis Leopoliensis 75, 89.
- Wisnia (de) Nicolaus v. Nicolaus.
— ecclesia 124.
— piscina 115.
- Wisniowczyk, villa 34, 35, 47.
- Wisniowiecz (in) Wisniowiecius Georgius dux, castellanus Chioviensis 130, 145.
- Witanski Ioannes, commendarius Nadwornensis 137.
- Vitellius, Vitellus Stanislaus, canonicus Leopoliensis, plebanus Dolinensis 66.
- Witkowicz Martinus, parochus Niemirowiensis 133.
- Witholdus, dux Litwaniae 110.
- Wizniany v. Wyzniany.
- Wladimiria v. Wlodimiria.
- Wladislaus, Vladislaus Loketko, Poloniae rex 31.
— Jagello, Poloniae rex 32, 33, 36 (ter), 39 (bis), 41 adnot. 42, 51 (bis), 55, 57 (bis), 60, 108, 110 (bis), 111, 132, 136, 138, 144, 146 (bis).
— IV., Poloniae et Ungariae rex, 42 (bis), 43.
— dux Mazoviae 110.
— dux Opoliensis, administrator Russiae 41, 100, 105 (ter), 109.
- Vladislavia, canonicus v. Rokosz Nicolaus.
- Wlodimiria, Wladimiria, urbs 39.
— episcopatus 39.
— episcopus v. Georgius, frater ord. s. Dominici.
— conventus Dominicanorum 110.
- Wlodimirus, (Wolodimirus), dux Chioviensis 107.
- Włodko, haeres de Bielka 131.
- Wloszka, Włoszka Sophia 70.
- Włotkowski Mathaeus 35.
- Wnuk Simon, commendarius Kniehnicensis 140.
- Wojniłow, ecclesia 134.
- Wolborz (de) Stanislaus v. Stanislaus.
- Wolezkow, ecclesia 127, 139.
- Wolfowicz v. Scholez.
- Volga sive Rha, fluvius 31.
- Wolicza Schłomowska, oppidum 34.
- Wolodimirus v. Wlodimirus.
- Woluski Stanislaus de Boguszyce, vexilifer, capitaneus Ravensis 138.
- Volhinia, Wołhinia 31, 37, 145.
— castellanus v. Łahodowski Ioannes.
- Voysa, Woysza Simon, apothecarius 101.
- Wroblowicze (de) Nicolaus v. Nicolaus.
- Wrzeszczowie, domini 129.
— Ioannes Zywczenis, parochus Baworoviensis 146.
- Wunilov v. Wojniłow.
- Wygnanowski Venceslaus, canonicus, decanus et officialis Leopoliensis 60, 66.
- Wysocki Albertus, civis Leopoliensis 71.
- Wysokie, ecclesia 140 adnot.
- Wyspa, ecclesia 140.
- Wyszkot Gregorius, archiepiscopus 107.
- Wyzniany (de) haeredes v. Klusz.
— ecclesia 131.

Z.

- Zabłocki Martinus, notarius consistorii, decanatus Leopoliensis regens, parochus Rodaticensis et Starosieliensis 126, 132.
- Zablotow, oppidum 138.
— ecclesia 138.
- Zabokruki, villa 145.
- Zacynthus, episcopus v. Commendonus Franciscus.

- Zagorze, villa 34.
- Zaiacek Stephanus, frater ord. s. Dominici, episcopus Ceretensis 107.
- Załosce, villa 87, 94.
— ecclesia 145.
- Zamarstinow, villa 58.
— episcopale 62.
- Zamesniezkowna Dorothea 85.
- Zamiechow (de) Sophia v. Sophia.
- Zamoyski, Zamoiscius Ioannes, archiepiscopus Leopoliensis, episcopus Philipensis, suffraganeus et abbas Płocensis 35 (bis), 47—50, 53, 55, 60, 62, 70—72, 74 (bis), 85 (bis), 90, 91, 94, 95, 103 (bis), 112, 113, 115, 117 (bis), 118, 120, 122, 123, 129 adnot., 132, 136 adnot., 144, 151, 162, 165.
— eiusdem ordinatio foundationis 154—159.
— Stanislaus, succamerarius Łomzensis 48.
— Thomas, iudex Zembroviensis 48.
— Sophia Działyńska v. Działyńska.
- Zapala, civis Leopoliensis 81.
— altare 81.
- Zardki (de) Thomas v. Thomas.
- Zarudeze, villa 112.
- Zaslaw, ducissa 148, 149.
- Zaszkow, villa 112.
- Zator Vitus, canonicus, officialis generalis Leopoliensis 66.
- Zawischiez Ioannes, de Garbow alias de Stare Sioło haeres, capitaneus castris Kolo 126.
- Zbigneus Senennius v. Sieniensi.
- Zboiska, villa 62, 68.
- Zborow, ecclesia 143.
- Zborowski Alexander 148.
- Zebrzydowski, palatinus Cracoviensis 138.
— Andreas, episcopus Cracoviensis 45.
- Zelechow (de) alias de Dolischice Ioannes v. Ioannes.
— ecclesia 129.
- Zembrov iudex v. Zamoyski Thomas.
- Zielenski 104.
- Ziemaeki, Ziomaeki Iacobus, canonicus Leopoliensis 61, 64.
- Zieniowie Iacobus, parochus Sokoloviensis 135.
- Zimnawoda, Zimnowoda, Zimnawodka, villa 53, 56, 114, 127.
— ecclesia 127.
- Zimorowie Bartholomaeus 40, 80 adnot., 96 adnot., 102 adnot. (quater), 104 adnot. (ter), 122 adnot.
- Ziomaeki v. Ziemaeki.
- Złoczow, ecclesia 142, 143, 146.
— hospitale s. Lazari 142 adnot.
— decanatus 126, 142—144.
- Złotniki, villa 146.
- Zmigrod (de) Stadnicki Ioannes v. Stadnicki.
— conventus Dominicanorum 111.
- Zodłowski Martinus, parochus Prusensis 86.
- Zońkiew, oppidum 128 adnot.
— colloquium 29.
— ecclesia 128 (bis).
— conventus Dominicanorum 128 adnot.
— hospitale s. Lazari 128 adnot.
- Zońkiewski Adamus, castrorum metator, praefectus, Rohatiniensis capitaneus 130, 134, 144.
— Stanislaus, palatinus Chioviensis, capitaneus Camionecensis, militiae dux 73, 129, 130, 135.
- Zończynski Georgius, capitaneus Zydaczoviensis 134 et adnot.
- Zóttance, villa 129.
- Zorawinski Stanislaus, succamerarius Haliciensis 62, 129, 155 (bis), 162.

Żórawno, Zurawno (de) haeres v.	Zurow, ecclesia 141.
Chodorowski Ioannes.	Żydaczow, ecclesia 124, 134 adnot.
— ecclesia 134, 136.	— parochia 68.
— parochus 136.	— decanatus 125, 134—136.
Zubrza, villa 82, 98.	— districtus 101, 130.
— ecclesia 130.	— capitaneus v. Iurscha de Chodorostaw.
— parochus 142.	— tribunus v. Lesniowski Christophorus.
Zuchowski Stanislaus, canonicus, decanus Leopoliensis 66.	Zydatycze, Zydatyczne, villa 56, 61, 68.
Zukow (de) haeres v. Nicolaus.	
— ecclesia 138.	

Omyłki druku.

Str.	33	w.	2 d. uwag	zam.	obecnie	czyt.	obecnie
"	34	"	10 d. "	"	assumptum	"	assumptum.
"	35	"	9 d. tekstu	"	taberna.	"	taberna,
"	37	"	13 d. "	"	cuis	"	cuius
"	38	"	2 d. uwag	"	Luceorionsis	"	Luceoriensis
"	39	"	14 d. tekstu	"	ante.	"	ante
"	43	"	21 g. "	"	Tartarorum	"	Tartarorum)
"	"	"	" g. "	"	strenne	"	strenue
"	46	"	7 d. "	"	quaque	"	quoque
"	49	"	15 g. "	"	candelabra	"	candelabra
"	"	"	22 g. "	"	codecorantem	"	condecorantem
"	50	"	22 g. "	"	catharo	"	catarrho
"	51	"	14 d. "	"	leguntur	"	leguntur
"	54	"	2 g. "	"	exsuscitaverat	"	exsuscitaverat
"	58	"	23 g. "	"	(sic) opaścić	"	
"	59	"	2 g. "	"	quale quale	"	qualequale
"	61	"	7 g. "	"	Głobuczki	"	Klobuczki
"	"	"	18 d. "	"	Ziomacki	"	Ziemacki
"	"	"	4 d. uwag	"	K. Klobuczki	"	O. Głobuczki
"	"	"	2 d. "	"	K. Ziemacki	"	O. Ziomacki
"	63	"	11 g. tekstu	"	decretotum	"	decretorum
"	"	"	18 g. "	"	Berlicki	"	Perlicki
"	"	"	2 d. uwag	"	K. Perlicki	"	O. Berlicki
"	64	"	8 g. tekstu	"	Leopoli.	"	Leopoli
"	66	"	20 g. "	"	Proemisliensis	"	Praemisliensis
"	72	"	10 d. "	"	turrificationibus	"	turificationibus
"	"	"	7 d. "	"	generosus	"	generosus
"	73	"	1 d. "	"	palattinus	"	palatinus
"	74	"	1 g. "	"	pallatino	"	palatino
"	75	"	3 d. uwag	"	generorsum	"	generosum
"	80	"	6 d. "	"	vicarius	"	vicarius
"	87	"	1 g. tekstu	"	Marschalcum	"	marschalcum
"	92	"	13 d. "	"	teste	"	[teste]
"	"	"	12 d. "	"	magna	"	Magna
"	96	"	14 d. uwag	"	sepulcheorum	"	sepulchrorum
"	101	"	1 d. tekstu	"	roborata*)	"	roborata***)
"	"	"	d. uwag	"	*) Konstytucya	"	***) Konstytucya
"	103	"	3 d. tekstu	"	experdisse	"	expendisse
"	104	"	12 d. "	"	supectabilis	"	spectabilis
"	114	"	7 g. "	"	collegii.	"	collegii.
"	117	"	17 g. "	"	ecclesiola ignea	"	ecclesiola lignea
"	117	"	21 g. "	"	(sic)	"	(v. p. 84)

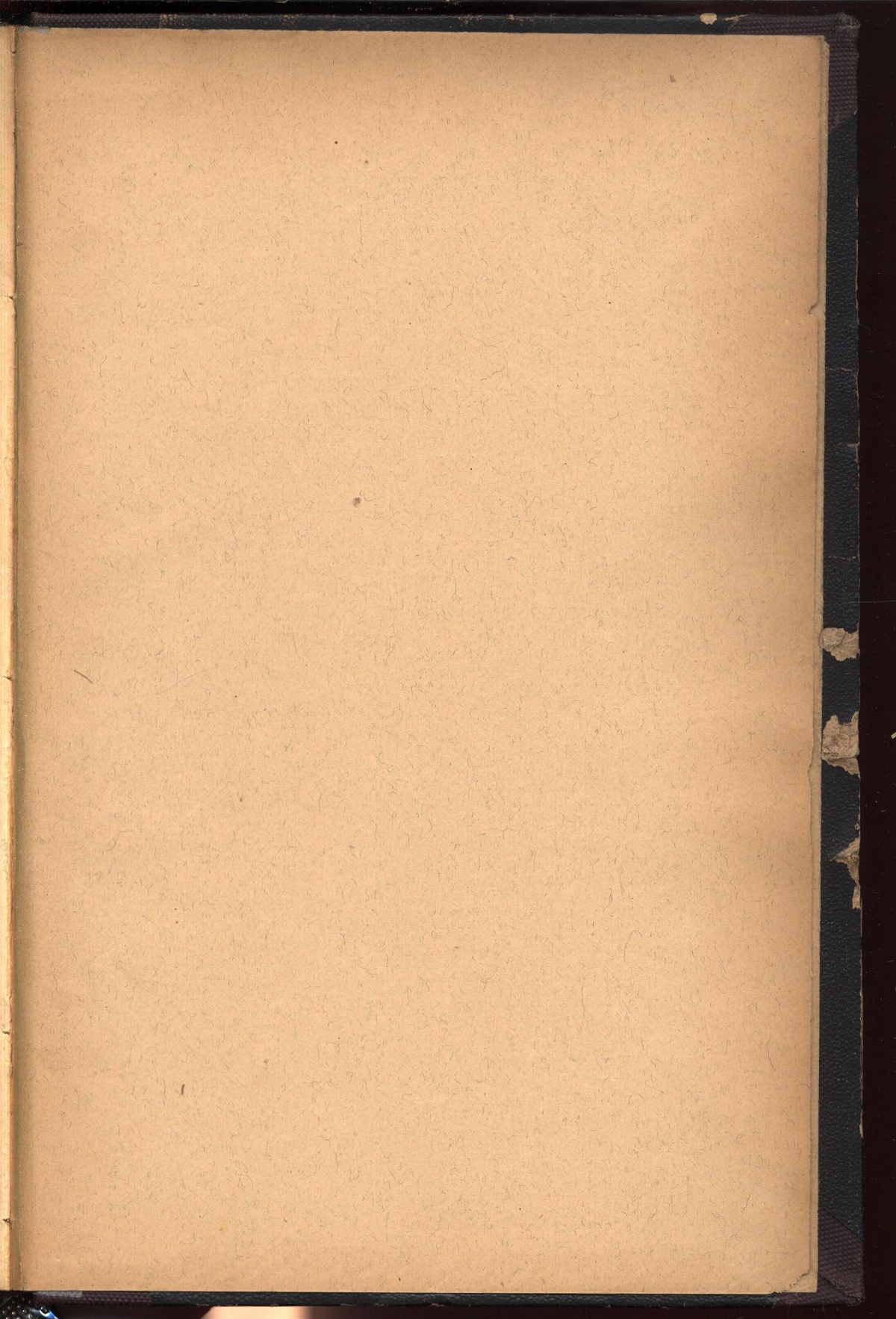
str.	118	w.	2	d.	uwag
"	119	"	16	d.	tekstu
"	120	"	1	g.	"
"	121	"	6	d.	"
"	123	"	2	g.	"
"	126	"	10	d.	"
"	129	"	18	g.	"
"	"	"	5	d.	"
"	132	"	13	d.	"
"	133	"	11	g.	"
"	"	"	"	d.	"
"	"	"	"	d.	uwag
"	135	"	2	g.	tekstu
"	136	"	7	d.	uwag

"	144	"	13	d.	"
"	147	"	15	g.	tekstu
"	148	"	13	g.	"
"	147 i	148	w	uwagach	dodać K.
"	154	w.	9 i 8	d.	tekstu zamiast

zam.	Bendictarum	czyt.	Benedictarum
"	Bendicti	"	Benedicti
"	genorosa	"	generosa
"	ecollectam	"	collectam
"	coflagrata	"	conflagrata
"	Leopoliensis	"	Leopoliensis
"	Mrzigloski	"	Mizigloski
"	un io	"	fundatio
"	Negae	"	neque
"	genorosum	"	generosum
"	Augnetis	"	Agnetis
"	huins	"	huius
"	Dolnensis	"	Dolinensis
"	inter parochum	"	inter parochum et
"	haeredem	"	generosum Ioannem
			Staninski haeredem
"	Ecclesia	"	Ecclesia
"	Golski	"	Gorski
"	Golski	"	Gorski
"	O. Golski		

"ac mihi meisque intimis cordis mei⁴⁾
 praecordiis praefatus (sic) ipsam ordina-
 tione cum Dei adiutorio aggredior". na-
 leży czytać: "ac mihi meisque in die iu-
 dicii propitius esse dignetur Deus omni-
 potens. Haec ex intimis cordis mei⁴⁾
 praecordiis praefatus ipsam ordinationem
 cum Dei adiutorio aggredior.

Koło Króla Sobieskiego
 Tow. Szkoły Ludowej
 WIEDŃ.

Biblioteka Śląska w Katowicach
ID: 0030001569980

II 640386